

לקראת שבחת מלכתא

"אבא עצמו היה מבטל את עצמו בביטול מוחלט כלפי אביו מרן הסטייפלר זיע"א, וכל עוד הסטייפלער היה חי עמנו, אבא בכלל לא היה מביע את דעתו על משהו או מייעץ עצות, כאלו דברים הוא היה מיד מפנה לאביו, וככל היוצא מפיו יעשה"

ראש הישיבה הגאון הגדול רבי שלמה קניבסקי שליט"א,
בשיחה מרתקת על הדרכים להקנות ולקנות 'גישמאק' בלימוד הגמרא

יעקב א. לוסטיגמן

מזה שנים רבות שהגאון הגדול רבי שלמה קניבסקי שליט"א, בנו חביבו של מרן שר התורה רבינו הגר"ח זצ"ל, מרביץ תורה בשיבות 'קרית מלך' ו'תפארת ציון' בבני ברק, וכבר זכה להעמיד תלמידים הרבה, הלא המה פזורים בכל היכלי התורה, והמבוגרים שבהם כבר הפכו בעצמם למרביצי תורה על פי דרכו המיוחדת של ראש הישיבה שליט"א.

בהזדמנות שניתנה לנו לשחר את פניו, ביקשנו לשמוע מפיו של ראש הישיבה שליט"א איזו עצה טובה למגידי שיעורים ומרביצי תורה, היאך יוכלו להעביר את דברי הגמרא באופן שימצא חן בעיני השומעים ויומתק לחיכם.

"סבורני שכל מגיד שיעור או ראש ישיבה יאמר לכם, שהדבר הראשון שצריכים לעשות כדי להמתיק את התורה בפי השומעים הוא בראש ובראשונה להתכונן היטב לשיעור. ככל שהתוכן יהיה ברור ומבורר יותר אצל המגיד שיעור עצמו, כך יומתקו הדברים יותר באוזני השומעים ובפיהם.

"מעבר לכך, צריכים להשקיע גם מחשבה ומאמץ בהעברת הדברים בשפה ברורה ככל האפשר. הרי השומעים צריכים לאמץ את מוחם כדי להבין את תוכן הדברים שאומר הרב, למה שנעמיס עליהם את הצורך להבין גם את עצם הדיבורים שלו? תפקידו של הרב הוא שהם יבינו, עליו לדבר בקול ברור ובשפה ברורה, כדי שהחלק הזה לא יצריך

מאמץ מצד השומעים, והם יוכלו להפנות את כל תשומת הלב שלהם לתוכן עצמו, להבין אותו טוב יותר ולמצוא בו יותר טעם ומתיקות.

"על כך אני יכול להוסיף דבר נפלא ששמעתי מאבי מורי זכר צדיק לברכה, שסיפר שפעם בא מגיד שיעור אל דודו, מרן החזון איש זצ"ל, ובפיו שאלה קשה.

"הרי דרכו של החזון איש היתה שצריכים ללמוד עם הבחורים את הפשט של הגמרא, ולהתמקד בפשט. זה עיקר העיקרים, לפני כל

המפרשים וכל החקירות והדרישות, קודם כל לוודא שהבחורים בישיבה מבינים הדק היטב את הפשט הפשוט של דברי הגמרא. "בא מגיד שיעור אחד לחזון איש ואמר, מה אעשה שהתלמידים שלי אינם מצליחים להרגיש את הגישמאק והמתיקות בפשט הגמרא? הם לומדים את הפשט כמי שכפאו שד, בלי שום הנאה מהלימוד הזה. לעומת זאת, אם נלמד איתם מפרשים ונעסוק בעיון העמוק, הם ייהנו מהחקירה והפלפול..."

"השיב לו החזון איש במילים ספורות, תשובה חדה וברורה: כשלמגיד שיעור יהיה טעם בלימוד הפשט, גם לתלמידים יהיה בו טעם!" כוונת דבריו היתה שלא נכון עשה אותו מגיד שיעור שזרק את האחריות על התלמידים, כאילו הם אלו שלא יכולים ליהנות מלימוד הפשט. אלא הוא עצמו לא מצא טעם בלימוד הפשט, ולכן לימד את התלמידים באופן כזה של חוסר חשק והתלהבות, ואם כן, איך יוכלו התלמידים ליהנות מהלימוד?

"היוצא מדבריו הוא, שמגיד שיעור צריך למסור את השיעור עם חיות, עם התלהבות, 'לעבעדיקייט'. רק כך יוכלו התלמידים ליהנות מהלימוד. אם המגיד שיעור מגיע ומוסר את השיעור בצורה יבשושית חלילה, כמובן שהתלמידים ירגישו טעם דומה בלימודם. "אני אומר את זה מתוך הניסיון, ובטוחני שמגיד שיעורים וראשי ישיבות רבים אחרים יעידו עדות דומה. כשהמגיד שיעור חי את הלימוד, כשהוא נהנה ונושם כל ווארט, כל קושיא חזקה, ההנאה הזאת עוברת הלאה וחודרת ללב התלמידים.

"מספרים על ב'ברכת שמואל', הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, שפעם הציג בפני תלמידיו במהלך השיעור איזו קושיא עצומה, כמדומני שהיתה זו שאלה של רבי עקיבא איגר זצ"ל. קפץ אחד התלמידים והשיב תשובה מצוינת לשאלה הקשה. נזף בו רבי ברוך בער בחביבות ואמר לו: רגע, מה אתה רץ לומר תשובה, תן לנו ליהנות מהקושיא לפני שאתה מתרץ אותה!!!

"יש בסיפור הזה לימוד גדול עבורנו. צריכים לדעת ליהנות מקושיא טובה, להתענג על הסברא המחודשת, למצוא גישמאק בתירוצי נפלא. לשים לב לכל התפתחות במהלך הסוגיא, להתבונן וליהנות מזה. לא סתם להעביר את סדר הדברים, פלוני שואל ופלוני מתרץ, צריכים לחיות את זה! וכשהמגיד שיעור לומד כך, גם התלמידים שלו ירגישו את הטעם הנפלא הזה."

• **הדברים נפלאים ומתוקים, ובוודאי ימצאו רבים ממגיד השיעורים תועלת מרובה בקריאתם, אבל מה יענו ויאמרו אלו שלא זכו להרביץ תורה לאחרים, אנשים מבוגרים וצעירים, גם בחורי ישיבה שלומדים בכוחות עצמם דף גמרא, בין אם בעיון ובין אם בבקיאות, ורוצים עצה טובה להרגיש טעם ומתיקות בלימוד, זה נכון גם לגבי מגידי השיעורים, הרי ראש הישיבה אמר שהמגיד שיעור חייב ליהנות מהלימוד כדי להנחיל את הטעם לתלמידיו, ואם כן יבוא המגיד שיעור וישאל בעצמו, איך באמת הוא זוכה להרגיש את הטעם הזה???**

"בהירות, בהירות בהירות! זה המפתח להנאה בלימוד. וכשאנחנו

מדברים על 'בהירות', אין הכוונה לכך שהלומד חייב להבין את כל הסוגיא בלי שתהיה לו שום קושיא. לא ולא. מותר שיהיו קושיות, אבל צריכים לדעת להגדיר ולמסגר את הדברים. איך הסוגיא נפתחת, מה השאלה המרכזית, מה הגמרא רוצה לומר בסברא הזאת שהובאה עכשיו ומה היא מבקשת להוכיח מהבריייתא שהוזכרה כאן, מה היה ההווה אמינא איך דחתה אותה הגמרא, ומה היא המסקנא.

"אבל יש עוד חלק שלעניות דעתי הוא חשוב מאוד כדי לקבל גישמאק. סיימת ללמוד סוגיא? תשנן אותה. תחזור עליה! שיהיה לך משהו ביד! כך יהיה לך חשק ללמוד גם את הסוגיא הבאה. "כשאדם לומד סוגיא ומשקיע בה ומבין אותה היטב, אבל לא משנן אותה וממשיך לסוגיא הבאה, אחרי זמן קצר מאוד הוא כבר שוכח את הסוגיא הקודמת, ובוודאי שלא יודע אותה בכזאת בהירות כמו שידע אותה בעת שעסק בה. הוא מרגיש שבמידת מה העמל שלו היה לשווא, לא נשאר לו מזה נכס לכל החיים כמו שקיווה. לעומת זאת, כשהוא חוזר ומשנן ולוקח אתו את הסוגיא, יש לו תחושת סיפוק.

"אדם שלמד סוגיא וידע אותה, יכול לחשוב עליה גם בלילה כשהוא נשכב לישון. במקום לספור כבשים עד שיירדם, הוא יכול לחשבן את הסוגיא בראש שלו, את השקלא וטריא מתחילה ועד סוף, מה היתה מסקנת הגמרא לפי רש"י ומה המסקנא לפי תוס', מה היתה השאלה של תוס', ומה הם שני התירוצים שהוא תירץ, וכמובן גם מה הנפקא מינא ביניהם. אני חושב שמי שהגיע למצב כזה שהוא מסוגל לחזור על כל הסוגיא בעל פה, מתוך הזיכרון, כל הלימוד שלו מקבל טעם אחר, הסיפוק הוא גדול יותר, לאין ערוך."

• **האם יצא לכם, לבניו של מרן שר התורה זצ"ל, לדבר עמו פעם בנושא הזה? היה דבר כזה שילד חוזר הביתה ואומר לאבא "אין לי חשק ללמוד, מה עושים כדי לפתור את הבעיה?"**

"לא. זה בכלל לא היה הכיוון. אבי מורי זצ"ל לא היה מבין בכלל את השאלה הזאת. מה זאת אומרת אין גישמאק ללמוד? אז תלמד בלי גישמאק. מחר יבוא מישהו ויגיד שהוא לא מוצא טעם חלילה באחת ממצוות התורה, בגלל זה נאמר שהוא פטור מלקיים אותה? אין דבר כזה. "אני מאמין שאנשים אחרים בוודאי שאלו את אבא זצ"ל שאלות מהסוג הזה לאורך השנים. שאלו אותו הרבה שאלות, בכל תחום אפשרי וכנראה שגם בתחום הזה, אבל אנחנו, אני לפחות לא חשבתי אפילו לרגע שהוא הכתובת המתאימה לשאלות מהסוג הזה..."

"בכלל, אנחנו לא גדלנו בבית שבו היתה הרגשה שיש לנו אבא שונה מכל האבות. קודם כל כי לא הכרנו שום דבר אחר, והורגלנו מגיל ינקות לכך שהוא כל הזמן לומד וחוזר ומשנן, וכו', ורק בגיל יותר מבוגר הבנו שיש פה משהו מיוחד. בנוסף, אבא עצמו היה מבטל את עצמו בביטול מוחלט כלפי אביו מרן הסטייפלר זיע"א, וכל עוד הסטייפלער היה חי עמנו, אבא בכלל לא היה מביע את דעתו על משהו או מייעץ עצות. כאלו דברים הוא היה מיד מפנה לאביו, וככל היוצא מפיו יעשה. הוא בכלל לא ביטא את דעתו או רצונו כל עוד אביו היה חי."

"רק אחרי שהסטייפלער נפטר, פתאום ראו שיש כאן עוד מישהו

"אבל בשביל זה צריך שהמגיד שיעור יהיה מוכן לשמוע שאלות, ולקבל אותן כשהן טובות, וכאן אנחנו מגיעים לנקודה חשובה שלמדתי אותה עם השנים.

"הרי בישיבות לומדים את אותן מסכתות פחות או יותר, יש מחזור לימוד של המסכתות בעיקר בנשים ונזיקין, וחוזרים על אותן מסכתות אחת לשלוש שנים אם זו ישיבה קטנה, ובישיבה גדולה המחזור הוא גדול יותר.

"כשמגיע מגיד שיעור ותיק למסור שיעור, זה בעצם שיעור שהוא כבר מסר אותו יותר מפעמיים שלו. לפעמים זאת הפעם השביעית שהוא מוסר שיעורים על הסוגיא הזאת, הוא מכיר אותה מצד לצד, אין שום מפרש שנעלם מעיניו, הכל הוא יודע בסוגיא הזאת.

"ואז, כשהוא מתחיל להרצות את הדברים ומציג את אחד מיסודות הברזל של הסוגיא, קופץ ילד צעיר בן 14 או בן 17, לא משנה הגיל, ושואל אותו "מי אמר?".

"מטבע הדברים זה יכול להכעיס את המגיד שיעור. מה זאת אומרת 'מי אמר'? זה הרי ידוע ומסוכם על כולם, כבר 40 שנה אני מלמד את הסוגיא הזאת והיסוד הזה הוא יסוד ברזל, למה אתה שואל אותי כזאת שאלה ילדותית???

"אבל האמת היא שהמגיד שיעור צריך לעצור לרגע, ולנצל את ההזדמנות. מי אמר באמת? מי אמר!!! בוא נבדוק, אולי לא באמת הבנתי את היסוד הזה לעומקו.

"דווקא לתלמידים שלומדים את הסוגיא הזאת בפעם הראשונה בחייהם, יש לפעמים שאלות מצוינות, הרבה יותר ממה שיישאלו תלמידי חכמים ותיקים, כי המגיד שיעור כבר נשען על ההבנה שלו מהפעמים הקודמות, הוא בכלל לא בודק את הדברים שוב ושוב, התלמיד לעומת זאת פוגש את המושג הזה בפעם הראשונה ובאופן טבעי הוא רוצה לבחון אותו, מי אמר? תוכיח לי שזה באמת כך!

"בלי ספק, זה עוד פשט במה שאמרו חז"ל "ומתלמידי יותר מכולם", כי מגיד שיעור חכם ידע לנצל את השאלות המעצבנות הללו, כדי להשיב את הלימוד שלו עצמו בסוגיא, להגדיר את הדברים בצורה מחודדת יותר, והגיע לרמת הבנה טובה ומעמיקה יותר."

שכל הזמן היה לידו והסתתר מאחוריו, או אז התחילו לשאול אותן שאלות, ונהיה לו מעמד ציבורי כאדם גדול בפני עצמו".

• **אומרים שמרן הסטייפלער זיע"א העיד על עצמו שהוא השקיע בכתיבת ספרו 'קהילות יעקב' שיהיה בשפה ברורה ונעימה, כדי שאפילו ילד צעיר יוכל להבין את דבריו. איך באמת עושים דבר כזה?**

"אכן, יש כזאת אמרה שאומרים בשמו. הוא גם הסביר את הסיבה ואמר שאם כבר צריכים להתאמץ להבין, עדיף שיתאמצו להבין את הרשב"א. מה פתאום להשקיע בהבנה של 'קהילות יעקב'? תלמוד רשב"א. אלא מה, ללמוד רשב"א זה קשה, וללמוד 'קהילות יעקב' זה קל... זה היה החשבון שלו.

"אבל לגופם של דברים אני לא חושב שזה באמת כך שהדברים מובנים לילדים. הסטייפלער ברוחב דעתו ובגאונותו העצומה עשה כל מאמץ אפשרי כדי לקרב את דבריו לאנשים פשוטים, אבל עינינו הרואות שהוא חשב שלילדים צעירים יש לפחות השגה בגאונות שלו...

"אני יכול לומר מהניסיון שלי, פעמים רבות למדתי 'קהילות יעקב' וחשבתי שאני מבין את דבריו לאשורם, ולאחר מכן פתאום הבנתי שיש כאן משהו הרבה יותר עמוק, וזה לא כזה קל ופשוט כמו שזה נראה. לא פעם הגעתי לשיעור והתחלתי לומר 'שטיקל' קהילות יעקב, ובחור בא עם שאלה כזאת שגרמה לי להבין שבעצם לא הבנתי באמת את מה שהוא אומר והייתי צריך יגיעה והתעמקות כדי להבין את דבריו לאשורם.

"מה שכן, היתה לו הסברה נפלאה ומתוקה. כשהוא היה אומר שיעור זה היה פשוט תענוג נפלא לשמוע אותו. הוא היה מתחיל מהגמרא, מסביר את הפשט הפשוט, קורא בפנים, לאחר מכן קורא רש"י ומסביר, ואז היה מגיע עם שאלה ותשובה ומתחיל לפלפל, זה היה תענוג נפלא לשמוע אותו, והחידוש היה שגם מי שבכלל לא הכיר קודם את הסוגיא שבה עסק השיעור, יכול היה ליהנות מהשיעור. כמובן שמי שבא מוכן קיבל יותר תועלת, אבל גם מי שלא הכיר את הסוגיא יכול היה להבין חלקים מהשיעור, וליהנות משמיעתו, כי באמת היה לו כישרון מיוחד שהקב"ה חנן אותו, בהסברה מופלאה ומיוחדת מאוד".

• **לסיום, האם יש לראש הישיבה עצה למגידי שיעורים, איך לגרות את התלמידים לשאול שאלות טובות בשיעור???**

"הדרך הנכונה לעשו את זה היא פשוט לוודא שהבחורים מבינים היטב את הנלמד. הרי ידוע שכשם שאין פרצופיהם שווים כך אין דעותיהם שוות, וממילא לא יתכן שכל הבחורים בשיעור יסכימו על כל סברא שמוצגת בפניהם. אם הבחורים מבינים את הסברא, לא ימלט שחלק מהם יתקשו בה וישאלו עליה שאלות. זו דרכה של תורה, וזה דרכו של עולם. כשהבחורים לא מבינים את הפשט באופן ברור, לא יהיו להם שאלות טובות, השאלות שלהם יהיו שאלות של חוסר הבנה, אבל ברגע שהם יבינו את הפשט, באופן אוטומטי אמורות לצוץ גם שאלות טובות.

ראשי המכון לא ידעו כיצד להודיע על כך ליהודי הקשיש, הרי הוא עלול להתעלף בו במקום! והנה, היהודי מגיע לקבל את התפילין בחזרה, וכשהוא שומע את תוצאות הבדיקה, הוא פורץ ב...ריקוד נלהב, 'היינו בטוחים שמרוב הצער ההלם שאחזו בו, האיש פשוט יצא מדעתו'

מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א
על עבודת ד' בשמחה ועל הגוי שרשם את דירתו על שם שכנו היהודי

מִחַר יַעֲשֶׂה ה' הַדְּבָר הַזֶּה בְּאַרְץ (ט ה)

התבוננות בניסים שנעשו ע"י השי"ת במצרים, מלמדת אותנו עד כמה מורכב היה כל נס ונס מפריטים רבים, שכולם 'תוכננו' על ידי הבורא יתברך, ואז גם הזכירה וההודיה על הניסים, תהיה מתוך שמחה והלל, בראותנו את גודל האהבה של השי"ת לבניו.

התקבל אצלנו מכתב מארה"ב ובו שאלה מעניינת, וזימן לנו השי"ת למצוא תשובה לשאלה מפרשת השבוע, ובדך אגב נוכל ללמוד מכאן על הסעיפים וסעיפי הסעיפים מהם הורכבה כל מכה ומכה שהנחית הקב"ה על המצרים במצרים.

המקרה היה עם גוי שהסתבך עם השלטונות באמריקה, שטענו שהוא מרוויח סכומי כסף גדולים, ויש לו נכסים רבים, ואינו משלם עליהם את המיסים הנדרשים. כדי להוריד מעליו את הטענות, הלך הגוי ועשה מעשה.

לגוי ההוא היה שכן יהודי תם וירא שמים. הוא רשם את הדירה שלו על שמו של השכן היהודי, מבלי שהשכן ידע על כך מאומה. ברמה המעשית, אי אפשר להבין כיצד הוא עשה זאת, אבל כך צוין במכתב שהגיע אלינו מארה"ב.

כוונתו של הגוי היתה להשיל מעליו את תביעתם של שלטונות המס, וכאשר יגיעו לעשות בדיקה ברכושו ובנכסיו, יראו שבעצם אין לו מאומה, ויניחוהו לנפשו...

וכך אכן היה. השלטונות באו וחפרו היטב היטב בנכסיו, ומשאו שהוא 'עני ואביון', מחקו את כל התביעות נגדו, והכל על מקומו בא בשלום. משראה הגוי שהשלטונות עזבוהו, ואין כל חשש שיתבעוהו שנית, הגיע אל שכנו יהודי וגילה לו על הדירה שרשם על שמו, וביקש ממנו להחזיר את הדירה.

'הלא כל מה שהעברתי את הדירה על שמך היה מפני שרציתי לברוח משלטונות המס, ועכשיו כשהם עזבוני, אני מבקש שתחזיר לי את הדירה...'

היהודי שיגר אלינו מכתב, ושאל האם יש כאן איסור 'לא תחונם', או שמא מפני שהגוי העביר את הדירה מבלי ידיעתו, והוא (היהודי) באמת לא ידע כלום על כך, אין כאן איסור, ומותר להחזיר את הדירה לגוי?

המצרים מכרו את הבהמות ליהודים

אחד הת"ח בכולל 'בית דוד' הביא ראייה מדברי ה'משך חכמה' על מכת הדבר, מכה זו היתה היחידה שנקבעה על ידי השי"ת 'למחר', כמו שנאמר (שמות, ט' ה') 'וישם ה' מועד לאמר, מחר יעשה ה' הדבר הזה בארץ'.

ושאל ה'משך חכמה': מה השתנתה מכת הדבר שלא באה על המצרים מיד, אלא רק למחרת? ומשיב, וזה לשונו:

'כי במכוון עשה השי"ת הדבר הזה, כדי שימכרו המצרים את בהמתם לבני ישראל ואפילו בזול, כדי שלא ימותו, וכך היה, כי מכרו כל בהמתם, ובני ישראל נהגו בהן טובת עין, ונתנום אח"כ למצרים, ולכן בושו אחרי זה להשיב פניהם ריקם בשאלם מלבושים וכלי כסף וזהב'.

דהיינו, ה' קבע את מכת הדבר למחר, כדי שהמצרים, ביודעם שהבהמות של היהודים לא ימותו, ימכרו להם את כל בהמותיהם, כדי להצילם. ומדוע עשה ה' ככה? כי אחרי שהסת"ממה המכה, באו המצרים וביקשו את בהמותיהם בחזרה, ועם ישראל, ברצותם להיות הגונים וטובי עין השיבו להם. ומה קרה אחר כך? להלן נאמר שהשי"ת נתן את חן העם בעיני מצרים. וקשה, מהיכן

הגיע פתאום החן הזה? ומתרחץ ה'משך חכמה': בגלל שבני ישראל השיבו להם את הבהמות לאחר מכת הדבר, הם קנו בכך את החן בעיני המצרים, 'ולכן בושו אחרי זה להשיב פניהם ריקם' וכו'. גם בשאלה שלנו יוכל אפוא היהודי להשיב את הדירה של הגוי. אבל, יש להדגיש, שכל זה כאשר מדובר בדירה בחו"ל; אבל בארץ ישראל לא יעזור שום דבר, ואסור להעביר לגוי את הדירה, ואם בכל זאת ירצה היהודי להיות 'הגון', כפי שעם ישראל היה במצרים, ימכור את הדירה ליהודי אחר, אפילו במחיר נמוך, ויעביר את הכסף לגוי. ועכ"פ למדנו מדברי ה'משך חכמה' על מורכבותם של ניסי מצרים. קודם כל דחה השי"ת את מכת הדבר 'למחר', אחר כך מכרו היהודים את בהמותיהם למצרים, ובתום המכה החזירו להם; וכל זה היה כדי שבשלב הבא ייתן ה' את חן העם בעיני מצרים, שישאילום את המלבושים וכלי הכסף והזהב.

הקשיש ששמע את הבשורה הלא טובה פרץ בריקוד

דווקא במקום בו השי"ת מצווה אותנו על זכירת נסיו ונפלאותיו, אנחנו רוצים להתעכב על כך שיש מקרים שבהם מצווה האדם לשכוח! למחוק את כל מה שהיה, ולהתחיל מחדש. ואם יש זמנים בהם נדרש האדם לזכור, הפעם השי"ת רוצה ומייחל שבנו החביב ישכח, פשוט כך, מכל מה שעבר עליו. אחד הדברים שהדור שלנו צריך ללמוד הוא, לא לפול לזרועות הייאוש. גם אם קרה מה שקרה, והאדם ירד חלילה לאן שירד, צריך לזכור שעדיין אנחנו בנים למקום, והקב"ה הוא אבא שלנו, וכאב רחום וחנן הוא מרחף תמיד על גוזליו, וגם אם חטאו נגדו, הוא עדיין רוצה בטובתם, ורוצה שיבואו אליו ויחסו בצל כנפיו, בשמחה ובטוב לבב. כל מי שמתמצא ולו קמעה בהליכי הרוח של הדור שלנו, יודע שבמצב כזה, כשהאדם מצר על חטאיו, ואינו מסוגל לפרוץ את החומה המעיקה עליו, הדרך הטובה ביותר היא לשכוח את כל מה שהיה עד עתה, ולהחליט שאנחנו פותחים דף חדש! מעכשיו, כך אנחנו צריכים להחליט, נשתדל לרצות את קוננו, ונלך בדרכיו, ונעשה כל אשר ציווה. בהקשר זה, שמענו באחד ממכונני הסת"ם בבני ברק סיפור מופלא שאירע בתקופת הטרומם מחשב, כשעבודת ההגהה על ספרי התורה, התפילין והמזוזות, נערכה רק ע"י מגיהים בשר ודם, ולא באמצעות

המחשב.

יום אחד הגיע יהודי כבן 80 למכון הסת"ם ומסר את תפיליו לבדיקה. עד מהרה התברר שבתפילין של ראש היתה חסרה מילה, וכל המגיהים שבדקו במשך השנים את התפילין לא גילו זאת. במילים אחרות: ברגע זה נודע ליהודי שלנו שמעולם לא הניח תפילין! ראשי המכון לא ידעו כיצד להודיע על כך ליהודי הקשיש. הרי הוא עלול להתעלף בו במקום! והנה, היהודי מגיע לקבל את התפילין בחזרה, וכשהוא שומע את תוצאות הבדיקה, הוא פורץ ב...ריקוד נלהב. 'היינו בטוחים שמרוב הצער ההלם שאחזו בו, האיש פשוט יצא מדעתו', אומרים לנו ראשי המכון. אבל לא חלפו כמה שניות והם ידעו שלא הבינו נכון, ולא ירדו לסוף דעתו. 'אתם יודעים למה אני רוקד, למרות הצער הגדול שאני נתון בו? אמר הקשיש; מפני שעכשיו אני יודע שהחל מהיום, אניח תפילין כשרות!!! אם לא הייתי מוסר את התפילין לבדיקה, יתכן שהייתי הולך מן העולם בלי מצוות תפילין!!! נו, האם על דבר כזה לא צריך לרקוד?!--'

מהלך כל כך בריא ומתוקן!

מה רב הוא הלקח שבני הדור שלנו צריכים ללמוד מתגובתו של הקשיש ההוא! הלא אף אחד אינו חולק על כך שמי שלא הניח תפילין כשרות עד גיל 80, צריך לעשות תשובה על כך... ויפה שעה אחת קודם... הלא מדובר כבר בגיל מתקדם, ואיש אינו יודע מה ילד יום... הכל נכון! אבל דווקא ברגע זה שבו מקבלים את התשובה הכל כך נוראה על המילה החסרה, ודווקא עכשיו כשהיצר עלול להשתלט עלינו ולהכניס בליבנו מחשבות של דכאון, שבהן השי"ת מואס יותר מכל דבר אחר, זה הזמן לפתוח בריקוד, ולשמוח עד אין קץ, ולזכור שהחל מהיום התפילין שלנו כבר יהיו כשרות ומהודרות! זה מהלך כל כך בריא ומתוקן! כך צריך להתנהג בנו של מלך מלכי המלכים! לא להביט יותר מידי על העבר, אלא לקבל על עצמו לפתוח, החל מרגע זה, בהתחדשות של ממש, שתרענן אותו ואת כל עבודת הקודש שלו. זו היא עבודת האדם! להסתכל אך ורק על העתיד, ולהשתדל לתקן, ולשכוח, את מעשי העבר העלולים לגרום לו למרה- שחורה. (מתוך הספר 'מצוות בשמחה', בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכייה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

אבי מורי הבין שאין ברירה, חייבים לומר איזו סיסמה, פתח את פיו וזעק: "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", זאת הסיסמה של כל היהודים! ואכן, החיילים הבינו שלפניהם יהודים, תפסו את שניהם, העלו אותם על הג'יפ, ובנסיעה מהירה הוציאו אותם מאזור הסכנה למקום מבטחים

שיחה מיוחדת מהגה"צ רבי בן ציון גוטפרב שליט"א ראש ישיבת תורת ד'
ומראשי קהילת המתמידים, דברי חיזוק והתבוננות לאור המצב השורר בארץ הקודש

בימים קשים ומורכבים אלו, בהם עם ישראל שרוי בעת צרה ומלחמה ושמועות כאובות מתחדשות חדשים לבקרים. מוטל עלינו חובת התבוננות ושינון ההכרה, כי רק הקב"ה הוא שעושה את כל המעשים והוא האדון האחד המיוחד, אדון העולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, והוא משגיח ומקיים כל דבר וכל התרחשות, כקטון כגדול, בכלל ובפרט.

חובה עלינו להתחזק באמת הנצחית וביסודות האמונה בה' כי מכיר הוא ויודע כל הנעשה עם כל אחד מאתנו, כל מחשבה, רצון, דיבור או מעשה עומדים מול עיניו הפקוחות ית', כל רגש והרגשה, כל הנאה וכל כאב, הכול נעשה ברצונו ובאחריותו של בורא עולם, הכול מושגח ומנוהל על ידי ריבון העולמים וגם בתוך המועקה והערפל האופף את ארץ הקודש, חייבים להפנים כי הכול בחשבון מדוקדק ומדויק כחוט השערה.

ואספר מעשה היה עם אבי מורי הצדיק הקדוש רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל

ואספר מעשה היה עם אבי מורי הצדיק הקדוש רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל, מנקיי הדעת שבירושלים, שהיה אדם גדול מאוד ואף מרן הרב מברסק זצ"ל, כשחלה ורצה שיתפללו עליו, שלח שיבקשו מאבי מורי שיתפלל בעדו.

פעם יצא אבי מורי יחד עם רעו הטוב הגאון רבי שמואל הומינר זצ"ל, בעל מחבר 'עבד המלך', לפעילות של קירוב במעברות שהוקמו לעולים החדשים שבאו אז לארץ הקודש. המצב שם היה קשה מאוד גם בגשמיות וגם ברוחניות, ילדים ובני נוער הוכנסו למסגרות לא תורניות, וההורים איבדו עליהם את השליטה ואת יכולת ההשפעה.

החוק הנהוג באותם ימים היה שאסור להסתובב במקומות אלו אחר רדת החשיכה, ומי שיוצא החוצה אחת דתו... היה חשש גדול מפני חדירת מחבלים וחיילי אויב, והיד היתה קלה על ההדק. עם זאת, אנשים שהיו צריכים לצאת בדחיפות גם אחר רדת החשיכה, היו מעודכנים בסיסמה מיוחדת, וכשהחיילים החמושים היו פוגשים דמות חשודה ברחוב, היו דורשים להשמיע את הסיסמה. אם

החשוד ידע את הסיסמה היו חייו לו לשלל, ואם חלילה לא, הוא היה מכניס את עצמו למצב של סכנה גדולה.

אבי מורי ורבי שמואל הומינר עברו בין האוהלים, שוחחו עם המבוגרים והצעירים והשתדלו להציל כמה שיותר נפשות מרשת שחת חלילה, והנה ירד הלילה, וההליכה ברחובות הפכה מסוכנת מאוד.

בעודם צועדים בחשיכה, השגיח פתאום ג'יפ צבאי ועליו חיילים עם רובים שלופים, עומדים הכן לירות בכל מחבל שאולי מסתובב ברחובות. לפתע הבחינו החיילים בשתי הדמויות השחורות, הג'יפ נעצר בחריקת בלמים והחיילים שאגו לעברם: "אמרו את הסיסמה שלכם".

השניים עמדו נבוכים, הם לא ידעו מה הסיסמה. בידיים מונפות אל על, הם ניסו להסביר שהם יהודים ושאלו שום סיבה לחשוש מפניהם, אבל החיילים היו רחוקים ולא שמעו את ההסברים שלהם, הם ביקשו לשמוע רק סיסמה.

אבי מורי הבין שאין ברירה, חייבים לומר איזו סיסמה, פתח את פיו וזעק: "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד". זאת הסיסמה של כל היהודים! ואכן, הסיסמה פעלה את פעולתה, החיילים הבינו שלפניהם יהודים, ולמרות שלא ידעו את הסיסמה הם הורידו את

קני הנשק, הפסיקו לאיים עליהם. תפסו את שניהם, העלו אותם על הג'יפ, ובנסיעה מהירה הוציאו אותם מאזור הסכנה למקום מבטחים.

הסיסמה של כל יהודי

כך גם אנו חייבים לשנן לדעת ולזכור, שבשעה שאנחנו נמצאים בכזה זמן של סכנה, כשאויבינו רוצים לפגוע בנו בכל דרך אפשרית ומכל כיוון אפשרי, אנחנו צריכים לזעוק את הסיסמה שלנו. 'שמע ישראל' ה' אלוהינו ה' אחד!

מאז שבורא כל העולמים כרת ברית עם אברהם אבינו ע"ה ומצא את לבבו נאמן לפניו, הונצח עם ישראל לדורותיו להיות מקושר עמו לנצח בקשר בל ינתק של 'שמע ישראל'. מאז אנו מייחדים שמו ונושאים עלינו את אות הברית לנצח נצחים, שלא יתבטל בשום פנים.

כל היקום הקיים הדומם, הצומח החי והמדבר, גרמי השמיים לרבבותיהם. כל המציאות כולה מראשיתה עד סופה, הכול יתכן להיות בר חלוף, הכול יתבטל לבסוף, אך האומה הישראלית היא זו אשר תתקיים לנצח נצחים מכח היותה מקושרת בברית ובשבועה עם הקב"ה, ואנו מחוברים ומאוחדים עמו לבלי היפרד חלילה. כמאמר הוזה"ק "אורייתא וישראל וקוב"ה חד הוא". 'חד' משמעותו שלא יתכן בו פירוד בשום זמן ובשום תנאי.

האח אשרינו! מה טוב חלקנו! אשר זכינו להיות אהובים וקרובים כל כך לפני ה'! לנצח!

באותה העת התגלתה ברח' מאה שערים בירושלים דירה שבה פעלו מסיונרים,

לצד ההתחזקות באמונה, מוטלת עלינו בימים אלו גם החובה להתחזק בעבודת התפילה.

הרי יודעים אנו בלי שום ספק ומרגישים כי הקב"ה אוהב אותנו מאוד ורוצה בטובותינו, באושרנו, בבריאותנו. הקב"ה חפץ להרעיף עלינו כל הטובה והברכה, יישוב הדעת ושלווה נפש, חדוות חיים ואך טוב וחסד ירדפנו. אכן הוא מחכה לנו שנפנה אליו, שנתפלל לישועתו בכל לבנו. וקורא לנו בחיבה יתירה - פנו אלי והיושעו! ומחכה וממתין לכל יחיד ויחיד, לכל תפילה פרטית, ולכל צעד בודד שאדם מישראל צועד להתקרב אל ה' ית'.

ואספר מעשה שבדידי הווא עובדא, לפני למעלה מחצי יובל שנים. באותה העת התגלתה ברח' מאה שערים בירושלים דירה שבה פעלו מסיונרים, מרשיעי ברית שניסו לצוד נפשות מישראל, לפתות אותם ולהעבירם על דתם רח"ל.

כמובן שהשמועה על הימצאותם של מיסיונרים בלב ליבה של השכונה החרדית עשתה לה כנפיים, ובתוך זמן קצר מאוד התאספו שם מאות יהודים מאנשי ירושלים, שביקשו לסלקם ולגרשם.

כמה הם צרו על הדירה ופרצו אליה. כשהגיעו כוחות המשטרה למקום, נמלטו כל המעורבים על נפשם, אבל המשטרה חקרה את

האירוע הדק היטב, כלאו כמה אנשים, ולבסוף נעצר יהודי יקר מבני ירושלים, ר' שמואל אהרן בן מרים, ולאחר חקירה ומעצר ממושך מאוד, הוגש נגדו כתב אישום חריף במיוחד שאם היה מורשע בו, היה אמור העצור להישפט לשנים רבות בכלא, ולשמש דוגמא לאחרים, מה יעלה בגורלו של מי שיפר את החוק וישחית רכוש.

מאחר והיתה לי היכרות עם ר' שמואל אהרן הנ"ל, והוא היה תלמידי שנים קודם לכן, התבקשתי לבוא לבית המשפט ולהעיד 'עדות אופי', שבה אני אמור לספר לשופטים כמה שהוא איש טוב ונחמד, כמה הוא מועיל לחברה ומסייע לחלכאים ונדכאים, כדי לעורר את רחמי בית המשפט ולגרום לכך שעונשו לא יהיה חמור כל כך.

'שטיקל תורה' בבית המשפט

היתה לי התלבטות מאוד גדולה. האם מותר בכלל להגיע לבית המשפט ששופט שלא על פי דין תורה ומייצג את ההיפך ממה שאנחנו מאמינים?

הלכתי לשאול את דעתו של מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל שפסק על אתר שמדובר במצוות פדיון שבויים, ושאני חייב להיענות להזמנה ולהגיע לבית המשפט כדי להעיד עליו עדות אופי, ולהשתדל לעשות הכל כדי שגזר הדין יהיה קל ככל האפשר.

בהגיע יום המשפט התכוננתי בחיל ורעדה למלא את השליחות החשובה שהוטלה עלי, לקחת ספר תהילים גדול והתייצבתי בבית המשפט.

עלו עדי התביעה, הציגו את הנאשם כמי שכל מעשיו להרע ולהזיק, יש לו היסטוריה של השתתפות בהפגנות אלימות ועוד ועוד, ממש לימדו עליו קטגוריה באופן שהיה קשה לשמוע.

ואז הגיע תורי, עליתי לדוכן העדים ולאחר שהזהירו אותי שעלי לומר רק את האמת ואם חלילה אשקר ייחשב הדבר לעבירה פלילית, פתחתי בדברים: "אני רואה שכאן זה מקום שחותרים באמת ובתמים לעשות משפט צדק", אמרתי, והנוכחים הנהנו בתחושת חשיבות. הנה עומד יהודי מבני היישוב הישן, ומחמיא לבית המשפט...

"אבל אז אמרתי שאני מבקש לשאול את השופטת החילונית שאלה אישית, אם יורשה לי. השופטת נתנה את האישור המבוקש, ואני שאלתי אותה אם היא נוהגת ללכת לבית הכנסת ביום הכיפורים. היא השיבה בחיוב. הוספתי לשאול, ומה את מבקשת כשאת מתפללת בבית הכנסת? אמרה השופטת שהיא מבקשת מהקב"ה רחמים שתהיה לה שנה טובה, פרנסה, בריאות נחת, שמחה, כל מה שכל אדם נורמלי מאחל לעצמו.

"הרי אם עשינו מעשים טובים ומגיע לנו שכר משמים, הקב"ה אמור לשלם לנו את שכרנו בלי שנבקש בכלל. אם כן, למה אנחנו מתפללים?? התשובה היא: כדי לקבל גם מה שלא מגיע לנו! הרי הקב"ה נוהג במידת החסד והרחמים, הוא נותן לנו מה שמגיע לנו גם בלי שנבקש בכלל. כשאנחנו מתפללים ומבקשים חסד ורחמים, הוא נותן לנו תוספות, גם מה שלא מגיע לנו מעיקר הדין. הוא נוהג עמנו לפני משורת הדין כי רחום וחנון הוא."

בשמחת תורה האחרון, והאסונות הנוספים במהלך המלחמה, הרי אנו צריכים לקרוע שבעה רקיעים בקול תפילה וזעקה, להתחנן ולבקש מלפני אדון כל שישמור ויציל את כל איש אשר בשם ישראל יכונה, באשר הוא שם. התפילה צריכה להיות מעומקא דליבא כתפילת אב המבקש רחמים על בנו יחידו, וה' יתברך כאמור, מייחל ומחכה לתפילתנו ורוצה עד מאוד להיעתר לנו ולהושיענו בדבר ישועה ורחמים.

שאלתי לאדם גדול, האם מצבנו כעת בארץ הקודש מוגדר כשעת סכנה או לא

גם שאלתי לאדם גדול, האם מצבנו כעת בארץ הקודש מוגדר כשעת סכנה או לא, והשיב לי שאינו שעת סכנה. והגדרה היותר מדויקת היא שהוא עת צרה וצוקה, כי הרי אנו רואים בכל יום חסדי ה' גלויים, שהוא שומר אותנו בכל עת מדברים נוראים ואיומים שיתכן להתרחש, ועל אף המלחמה הניטשת, המציאות הוא שרוב חלקי ארץ ישראל רגועה ומאפשרת את מהלך החיים וניהול סדרי היום. ועין בעין רואים שרק השגחה עליונה שהבורא יתברך שמו שומר עמו ישראל ומטיב עמנו, וכל אחד מרגיש את ההשגחה העליונה הנוצרת בעדנו בשמירה מיוחדת מכל העומדים עלינו לכלותנו בכל שעה.

עם זאת עדיין מחויבים אנו להרבות בתפילה על אחינו בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, המצויים במצבי סכנה גדולים וזקוקים לרחמי שמים מרובים. עלינו לחוש את עומק כאבם של היהודים הנתונים בצרת המלחמה ולשפוך שיח לפני ריבון כל עולמים שירחם עליהם. עוד חייבים אנו, לקרוע שערי שמים על כל הנחשלים והנכשלים שיזכו לתשובה שלימה, ועל האסונות הקשים הפוקדים את עם ישראל, לעורר רחמים ולהמליץ על עם קודש אך טוב, וכאמור. אכן יש להיזהר ולהישמר מלהיגרר אחר השיח והדיבור המופקר ברחוב ע"י התקשורת המשוקצת והגאוותנית לדברי כוחי ועוצם ידי וכן מה שכותבים ומשמיעים בלא הפסק הפתגם האומלל "ביחד ננצח" הרי זה כפירה ואפיקורסות! ללא הזכרת שם ה' אפי' פעם אחת וסומכים על עצמם ועל חוזק ידם, אנחנו? מי הם אנחנו? רק ה' הוא בעל המלחמות ומצמיח הישועות ובלעדיו אין לגבורת הסוס ושוקי האיש שום תוקף ושום משמעות, ולצערנו צריך לשנן זאת שוב ושוב בתקופתנו שהבלבול מטשטש דברים בהירים וברורים בפשוטים שביסודי אמונתנו. חוץ ממה שזה שקר מוחלט וטפשות גלויה שיש בהם משהו כח כאשר המציאות האיומה הוכיחה כל זה ולה' הישועה!

"אבל אני רוצה לשאול את בית המשפט שאלה קשה. הרי הקב"ה הוא דן דין אמת, כל משפטיו אמת וצדק, איך אנחנו יכולים לבקש ממנו דבר כזה שינהג עמנו בדרך של חסד ורחמים, אם זה לא מגיע לנו? אנחנו מבקשים מהקב"ה שיעוות חלילה וחס את דין האמת, והוא כביכול נעתר לבקשה שלנו, היעלה דבר כזה על הדעת???" והשאלה אכן תפסה את תשומת הלב של השופטת ושל הפרקליטים. הם הטו את אוזנם לשמוע את התשובה, ואני השבתי להם: "מכאן אנחנו למדים, שלגלות רחמים בדין, זה לא עיוות הדין. ההיפך, זה חלק מעשיית משפט צדק! כך היא דרכו של שופט צדק, הוא שופט לפי האמת והצדק, ועדיין מגלה רחמים כלפי הנאשם, גם אם לפי החוק היבש לא מגיע לו שירחמו עליו!".

בשלב זה עברתי ללמד סניגוריה על הנאשם. אולי הוא טעה, אני לא בקי בפרטים, לא ראיתי את חומרי החקירה, אולי הוא עשה דברים שלא היה צריך לעשות, אולי לא מגיע לו להשתחרר לחופשי, אבל התפקיד של בית המשפט הוא לבוא לקראת, להבין את הרקע, לראות את המצוקה. מדובר באב לילדים, ראש משפחה, אם הוא יכלא לזמן ארוך הדבר ישפיע לרעה על ילדיו ועל כל סובביו. הוא עשה את מה שעשה מתוך אמונה בצדקת דרכו, גם אם בית המשפט לא מסכים אתו, זה לא אומר שהוא איש רע מעללים שמחר יתקוף סתם מישהו ברחוב, אפשר וצריך להתחשב בו ובסובביו, אין צורך להחמיר אתו כל כך!

"ולא זו בלבד שאפשר להקל עמו ולרחם עליו, אלא שזה חלק מהמשפט הנכון והצודק! זהו משפט אמת!!!" בסייעתא דשמיא הדברים פעלו את פעולתם. המשתתפים בדין אמרו שכותלי בית המשפט הזה מעולם לא שמעו דברי סניגוריה מהסוג הזה. גזר הדין שנגזר עליו היקל באופן משמעותי לעומת האישומים שבהם הורשע ולעומת העונש החמור שביקשה הפרקליטות להעניש אותו. השופטת גם ציינה בגזר הדין שהדברים שאמרת לעורר זכות עליו השפיעו על ההחלטה שלה להקל עמו, והדברים גם הגיעו לפרסום בעיתונות.

רבותי, אנחנו נמצאים בתקופה קשה. מידת הדין מתוחה, אם חלילה וחס נקבל מה שמגיע לנו, הרי כבר אמרנו בראש השנה "אם תמצה עומק הדין מי יצדק לפניך בדין...".

לכן שומה עלינו לשאת תפילה מעומק הלב, לפנות אל אבינו שבשמים בתחינה שיעשה עמנו לפני משורת הדין, שינהג איתנו במידת החסד והרחמים ויסיר ממנו ומעל כל ישראל כל פגע וכל רע ויצילנו מן השעות הרעות.

אבל אין הכוונה בזה רק לצאת ידי חובותינו באמירת כמה פרקי תהילים ללא לב ונשמה. אחרי הדברים הנוראים שהתרחשו רח"ל

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

אני רוצה לשתף את הציבור בסיפור נורא, שבאחרונה נחשפתי אליו, ושאני מכיר באופן אישי כמעט את כל הנפשות הפועלות, סיפור שילמד אותנו מה כוחה של מילה טובה, וכמה עצום הוא ההרס שיכול לגרום משפט אחד שנאמר במקום שבו היתה יפה שתיקה לחכמים

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', עם סיפור מדהים על התועלת העצומה שבשמירת הלשון, והחורבן הנורא שיכול להיווצר מדיבור שאינו ראוי

אני רוצה לשתף את הציבור בסיפור נורא, שבאחרונה נחשפתי אליו, ושאני מכיר באופן אישי כמעט את כל הנפשות הפועלות. סיפור שילמד אותנו מה כוחה של מילה טובה, וכמה עצום הוא ההרס שיכול לגרום משפט אחד שנאמר במקום שבו היתה יפה שתיקה לחכמים.

לפני שבועות אחדים ערך אחר מאברכי הכולל בקהילה שלנו, כולל 'עץ יוסף' בקהילת 'בני פנחס' באשדוד, חנוכת הבית. הוא הזמין לסעודה את חבריו לספסל הלימודים, וכן את ראש הכולל הגאון רבי יחיאל נוביק שליט"א.

החלו האברכים לבוא, אבל עדיין לא התקבץ מניין, ולכן המתינו עם נטילת הידיים והסיום שערך בעל הבית לכבוד חנוכת הבית. בזמן שהמתינו להתקבצותם של כל בני החבורה, פתח אחד האברכים וסיפר סיפור מדהים:

יש לו ידיד שעובד באחת מחברות הבת של התעשייה הביטחונית. הוא חזר בשנים האחרונות בתשובה, מה שלא הפריע לו להמשיך לעבוד במקום העבודה שבו הוא מתפרנס בצורה מכובדת, ויש לו סיפוק רב בעבודה שלו.

לפני תקופה הוא החליט שהוא מתחיל להשקיע בצורה רצינית בלימוד 'חפץ חיים' ושמירת הלשון.

הוא למד את שני החיבורים הנפלאים הללו מכריכה לכריכה, שנה ושילש, וביום מן הימים הוא החליט שהנושא הזה הופך להיות משהו שהוא מקפיד ושומר עליו מכל משמר. הוא לא מדבר ולא שומע לשון הרע, ויהי מה!

בעל התשובה עוצר אותם ואומר: "חבר'ה, בואו נחליף נושא!"

למחרת בבוקר הוא מגיע לעבודה, והנה מתקבצים כמה עובדים לשיחת מסדרון, כזאת שהיה רגיל בה עד היום ושמהווה חלק מההווי במקום העבודה. מדברים על הא ועל דא, ו... הנה מגיע איזה לשון הרע 'עסיסי' במיוחד.

בעל התשובה עוצר אותם ואומר: "חבר'ה, בואו נחליף נושא!". הם מסתכלים עליו בתימהון ולא מבינים, מה זאת אומרת להחליף?

זה הרי הנושא הכי מעניין בעולם! אבל הוא מסביר להם בנעימות שזה לא לעניין, לדבר על חבר מהעבודה מאחורי הגב זה ממש בגדר של בגידה באימון, ולא מן הנמנע שהוא ישמע על כך ויכעס עליהם. בשביל מה להתלכלך בדיבור לא נעים? בואו נדלג לנושא אחר! הם סברו וקיבלו... לא כל כך הסכימו איתו אבל ראו שזה חשוב לו וכיבדו את רצונו.

למחרת שוב חזר אותו ניסיון על עצמו בווריאציה אחרת וגם גם כעבור יומיים, כשבכל פעם הוא עוצר את השיחה ומבקש מהחברים להחליף לנושא אחר שאין בו חשש של לשון הרע.

ביום הרביעי כבר התחילו החברים לכעוס. אחד מהם אף פנה אליו לשיחה בארבע עיניים ואמר לו: "אתה הרי יודע שהנהלה כאן משקיעה משאבים רבים כדי לעודד ולקדם הרמוניה בין העובדים, רוצים שנעבוד באחדות ובשיתוף פעולה, דע לך שאתה מעכיר פה את האווירה, כבר אי אפשר לדבר איתך על כלום, אתה כל הזמן מבקש להחליף נושאי שיחה. בקצב הזה אתה לא תשרוד כאן עוד זמן רב...".

הבחור חשב על הדברים והגיע למסקנה שהם אכן נכונים. אם הוא ימשיך ככה ייתכן מאוד שהוא יאבד את מקום העבודה האהוב עליו. היפך בדבר עוד יום יומיים והחליט שהוא מוכן לשלם את המחיר.

הוא לא ידבר לשון הרע ולא ישמע לשון הרע ויהי מה! אם בשביל זה הוא צריך לוותר על מקום העבודה, שיהיה! זה משהו שהוא מוכן להקריב כדי לשמור את מצוות ה'.

עם זאת, הוא החליט שהוא מפסיק להעיר לחבריו. מי שרוצה לדבר לשון הרע שידבר, הוא לא יקח חלק בשיחות האלו. ברגע שמדברים לשון הרע, הוא עוזב את השיחה ושב למקום שלו.

הוא הדביק על השולחן שלו סטיקרים בסגנון של 'לשון הרע לא מדבר אלי' ו'מי האיש החפץ חיים', וכולם ידעו שאתו לא מדברים על אף אחד. הם נשארו ידידים, אבל חלה התרחקות מסוימת בינו ובינם.

שלושה חודשים מאוחר יותר הוא נקרא למשרד ההנהלה

שלושה חודשים מאוחר יותר הוא נקרא למשרד ההנהלה, לפגישה עם המנהל וסגנו.

הבחור ניסה לחשוב איפה הוא עשה משהו לא בסדר, ולא הצליח להעלות על דעתו איזושהו פגם בעבודה שלו בתקופה האחרונה. אדרבה, הוא דווקא השקיע יותר מהרגיל כי היה לו יותר זמן לעבוד, לאחר שהפסיק לקחת חלק בשיחות עם החברים...

כשהתייצב בפני המנהלים חיתכה לו הפתעה עצומה: "אנחנו מחפשים כבר זמן מה מבקר חדש לחברה, במקום המבקר הוותיק שיצא לגמלאות", הם אמרו לו, "אנחנו עוקבים אחר כך בתקופה האחרונה, נראה שאתה העובד הכי משקיע והכי מסור לעבודה, ולכן החלטנו לקדם אותך לתפקיד".

הוא הופתע מההצעה. להיות מבקר זה תפקיד רב חשיבות, כדי לבצע אותו צריכים ללמוד קורס מיוחד. יש כמה וכמה עובדים שלמדו את הקורס הזה והשקיעו בו כסף ומאמץ בתקווה שיבחרו בהם לתפקיד, ואילו הוא עצמו לא למד בכלל את הקורס, ובכלל לא הגיש מועמדות.

אבל המנהל וסגנו התעקשו... תקבל חופשה, בזמן הזה תלמד את המקצוע, כמובן שנשלם לך משכורת גם על זמן הלימודים ונממן בעצמנו את הלימודים.

לא זו בלבד, אלא שכמבקר, המשכורת שלו תהיה גבוהה פי שלוש ממה שהיתה עד כה!

השלים האברך את הסיפור על החבר שלו, ואמר לנוכחים: "דעו לכם שהסיפור הזה הוא אמיתי, ואם אתם רוצים אני אתן לכם את פרטיו של האיש, קוראים לו יואל פ. ומספר הטלפון שלו הוא כך וכך, אתם יכולים להתקשר אליו ולשמוע בעצמכם את הפרטים!!!".

אבל עד כה, רבותי, סיפרתי לכם רק חצי סיפור

הנוכחים במקום נדהמו, אבל אחד מהם הרגיש שהוא חייב לשאול שאלה... היה זה הגאון רבי יחיאל נוביק שליט"א. "מה אמרת? יואל פ...? השם הזה מצלצל לי מאוד מוכר. הכרתי פעם מישהו בשם יוהאן פ... מעניין מה הקשר ביניהם!".

האברך השיב בהתלהבות, "כן כן, זה הוא. כשהוא חזר בתשובה הוא

החליף את שמו מיוהאן ליואל!". "האם לאבא שלו קוראים יוסי?", הוסיף הרב לשאול, והאברך השיב בחיוב, כן, לאבא שלו קוראים יוסי!

הרב נוביק התרגש מאוד, וביקש מהחבר שיקשר אותו עם יואל. בו במקום התקשר החבר ליואל פ. ואמר לו: "שמע ידידי, אני רוצה לתת לך לדבר עם רבי יחיאל נוביק, אתה מכיר אותו???".

יואל לא הכיר, הוא לא זוכר שפגש כזה אדם אי פעם. הרב נוביק לקח את הטלפון ואמר ליואל: "אתה לא זוכר אותי??? אני מסרתי שיעורים אצלכם בבית, היית יושב לידי מצד אחד, ומצד שני אחיך נתנאל!!!".

הפעם היה זה תורו של יואל להתרגש. בטח שהוא זוכר, "כבוד הרב! איך אני מתגעגע לשיעורים איתך. זה היה נפלא!!!".

הם סיכמו להיפגש ימים הקרובים בשולי שיעור שהתקיים אצלנו בקהילה, וכשהגיעו שני האחים יואל ונתנאל, ראיתי אותם ואז זכיתי לשמוע את הסיפור המעניין.

אבל עד כה, רבותי, סיפרתי לכם רק חצי סיפור. עיקר המסר שאני רוצה להעביר הפעם, נמצא דווקא בחציו השני של הסיפור, החצי מספר על הקשר של הרב נוביק עם משפחת פ, כיצד הוא נוצר ומדוע הוא התנתק למרבה הצער!

היה זה לפני כ-35 שנה, בימי העלייה ההמונית של יהודי ברית המועצות. באשדוד שוכנו המוני עולים חדשים, בהם גם עולים מבוגרים שעוד זכרו מעט יהדות מלפני העידן הקומוניסטי, יהודים שאידיש היתה שפת אימם, ושיכלו לתקשר עם היהודים החרדים האשכנזים בעיר.

קם יוסי פ. ואמר, כבוד הרב, אם ככה, בוא נקים פה עוד שיעור!

התארגנה איזו קבוצה של כמה עולים מבוגרים מרוסיה, שהחליטו לחזור מעט למקורות ולהתפלל תפילות שבת בצוותא חדא. מישהו סידר להם כיתה באחד מבתי הספר הדתיים באשדוד, שם הם היו מתכנסים לתפילות שבת. הגר"י נוביק היה מכתת רגליו מדי שבת לאחד הרובעים הסמוכים, מתפלל עם קבוצת היהודים הללו, תינוקות שנשבו וכעת ניסו לחזור מעט למקורות. התברך הרב בקול נעים, הוא התפלל עם פרקי חזנות ערבים שחיברו אותם לתפילה, ובין קבלת שבת לתפילת ערבית מסר שיעור קליל באידיש, עם מושגי יסוד בסיסיים.

עם הזמן באו כמה מהשכנים באזור והצטרפו למניין, אבל הם לא היו עולי ברית המועצות אלא בני עדות המזרח, שרצו גם הם להתקרב ולהתחזק. עם זאת, בשונה מעולי ברית המועצות, הם לא ידעו מילה וחצי מילה באידיש, ולכן הרב נוביק החל למסור את השיעור שלו בצורה משולבת. עולי ברית המועצות כבר למדו קצת עברית, וכך הוא היה מוסר את השיעור קצת באידיש וקצת בעברית, לשביעות רצונם של כל הנוכחים. אחד המתפללים הללו היה יוסי פ. הוא התחבר לדמותו של הרב נוביק.

באחת הפעמים, הגיע הרב נוביק לתפילה עם הקבוצה כשכל הארץ היתה תחת רישומו של פיגוע הדמים שחוללו שונאי ישראל. אוטובוס התפוצץ ברחוב דיזינגוף בת"א וההשלכות היו קשות. כולם היו תחת רושם האירוע, והרב נוביק אמר בשיעור שאם היו עוד 100 שיעורים כאלו כמו שהוא מוסר לקבוצה הזאת, הוא בטוח שהפיגוע היה נמנע, כי הדבר היחיד שיכול להציל את עם ישראל מפני אויביו, זה כח התורה.

קם יוסי פ. ואמר, כבוד הרב, אם ככה, בוא נקים פה עוד שיעור! בוא נעשה שיעור בעברית, לחבר'ה כמוני שרוצים להכיר יותר את היהדות. באמצע השבוע, שיוכלו לבוא גם אנשים שגרים קצת רחוק. הרב התלבט, זה לא היה קל מבחינתו, סדר היום שלו היה עמוס מאוד, אבל רק לפני רגע הוא דיבר בהתלהבות על החשיבות של הקמת שיעורי תורה נוספים, וכשמציעים לו למסור שיעור כזה בעצמו הוא מהסס? על אתר הודיע שהוא מקבל על עצמו את האתגר בלי נדר, ומאז הוקם שיעור מידי יום רביעי בערב, תחילה באותו בית ספר ובהמשך עבר השיעור לביתו של יוסי פ. שאירח אותו בשמחה גדולה, ושני בניו, יוהאן בן ה-10 ונתנאל בן ה-11 וחצי התחילו להשתתף בשיעור בקביעות, ישבו ליד הרב וזכו ללמוד תורה מפי.

השיעור עצמו היה בפרקי אבות, וכמובן שמכל משנה הוציא הרב הרבה מאוד תוכן והרחיב את השיחה לנושאי יהדות כלליים, בשפה ברורה ובנעימה, בטוב טעם ובאופן שיתקבל על לב השומעים.

כעבור תקופה באו כמה אברכים בני קהילה מסוימת, שהחליטו להתפלל בצוותא חדא ולא מצאו מקום מתאים. הם פנו לרב נוביק וביקשו להתפלל במניין שלו, עם עולי ברית המועצות והיהודים המתקרבים. הרב הסכים בשמחה ובחפץ לב, למה לא? תמיד טוב שיהיו עוד כמה יהודים ברוב עם הדרת מלך, ואדרבה, אולי זה יעזור לקרב עוד יותר לב בנים על אבותם, כשהם יכירו מקרוב יהודים חרדים נוספים ולא יגידו לו "אם כולם היו כמוך - מזמן הייתי חוזר בתשובה".

באה שבת, אותם אברכים הגיעו למקום התפילה בבית הספר כבר לתפילת המנחה של ערב שבת, בעוד הרב נוביק עדיין לא הגיע, היהודים החרדים שהגיעו לשם נדהמו לראות מי הם המתפללים האחרים. מסתבר שחלה אי הבנה והם לא הבינו עם מי הם עומדים להתפלל, כשראו את כיפות הקרטון הלבנות לראשיהם של חלק מהמתפללים, הם הבינו שלא מדובר כאן בקהילה של תלמידי הרב מבריסק...

ראו כמה הרס יכולה לגרום שאלה אחת שנשאלת בחוסר רגישות!

נכנסו האברכים לספק, האם אפשר להצטרף איתם למניין? האם הם שומרי שבת? הם היו במבוכה ולא ידעו מה לעשות. ניגש אחד מהם ליוסי פ. ושאל אותו: "תגיד לי, אתה שומר מצוות?", יוסי קצת נעלב, "למה אתה מתכוון שומר מצוות? האברך לא הבין את גודל הטעות שלו, הוא שאל את יוסי בצורה ישירה: "שבת, אתה שומר???"

יוסי שתמיד החזיק מעצמו שומר שבת, עוד לפני שהחל להתפלל עם הרב נוביק, ואף שילם על כך מחירים כי הוא לא חי בחברה שומרת מצוות, נעלב עד עמקי נשמתו! הוא כל כך נעלב, עד שהוא פנה לשני בניו יוהאן ונתנאל, ואמר להם, בואו ילדים, אנחנו הולכים מכאן. אני לא אתפלל עם האנשים האלו שחושבים שרק מי שנראה כמוהם שומר שבת!

הוא יצא מהמקום בחרי אף, ולא חזר! הוא ניתק כל קשר עם הרב נוביק ועם הקבוצה, השיעור שהתקיים בביתו התפרק באופן מידי, וכעבור תקופה קצרה עבר יוסי להתגורר באשקלון. הילדים המשיכו לקבל חינוך חילוני לאחר שכבר כמעט עברו לחינוך דתי, ובמשך שנים המשיכו להיות רחוקים מתורה ומצוות. רק אחרי שנים חזר יוהאן בתשובה והחליף את שמו ליזאל, ואילו נתנאל עדיין לא זכה לכך, וגם לא האב יוסי.

ראו כמה הרס יכולה לגרום שאלה אחת שנשאלת בחוסר רגישות! מה נאוו אם כן הדברים המיוחסים לבעל שם טוב הקדוש שלימד את תלמידיו ש"צריכים להיזהר ולדקדק במה שמוציאים מהפה, יוצר כמה שאנחנו שומרים ומדקדקים על מה שנכנס לפה".

אנו עוסקים בפרשיות שעבוד מצרים, כדאי וחובה ללמוד את אריכות דבריו של רבינו החפץ חיים בשמירת הלשון חלק שני שבו מאריך מתחילת פרשת יוסף איך הכל סובב על דקדוק בדיבור ומזה התגלגל כל ירידת עם ישראל למצרים, על כל דבר שהוציא יוסף את דיבת אחיו לרעה נענש במידה כנגד מידה, ולעומת זאת איך משפט אחד נכון של יהודה שאמר "מה בצע כי נהרוג אצ אחינו" ניצלו חיו של יוסף, ומצד שני כיון שיכול היה לומר יותר נסבב לו שנמכר לעבד ונענש על כך שהורידוהו מגדולתו. וכן על זה הדרך מאריך הח"ח, וזה מפליא לראות שכל הגלות והחושך של עם ישראל הכל מתגלגל דרך חטא הלשון.

וכשמגיעים לפרשיות הגלות, בעת הריגתו של המצרי ע"י משה ותגובתם של דתן ואבירם אומר משה רבינו "אכן נודע הדבר" אמרו חז"ל: "אמר להם יש ביניכם לשון הרע והיאך אתם ראוים להיגאל?!". משה רבינו מגלה שארוך הגלות הנוראה היא בגלל אי הזהירות בלשונו, אם יש ביננו חלילה לשוה"ר איננו רואים להיגאל.

כל המצב שדור המדבר לא זכו להיכנס לארץ ישראל ונשאר טומנים בחולות המדבר הכל מגיע כי קבלו לשון הרע מהמרגלים על ארץ ישראל. וחז"ל גילו לנו יותר, שעל בכייתם של ישראל בעקבות אותה לשוה"ר של המרגלים אמר להם הקב"ה: אתם בכיתם בכייה של חנים, היה זה לפי חשבון חז"ל במסכת תענית בליל ט' באב, שנים רבות תמשיכו לבכות באותו תאריך על חורבנות בית ראשון ובית שני.

הווה שכל הגלות הארוכה וכל הסבל הגדול שלנו בגלות הנוראה היא בגלל חטא הלשון.

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ, ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

ראיתי את הגמרא מסכת חולין ששימשה את ה'חזון איש', היא היתה עטורה במאות הערות צפופות וקטנטנות, התפעלתי עד מאוד, כיצד ה'חזון-איש' שהיה קצר ראי, עם מספר כה גבוה במשקפים, הצליח לקרוא ולכתב אותיות קטנות כאלה

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֶּצֶר רוּחַ (ו', ט')

כל אדם יכול להבחין במושג הזה, כיצד הוא קיים אצלו ואצל אישים אחרים שבסביבותיו. פעמים רואים אדם שבאופן רגיל הוא כבד שמיעה ואילו כשהדבר חביב אצלו הוא שומע היטב. או שאין ביכולתו לעשות דבר מסוים, אולם כשמתעורר בו רצון עז לעשותו בניגוד לכוחותיו הרגילים והפשוטים, לפתע הוא מוצא את עצמו משתמש בכוחות עילאיים מעל דרך הטבע לממש את רצונותיו.

זאת משום שהרצונות והשאיפות גורמים לגילוי כוחות עמוקים יותר הגלומים בו, ומפתחים בו חושים מעל דרך הטבע להוציא רצונותיו אל הפועל.

פרט זה זכור לי בעיקר במחיצתו של איש האלוקים, מרן הסטייפלער זצוק"ל.

כידוע, בבחרותו סבל הסטייפלער מדלקות קשות באוזניו שנגרמו כתוצאה מהקור הנורא ששרר בעיר הולדתו הורנסטייפל ברוסיה. בעקבות כך, ברבות הימים שמיעתו הלכה ודעכה, עד שבסוף ימיו כמעט ולא הצליח לשמוע כראוי. הנכנסים לחדרו לחלות את פניו היו כותבים את משאלתם על גבי הכתב, והוא היה משיב להם בקול רם ככבד שמיעה.

אולם דבר פלא ראינו לא אחת, כאשר היה נכנס למעונו אי מי מגדולי ישראל או תלמיד חכם בעל שיעור קומה, לפתע הצליח הסטייפלער לשוחח עמו בדברי תורה ובענייני השעה ללא צורך בכתובה. הוא שמע בחביבות את תוכן דבריו של האורח הרם וניהל עמו שיחה מושלמת הלך ושוב, כאילו שמיעתו תקינה לחלוטין.

כיצד יתכן הדבר?

התשובה היא, כי כאשר הדבר חביב על האדם הוא נותן דעתו ולבו להבין ולשמוע, וכדברי חז"ל הנזכרים שאף על פי ששני קולות אינם משתמעים, בגלל החביבות שלו לדברים הוא מצליח לשמוע!

אותו רעיון שמעתי מתלמיד חכם שזכה להסתופף במחיצתו של מרן מבריסק, הגר"ז הלוי סולובייצ'יק זצוק"ל. הוא העיד, כי כאשר היו שחים לפניו דברים בטלים על דא ועל הא, לא מן הנמנע היה שלפתע היה פשוט נרדם תוך כדי שיחה, אולם כשהיו מדברים בדברי תורה לפתע קיבל ערנות מפלאה...

אחד מגדולי ומאורי הדור, הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, ראש ישיבת 'תורה אור', הייתה לו הנהגה קבועה להיכנס לבית המדרש

מדי יום ביומו בריצה כמו בחור צעיר, לקיים דברי חכמים: "לעולם ירוץ אדם לדבר מצווה".

למרות שהרב שיינברג היה בעל מזג רגוע ושלו מיוחד במינו, וכל מכיריו יעידו כי תמיד התהלך בשובה ובנחת, כאשר התקרב אל בנין הישיבה, הרי שלמרות משא הטליתות הכבד במיוחד שעטה על גופו הצנום, ועל אף גילו המתבגר הנושק למאה, היה רץ בצעדים נמרצים ומהירים עד שצעירים ממנו בעשרות שנים דילגו פסיעות כדי להדביק את צעדיו...

כך גם סיפרו מקורביו, כי עד ימיו האחרונים ממש, כשהיו מעירים אותו היו מזכירים לו את צמד המילים "זמן הנץ", ומיד התנער ממיטתו כנער צעיר ובזריזות עצומה קפץ והתישב על המיטה. ניכרו בו התחדשות ורעננות מופלאה, כלל לא אופיינית וטבעית לאדם בגיל כה מבוגר...

אין זה אלא שכאשר חביבין המצוות על האדם, וקיימת שאיפה נשגבה לקיימן, אזי הוא מתאמץ יותר מכדי היכולת הטבעית שלו וממצה את כל האפשרויות הגנוזות בו, את אלו שהוא מודע להן ואת אלו שאינו מודע להן.

"גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושיה"

העסקן הדגול, הרב ירחמיאל בויער שליט"א, מספר, שהיה נוכח

טענות הנדונים ונטה להכריע לטובת בעלת הבית, כאשר לפי ראות עיניו היה נראה לו כי הדין עמה. אלא שלפתע נעמדה העוזרת, פתחה את פיה והשמיעה טענה חזקה. רבי איסר זלמן הרהר בה מעט והחליט כי אכן היא צודקת, לפי שהטענה שהשמיעה יש לה סימוכין בספר 'נתיבות המשפט' ובשל כך הדין עמה...

לאחר סיום הדיון התבטא רבי איסר זלמן בהתפעלות כי יש ללמוד מכך מוסר השכל עצום. הרי ברור שמעולם לא עיינה אותה עוזרת ב'נתיבות', וייתכן שאף אינה יודעת כלל על קיומו של ספר כזה. אם כן, כיצד הצליחה לטען טענה כה חזקה? אלא ההסבר הוא, אמר רבי איסר זלמן, כי אין דבר העומד בפני הרצון. אם אדם מאוד רוצה לצאת זכאי בדין הוא מסוגל להגיע ברגע אחד לדרגות רמות ביותר, גם עוזרת פשוטה יכולה לטעון טענה עמוקה של ה'נתיבות'!

לפתע חל שנוי דרסטי במצבו

הגאון רבי אברהם יעקב איצקוביץ' שליט"א סיפר דבר נפלא אודות חותנו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל, בעל ה'שבט הלוי': בליל הסדר של שנת תשע"ג תקפה אותו חולשה גדולה והוא התקשה לנהל את חלקו הראשון של ה'סדר' ברוב הדר כמו בשנים עברו. בקושי רב הצליח להוציא את המילים מפיו, עד שבני המשפחה היו מבוהלים לנוכח החולשה הגדולה שנכרה עליו.

אולם כאשר הגיעו ל'שולחן ערוך' השתנו פני הדברים ללא הכר, לפתע חל שנוי דרסטי במצבו. מנהגו של הרב וואזנר היה בכל השנים ללמד את הלכות קרבן פסח במהלך הסעודה, והיה מקריא אותן בעצמו בבהירות ובמתיקות מיוחדת, ועתה בעקבות חולשתו ביקש שכל אחד מהמשתתפים יקרא הלכה אחת והציבור יקשיב.

הרב איצקוביץ' מתאר, כי החל מהרגע בו הקריא את ההלכות נזרקה בו חיות. הרב וואזנר האיר הארות והוסיף חידושים וביאורים תוך כדי הדברים, והיה נדמה כי בכל רגע נעשה ערני ורענן יותר ויותר. כל המסובים בסעודה נגררו לריתחא דאורייתא שהתעוררה שם בענייני קרבן הפסח... ובזכות זאת נותר עד סוף הסדר שמת, ערני וטוב לב כבכל שנה ושנה.

"ראינו במוחש", סיים הרב איצקוביץ', "כיצד התקיימו בו במורי חמי זצוק"ל דברי דוד המלך 'לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חיינתי'. למרות חסר כוחותיו וחולשתו הגדולה, חביבותו ואהבתו לתורה נסכו בו כחות מחדשים, והשפיעו עליו חיות ושמחה עצומה עד סוף הסדר. הוא שאב את כל חיותו מהתורה הקדושה".

אידי דחביבא ליה יהיב דעתיה!

והדברים תואמים היטב ללשונו של האור החיים הקדוש על הפסוק "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח" (שמות ו, ט): "אולי כי לצד שלא היו בני תורה לא שמעו, ולזה יקרא קצר רוח כי התורה מרחבת לבו של אדם..."

מפליא לראות כיצד התורה הרחיבה את לבם של חכמי התורה!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

פעם בביתו של מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצוק"ל בעת שהגיע רופא העיניים לבדוק את מצב תקינות ראייתו. לצורך הבדיקה הוציא הרופא מהארון את ספר 'קצות החושן' וביקש מהרב שך לקרוא בו בניסיון לקבוע על פי אופן הקריאה את גובה המספר לו הוא זקוק. סיפר רבי ירחמיאל בהתפעלות את אשר ראו עיניו:

מיד כשראה הרב שך את השורה הראשונה ב'קצות' התחיל לקרוא בו בלהט ובמהירות בלא יכולת הפסקה. אך הרופא קבע נחרצות שבהכרח הרב אינו קורא מתוך הספר אלא מתוך זכרונו, משום שהמספר שהוא שם כעת במשקפי הבדיקה נמוך בהרבה מהמספר לו זקוק הרב.

הרופא ביקש להוציא ספר אחר. הביאו את הספר 'שב שמעתתא'

הרופא ביקש להוציא ספר אחר. הביאו את הספר 'שב שמעתתא', אך גם כאן נשנה הדבר על עצמו. הרב שך קרא בקצב מהיר, והרופא שוב שלל את תקינות הבדיקה - כי לא תיתכן קריאה מהירה כל כך במספר כה נמוך במשקפיים. וכך חזר הדבר על עצמו גם כשהוציאו את ספרו 'אבי עזרי'.

בשלב זה אמר הרופא: "נדמה לי שבכל הנוגע לספרים תורניים, ראייתו של הרב פועלת שלא כדרך הטבע. אני מציע שיביאו עיתון או ספר חולין כלשהו, דרכו יהיה ניתן לאבחן בצורה מקצועית ולקבוע את מצב הראייה האמתית".

ואכן, כפי ששיער הרופא כן היה. כשהביאו לפני הרב את העיתון היומי והתבקש לקרוא בו, התאמץ רבות כדי להבחין במילים ולהשלים את המשפט, וכך הצליח הרופא לקבוע את המידה התואמת למשקפיו...

הפשט הוא, שאהבה לדבר מוסיפה יכולת על-טבעית!

כמעין פלא זה נוכחתי בעצמי בהזדמנות מסוימת. פעם הייתה לי הזכות להרכיב לזמן מועט את משקפיו של מרן ה'חזון איש' זצוק"ל. הבטתי מבעד לעדשות, דרכן הביטו עיניו החודרות, הטהורות והקדושות של ה'חזון איש', ונחרדתי לראות את המספר הגבוה לו נזקק.

מנגד, ראיתי גם את הגמרא מסכת חולין ששימשה את ה'חזון איש'. היא הייתה עטורה במאות הערות צפופות וקטנטנות. בין דפי הגמרא היה מונח מכתב ארוך של מספר עמודים גדושים בדברי תורה, כתב קטן, בכתב ידו של אחד מחשובי תלמידי החכמים שבאו לחסות בצלו של ה'חזון איש' ולקבל לקח מפיו, הגאון רבי אברהם יעקב וינר זצ"ל.

התפעלתי עד מאוד כיצד ה'חזון איש', שהיה קצר רואי, עם מספר כה גבוה במשקפיים, הצליח לקרוא ולכתוב אותיות קטנות כאלו. אך כנראה שגם זה היה מכוח האהבה הגדולה שלו לדברי תורה, אהבה שקלקלה את השורה.

הגאון הצדיק רבי סנדר פריינד זצ"ל סיפר, כי פעם התקיים דין תורה אצל מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל, ראש ישיבת 'עץ חיים', בין בעלת בית לעוזרת שלה. רבי איסר זלמן שמע את

בכל בוקר מביא אותנו אברהם אבינו לכסא הכבוד, בצהרים, יצחק אבינו עם הכח שלו מביא אותנו לכסא הכבוד, ובערב - יעקב אבינו מביא אותנו לכסא הכבוד, התפילה מניעה את העולם, משנה גזירות, זה לא מטוס, זה 'טיל' לכסא הכבוד

על התפילות שמגיעות לכסא הכבוד והישועות ששואבים ממעייני הישועה

וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נְאֻמַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ו'ה')

מאת: הרב יהושע לייבזון

בשבועות אלו, כשאנו קוראים בתורתנו הקדושה על גלות מצרים, על זעקת בני ישראל ושועתם אל ד'. חשבתי שאין מתאים יותר מאשר לכתוב על התפילה. חיפשתי אנה ואנה והנה הקרה ד' לידי בעמדות המכירה בבתי הכנסת את הספר החדש אוחילה לא-ל בעריכת הרב יעקב ישראל פוזן, על נושא התפילה. דפדפתי ומצאתי בו מאמר נפלא. הנה הוא לפניכם:

בספר "מתוק האור" מובא, שהמגיד מדובנא זצ"ל שואל שאלה יסודית: מדוע יש צורך בכלל להתפלל, וכי הקב"ה צריך את רשימת הקניות שלי? הרי הוא יודע בדיוק מה אני צריך גם אם לא אגיד לו זאת? ושאלה חמורה יותר: וכי הקב"ה יכול להיות מושפע ממשוהו? הרי הוא רק משפיע! אם הוא לא רצה לתת לך, מה עוזר מה שדיברת איתו? הרי אם שכנעת אותו ואז הוא נתן לך - הוי אומר שהוא מושפע!

אומר המגיד מדובנא יסוד עצום: כתוב "ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה" (ישעיהו יב, ג). היכן הוא המקום הזה שמשם צריך לשאוב מים בששון?

הקב"ה הוא טוב, כולו חסד, הוא כמו מעין שזורם. הכל קיים, ואדם צריך רק להתכופף ולהתקרב כדי לקחת, בתפילה אדם מתקרב, ואז הוא יכול לקבל את הישועה. אין שנוי בהקב"ה. הוא תמיד היה כולו טוב. אבל בכדי לקחת צריכים להתקרב, ותפילה, זו ההתקרבות. משל למה הדבר דומה, למראה. עומד אדם מול המראה ומסתכל, ורואה שיש שם עוד בן אדם, הוא עושה פסיעה אחת קדימה, ואז גם ההוא מתקרב. פסיעה אחת אחורה, וגם ההוא מתרחק. והאמת מה היא? לא קרה כלום, זה רק אתה!

כך בענין התפילה - הקב"ה אין בו שום שינוי, אך כשאני מתקרב זה נראה לי שה' מתקרב אלי, וכשאני מתרחק זה נראה להיפך. אבל באמת אין שום שינוי בקב"ה.

זה הכח של התפילה - "ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה". כשאני מתפלל אני מתקרב אל ה', מקור כל הישועות, ונראה לי שגם ה' מתקרב אלי.

זהו שאומר הכתוב: "יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך" (תהלים לג כב), כמה שאתה מיחל לקב"ה ומתקרב - כך ה' נותן לך את הישועה.

הכל נמצא, רק תיקח.

המטוס שוקל מאות טונות והוא מטיס מאות איש. הטייס עצמו אינו יכול להזיז ולקדם את המטוס אפילו מילימטר

התפילה - אומר רבי שמשון פינקוס זצ"ל - היא החפץ היקר ביותר שקבלנו מה'. הוא נוצר על ידי אברהם אבינו - שיצר את תפילת שחרית, על ידי יצחק אבינו - שיצר את תפלת מנחה, ועל ידי יעקב אבינו - שיצר את תפלת ערבית.

למה דומה הסידור? למטוס. המטוס שוקל מאות טונות והוא מטיס מאות איש. הטייס עצמו אינו יכול להזיז ולקדם את המטוס אפילו מילימטר. איך פועל המטוס? יש בו מנוע המורכב ממיליוני רכיבים. אנשי התחזוקה ממלאים את מיכל הדלק של המטוס. הטייס נכנס לתא הטייס, מתיישב במושבו, לוחץ על הכפתורים הנכונים, ואז מתחיל המטוס לנוע ולהתרומם בכח עצום! האם זה הכח של הטייס? לא, זה הכח של המנוע שהומצא ונוצר מזמן, על ידי אנשים גאונים גדולים.

אנו קמים בבוקר, פותחים את הסידור ומתחילים להתפלל. התפילה מניעה את העולם, משנה גזירות. האם זה הכח שלנו? לא, זה כח

שנוצר על ידי גדולים - אברהם אבינו. אנתנו משתמשים בכח שהוא המציא עבורנו. זה לא מטוס, זה 'טיל' לכסא הכבוד. בכל בוקר מביא אותנו אברהם אבינו לכסא הכבוד. בצהרים, יצחק אבינו עם הכח שלו מביא אותנו לכסא הכבוד, ובערב - יעקב אבינו מביא אותנו לכסא הכבוד.

בשעה שאומרים פסוקי תהלים, דוד המלך בעצמו אומר פסוקים אלו לפני ה' ומתפלל את תפילתנו.

כשאומרים פסוקי תהלים, אנו משתמשים בכח של דוד המלך. אומרים חז"ל (יבמות צז ע"א): "כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר", כמו כן, כשאומרים פסוקי תפילה של אותו צדיק - שפתותיו דובבות בקבר, אם כן, בשעה שאומרים פסוקי תהלים, דוד המלך בעצמו אומר פסוקים אלו לפני ה' ומתפלל את תפילתנו.

אנשי כנסת הגדולה תיקנו את נוסח התפילה. מאה ועשרים זקנים, בהם הנביאים חגי, זכריה ומלאכי, מרדכי הצדיק, זרובבל, עזרא הסופר, דניאל, חנניה מישאל ועזריה - כל אלו יצרו לנו את המכשיר הגאוני הזה שנקרא תפילה, ואיתו אנו יוצרים ומתחזקים את הקשר עם בורא עולם.

הכח הטמון בתפילה הוא עצום. אם נחזור להשתמש במשל המנוגע, לפעמים המנוגע של מכונית הכביסה לא עובד. אני חושב לעצמי: אפרק את החלקים וארכיב אותם מחדש, והדברים יסתדרו. אני משחרר כמה ברגים, מפרק כמה חלקים, מנקה אותם, ומחזיר בחזרה. והנה נשארו לי כמה ברגים שאינני מוצא את מקומם. אני חושב לעצמי, לא קרה כלום, אפשר להסתדר בלעדיהם.

אבל מסתבר שבבורותי - טעיתי. אין ברירה, אני מזמין טכנאי. הוא רואה את הברגים ושואל: למה הם בחוץ? אני מספר לו שניסיתי לפרק בכוחות עצמי, וכשהחזרתי את הברגים למקומם - נשארו לי כמה ברגים מיתרים.

גער בי הטכנאי: "אין ברגים מיתרים! לכל בורג יש תפקיד, אם חסר בורג - חסר בשלמות של תפקוד המכונה!"

הסידור הוא כמו מכונית. על ידי התפילה שלנו אנו מפעילים את המנוע. אין מילה מיותרת. כל מילה יש לה תפקיד, כל פסוק יש לו כח מיוחד. אם אתה מאחר לתפילה והפסדת איזה מזמור בפסוקי דזמרה - זו רעידת אדמה. חסרה לך חתיכת חיים!

הסידור הוא שלימות. מי שמחסיר או מדלג על חלק ממנו, אפילו חלק קטן, הריהו מחוסר מהשלימות הזאת. כל עקרת בית יודעת שיש תכנית של מכונית כביסה לכביסה עדינה, להרתחה וכדומה. מי שרוצה להשיג את התוצאה המבוקשת צריכה להקפיד על ההוראות. המתכונת של התפילה זו התוכנית של ה' בכדי להחיות ולקיים את עולמו. מי שמחסיר או משנה משהו מהתוכנית, הריהו משבש במו ידיו את התוצאה.

אם צריך לומר "מוריד הגשם", ואנו אומרים "מוריד הגשם" - אנו

פועלים לפי התוכנית ומקבלים גשם. כך עובד ההסדר שלנו עם הקב"ה בעולם - הכל שלו והכל שלנו. אבל אם במקום לומר "מוריד הטל" אומרים "מוריד הגשם" - משבשים את התוכנית. יש לנו 'סידור' מיוחד עם בורא עולם, ולשם כך הוא נתן לנו את 'סידור' התפילה. ה' אומר לנו: אמנם הכל ממני, אבל הכל תלוי בכם, החלק שלי הוא לדאוג לכם ולתת לכם את כל צרכיכם, והחלק שלכם הוא תפילה. זה האמצעי לשמור ולקיים את הברית ביני וביניכם.

לעתים באמצע הלילה האדם מתעורר ומרגיש צורך באיזה חטיף, הגוף דורש את שלו.

הכוזרי אומר, שהתפילות הן כמו הארוחות שהאדם אוכל לאורך היום. מדוע אוכלים? כדי לחיות. קמים בבוקר - הגוף זקוק לאוכל, עוברות כמה שעות, מגיעה שעת צהרים, האוכל התעכל. שוב צריך לתדלק את הגוף, עוברות עוד כמה שעות, מגיע הערב שוב הגוף מרגיש תחושת רעב וצריך לספק לו את מנת האוכל הדרושה לתחזוקו. לעתים באמצע הלילה האדם מתעורר ומרגיש צורך באיזה חטיף, הגוף דורש את שלו.

כך היא התפילה - היא הנשמה של העולם, והיא מקיימת את הקשר של האדם עם בוראו. לכן מתפללים דבר יום ביומו, ולא מסתפקים בתפילה פעם בשבוע, ולכן מתפללים שלוש פעמים ביום - שחרית, מנחה ומעריב צריך לשמור ולתחזק את הקשר הזה באופן תמידי, זה המפתח לקיומו.

אם אתה שומע את קולי - אני שומע אותך

לפנינו משל נפלא הממחיש את הגישה הנכונה והראויה לתפילה: אב ובנו נכנסו ליער. הילד התחיל לשחק ולהתעכב, והאב רצה להתקדם, ללכת הלאה, אמר האב לבנו: "תפסיק לשחק ונתקדם בדרכנו אך הבן לא שמע לדבריו והמשיך לשחק. האב ניסה שוב, אך ללא הועיל.

עד שאמר לו האב: "בני היקר, אני מתקדם הלאה, ואתה, מדי כמה שעות תצעק אלי 'אבא!', וסימן יאה נקוט בידך: אם תשמע את קולי שאני עונה לך - תבין שגם אני שומע אותך. אבל אם לא תשמע את קולי - תבין שגם אני לא שומע אותך, ותדע שמצבך רע ומר, תעית בדרך! או אז, תתחיל לרוץ, עד שתפגוש אותי".

והנמשל: הקב"ה שלח את האדם לכאן, לעולם הזה, כדי שיצטעד בדרך העולה בית א-ל, אך הוא מתחיל ל'שחק', מתעסק בעסקים שלו.

מבקש הקב"ה מהאדם: כל כמה שעות, שחרית מנחה וערבית, תצעק 'אבא, אבא'. אם אתה תשמע את קולי, כלומר: אם תרגיש לפני התפילה שאתה הולך להיפגש עם הבורא עולם, ניגש לכתובת הנכונה - זה סימן שאתה שומע את קולי, ואז תבין שגם אני שומע אותך. אבל אם לא, אם אתה סתם הולך להתפלל כי צריך להתפלל - תבין שגם אני לא שומע את הקול שלך. תעית בדרך, ועליך לקיים בעצמך: "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה' (איכה ג, מ).

(מתוך הספר אוחילה לא-ל בעריכת הרב יעקב ישראל פוזן)

Dirshu
דרשו' ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

תורמי זוזו כ'ים ללא הגרלה!

מבצע של ארגון 'אחינו' ו'דרשו'.

תורמים לארגון 'אחינו' זרוע החיזוק
של 'דרשו' ומקבלים מתנות ענק!

איך תורמים? בכל עמדות 'נדרים פלוס' או במוקד 'דרשו' 02-5609000

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

38 כרכים כריכה רכה - פורמט כיס
ובנוסף

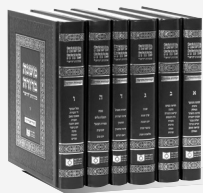
מנוי לחצי שנה לעלון 'לקראת שבת'

מידי שבוע בדיוור ישיר עד אליך

סה"כ שווי המתנות 456 ₪

תרום 22 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 264 ₪

1.

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה
ובנוסף

מנוי ל-3 חודשים לעלון 'לקראת שבת'

מידי שבוע בדיוור ישיר עד אליך

סה"כ שווי המתנות 512 ₪

תרום 22 ₪ לחודש
למשך 14 חודשים
סך כל התרומה 308 ₪

2.

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

19 כרכים כריכה רכה - פורמט רגיל
ובנוסף

מנוי ל-3 חודשים לעלון 'לקראת שבת'

מידי שבוע בדיוור ישיר עד אליך

סה"כ שווי המתנות 386 ₪

תרום 22 ₪ לחודש
למשך 14 חודשים
סך כל התרומה 308 ₪

3.

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה
ובנוסף

ספר 'המפתח' על המשנה ברורה

סט 'דרש דוד' על התורה 3 כרכים

מנוי ל 3 חודשים לעלון 'לקראת שבת'

מידי שבוע בדיוור ישיר עד אליך

סה"כ שווי המתנות 638 ₪

תרום 22 ₪ לחודש
למשך 18 חודשים
סך כל התרומה 396 ₪

4.

וזו היתה הפעם היחידה בחייו שלא התפלל תפילת ותיקין! הרי לנו מזה עד כמה החשיב אותו צדיק וגאון זצ"ל את ההכנה לתפילה עד שהעדיף לוותר על תפילת ותיקין שהקפיד עליה כל ימי חייו בכדי לא לגשת להתפלל בלי הכנה נאותה!

ענייני הפרשה באגדה ובהלכה

רב זאב איידלמן זצ"ל
צילום: עודד פריד

וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ו'ה')

הרב אליהו הרשלר

במסכת ברכות (ל) מצינו את המשנה הידועה, כיצד היו החסידים הראשונים מתכוננים לתפילה: "חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין, כדי שיכוונו לבם לאביהם שבשמים!" ומשנה זו היא אבן ויסוד לכל הענין של הכנה לתפילה - אשר הדעת אומרת שלא יתכן שיבוא אדם מן השוק או מן עסקיו ויגש ישר לתפילה מתוך עסקי העולם השפל, אלא קודם עליו ליישב דעתו שעה אחת להתבונן כראוי לפני מי הוא עומד - מלכו של עולם, ואיזו פעולה הוא הולך לעשות עתה - מצות התפילה, ואזי יכול הוא לפתוח את פיו ושפתותיו ולהתפלל קדם השי"ת.

כל מי שלומד משנה זו שואל את עצמו, הלוא הדין של אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש נאמר לכל אדם, ואם כן מה ראתה המשנה לספר לנו כי חסידים הראשונים נהגו לשהות שעה אחת קודם התפילה, ומשמע שרק הם שהיו במדרגה גבוהה נהגו כך ואם כן מה נוגע הדבר לשאר בני אדם?

תירץ על כך הגאון רבי זאב איידלמאן זצ"ל: הביאור בזה פשוט, שכוונת המשנה לומר: אם רואים אנו שהחסידים הראשונים נזקקו לשעה אחת על מנת לגשת לתפילה, אנו מה נענה אבתריהו! הלוא זקוקים אנו לכמה שעות בכדי להתכונן לתפילתנו אך לכל הפחות כשכבר נעמוד להתפלל נעשה זאת מתוך כובד ראש!

התפילה ככלי ירייה

במאורעות שעבר יעקב אבינו מצינו שהוא אומר (בראשית מה, כב): "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" ופרש"י שם: "בצללותי ובבעותי". דהיינו שהתפילה נמשלה לחרב ולקשת.

ודבר נאה אמר בקודשו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע בהקשר לפסוק זה, דהנה יש לשאול מה הקשר בין תפילה לחרב וקשת? הוא שאל והוא ענה. התשובה לכך היא כי המחזיק כלי נשק מקדיש את רוב זמנו להכנה, השחזת החרב, מתחת הקשת וכדומה, ואילו הירייה עצמה היא כהרף עין!

כך הוא גם בתפילה, העיקר הוא ההכנה לתפילה, הרי אמרו חז"ל שהמתפלל צריך שישעה שעה אחת קודם תפילתו. ואילו התפילה עצמה צריכה ריכוז רב והיא יכולה להיות תמציתית ולא בהכרח

ארוכה מאוד!

מתי ויותר רבי זונדל קרויזר על תפילת וותיקין?

ולחיוזוק הענין נביא בזה מעשה נפלא (אשר מובא בספר 'תפילה דיליה'). ידוע כי הגאון רבי זונדל קרויזר זצ"ל לא החסיר תפילת ותיקין מעת היותו בגיל שבע במשך כל ימי חייו חוץ מפעם אחת.

ומעשה שהיה כך היה: הדבר אירע באחת הפעמים בה היה בדרכו לתפילת ותיקין כהרגלו, והוא נפל ושכב על האדמה תוך שהוא סובל מכאבים עזים עד שבא אחד מתושבי השכונה וסייע לו להתרומם. הלה הוסיף ואמר לגאון זצ"ל כי אם ימהר עוד יספיק להגיע לתפילת ותיקין.

ענה לו הגאון רבי זונדל קרויזר זצ"ל: "הפעם אוותר על תפילת ותיקין, וזאת משום שלתפילה לעולם לא ממהרים! היא צריכה להיות מתוך ישוב הדעת! אני לא מוכן עכשיו עדיין לתפילה!"

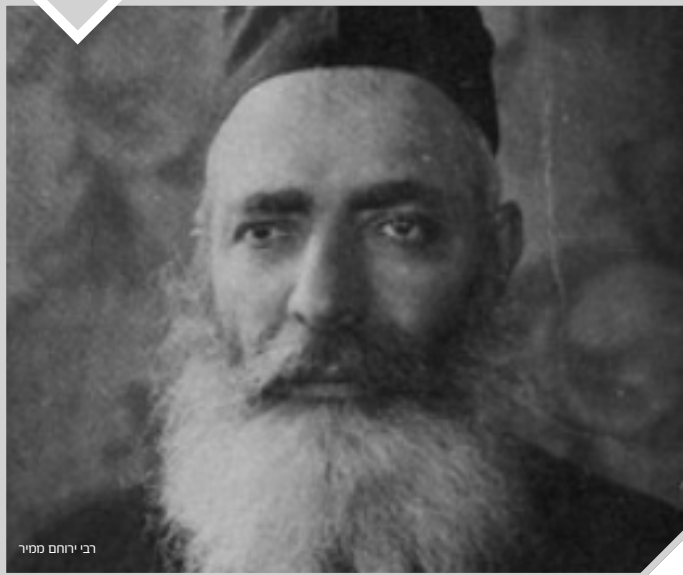
וזו היתה הפעם היחידה בחייו שלא התפלל תפילת ותיקין! הרי לנו מזה עד כמה החשיב אותו צדיק וגאון זצ"ל את ההכנה לתפילה עד שהעדיף לוותר על תפילת ותיקין שהקפיד עליה כל ימי חייו בכדי לא לגשת להתפלל בלי הכנה נאותה!

נורא למתבונן!

וכך שומע רבי ישראל סלנטער את הגבאי אומר: "צווי גראשין... דריי גראשין... - שני גראשין... שלושה גראשין... והוא פורץ בבכי... פניו אינן נראות מבעד לטלית, אך קולו נשמע היטב... רבי ישראל ממרר בבכי נורא...

כשמכרו עליות בפני רבי ישראל מסלנט...

רבי ירוחם ממיר

ובטוח, רגוע ושמח? כיצד לא יפחד מבורא העולם? הרי גם אם הדברים אינם בטוחים לו במאת האחוזים, די באחוז קטן, כדי לפחד. התבוננות קלה וכנה, תקנה למתבונן יראה טהורה.

מרנא רבי ישראל סלנטער ז"ע נאה דרש ונאה קיים, הוא למד מוסר השכל מכל מאורע שחווה בחיים, כך היה כשהזדמן פעם לבית כנסת באחת העיירות והגבאי מכר את העליות... "צווי גראשין צו מצוות...". כך היו מבטאים בליטא מטבע קטן 'גראשין', כמו שהיו אומרים בשעתו כאן בארץ 'גרוש'...

וכך שומע רבי ישראל סלנטער את הגבאי אומר: "צווי גראשין... דריי גראשין... - שני גראשין... שלושה גראשין... והוא פורץ בבכי... פניו אינן נראות מבעד לטלית, אך קולו נשמע היטב... רבי ישראל ממרר בבכי נורא...

המתפללים נגשו לרבי ישראל לבדוק מה קרה? אולי אינו חש בטוב?... אך הוא המשיך לבכות... בקושי רב הצליחו לשמוע את דבריו: "שמעתם מה אמר הגבאי 'גראשין...!' 'גרא' באידיש זה 'לבן - אפור', ו'שין' זה 'כבר', המשמעות היא שהזקן שלי כבר לבן אפור... מה יהא עלי... הימים עוברים, הזקן מתלבן ועוד מעט אצטרך להגיש דין וחשבון..."

הִירָא אֶת דְּבַר ה'... הִנִּיס אֶת עֲבָדָיו... וְאֶשֶׁר לֹא שָׁם לְבוּ אֶל דְּבַר ה' וַיַּעֲזֹב אֶת עֲבָדָיו... (ט כ כא)

הרב ישראל ליוש

הבה נתבונן, אומר המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ממיר ז"ע, מצרים מוכים מכה אחר מכה, ורואים בחוש שדברי ה' מתקיימים והתראותיו מתממשות, ובכל פעם שפרעה מסרב לשלוח את עם ישראל ממצרים, הקב"ה בשליחות משה עבדו הנאמן, מנחית עליהם מכה קשה, אחת אחרי השניה, דם, צפרדע, כינים ועוד ועוד...

והנה מגיע זמנה של מכה נוספת, מכת ברד, אלא שלפניה מתלווה להתראה גם עצה: הכניסו את העבדים והמקנה אל הבתים והם לא ינזקו מהברד ומהאש. הרי מי שלא יעשה כן, טיפש יקרא, המצריים הרי ראו שהקב"ה לא רק מאיים, הוא אף מקיים. הם גם חוו על בשרם את מכותיו, הן היו כואבות ומייסרות. כל מי ששכל לו בקודקודו בודאי ישמע לעצה ויכניס את עבדיו ומקנהו לבתים... ובכל זאת, התורה קוראת לבעלי השכל הישר הללו 'הירא את דבר ה'!' וכי 'יראת שמים' היא? הרי זו שימת לב פשוטה! זו הקשבה למושכל מכל ולרצון הפשוט לחיות! הלזאת תקרא 'יראת שמים'! למדנו מכאן, אומר ר' ירוחם, כמה נקל הוא ענין יראת שמים, בשימת לב פשוטה ובהתבוננות נכונה על המציאות, אפשר לרכוש 'יראת שמים', כי המתבונן היטיב על דרכי הבורא בקיום העולם ובניהולו, מיד תעלה בליבו אימה ויראה מהבורא ית'.

אף מתיאור התורה למי שלא הכניס את עבדיו ומקנהו לבית, נלמד זאת, 'אשר לא שם ליבו', כך הוא נקרא, התורה לא קוראת לו 'אינו ירא שמיים', כי ההיפך ממי שאינו ירא שמיים, הוא אדם שלא שם על לב, כי בעבור יראת שמים, לא צריך יותר מאשר שימת לב לכל הקורה סביבו ומיד הוא יירא מהי"ת.

ר' ירוחם מתבל את דבריו במשלו המפורסם של מרנא רבי ישראל סלנטער ז"ע על אדם צמא שרצה לשתות כוס מים. האנשים הפקחים סביבו אמרו לו שהמים טובים וזכים. אדם אחר הלוקה בשכלו אמר לו שבמים הללו שהוא עומד לשתות יש סם המות. אין ספק שהאדם הצמא לא ישתה את המים, כי על אף דעת הרוב הפקח, הוא לא יסתכן, ויחשוש לדעת המיעוט, אף שהיא נאמרה מפיו של אינו שפוי, כי חייו כה חשובים לו ולא יכניס אותם אף לא לסיכון קל ורחוק, אולי המשוגע ההוא צודק...

אם כן, מסיק ר' ישראל סלנטער, כיצד צועד לו האדם בעולמו שליו

רבי חיים שראה כי הרבנית מתקרבת, פחד שהיא תגלה מי הוא, ולכן קרא לה, 'אל תגלי', אך קריאתו 'אל תגלי' הובנה אצל המשתתפים כ'אל תגלי היכן המנות הגנובות', ולפיכך אחד מן החבריה החל להלום בו, כיאות לגנב שפל...

על תיקוני השובבי"ם, ועל זמני תיקון נעלים ומרוממים

מאת: הרב צבי גטקר

ימים אלו הם ימי השובבי"ם, נהגו בהם עפ"י האר"י הקדוש מנהגי פרישות וקדושה, משום שבאלו הפרשיות אנו מעוררים את ענין הגלות והגאולה, ומה הייתה הגלות, גלות הנפש, שיעבוד הנשמה, השקיעות רח"ל בשערי טומאה. ולכן שבועות אלו של שובבי"ם ת"ת, הם זמני תיקון נעלים ומרוממים.

מקובל בעולם הישיבות, מרבי ישראל מסלנט, ומהסבא מקלם, כך גם נהג כמוכבא בספרי קורות הימים המשגיח ר' ירוחם ממיר עצמו, כי לבני ישיבה התיקון הראוי בימים אלו הוא עמל התורה בעיון וברציפות, הלימוד, והתפילות ברצינות, וכן הסבא מקלם שם דגש על ברכות הנהנין בכוונה.

התורה והעבודה בימים אלו, סגולתה לרומם את הנפש מגלות הנשמה לגאולה מאירה. ואכן גם בימינו אלפי בני תורה לומדים שעות ע"ג שעות ברציפות, בימי השובבי"ם, אשרי עין ראתה זאת. ידוע מרבי משה מקוברין שאמר כי בפסוק "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא", כאן כתוב שורש השעבוד, שהוא עצבות, חוסר שמחה, הנובעת מחיסרון במידת הסבלנות.

יש משפט מקובל, אם לא הולך כמו שרוצים, תרצו כמו שהולך. אבל האמת היא שמי שמקבל את מה שהולך, הולך לו כמו שהוא רוצה. מי שעשיר במידת הסבלנות, לסבול כל מה שבא, ולומר, לטב עבדי, הכל לטובה, הוא רואה את הישועה מהר יותר.

וביאר הקוברינער, כי האחים שאמנם ירדו לגלות במצרים, אבל ירדו בשמחה ובקבלת העניין מידי שמיים, וע"כ הם לא נשתעבדו בפרך, אבל "כל הנפש הבאה מצרימה", כלומר ילדיהם ש'הובאו בלי חשק למצרים, לא היתה בידם השמחה, וקבלת הגזירה, אזי אחרי שוימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא, ולא נשאר מי שמקבל את המצב בהכנעה ואהבה מספקת אז התחיל שיעבוד מצרים.

הגאון רבי אליעזר פלשינצ'קי זצ"ל סיפר להרב ריזי

הגאון רבי אליעזר פלשינצ'קי זצ"ל סיפר להרב ריזי, כי שוחח פעם עם החזו"א על עניין הגלויות שהיו עורכים גדולי הדורות בשנים עברו, מה היתה הסיבה לעריכת גלות? החזו"א אמר לו כי בשונה מההבנה הפשוטה שגלות היא לשם פרישות מכל הסובב והתבודדות לתקופה, הוא סבור כי הסיבה שהצדיקים היו עורכים גלות, היא כדי לחוש את צער השכינה, וביאר, הלא הצדיק יושב בביתו ובקהילתו, ועוסק בתורה ובעבודה יומם ולילה, בעסקו בתורה אין מדושן עונג ממנו, כולו משוטט בעולמות אחרים, הרחק מהגלות, לפיכך בכדי להשתתף בצער השכינה ועמ"י היו יוצאים למסע גלות.

ויש לי הוכחה לכך אמר לו החזו"א ממעשה שהיה:

מרון רבי חיים מוולאז'ין זיע"א, כרבו הגר"א וכשאר צדיקי הדור ההוא היה יוצא למסע גלות מפעם לפעם, פעם אחת כאשר הודיע בביתו כי מתעתד הוא לצאת בקרוב, ביקשה ממנו רעייתו להצטרף למסע העילאי, רבי חיים הופתע מהבקשה, וביקש להניא אותה, הוא תיאר לה כיצד נראה מסע שכזה.

יוצאים עם העגלון, מיטלטלים יום שלם על בדרכי החצץ המקפיצות, ולעת ערב מגיעים לאיזו עיירה, מחפשים את בית הכנסת, שם אף לא אחד יודע מי אתה ומה מעלתך, מתפללים מנחה וערבית, אוכלים קצת ממה שמיועד לעניים וארחי פרחי מזדמנים, וישנים

ועלינו ללמוד מכך, שגם בגלותנו אנו, בעבודת ה' מתוך שמחה, אין גלות, ואין שיעבוד, יש רק עונג ואושר, לחיות כימי השמים על הארץ. כפי שלמדנו מהמעשה הבא, אשר היה שגור בפיו של הגאון רבי גרשון ריזי זצ"ל.

לשמע הקריאו הציצה הרבנית מעבר למחיצת הנשים, וראתה כי במרכז הבלגן יושב לא אחר מבעלה הגדול, וכמה אנשים דוחפים אותו, ומציקים לו..

היא כמובן נרעשה, ובאופן טבעי נכנסה אל מעבר למחיצה והתקרבה למקור ההתרחשות, רבי חיים שראה כי הרבנית מתקרבת, פחד שהיא תגלה מי הוא, ולכן קרא לה, 'אל תגלי'.

למחרת אמר רבי חיים לרבנית

אך קריאתו 'אל תגלי' הובנה אצל המשתתפים כ'אל תגלי היכן המנות הגנובות', ולפיכך אחד מן החבריה החל להלום בו, כיאות לגנב שפל..

אשת ר' חיים שראתה כי כלתה אליו הרעה, הבינה כי אין ברירה, והיא החלה לצעוק, מה לכם מכים את גדול הדור רבי חיים מואלז'ין. כששמעו כך, נרתעו לאחוריהם, וביקשו תיכף מחילה וסליחה, ועזבו את ר' חיים.

למחרת אמר רבי חיים לרבנית, כי לאחר שהופר התנאי, אף שאין לו תרעומת עליה, מכיון שהמצב הצריך את התערבותה, אך בכל אופן את המשך המסע הוא יעשה לבדו, והיא תחזור לואלז'ין.

אמר החזו"א הלא אם הסיבה היתה משום פרישות איך יצא ר' חיים עם אשתו, והרי הוא צריך להתבודד מכל הסובב, אלא כדברי שהסיבה היא משום שגדולי התורה הם בעונג שעשועים כל היום, ובכדי לחוש את צער השכינה הם צריכים לרדת ממקומם לגלות.

נמצא שזו ממש הסיבה שהתורה והעבודה הם דרך התיקון לימי השובבי"ם, שהרי עניינם של ימים אלו וסגולתם היא שבהם יש אפשרות לגאול את הנפש מגלות הדעת, ומה לנו שיוציא את הנשמה משיעבודה ליצר הרע יותר מלימוד התורה, ומסירות לעבודתו.

וכפי שהחזו"א ביאר, שמי שעמל בתורה, אינו יכול לחוש את הגלות, בלי לצאת לגלות, כי הוא מתענג על ה' בכל רגע ורגע, והוא כבר חי בגאולה, גאולת הדעת, והוא בן חורין.

או בבית ההקדש המוזנת, או ע"ג הספסלים בעזר"נ, מתעטפים כמה שאפשר במעיל האישי, והקור, אוי איזה קור, את לא מתארת לעצמך, לישון בעזר"נ לא מחוממת בקור האירופי, מה לך ולמסע מפרך שכזה, אך היא בשלה, אני אשתך, ובאשר אתה הולך ומתעלה, אף אני.

לאחר שחזקו עליה דברי' כי הפעם אין היא מניחה לו ללכת בלעדיה, הסכים רבי חיים שתתלוה אליו למסעו, אך בתנאי אחד, שבשום מצב, גם אם היא תראה צורך בכך היא לא תגלה מי הוא, לאחר שנתנה הרבנית את הסכמתה סיכמו ויצאו יחדיו בבוקר שלמחרת אל הלא נודע.

ר' חיים נכנס והתיישב בשולחן העניים, וזוגתו נכנסה והתיישבה בשולחן המיועד לקבצניות

ובכן יותר משתיאר לה ר' חיים היה מפרך המסע, בזינוו היו חלקם כבר בימים הראשונים, והצער והקושי היו מעל לכל דמיון.

והנה בסוף השבוע הראשון למסעם, הגיעו בשעת צהרים לאיזו עיירה, שכולה לבשה חג, בירור קצר העלה כי הערב תתקיים חתונה בעיירה, וכמובן גם האורחים מוזמנים, כמנהג הימים ההם בכל חתונה היו מייעדים שולחן לעניים.

ובכן בבוא העת המיועדת, ר' חיים נכנס והתיישב בשולחן העניים, וזוגתו נכנסה והתיישבה בשולחן המיועד לקבצניות.

כל הקהל כבר התיישב נטל את ידיו, אך לפתע מכיון המטבח החלה להישמע מהומה, לאחר זמן קצר התברר כי בשעה שנערכה החופה נעלמו מהמטבח שתי מנות, כמובן מהמנות של הנכבדים, שכללו עוף ממש!.. משהו חמד לו את המנות והם אינם, הנשמע כדבר הזה?

סיבוב קצר בין השולחנות, והחשד נפל מיד על האורח הלא מוכר, הלא הוא ר' חיים ואלז'ינער, בעל הסעודה ניגש וביקש לדעת היכן המנות, ור' חיים כמובן ענה שחלילה לו מלפשוט את ידו במנות המיועדות לנכבדים וכו', כמובן שתשובה זו לא הועילה לו יותר מידי, ותיכף ניגשו שניים מבני המשפחה והחלו לגעור בו, ולדחוף אותו,

המשך מעמוד 19 | הרב ישראל ליוש

דיסקין זצ"ל, שכיהן באותם ימים כרבה של העיר קובנא, ותינה בפניו את ביזוי כבוד התורה שהיה במכירת העליות: "הכיצד 'חתן תורה' עליה כה מכובדת לא נמכרה במחיר הראוי לה...!?! איך יתכן שבכל בית המדרש לא נמצא איש שיעריך את העליה הזו בכבוד הראוי לה...!?!"

רבי יהושע ליב הרגיע את רבי ישראל ואמר: "אדרבה, כבוד התורה וחכמיה הוא זה שגרם לקהל לא להרבות במחיר העליה המכובדת... כאשר הם ראו שאתם רוצים לעלות ל'חתן תורה', הם נמנעו מלעלות את המחיר, כי הם רצו שאתם תזכו בעליה הזו... ברוך ה' גדול 'כבוד התורה' בקרב יהודי קובנא..."

והנה עוד סיפור על היראת שמים של רבי ישראל שנראתה שוב במכירת עליות...

שנה אחת התפלל רבי ישראל ב'שמחת תורה' בבית הכנסת הגדול בקובנא. הגבאי מכר את הכיבודים, וכשהגיע ל'חתן תורה' קם רבי ישראל והציע 'שני זוזים' עבור העליה המכובדת, וסבר שאחרים יעלו את המחיר בעקבותיו, וכך תימכר עליית 'חתן תורה' במכיר מכובד לכבודה של תורה...

אלא שלצערו הרב לא נמצא בקהל מי שיתחרה עם רבי ישראל, וכך זכה בעליית חתן תורה שלא ברצונו תמורת סכום פעוט 'שני זוזים' בלבד... למחרת, הגיע רבי ישראל אל מעונו של הגאון רבי יהושע ליב

ביקשו האורחים הנכבדים מהמלמד של 'עץ חיים' שיאות לאשר להם לקיים טקס קטן של הענקת מדליה לילד שהציל את החתול, אבל המלמד רוח אחרת היתה עמו

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א על אמונה ופלאי הבריאה

לבור סיד כדי להציל חתול מסכן.

ביקשו האורחים הנכבדים מהמלמד של 'עץ חיים' שיאות לאשר להם לקיים טקס קטן של הענקת מדליה לילד, אבל המלמד רוח אחרת היתה עמו.

"זה בהחלט ראוי לכל שבח", אמר להם, "אבל אם לא שמתם לב, יש לנו שני גיבורים בכיתה שחירפו את נפשם להציל בעלי חיים. הילד הראשון קפץ לבור כדי להציל את החתול, והילד השני קפץ לבור כדי להציל את הילד הראשון, ובכן, הילד הזה גם הוא בעל חי, למי שהציל אותו גם צריכים לתת מדליה, ולכן, או שתכבדו את שני הילדים כאחד, או שלא תכבדו אף אחד מהם, כי אנחנו לא ניתן יד לפעולה שמביעה הערכה לחיים של חתול יותר מחיים של ילד!".

והנה הם מבחינים בקוף אחד, קטן וחביב, מקפץ מזנק, מטפס ומשתולל

על רקע זה נספר את הסיפור הבא, שישפוך אור על השאלה ששאלנו בפתח הדברים.

מעשה במשלחת של עמותה למניעת צער בעלי חיים, שיצאה לסיור שורשים באפריקה, כדי לבחון את מקומות התפוצה הטבעית של בעלי החיים השונים, לנסות ולמצוא את ההבדלים בין בעלי חיים שגדלו במקומם הטבעי לבין כאלו שגדלו בגני חיות וכדו'.

בפרשיות אלו אנו לומדים על השעבוד של בני ישראל בארץ מצרים, פרעה והמצרים מענים אותם, הורגים את ילדיהם, הופכים אותם לעבדים בזויים ונטולי כל זכות בסיסית, מעבידים אותם בפרך ומלקים אותם בכל עת, ועוד ועוד.

כל אחד שלומד את הפסוקים האלו שואל את עצמו, על מה עשה ה' להם ככה? לא ראינו שיש שם איזה חטא נורא שעשו בני ישראל קודם לכן שבגללו הגיע להם שעבוד מצרים.

לחורבנות של בתי המקדש היו סיבות, עם ישראל היה לקוי בשמירת המצוות, היתה שנאת חנם ועוד. הקב"ה שלח את נביאיו כדי להתריע ולעורר את עם ישראל לתשובה, ורק לאחר שכלו כל הקיצין החריב את ביתו ושרף את היכלו והגלה את בניו לבין האומות. אבל לא ראינו שהיה איזה חטא נורא לפני הירידה למצרים, ואפילו אם נאמר שזה היה בעוון מכירת יוסף, מדוע בני יוסף עצמו נידונו גם הם לשנים רבות של גלות וייסורים קשים, ואדרבה בני לוי יחד עם שמעון, לא סבלו את עול הגלות, ואם כן ברור שזה לא עונש על מכירת יוסף.

אמנם יש מפרשים שזה היה עונש על מה שאברהם אבינו עליו השלום שאל 'במה אדע כי אירשנה', אבל רבים לא מפרשים כך, אז מה ההסבר?

הילד התמלא רחמים על החתול, ובלא אומר ודברים זינק אל תור הבור

מעשה היה פעם בתלמוד התורה 'עץ חיים' בירושלים, שאחד הילדים צעד בחצר וראה לפתע חתול שנפל לתוך בור סיד. בזמנינו לא כל כך מכירים את המושג הזה, אבל בעל חי שנפל לתוך בור סיד היה צפוי למות בייסורים, כי הסיד אוכל ומאכל את העור והבשר.

הילד התמלא רחמים על החתול, ובלא אומר ודברים זינק אל תור הבור כדי להוציא את החתול. אלא שהתברר שהילד הכניס את עצמו לכלל סכנה ולא הצליח להיחלץ מהבור.

חברו שהיה שם, נחלץ לעזרתו, ונכנס גם הוא ובחסדי שמים הצליח להציל את הילד, שמצידו החזיק בחתול וחילץ אותו מגזר הדין הקשה שהיה צפוי לו.

הסיפור הכה הדים, גבורתו של הילד שקפץ לבור להציל את החתול היתה לשם דבר, ופעילים של עמותה למניעת צער בעלי חיים, הגיעו לתלמוד התורה, וביקשו להעניק מדליה של כבוד לילד שקפץ

דבר או שניים בתנאי המחייבה של בעלי החיים האפריקאיים... הציני
לו את ההצעה המעניינת, והוא הסכים על אתר. למה לא?

חרדה גדולה נפלה עליו. הוא הבין שבעצם הביאו אותו לכאן כדי לחתוך אותו

כשהגיעו לארץ, הם בדיוק היו אמורים לערוך סיור באחד מבתי
החולים, וכמוכן שהם הציגו בגאווה רבה את הרכש החדש שלהם.
הפריזנטור של העמותה הדואגת לבעלי החיים.

החלו לסייר בבית החולים, והוא לא הבין בכלל מה רואות עיניו.
הסבירו לו שזה מכשיר שמצלם צילומי רנטגן... "לנו באפריקה יש
מצלמות הרבה יותר קטנות", הוא אמר, "אני לא מבין למה אתם
צריכים חדר שלם רק כדי לעשות תמונה...". כשהראו לו מכשיר
MRI הוא פרץ בצחוק... "כדי לעשות תמונה אחת צריכים להכניס
בנאדם לתוך מכונת כביסה?? איזה מצחיקים אתם...".

אבל כשהגיעו לאזור של חדרי הניתוח, הוא בכלל לא צחק. הוא
הביט מבעד החלון אל הניתוח הפעיל, וראה אדם ששוכב על שולחן
הניתוחים, ואנשים רעולי פנים עם חלוקים לבנים... חותכים אותו!
ממש חותכים, עם סכין!

חרדה גדולה נפלה עליו. הוא הבין שבעצם הביאו אותו לכאן כדי
לחתוך אותו. לפני שיספיקו לעצור אותו ולתפוס אותו בכח, הוא
החל להכות את המלווים שלו, הפיל אותם ארצה, ופתח במנוסה
מבוהלת. כמוכן שהאירוע עורר רעש, אנשי האבטחה של בית
החולים החלו לדלוק בעקבותיו, ולבסוף הצליחו לתפוס אותו.

חבריו החדשים לא הבינו מה קרה. הם ניגשו אליו וניסו לדובב אותו,
שיסביר להם על מה יצא הקצף.
"אתם חותכים אנשים", הוא צרח באימה, "אני ראיתי! אל תעבדו
עלי, אל תרמו אותו! אני ראיתי שאתם חותכים אנשים!!!".

מה עושים כדי לשכנע את האפריקאי הזה, שהניתוח הוא דווקא
תועלת גדולה לאדם?

צריכים לקחת אותו, להראות לו את החולה שיצא מחדר הניתוח,
שיסביר לו כמה שהוא מודה לרופאים שניתחו אותו.

אפשר להראות לו מישהו אחר, שעומד לפני ניתוח, שיראה אותו
מתקשה לנשום, סובל מכאבים, ואחרי הניתוח הוא מרגיש הרבה
יותר טוב, מודה ומהלל לרופא שניתח אותו, כשהבחור האפריקאי
יראה את זה במו עיניו, את ה'לפני ואחרי', ורק אז הוא יוכל להשתכנע
שהניתוח אכן היה לטובה.

עד כאן הסיפור, ומכאן לשאלתינו

כך גם אנו, בני ישראל, במצרים עברנו 'ניתוח'. ויש עוד תקופות
בהיסטוריה של עם ישראל שבהם אנחנו עוברים 'ניתוחים'. לא
תמיד זה עונש, לפעמים זה פשוט 'כור היתוך'. הקב"ה יש לו את
הסיבות שלו, וכדי להבין אותן, אנחנו צריכים לראות את ה'לפני
ואחרי', ומאחר והקב"ה ומעשיו הם נצחיים, ואילו אנחנו חיים פה
לתקופות קצרות של 120 שנה לכל היותר, אין לנו את היכולת

הגיעה המשלחת לארצות מארצות אפריקה, בה שורר מזג אוויר
טרופי, יש שם בעלי חיים מגוונים מאוד, ובכללם כמוכן גם בעל
החיים החביב על ילדים ומבוגרים כאחד, הקוף.

הם נכנסו אל עומק הסוואנה, בג'יפים פתוחים ובליווי של שומרי
ראש כמושים היטב. באזורים האלו יש בעלי חיים מסוכנים, וגם
אנשים מסוכנים לא פחות. צריכים להיות ערוכים לכל אפשרות...

והנה הם מבחינים בקוף אחד, קטן וחביב, מקפץ מזנק, מטפס
ומשתולל. הם עצרו את הג'יפים והתבוננו בו מרותקים. הקוף נהנה
מתשומת הלב של היצורים המוזרים האלו היושבים בתוך קופסאות
ברזל ומחזיקים מכשירים משונים בידיהם, שאותם הם מכוונים
לעברו... הוא לא הבין שהם מצלמים אותו, אבל זה לא הפריע לו
ליהנות מההצגה שהוא נותן לחבר'ה.

נראה שהקוף התלהב קצת יותר מדי, הוא טיפס על גזעו החלקלק
של דקל הקוקוס שצמח בסמוך, עץ שגובהו מגיע ליותר מ-20
מטרים, כמו בניין בן שש קומות לפחות. כשהגיע לפסגת העץ קטף
הקופיף אגוז קוקוס, ו... נתקע. היד שלו נתקעה בין שני ענפים, והוא
לא הצליח לשחרר אותה בשום אופן.

החבר'ה ירדו מהג'יפים, והחלו לנענע את עץ הקוקוס בתקווה שזה
יעזור לקוף להשתחרר אך ללא הועיל. הקוף התחיל לצווח ולצרוח,
והפעילים שכל כך אוהבים בעלי חיים החלו לבכות יחד עמו. איך
אפשר לראות בצערו של הקוף ולא להתאבל על גורלו?

פתאום הם שומעים קול של צעדים מתקרבים, ואז יצא מבין
השיחים כושי רחב גרם, והוא הרים את ידיו והסביר להם באנגלית
שבורה ורצועה שאין להם סיבה לדאגה, הוא רק רוצה להוריד את
הקוף מראש דקל הקוקוס.

הם התרחקו מהעץ ונתנו לו לנסות את מזלו, חשבו שאולי הוא
יצליח לנענע את הקוקוס בידי החסונות, אבל לא... האיש האלמוני
פשוט החל לטפס ברגליו היחפות על גזע העץ, ולאחר מאמץ לא
מבוטל הצליח להגיע לראשו, תוך שהוא מסכן את עצמו ועלול
ליפול בכל רגע.

כשהגיע למעלה, הוא שחרר את ידו של הקוף מבין שני הענפים,
והקוף לא היה צריך יותר מזה... הוא החליק במורד העץ, ירד למטה
ונעלם בין העצים לקול מצהלות הפעילים המאושרים.

אחרי הקוף החליק גם המציל האלמוני שלו במורד העץ, לאט לאט
הוא ירד וכשהגיע למטה, הם התנפלו עליו בשאלות: "זה הקוף
שלך?", הם שאלו אותו, "הוא ממש חמוד!". אבל האפריקאי השיב
להם בתמיחה, "מה פתאום הקוף שלי? למי יש קוף, מה אני יעשה
איתו? קופים יש פה בשפע, והבשר שלהם בכלל לא טעים...".

"אז למה סיכנת את עצמך כדי להציל אותו?", הם שאלו בחוסר
הבנה, והוא השיב להם, "מה זאת אומרת, ריחמתי עליו! שמעתי
אותו בוכה ומתחנן על נפשו ולא יכולתי לעמוד מנגד...".

משהבינו שלפניהם עומד איש אציל נפש עם כזאת אהבה עצומה
לבעלי חיים, הם החליפו מבטים ביניהם ואמרו, או! זה רעיון! אנחנו
נביא אותו לארץ, והוא יהיה הפריזנטור של העמותה, הוא גם בעל
מראה אקזוטי, יש לו אהבה גדולה לבעלי חיים, ובטח הוא גם מבין

לבוא ולומר שיש לנו את התמונה המלאה. אנחנו ניצבים רק בפני החלון של חדר הניתוחים, רואים את פעולת החיתוך בבשר החי, ולא מבינים את המשמעות שלה ואת המטרה שלשמה היא נעשית.

כל מי שסוּחב שק מלט מקבל מעטפה עם עשרת אלפים דולרים במזומן

משל לאדם שעומד ברחוב עם ערימה של שקי מלט, ומבקש מהעוברים והשבים שיעזרו לו לסחוב את השקים במעלה המדרגות של הבניין הסמוך עד לקומה הרביעית. כל שק שוקל חמישים קילוגרמים! מה הסיכוי שמישהו יסכים להיענות לאתגר ולגמול עמו את החסד הזה? אפסי! חמישים קילו זה משקל עצום לאדם מן השורה, מי הוא ואיזה הוא שיכול בכלל להרים שק מלט מהרצפה? לעלות אתו במדרגות ארבע קומות? זה בלתי אפשרי!

אבל אם אותו אחד יתחייב שכל מי שסוּחב שק מלט מקבל מעטפה עם עשרת אלפים דולרים במזומן, מה הסיכוי שמישהו יעזור לו? אפשר להניח בוודאות מוחלטת שבתוך זמן קצר מאוד כל השקים יהיו בקומה הרביעית.

למה? כי בשביל סכום גדול כל כך, אנשים יתאמצו יעלו עם השק עד לקומה הרביעית וירוצו מהר כדי להעלות שק נוסף בשארית כוחותיהם, כדי לקבל תשלום כפול.

מה השתנה בעצם? האם מה שמקודם היה בלתי אפשרי הפך פתאום לאפשרי? התשובה היא שכן, כשמבינים שזה מאוד מאוד משתלם, הכל הופך להיות אפשרי.

חבול ומושפל שב היהודי לביתו, פרץ בבכי וסיפר לאשתו שהוא קיבל מכות כואבות במיוחד

מסופר על פריץ אחד שהיה לו חוכר יהודי שבמשך שנים רבות החזיק בחכירה את בית המרווח ושירת נאמנה את השיכורים של הכפר. פעם בשנה הוא נתן לפריץ את חלקו, וכולם היו מרוצים. לימים עלה הפריץ הזה לגדולה ועבר להתגורר בעיר הבירה שם יוכל להיות קרוב למלך. במקומו מינה את אחד ממקורביו שיכהן כ'פריץ זמני' וינהל את עסקיו כראות עיניו.

אותו ממלא מקום היה שונא ישראל גדול ולכן החליט שמעתה ואילך היהודי צריך לשלם דמי חכירה פי ארבעה, והוא החיל את החלטה הזאת גם רטרואקטיבית, כך שבהגיע המועד נדרש היהודי לשלם סכום של פי ארבעה ממה שתכנן ויכול היה לשלם.

כמובן שלא היה בידו סכום גדול כל כך, ועל כן החליט הממלא מקום של הפריץ לנהוג כמנהג שנהגו בפריצים במי שחייב להם כסף ולא עמד במועדי התשלום. הוא הורה למשרתיו להכות את היהודי, ואלו הנחיתו עליו מכות שוט כואבות במיוחד.

חבול ומושפל שב היהודי לביתו, פרץ בבכי וסיפר לאשתו שהוא

קיבל מכות כואבות במיוחד שייקח לו כמה ימים עד שיוכל להתאושש מהן.

אחרי תקופה הגיע הפריץ הראשי, בעל הבית, וכששמע שממלא מקומו עומד מאחורי מעשה נבזה ומכוער כל כך שבמסגרתו הוכה היהודי על לא עוול בכפו, התמלא חרון אף, דאג להעניש את ממלא מקומו על כך שהוא ניצל את סמכותו לרעה והתנכל לחוכר הנאמן שמפעיל את בית המרווח ברוב כשרון כבר הרבה מאוד שנים.

כמו כן החליט הפריץ שעל כל מכה שקיבל היהודי ממשרתיו, יעניקו לו פיצוי בסך של מאה זהובים.

שוב פרץ היהודי בבכי לתדהמתה של רעייתו שלא הבינה למה הוא בוכה, אדרבה, עליו לשמוח שהוא מקבל פיצויים הגונים. השיב לה בעלה: את לא מבינה שיינדל, אני לא בוכה על זה שקיבלתי מכות, אלא על כך שלא נתנו לי עוד עשר או עשרים מכות שוט. אם הייתי יודע שעל כל מכה אקבל מאה זהובים, הייתי מתחנן אליהם שיכו בי עוד ועוד, כך הייתי הופך לעשיר גדול הרבה יותר...

כך גם אנו, מקבלים לפעמים מכות, אבל אנחנו צריכים לדעת ולהאמין שאנחנו צפויים לקבל את שכרנו משלם, מאת הבורא יתברך.

האם יש צורך להעיר את הבחורים לאחר רדת הלילה

מזכירים יציאת מצרים בלילות

מעשה בקבוצת בחורים שחזרו מטיול בימי בין הזמנים. הטיול נמשך שעות והיה מלא חוויות ומפרך, הולכים הבחורים לישון זמן קצר לפני שקיעת החמה, כמובן לאחר שכבר התפללו מנחה. דא עקא, יש חשש שהם יישנו כל הלילה ויפסידו קריאת שמע של ערבית.

שאלה: האם יש צורך להעיר את הבחורים לאחר רדת הלילה, כדי שיקראו קריאת שמע ויתפללו ערבית, או שמאחר והם הלכו לישון בהיתר ולא עשו שום דבר פסול בכך, אין להעיר אותם, ואם ישנו כל הלילה הם יהיו אנוסים, ופטורים מקריאת שמע?

תשובה: הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל הביא ב'שלמי תודה' ראיות ברורות לכך שאדם שהלך לישון באופן כזה שעלול להיווצר על ידי כך אונס שיפטור אותו מקריאת שמע או מצוות אחרות, צריך להעמיד שומרים שיעירו אותו ולא יכול לסמוך על כך ש'אונס' רחמנא פטריה'.

את המקרים הללו משווה ה'שלמי תודה' למי שלא טורח לקנות שופר בערב ראש השנה כי עדיין לא בא זמן החיוב, וכשמגיע ראש השנה הוא חושב את עצמו לפטור משמיעת קול שופר, כי בחג אי אפשר לקנות שופר... ברור שאדם כזה יהיה בכלל של מבטל מצוות עשה, משום שהיה עליו לדאוג לשופר לפני שיבוא זמן החיוב.

אמנם ייתכן שכיוון שכרגע הם אנוסים, אין חיוב להעיר אותם מעיקר הדין, אלא אם כן ידוע לנו בבירור שלא יקומו ולא יתפללו אם לא נעיר אותם.

"כשייסדנו את השיעור שתינו 'לחיים' כל המשתתפים יחד, וסיכמנו שבעז"ה בעוד 14 שנה ניפגש יחד פעם נוספת ונשתה 'לחיים' לרגל הסיום..."

הגאון רבי יחזקאל שרגא שימון דומ"ץ בק"ק צאנז בצפת, ובנו ראש כולל צאנז הרה"ג ר' יקותיאל יהודה שימון, בשיחה על לימוד 'עמוד היומי' ומבחני 'דרשו'

מאת: אברהם פוקס

הרה"ג ר' יקותיאל יהודה שימון, הוא אחד מעשרות אלפי הלומדים והנבחנים ב'עמוד היומי'. במסגרת השיחות שאנו מקיימים עם הנבחנים, אנחנו יוצרים לפעמים קשר באופן אקראי עם אחד או שניים מהם, כדי לשמוע מהם על הקשר שלהם עם 'דרשו', לבדוק את מידת שביעות הרצון שלהם, לקהל הערות והארות, וגם לשמוע מהם דברי חיזוק שיוכלו לעודד יהודים נוספים לצעוד בעקבותיהם וללכת בדרכם, להיבחן ב'דרשו' ב'עמוד היומי' או בכל אחת מהתוכניות הרבות הנוספות שיש ל'דרשו'.

מאוחר יותר, כששוחחנו עם אביו שליט"א, התברר לנו שהרב יקותיאל יהודה שימון הוא ראש כולל בק"ק צאנז, אבל כל נקדים את המאוחר.

ביקשנו מהרב שימון לספר לנו למה הוא לומד 'עמוד היומי', והוא הסביר לנו בפשטות שהוא נבחן כבר שנים ב'מפעל הש"ס', וכן לומד בקביעות גם 'דף היומי', וזכה ללמוד כמעט את כל הש"ס, אבל עדיין חסרים לו מספר דפים בכמה מקומות, בגלל 'חורים' שנוצרו, ושקשה לסתום אותם כי לאחר זמן קשה לאתר אותם ולזכור מה בדיוק הוא למד ואיפה הוא פספס דף או שניים.

כמה מטרות חופפות בלימוד 'עמוד היומי'

"האמת שיש לי כמה מטרות חופפות בלימוד 'עמוד היומי'. קודם כל זאת חזרה נפלאה, ומוסיפים קצת מפרשים יסודיים על הסוגיות השונות, זה נותן טעם אחר ומאיר באור חדש את הסוגיות, ובנוסף, בלימוד של עמוד ליום, ה'חורים' יהיו יותר קטנים, ויהיה קל יותר להשלים אותם, כך אפשר לסיים את הש"ס בקלות בסייעתא דשמיא, גם אם זה לוקח יותר שנים.

הרב שימון נבחן במפעל הש"ס על 30 דף מדי חודש, וכבר עשר שנים שהוא לומד בכולל לפי מסלול זה. עם זאת, בשונה מ'הדף היומי' שמחזור הלימוד שלו נמשך כשבע וחצי שנים, ב'מפעל הש"ס' המחזור נמשך זמן רב יותר, מהסיבה שאחת לארבעה חודשים יש חזרה על מה שנלמד בחודשים קודמים, וכן בחודשי בין הזמנים יש חזרות ולא מתקדמים הלאה באותו הקצב, כך שמחזור הלימוד נמשך למעלה מעשר שנים, שכמובן גם הלימוד יותר אינטנסיבי וכולל חזרות על דפים שנלמדו בשנים קודמות.

תוך כדי השיחה, מספר לנו הרב שימון שגם אביו לומד ואף מוסר שיעור קבוע ב'עמוד היומי'. זה כמובן תפס את תשומת הלב שלנו, משום שהאב, הגאון רבי יחזקאל שרגא שימון, הוא דיין בק"ק צאנז

בעיה"ק צפת, מדובר באחת הקהילות הוותיקות ביותר בארץ, ובית מדרשה שוכן בעיר העתיקה מזה כ-150 שנה.

יהודי שמקבל על עצמו ללמוד ש"ס בקצב של עמוד ליום, הרי בהחלט עונה להגדרה של 'הבא ליטהר'

את המשך השיחה קיימנו עם האב שליט"א, שכאמור גילה את אוזננו שבנו הרב יקותיאל יהודה, הנו ראש כולל בצאנז. בשיעור אותו מוסר הרב שליט"א מדי ערב משתתפים כמניין יהודים שמבקשים לקבוע עיתים לתורה, ובמשך שלושת רבעי שעה לומדים את עמוד היומי בשמחה ובהנאה מרובה. "יש תועלת גדולה בלימוד 'עמוד היומי'", אומר הרב שליט"א בפתח דבריו, "יהודי שמקבל על עצמו ללמוד ש"ס בקצב של עמוד ליום, הרי בהחלט עונה להגדרה של 'הבא ליטהר' וממילא צריכים לסייע לו מהשמים, וזו סגולה לכך שהוא יחיה לפחות 14 שנים נוספות..."

"לכן, כשייסדנו את השיעור שתינו 'לחיים' כל המשתתפים יחד, וסיכמנו שבעז"ה בעוד 14 שנה ניפגש יחד פעם נוספת ונשתה 'לחיים' לרגל הסיום...".

המשך בעמוד 29

כשהמצרים ראו שיוצאים מהצפרדע נחילים, במקום להפסיק, הם רק כעסו מאד והכו אותה יותר חזק, וכשראו שהיא מתיזה עוד צפרדעים, שוב המשיכו להכות בחוזק כדי לנקום בה, וכך יצאו עוד ועוד נחילין שמלאו את כל ארץ מצרים בצפרדעים

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

יף הרב
יה, דכל

איך מתגברים על הבעיה של קוצר רוח, שיוכל האדם להתייחס גם לשני באופן נעים וטוב?

"ולא שמעו אל משה מקוצר רוח" (ו, ט)

הנה כל אדם נמצא לפעמים בקוצר רוח, איך מתגברים על הבעיה של קוצר רוח, שיוכל האדם להתייחס גם לשני באופן נעים וטוב? את התשובה נמצא בדברי האור החיים שכותב דהקוצר רוח שלהם היה בגלל שלא עסקו בתורה, כי אדם שעוסק בתורה, התורה מרחיבה את ליבו לשמוע את השני ולהיות באורך רוח, וכשעוסקים בתורה לא מאבדים שלוה כי התורה מסיחה האדם מצרותיו, וזוהי סגולת התורה, לכן אדם שרוצה שלוות הנפש יעמול בתורה, ועי"ז הוא יהיה כל הזמן שלו ורגוע.

ז שהיה
ן אונים
: השוק,
' מועט,
ו' בכרס

מי שערל שפתיים וקוראים לו לעלות לתורה האם חייב לעלות?

"הן אני ערל שפתיים" (ו, ל)

מי שערל שפתיים וקוראים לו לעלות לתורה האם חייב לעלות? איתא בגמ' (ברכות נ"ה). אמר ר' יהודה ג' דברים מקצרים ימיו ושנותיו של אדם, ואחד מהם מי שנותנים לו ס"ת לקרוא ואינו קורא דכתיב 'כי הוא חייך ואורך ימיו'. ויש לדון האם מי שמגמגם וקוראים לו חייב לעלות, אף שיהא לו ביזיונות. בחשוקי חמד (ברכות נ"ד) הביא ראה שאם יש לו סיבה מוצדקת שאינו עולה אינו צריך לחשוש מדברי הרדב"ז (ח"א פ"ד הובא בפ"ת יו"ד סי' רמ"ב) שאם קוראים לתלמיד בעליה מכובדת יותר משקראו לרבו, לא יעלה כיון שנחשב זילזול ברבו, וכיון דמשום כבוד רבו מסרב לעלות אין כאן ביזיון לתורה, ובקובץ מוריה (ה-ו תשמ"ג עמ' ט"ו-י"ט) הביא עובדה עם האדר"ת שמנהגו היה לעלות אחרון לקרוא בתורה בפ' כי תצא כדי לצאת מצוות 'זכור את עשה לך עמלק'. בשנת תרכ"ח הוא קנה עליית אחרון והשמש טעה וקרא לו לשלישי, כי אחד מהמתפללים כיבדו בעליה זו. האדר"ת לא עלה אע"פ שצווחו עליו. ונימוקו, שנותנים לו ס"ת ואינו קורא היינו קורא כלל, אבל אם ירצה לעלות אח"כ ובמצווה מהודרת יותר אין חשש. ונשאל הגר"ח קנייבסקי זצ"ל (שערי שי"ח עמ' צ"ד) מי שכיבדוהו לגלול הס"ת, האם כשמסרב יש חשש כמסרב לעלות לתורה, והשיב 'אין ראוי' (דבזיון לס"ת שלא רוצה להתקרב אליו) (ילקוט מאיש לרעהו).

זציק לו,
וסיפוק
ז' שער
וחו של
התינוק
'(חוט
' פותח
' א חרף
ויפסיק
ם שאין
שיעשו
השגחה

רבי אליהו דסלר זצ"ל כותב: הכרת הטוב גם לדומם

"קח מטך ונטה ירך על מימי מצרים... ויהיו דם והיה דם בכל ארץ מצרים" (ז, י"ט) -

ברש"י: לפי שהגן היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקו על ידו לא בדם ולא בצפרדעים, אלא לקו ע"י אהרן. ב'שיטה מקובצת' (ב"ק צב): מביא בשם המאירי 'אע"פ שראוי להיזהר שלא לבזות אדם וחפץ בעולם. מ"מ ראוי להיזהר תכלית האזהרה במה שהתכבד והשתמש בו, שלא יהרהר לבזותו כלל. וכל העושה כן יורה על פחיתות מידה, וסגנון טבע פחות ונמאס.

הכרת הטוב גם לדומם - רבי אליהו דסלר זצ"ל כותב: כל מידות הנפש מושפעות ונפעלות ע"י הרגש ולא רק ע"י השכל, והרגש של בעל מעלת החסד שרוצה אך לתת וליהנות אחרים. אסיר תודה הוא לכל אשר הפיק ממנו הנאה בכל צורה שהיא, ואפילו לדומם. לכן אם אין אנו מכירים

טובה לדומם שנהנינו ממנו. וכל שכן אם אנחנו מבזים אותו, הרגש נפגע. והכלל הוא: פגיעה ברגש משפיעה ישיר על המידות. וממילא נפגמת מידת הכרת הטוב. (מכתב מאליהו ח"ג).

ורגיל היה רבינו הגר"ח קנייבסקי זצ"ל לחזור על דברי אביו בעל ה'קהילות יעקב' זצ"ל שכשאדם כועס, הוא הולך נגד השכל!

"ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים" (ה, ב) -

ובפסוקים הבאים נזכר 'צפרדעים' לשון רבים, ואיתא במדרש, שבתחילה עלתה צפרדע אחת, והכעיסה מאד למצרים והכו אותה, והייתה מתזת, ויצאו ממנה נחילין של צפרדעים, וככל שהוסיפו להכות יותר, יצאו עוד ועוד צפרדעים. ולכאורה הדבר פלא, אחרי שהמצרים רואים שבכל הכאה על הצפרדע היא מתרבה יותר ויותר, מדוע לא מפסיקים להכותה כדי שתפסיק להתרבות? ורגיל היה רבינו הגר"ח קנייבסקי זצ"ל לחזור על דברי אביו בעל ה'קהילות יעקב' זצ"ל (בברכת פרץ בפרשתנו) שכשאדם כועס, הוא הולך נגד השכל! כשהמצרים ראו שיוצאים מהצפרדע נחילים, במקום להפסיק, הם רק כעסו מאד והכו אותה יותר חזק, וכשראו שהיא מתיזה עוד צפרדעים, שוב המשיכו להכות בחוזק כדי לנקום בה, וכך יצאו עוד ועוד נחילין שמלאו את כל ארץ מצרים בצפרדעים. ומוסיף עוד: וכך הוא גם בכל ענין. כשפוגעים באחד והוא כועס, אם יהיה חכם, ישמע חרפתו וישתוק עד יעבור זעם והמריבה תישקט, אבל אם מתחיל לכעוס ומשיב דברים, והשני בוודאי לא ישתוק ועונה שוב, עי"ז גוברת המריבה, וסופו כמכת הצפרדעים במצרים. כיוצא בזה.

יש לשאול מה שונים הכלבים מהצפרדעים ולכאורה ה'מסירות-נפש' להישרף על קידוש ה' היא דבר קשה הרבה יותר מאשר לא לנבוח?...

ויעש ה' כדבר משה וימותו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות" (ה, ט) -

מה יותר קשה, להישרף או לשתוק? כתב ה'דעת זקנים' (מהילקוט שמעוני רמז קפ"ב): מהבתים. אבל אותם שבתנורים לא מתו לפי שבטחו בהקב"ה ונכנסו בתנור חם בצווי ה'. אותם צפרדעים שהיו מוכנים למות עקה"ש וקפצו לתנורים, קיבלו שכרם שהם עצמם לא מתו. ויש לשאול מה שונים הכלבים מהצפרדעים, שבמכת בכורות לא חרצו הכלבים את לשונם ובשכר זה 'ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכונו אותו' (שמות כ"ב ל) ופרש"י: לימדך הכתוב שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, שנאמר 'ולכל בני" לא יחרץ כלב לשונו' (שמות י"א ז), אמר הקב"ה תנו להם שכרם על ששתקו ולא חרצו לשונם לנבוח וקיבלו שכרם לדורי דורות! ולכאורה ה'מסירות-נפש' להישרף על קידוש ה' היא דבר קשה הרבה יותר מאשר לא לנבוח?... והתירוץ הוא: קל יותר לקפוץ לאש מאשר לשתוק! ובדרך צחות יש לדייק כך מלשון חז"ל (ברכות מ"ג): 'נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים!' לא כתוב כאן הלכה או דין, אלא במציאות יותר נוח לאדם להכניס עצמו לתוך כבשן האש מלשתוק ולהתגבר ולא להלבין פני חברו ברבים. וזה כלול ביסוד האמור בגמ' (כתובות ל"ג): שאילו עינו את חנניה מישאל ועזריה הם היו עובדים לצלם. וכוונת הגמ' שקשה לו לאדם לעמוד בסבל מתמשך אפילו אם הוא סבל קל מלעמוד בסבל קצר אפילו אם הוא סבל קשה יותר, כי קשה יותר לחיות זמן ממושך על קידוש ה' בשתיקה, מלמות ברגע אחד בקפיצה לכבשן האש. ראייה נוספת מהרמב"ם (בפכ"ג מהל' שבת הל' כ') שפוסק דאם נפלה דליקה בחצר אינו מציל אלא מה שצריך לאותה שבת, וגם דברים של היתר ויש שם עירוב אינו מציל יותר ממה שצריך לאותה שבת מחשש שמתוך ש'אדם בהול על ממונו' יבוא לכבות את האש. ועוד פסק הרמב"ם (בהל' ממרים פ"ו ה"ז): עד היכן הוא כיבוד אב ואם, אפילו נטלו כיס של זהובים שלו והשליכו בפניו לים - לא יכלימם ולא יצער בפניהם ולא יכעוס כנגדם, אלא יקבל גזירת הכתוב וישתוק. ועד היכן מוראן, אפילו היה לובש בגדים חמודות ויושב בראש בפני הקהל, ובא אביו ואמו וקרעו בגדיו והכוהו בראשו וירקו בפניו - לא יכלימם אלא ישתוק, ויירא ויפחד ממלך מלכי המלכים שציווהו בכך. ומסיים הרמב"ם את ההלכה: שאילו מלך בשר ודם גזר עליו דבר שהוא מצער יותר מזה לא היה יכול לפרסם בדבר, קל וחומר למי שאמר והיה העולם כרצונו. ותמוה מאוד ההבדל שבין שתי ההלכות ברמב"ם, שאם ראה הרמב"ם צורך לחזק את מי שאביו ואמו זורקים את כספו לים, למה לא כתב בהלכות שבת גם כן כיוצא בזה - 'לא יכבה וירא ממלך מלכי המלכים?' והתשובה: לאבד כל ממונו ולהישאר ערום וחסר כל בגלל שאתה שותק, קשה הרבה יותר מאשר לראות את כל הבית שלך נשרף!! (חיים וברכה - רבי חיים ברוך נבנצאל שליט"א).

החידות בעמוד הבא

חידות לפרשת השבוע:

- א. מאיזו מכה נהיו המצרים רעים לבני? ?
- ב. מה הקשר בין חנניה, מישאל, עזריה ואברהם אבינו לאחת מהמכות?
- ג. כמה מיני שחין הביא הקב"ה על מצרים?
- ד. מדוע במכת שחין נענשו החרטומים שלא יכלו לעמוד לפני משה, ומדוע התביישו ממנו?
- ה. למה זכו המצרים על שאמר פרעה 'ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים'?
- ו. מדוע במכת ברד אמר פרעה 'ה' הצדיק', וכשהפסיקה - נאמר 'ויסף פרעה לחטוא'?

- ונוח לחול עליו שנית. ובכל זאת לא יכלו להפוך בשרו לשחין, ולכן נכלמו מפניו, ואדרבה - מהם התחילה מכת שחין, כפי שנאמר 'כי היה השחין בחרטומים'.
  - **תשובה לחידה ה.** איתא במכילתא דרשב"י, בגלל שאמר פרעה 'ה' הצדיק...' - קיבל שכר בזה שנאמר 'לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו'. עוד איתא במכילתא עה"פ (בפר' בשלח) 'תבלעמו ארץ' - באיזו זכות ניתנה קבורה למצרים - בזכות שאמרו 'ה' הצדיק'. אמר הקב"ה: אתם צידקתם עליכם הדין, אף אני לא אקפח שכרם, ואתן לכם מקום קבורה, (וכדאיתא ברש"י שם). והטעם שפרעה אמר 'ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים', ולא אמר 'ה' הצדיק ואני הרשע', כתב ברבינו בחיי: מפני שפחד לנפשו פן יילכד בעוון העם, וכמלך היה בידו למחות ולא מיחה לפיכך התוודה על עוונם.
  - **תשובה לחידה ו.** כתב הריב"א: בתחילה, כשראה פרעה שירד מטר עם הברד והקולות, אמר 'ה' הצדיק', שאפילו בשעת כעסו - מרחם על בריותיו ומזמן להם פרנסתם, ואמר אל משה ואהרן: 'העתירו אל ה' בעדי, ורב מהיות קולות וברד', אבל 'מטר' לא אמר, מפני שרצה שהמטר יישאר. מיד: 'ויצא משה ויפרוש כפיו ויחדלו הקולות והברד ומטר לא ניתך ארצה'. הרי שגם גשם הפסיק לרדת, ולכן נאמר 'ויסף פרעה לחטוא', לפי שראה שנתבטלה מחשבתו, כלומר - שלא בא מטר. ותמה משה בעצמו על שראה שמטר לא ניתך ארצה, א"ל הקב"ה: אל תתמה, כי עשיתי כן כדי להכביד לבו, כי עדיין יש לי להכותו במכת ארבה, מכת חושך ומכת בכורות.
- (מתוך עלונו של הרב צ'ולק שנת תשפ"ג)

- **תשובה לחידה א.** כתב המלבי"ם שבארץ גושן לא נכנס הערוב כלל, ואילו מכת דם וצפרדע - היו גם בארץ גושן, והזיק למצריים שגרו שם, ורק ישראל ניצולו, אבל במכת ערוב - לא נמצא שם כלל, אף בבתי המצריים. וכ"כ בעמק דבר, דהמצריים ברחו לארץ גושן, הם ובניהם, ועי"ז השיגו ישראל רעות עם המצריים. ובמדרש 'שכל טוב' פירש שבמכת ערוב נאמר 'והפליתי' - מלשון העלמה (מלשון הפסוק 'כי יפלא ממך דבר') ופירושו, הקב"ה העלים את ארץ גושן, שלא יראוה חיות רעות, שאם היו רואות אותה - כיון שהייתה בתוך ארץ מצרים היו החיות נכנסות ומזיקות את ישראל.
- **תשובה לחידה ב.** כתב הש"ך בשם המדרש, לכך במכת שחין אמר הקב"ה למשה ואהרן לקחת 'מלוא חופניכם פיה כבשן' - יבוא דבר העולה מהכבשן ויפרע מהמצריים שבקשו לאבד אומה שמסרה עצמה למיתה: אברהם באור כשדים, וחנניה מישאל ועזריה שמסרו נפשם והושלכו לכבשן האש.
- **תשובה לחידה ג.** איתא במדרש הגדול: אמר רבי יהושע בן לוי: עשרים וארבעה מיני שחין הביא הקב"ה על המצרים. רפואתו של זה היא מיתתו של זה, ומיתתו של זה - היא רפואתו של זה.
- **תשובה לחידה ד.** איתא במד"ר (י"א ו), לפי שהשיאו עצה לפרעה להשליך ליאור כל הבן הילוד, כדי שימות משה, וכן חייבו אותו הריגה כשהסיר העטרה מראש פרעה לראשו, לכך נענשו שקבלו מכת ביזיון, ולא יכלו לעמוד בפני משה. וב'משך חכמה' הוסיף החרטומים התביישו ממה שלא היה כוח בלהטיהם לעשות שחין במשה, אפילו שהיה סמוך לבית מלכות פרעה, ולא בארץ גושן, וכבר ידו הייתה מצורעת כשלג,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים:
עכשיו ב"נדרים פלוס"

הפורתח
בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

זוה קרה בהג הפסח...

הם היו שלושה שסעדו
יחד בשולחן אחד.
אחד מהם אכל מצות יד
והשניים מצות מכונה.
האוכל מצות יד הקפיד
לא לאכול מצות מכונה,
ואילו השניים האחרים
לא מקפידים ואוכלים גם
מצות יד
האם שלושתם יכולים
לזמן בברכת המזון?

הצטרף למאות הלומדים בתוכנית
הלימוד והמבחנים של 'דרשו'
ב'דף היומי בהלכה'
וכל השאלות יעלמו...

הצטרף כבר עכשיו!

לפרטים, קבלת לוח לימוד, או רישום
בעמדות 'נדרים' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

ב"ה עמוס מאוד בדיינות ובלמודי הלכה ושאר מקצועות התורה, ואם שעות הערב נתפסות למשך שבוע שלם, של חתונה ושבעת ימי המשתה, אחר כך צריכים להשלים שבעה דפים, וזה אתגר לא פשוט. אבל בקצב של 'עמוד היומי' אני חושב שזה יהיה הרבה יותר קל להשלים, גם אחרי שבוע שלא יכולתי ללמוד את הקביעות היומית בגמרא, אז יש לי שלושה דפים להשלים, זה לא כזה נורא, אפשר להשלים בקלות בס"ד.

"אבל יש כאן תועלת גדולה מאוד, שבס"ד אנחנו לומדים את 'עמוד היומי' עם תוספות, כך לפי הוראה כ"ק מרן אדמו"ר מצאנו שליט"א, שהנחה אותנו ללמוד בשיעור עמוד גמרא עם התוס', וידוע שהרבי ה'שפע חיים' מצאנו זיע"א, היה מרבה לדבר על כך שכשלומונים גמרא צריכים ללמוד עם תוס', וזאת תועלת עצומה, כי הרי כשלומונים שיעור בערב עם אנשים שרוצים לקבוע עיתים לתורה, קשה ללמוד איתם דף שלם כל יום עם התוס'. לעומת זאת כשמדובר בעמוד, זה יותר מעשי, ובס"ד אנחנו מקווים לסיים את הש"ס כולו עם כל התוס' לכל אורכו. זה לא כזה קשה, זה רק לוקח זמן, 14 שנה, בסייעתא דשמיא!"

"אבל יש נקודה אחת חשובה, שצריכים להבהיר. במקביל לשיעור שלנו ב'עמוד היומי' יש עוד שיעור ב'דף היומי'. ח"ו לא באנו לגרוע תורה מישראל, אלא להיפך, מי שלא יכול ללמוד דף ליום ילמד לפחות עמוד, ומי שיכול ללמוד גם דף גם עמוד, בוודאי תבוא עליו ברכה גדולה בכפל כפליים!"

שמי שנכנס למסלולים של בחינות, נותן לעצמו הרבה תועלת וסיפוק

לסיום מבקש הרב שליט"א להוסיף נקודה חשובה: "הנושא של המבחנים זה דבר עצום, ואני יודע שיש אנשים רבים שחוששים להיבחן, אני רוצה לומר לכם שמי שנכנס למסלולים של בחינות, נותן לעצמו הרבה תועלת וסיפוק, ומכניס את עצמו לעולם של הספקים ושל שיעבוד לתורה.

"לפני כמה שבועות שוחחתי עם הבן שלי, בדיוק באותו שבוע התחתן גיסו, ושאלתי אותו איך היתה החתונה, ואיך הם עושים את ה'שבע ברכות' וכו', אבל הוא אמר לי: עד שאתה שואל אותי על החתונה והשבע ברכות, שאל אותי על המבחנים איך הצלחתי בהם, כי כשיש שמחה במשפחה ב"ה, העמידה ביעדים קשה יותר והאתגר במבחנים גדול יותר... והייתי צריך להשקיע מאמץ גדול וב"ה עשיתי את כל המבחנים הקבועים שלי ב'דרשו' ובמפעל הש"ס...". מה אומר ומה אדבר, זה חלקנו מכל עמלינו, שאלו הן הדאגות של הילדים שלנו, הלוואי ש'דאגות' כאלו ילוו אותם ואת זרעם אחריהם כל הימים, שיהיו להם שמחות משפחתיות ומבחנים במסלולי לימוד שונים של גמרא ושאר מקצועות התורה... אלו הן 'צרות של עשירים', צרות של יהודים!"

הגעת לחתונה בדיוק לפני ברכת המזון ושתיית כוס מים - או אם סיימת לברך ברכת המזון בחדר האוכל ואתה שומע זימון משולחן אחר - האם תענה "ברוך שאכלנו משלו"?

אדם הנוכח במקום שאנשים אחרים אכלו בו יחד פת, ולא אכל ולא שתה, וכגון שהזדמן לחתונה בשעת ברכת המזון - כשעונים "ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו", יענה עמהם: "ברוך ומבורך שמו תמיד לעולם ועד", כיון שאין זה ראוי שיהיה במחיצת אנשים המזמנים את עצמם לשבח את השי"ת ולא ישתתף עמהם. ואם מזמנים בַּשֵּׁם, יאמר: "ברוך אלקינו ומבורך שמו תמיד לעולם ועד". ולאחר שסיימו העונים לענות 'ברוך שאכלנו', וכן כשהמזמן חוזר ואומר 'ברוך שאכלנו' - יענה 'אמן'.

ואם אכל קודם לכן מאכל כלשהו, או שתה משקה כלשהו, בין במקום זה ובין במקום אחר, וטרם בירך ברכה אחרונה - רשאי לענות 'ברוך שאכלנו', כִּיְתֵר הסועדים; אך כשמזמנים בַּשֵּׁם, לא יאמר "ברוך אלקינו שאכלנו", אלא "ברוך אלקינו ומבורך שמו תמיד לעולם ועד". ולדעת הערוך השולחן, דין זה אמור אף באופן ששתה מים בלבד. ולדעת השולחן ערוך הרב, אין הדברים אמורים אלא באופן שאכל 'כזית', או שתה 'רביעית', והתחייב בברכה אחרונה; אך אם אכל פחות משיעור זה - אף כשמזמנים בשלושה, לא יאמר "ברוך שאכלנו". וכמו כן, אף אם אכל פת, אך הוא עצמו כבר יצא ידי חובת זימון - וכגון בחור שזימן בחדר האוכל יחד עם יושבי שולחן, ולאחר מכן שומע זימון משולחן אחר - דעת הגר"י פ"י פ"א ז"ל שעליו לענות כאחד שלא אכל כלל.

ואם נמצא בחדר אחר באותו בית, ושומע את הזימון, דעת האשל אברהם מבוטשאטש, שעונה עמהם "ברוך ומבורך שמו תמיד לעולם ועד. אולם, לדעת הגר"ח פ"י שיינברג ז"ל, אם אינו נמצא במקום שמזמנים בו, אינו עונה עמהם; ואף אם הוא בעצמו סיים באותה שעה סעודת פת ועומד לברך ברכת המזון.

ובכל מקרה, מי שאינו שותף לזימון, אינו צריך לענות אלא לקריאת המברך "נברך שאכלנו משלו", אבל לאמירת "רבותי נברך" - כתב בספר וזאת הברכה, שאינו צריך לענות "יהי שם ה' מְבָרְךָ מְעַתָּה וְעַד עוֹלָם", מאחר ואין קריאה זו אלא הזמנה לזימון, ולא חלק מעיקר הזימון.

האם ניתן לצרף לזימון אנשים שאינם שומרי מצוות? ומה נהג ה'באר משה' לעשות במקרה שנאלץ לצרף מחללי שבת לזימון?

בזמן חכמינו ז"ל, לא היו תלמידי החכמים מצרפים לקיום מצות 'זימון' אנשים שדרגתם בתורה היתה פחותה - ואף אדם שהיה בקי בששה סדרי משנה, אך לא היה בקי בטעמי המשנה ובסברותיה, לא היו תלמידי החכמים, הבקיאם בתלמוד, מצרפים אותו לזימון - משום שחובת הזימון נוצרת

על ידי ההתחברות לאכילה משותפת, אשר גוררת אחריה התחברות לברך את השי"ת יחד, ואין זה ראוי לתלמיד חכם לְחַבּוֹר לְמִי שֶׁדָּרָגְתוֹ פחותה.

אולם, כבר מימות הראשונים פסקו מלנהוג כן, וצירפו לזימון כל אדם, ואף 'עם הארץ' שאין לו כל ידיעה בתורה; וזאת כדי שלא להרחיק את פשוטי העם ולגרום לכך שיפרשו מדרך התורה לחלוטין, חלילה.

אולם, העובר עבירה המפורסמת בישראל לאיסור, כגון אכילת בשר טרף, בפומבי ובזדון, אפילו פעם אחת - אין לצרפו לזימון, כיון שמצנת הזימון נוצרת, כאמור, על ידי התחברות האוכלים יחד, ואין ראוי לְחַבּוֹר לְרֶשַׁע כֹּזֵה וְלוֹ לִזְמַן קָצֵר. אך יתכן שמותר לצרף אדם זה לזימון של עשרה, על מנת לְזַמֵּן בְּשֵׁם.

ובנוגע לצירוף אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות בזמננו - בשו"ת פני מבין [לרבי נתנאל הכהן פריד] כתב, שמאחר והם מחללים שבת בפרהסייה, ראוי להתרחק מהם, וממילא אינם מצטרפים לזימון. ובשו"ת בצל החכמה כתב, שאם הם מתגוררים בסביבה שיש בה שומרי תורה ומצוות, יש להניח שהם יודעים שיש תורה ומצוות, אלא ש"בהפקרא ניחא להו"; ואינם מצטרפים לא לזימון בשלושה, ולא לזימון בעשרה. ואָחִיו, בשו"ת באר משה, כתב, שבמקרה שנאלץ לזמן בהרכב של עשרה משתתפים שחלק מהם היו מחללי שבת, היה מדלג על המילה "אלקינו".

ודעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שאנשים שחונכו מילדותם בחינוך המנותק משמירת המצוות, ומוגדרים כ'תינוקות שנשבו', ניתן לצרפם לזימון, אבל אין זה ראוי לכבדם שיהיו הם המְזַמְּנים. וכן נוטה דעת הגר"ח פ"ש שיינברג זצ"ל; אך הוסיף, כי היתר זה אינו מוכרע, ולכן, במידת האפשר יש להימנע מלהגיע למצב בו יאלץ לְזַמֵּן עם אנשים שאינם שומרי מצוות, וכגון שלא יטול ידיו לאכילת פת.

מה הורה הסטייפלר לבתו בקשר לזימון של נשים האוכלות בפני עצמן?

שלוש נשים או יותר, שאכלו פת יחד, ללא אנשים - יש מהראשונים שסוברים שחייבות בזימון, וכן דעת הגר"א. ויש מהראשונים שסוברים שהן פטורות מזימון, וכן דעת השולחן ערוך, וכן המנהג מקדמת דנא.

וטעם הפטור לא התפרש בדברי חכמינו ז"ל והראשונים, והאחרונים כתבו טעמים רבים לדבר, והמשנה ברורה כתב שני טעמים משלו: א. שבדרך כלל לא היו הנשים בקיאות בברכת הזימון, ולכן לא חייבו אותן חכמים לאומרה. ב. את ברכת הזימון יחד עם ברכת המזון, צריך לכתחילה

לברך 'על הכוס', ושת"י י"ן אינה ראויה לאשה.

וטעם נוסף כתב האור שמח, שמאחר וחייב הזימון נלמד בגמרא מהפסוק "פִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבו גִּדְל לְאַלְהֵינוּ", ומפסוק זה לְמִדֵּים גַּם חַיִּיב בְּרַכָּה לְפָנֵי תַלְמוּד תּוֹרָה, ונשים הלא פטורות מתלמוד תורה, ואם כן אין פסוק זה אמור עליהן, ולכן יש לפוטרו גם מזימון. [ויש לציין, שלטעם זה מובן פטורן של הנשים מזימון אף לדעת הסוברים שמצנת הזימון היא מדאורייתא].

ואם רצו הנשים, רשאיות לְזַמֵּן. אולם, עשר נשים האוכלות יחד, אינן רשאיות לְזַמֵּן בְּשֵׁם. ומנהג הנשים שלא לזמן כלל, אף בשלושה. והגרי"ש אלישיב ביאר את טעם המנהג, שהואיל ואינן יכולות לְזַמֵּן כשהן עשר נשים, לכן אינן מזמנות כלל. והגר"ח פ"ש שיינברג זצ"ל והגרי"י פ"ש זצ"ל הורו, שלמרות המנהג, אם יש נשים החפצות לְזַמֵּן, הרשות בידן לעשות כן, אך בנוסח אשכנז, יפתחו בנוסח הרגיל: "רבותי נברך", הגם שאין זה בלשון נקבה. וכן מסר הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שאחותו שאלה את אביהם, הגרי"י קניבסקי זצ"ל, אם מותר לה לזמן כשאוכלת עם נשים אחרות, והשיב בחיוב.

ברם, רק נשים האוכלות בפני עצמן פטורות מזימון, אבל נשים האוכלות יחד עם שלושה אנשים ויותר, חייבות ב'זימון', ועליהן לענות יחד עם האנשים לברכת הזימון. וכתב הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, שלפיכך, אשה שאכלה יחד עם אנשים, ויצאה מהחדר, ימתינו האנשים לשובה כדי לְזַמֵּן יחד.

וטעם החיוב באופן זה, אם משום ששני הטעמים הראשונים שכתב המשנה ברורה לפטור את הנשים מזימון אינם קיימים במקרה זה, שהרי האנשים בקיאים בברכת הזימון, ואת היין ישתה האיש המְזַמֵּן; ואם משום שהחיוב של האנשים 'מתרחב' וחל על הנשים האוכלות עמיהם. ועם זאת, אסור לאשה לְזַמֵּן עבור האנשים, אלא אחד האנשים יְזַמֵּן עבור האנשים והנשים יחד.

(קצו, ב-ה, א)

התושבים בשכונה כעסו על כך מאד, והיו גוערים בנערים הפוחזים ומנסים לסלק אותם, אבל הרב קראם פתר את הבעיה בדרך מקורית ויעילה הרבה יותר...

על המסירות לקדושת השבת של הגה"צ רבי ירחמיאל קראם זצ"ל

הרב ירחמיאל שמח מאד שאותו יהודי מתחזק בשבת קודש ומוצא לעצמו את הפנאי לעיין ולתור בספרים הקדושים... 'רק בשביל אדם זה שילמד בשבת קודש, היו שווים כל הדפים' היה אומר. כמובן שמידי שבוע בתו הייתה הזוכה בפרס של יום ראשון...

ואם בשבת קודש עסקינן, אי אפשר לשכוח את השיעור השבועי שיסד הרב ירחמיאל על... הכביש במרכז שכונת הר נוף ליד השופרסל.

במקום מרכזי זה היו מתאספים עשרות צעירים שאינם שומרי שבת כהלכתה.. שבאו משכונות אחרות וחיללו ר"ל את קדושת השבת ואת קדושת השכונה. צבינה של הר נוף כשכונה חרדית היה בסכנה גדולה

התושבים בשכונה כעסו על כך מאד, והיו גוערים בנערים הפוחזים ומנסים לסלק אותם. אבל הרב קראם פתר את הבעיה בדרך מקורית ויעילה הרבה יותר... יכול היה ר' ירחמיאל לעמוד ולזעוק מבוקר ועד ערב קריאות 'שאבעס', דבר לכשעצמו חיובי בנסיבות מסוימות, אך ר' ירחמיאל ביכר להילחם בתחכום, כי בתחבולות תעשה מלחמה. הוא לקח עמו קבוצה של אברכים, הם עברו בבית הכנסת וכל אחד לקח אתו סטנדר וגמרא, וכך, עם הסטנדרים והגמרות הם צעדו לעבר גן השעשועים, התמקמו במקום, ומשך שעות למדו תורה בקול רם ובהתלהבות גדולה.

התוצאה הייתה מבורכת. אותם נערים התביישו לחלל שבת על יד לומדי התורה, ובתוך מספר שבתות התופעה נעלמה לחלוטין.

(נערך מתוך הספר הרב ירחמיאל)

הציות לגדולי ישראל, זהו הקוד שבעקבותיו צעד והתנהל הגה"צ רבי ירחמיאל קראם זצ"ל במהלך כל ימי חייו. ובכללן, קבלת הניהול של בית הספר היסודי לבנות חינוך העצמאי 'חורב' באשדוד, אותו ניהל בהתנדבות מוחלטת...

מידי יום שישי היה מגיע הרב ירחמיאל לבית הספר לשם מטרה אחת ויחידה, נעלה ביותר מבחינתו - אמירת דבר תורה לתלמידות על פרשת השבוע. דבר זה היה בנפשו, והוא ראה בזה אקט חינוכי מדרגה ראשונה. שהבנות תאמרנה פירוש על הפרשה על יד שולחן השבת.

לצורך כך הוא היה מגיע מירושלים לאשדוד מידי ערב שבת, ופעמים שנסע באוטובוס מירושלים הלך ושוב אך ורק למען מטרה זו. כי אינו דומה שולחן שבת עם דברי תורה מפי הילדה, אל שולחן שבת ללא הפירוש הקבוע על הפרשה. הדבר משנה את צביון הבית בכללותו מן הקצה אל הקצה - סבר. סבר ואף עשה.

לאות ושם דבר היו דפי הקשר שהרב ירחמיאל היה מחלק לבנות בית הספר מידי שבוע בשבוע. בכל יום שישי הוא היה מחלק דפים לתלמידות, בהם נכתבה קושיא על פרשת השבוע, כאשר הוא מבטיח כי בת שתביא ביום ראשון תשובה על השאלה - תקבל שי. אבי אחת התלמידות לקח את העניין כפרויקט אישי. האב, יהודי ירא שמים וקובע עיתים לתורה, היה ממתין בכל יום שישי בקוצר רוח, לעת תשוב בתו מבית הספר עם דף השאלה לפרשת השבוע. במשך כל השבת האב לא נח ולא שקט, עיין בספרים, פתח מדרשים, ומיד בצאת השבת כתב את התשובה על הקושיא ששלח הרב קראם.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il

גליון 608
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ה ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

שלוש מכות ראשונות

שלוש המכות הראשונות שהביא עליהם הקדוש ברוך הוא על המצרים, היו חרטומי מצרים עושים גם הם כמותן, עד שהביא עליהם שחין, ולא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה, מאותה שעה ואילך לא התגאו עוד לדמות עצמם למשה, ולעשות גם הם, כמו כן שאף על פי שיכלו להביא את השחין, לא יכלו לסלקו, אלא כשהניחו ידם לחיקם, הוציאוה מצורעת כשלג, ולא נתרפאו מצרעתם עד יום מותם. אבל משה הכניס ידו לחיקו, מוציאה מצורעת כשלג, וחזר והכניסה והוציאה, ושבה ונרפאה כבראשונה, וכן בכל מכה ומכה שהחרטומים עשו כמותה, לא יכלו להסירה מעצמם, ונתייסרו בה עד יום מותם.

ילק"ש קפר

פרשת השבוע

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב

שאלו פעם את הרה"ק רבי לוי יצחק שניאורסון זיע"א אביו של הרה"ק מליובאוויטש זיע"א, למה בתחילת פרשת וארא, על הפסוק "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", מפרש רש"י "וארא אל האבות", והלוא מיד לאחר מכן, אומר הכתוב שהכוונה לאבותנו. השיב לו רבי לוי יצחק, למה אתם שואלים זאת רק כשהגעתם לדברי רש"י? הרי אומרים בתפילת העמידה בכל יום, אלוקינו ואלוקי אבותינו ואחר כך ממשייכים "אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב".

מישאל ואלצפן וסתרי (ו' כ"ב)

מסופר: בימי הרה"ק בעל 'מגלה עמוקות' זיע"א, עשה חכם אחד שאלת חלום על קץ הפלאות, מתי יבוא משיח צדקנו? והשיבו לו מן השמים, "מישאל ואלצפן וסתרי". ובא החכם אל הגאון בעל מגלה עמוקות שיפרש לו טת התשובה שקיבל בחלום. וכעס (כעס הפנים) עליו הגאון הקדוש ואמר לו, יהודי אשר אינו מבין מה משיבין לו, האיך יעלה לבו לשאול שאלת חלום?

ואמר הגאון בעל מגלה עמוקות, שפירוש התשובה היא, כי על זמן הקץ נאמר ליבא לפומא לא גליא (מדרש תהלים ט) וזאת השיבו לו מישאל ואלצפן וסתרי, דהיינו, מי ישאל על דבר שהקדוש ברוך הוא צפנו וסתרו.

הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן (ו' - כ"ו - כ"ז)

פירש"י, "יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן לומר לך ששקולים כאחד".

מסופר: פעם שאלו תלמידי אהרן ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א, איך יתכן הדבר שיהיו שני בני אדם שקולים ושווים בכל ממש? הלא אמרו, "כשם שאין פרצופיהן שוין כך אין דעותיהן שוות"? השיב להם ה"חווה", במה דברים אמורים כשבני אדם מחזיקים עצמם ל"יש", דעתו דעה, ממילא אינה יכולה להשתוות עם דעה אחרת, ואילו משה רבנו ואהרן הכהן, אמרו שניהם יחד "ונחנו מה", שניהם לא תפסו מקום ובעיני עצמם היו חשובים פחות מעפר ואפר, לכן יכולים להיות שקולים ושווים בדעתם ממש.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:35 ת"א: 5:36 ר"ת: 6:09

פרשת וארא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:19 ת"א: 4:33

במסותרים, על עניינים אלו שבין אדם לחבירו המכאיבים ומעיקים עליה יותר מכל, כנודע. והנה העלה האיש רעיון, אולי אסע לווינה לבקש שם את עזרת אחינו בני ישראל רחמנים בני רחמנים, אולי אצליח לקבץ שם כמה נדבות הגונות שיהיה בהם לכל הפחות כדי פרנסת ביתי לכמה חודשים. הרבי הסכים עם הרעיון ובירכו שיצליח בכל ענייניו בווינה הבירה. בטרם צאתו מבית הרבי פרץ שוב בבכי ובלב שבור ורצוץ ביקש ברכה מיוחדת, באומרו שאין לו ספק כי כאשר ישמע חברו השונא שנסע לקבץ נדבות בווינה, ירדפנו גם שם, ויקלקל את שמו בכל מיני דרכים ואופנים, והוא חושש מאד שגם מוצא אחרון זה שלפניו ירד חלילה לטמיון. אבל הרבי עודדו ובירכו בחום, והרעף עליו דברי חיזוק ואהבה אין קץ. שישים בהשם מבטחו כדרכם של יהודי מאמינים בני מאמינים, ויתחזק איתן כנגד כל המפריעים הקמים כנגדו. והרבי חזר והדגיש, זכור היטב ואל תשכח, את הדרך שהתוונו כאן: "מעביר על מידותיו" מן הנעלבים ואינם עולבים. בלב כבוד קם האיש ונסע הרחק לווינה הבירה, וכחסידי נאמן קיבל דברי רבו בתמימות ולא הרחרח אחר מידותיו יתברך שמו. והנה בהגיעו לווינה הצליח בקושי לגייס כמה מאות רובלים מנתינות ונדבות קטנות פה ושם, ומשלא נותר לו עוד מה לעשות שם נתן פעמיו לחזור אל ביתו בעיירה לעלוב.

ויהי בדרך נטה ללון לינת לילה באחת האכסניות שבדרך בעיירה נידחת ורחוקה, שאין שם יהודים כלל, והנה כשנכנס לחדרו והחל לסדר את הפציו, הרגיש לפתע שתחת המיטה מונחת מזוודה גדולה, הוא פתח אותה, ונדהם לגלות בה אוצרות ענקיים, היא היתה מלאה בשטרות כסף מסודרים בחבילות בסדר מסודר להפליא, היה זה הון תועפות אדיר, של מיליונים רבים. חשב האיש לעצמו הרי במקום הזה לא באים יהודים כלל, העוברים ולנים פה הלא הינם גויים גמורים, לבטח נאבדה או נגנבה מזוודה זו מאיזה פריץ שונא ישראל, העומד בדין ברור של "מורידין ולא מעלין" ואין מחזירים את אבידותיו (עב"ז כו ובשו"ע י"ד סי קנ"ח). פתח אפוא את המזוודה צירף אליה את צרור כספו הקטן שאסף ביזע רב בווינה, וסיפח את המזוודה לעצמו. למחרת בבוקר השכים קום עם שחר כדי לצאת לדרך, אך פתאום הבחין שכל המקום מוקף בפלוגת פלוגות של שוטרים וחיילים חמורי סבר, הבודקים ומחפשים בחומרה בכליו של כל אדם היוצא מן המלון. פחד גדול נפל עליו הוא הבין היטב אחר מה מחפשים. אותו פריץ רשע שאבד את מזוודתו בפונדק זה, כנראה מחפש אחריה, הוא התעשת בנפשו והתפלל לה' שיחזק את ליבו בגבורה, ויצא לדרך בצעדים בוטחים כשהוא מראה פני גביר עשיר הנוסע בעולם לצרכי עסקיו.

כשהגיע אל השער ראו השוטרים מיד את המזוודה בידיו ולפי כל התיאורים שנתן הפריץ על צבע המזוודה וצורתה, הכריזו מיד שהנה נמצאה המזוודה האובדת בידו של יהודי, אבל האיש הכחיש בתוקף את כל העלילה ועשה עצמו כלא מבין איזו מזוודה אובדת, הרי זו היא מזוודתו שלי בה נוהג אני כיום לנסוע לכל מקום. הוא הובל היישר באזיקים אל משרד החקירות והחוקר הראשי החל בחקירות ושאלות מתישים, מהיכן באת ולאן אתה הולך? אבל היהודי השיב לו ברוב חשיבות של גביר אדיר, אני גר בלעלוב הקטנה אבל עסקי הרבים מסתעפים על פני מקומות רבים בעולם, כעת מגיע אני מווינה שם כיתתי את רגלי, נפגשתי שם עם הרבה יהודים לרגל מסחרי, ועשיתי עסקים טובים ברוך השם.

העביר על מידותיו וזכה לעושר עצום בגשמויות וגם ברוחניות

ליומא ההילולא של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א' (שבט)

בעיירה לעלוב שבפולין של מעלה גרו שני יהודים חברים שאהבו זה את זה עד מאד. במשך השנים התהדקה חברותם והתחזקה ביותר, עד שהיו מספרים זה לזה את כל סודותיהם הכמוסים ושאר ענייני חייהם, ומתייעצים יחדיו בכל ענייני עסקיהם וממונם. ויהי היום והנה התערבב השטן ביניהם כדרכו תמיד לנסות להפריע האחדות והשלום בכל מיני דרכים ואופנים, והצית ביניהם את אש המריבה והמחלוקת רחמנא ליצלקן, עד שאחד מהם נתהפך לשונא גדול על חברו, ובמקום היותו אוהבו הנאמן, התהפכה אהבתו לקנאה ולשנאה נוראה שבערה כאש בליבו. הוא החל רודף את חברו לשעבר ומתנכל לו, וביודעו את כל סודות עסקיו וכל השקעותיו, הלך וקלקל הצלחתו בכל דבר, וירד עימו לחייו ממש, עד שבכל מה ששלח האיש את ידו נעשה לו מיד לרועץ, וארב לו בכל פינה להפילו אלי שחת. בראותו כי כלתה אליו הרעה מעם חברו השונא, ואין שום דרך מוצא להתפטר ממנו, החליט להיכנס ולהזכיר את עצמו אצל רבו הקדוש רבי דוד מלעלוב זיע"א, הרבי נטל הקוויטעל מידו ובנועם פי קדשו וחקן ענוותנותו המפורסמת הרגיע את האיש ופייסו, ופסק לו שאין צריך לעשות בזה ולא כלום, כי אם לקיים בנפשו מה שציוונו חז"ל הקדושים להיות מעביר על מידותיו, להבליג ולשתוק ותו לא, ופטרו לשלום.

עברה תקופה והשונא רואה שחברו הנרדף אינו מגיב, לא רק שאינו מתנקם בו, הוא גם לא מראה סימני רוגז וכעס כלל, כאשר פקודת רבו שמרה רוחו בנאמנות להיות מעביר על מידותיו, החל לנסות בדרכים קשים יותר וברדיפות וצרות חמורים עד מאד, שהלה יהיה מוכרח לחוש בהם על בשרו מכות גדולות ונאמנות עד חורמה רחמנא ליצלקן, כדרכו של השטן הנורא של השנאת חנם והמחלוקת, שכשהוא מתפרץ בלב האדם נעשה כאש שלהבת יוקדת השם ישמרנו. משהרגיש הנרדף כי באו מים עד נפש, נכנס שוב אל הקודש פנימה, שם הרשה לעצמו לפרוק את לבבו הנשבר על לב אוהבם של הגדול.

הוא פרץ בבכי נורא מאין הפוגות וטען שאינו יכול עוד לעמוד בזה, שכמעט אין אותו שונא מניח לו שום פסיעה שאינו מתנכל אליו בחמת זעם ומוציץ את דמו ממש, וכמעט אומר נואש. הרבי כדרכו בקודש חיזקו ועודדו, ודיבר על ליבו דברי ריצוי וניחומים, אבל לא אבה לשנות מפקודתו הראשונה כלום, פסק הרבי בשנית, אין לך להגיב ולא כלום, תתאזר בגבורת נפש אדירה ותמשוך באותה דרך ובאותה מידה, של "מעביר על מידותיו" ותקיים בנפשך מאמר הגמרא הקדושה (יומא כ"ג.) הנעלבים ואינן עולבין, שומעים חרפתם ואינן משיבים עושין מאהבה ושמוחין ביסורים, עליהן הכתוב (שופטים ה' ל"א) אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

אבל מה אעשה בענין הפרנסה? שאל האיש בלב נשבר ונדכה, זה כבר תקופה ארוכה שאיני מביא שום פרוטה לביתי, וכל מה שניסיתי את ידי קלקל חברי הכל, והעוללים שאלו לחם ולרש אין כל. הרבי הצטער עד מאד ולבו נשבר בקרבו, צערו הנורא של איש ישראל, וביותר על צער השכינה הקדושה המתגוללת בעפר קרנה בוכה תמרורים ומבכה

משל ונמשל

והייתם לי סגולה מכל העמים

משל למלך שהיה לו סחורה נאה ו בא כל העולם לקחת ממנו אבל בלי כסף, והיה העם קונים סחורה והמלך קובע להם זמן תשלומין' והגיע הזמן ולא שלמו' וצוה המלך לסגור בתייהם עד שיחזירו את הסחורה' או ישלמו מחירים. והם היו מחזירים את הסחורה. ואח"כ באו עוד הפעם לקחת בלי כסף וקבע להם זמן עוד הפעם, והגיע גם זמן החדש ולא שלמו, וצוה עוד המלך שיחזירו את הסחורה, והיה רואה המלך שלא מכר סחורתו, היה רוצה לצוות לפועליו שלא יעשו עוד סחורה כי יש לו עוד די והותר. בתוך זה בא סוחר גדול אחד עם הון רב והיה קונה כל הסחורה אשר למלך, והיה המלך עושה כבוד גדול לסוחר הלז, ואמר לו המלך שאל ידמה בעיניך שסחורתי איננה טובה, ולפיכך אני שמח עמך ועושה לך כבוד גדול, זה בעבור שקנית ממני סחורה גרועה, אלא הסחורה היא טובה מאד, ומה שאני מכבד אותך, זה מטעם שלא היו לי קונים על זה.

והנמשל: הנה במסכת ברכות (ל"ה ע"א) איתא כתוב אחד אומר "לה' הארץ ומלואה", וכתוב אחד אומר "והארץ נתן לבני אדם". ותירצו, כאן בעושים רצונו של מקום וכאן באינם עושים רצונו של מקום. ובוה יש לפרש הקרא "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים" ואמר הקב"ה שלא יהא בדעתכם שהסחורה היינו תורת, היא דבר שאיננה טובה, ולפיכך אני נותן לכם שכר גדול זה של "והייתם לי סגולה מכל העמים", זה לא כך, אלא התורה היא טובה מאד ומה שאני נותן לכם הברכה, לפי שלי כל הארץ, שהקב"ה שאל כל אומה אם ירצו לקבל התורה ולא היו רוצים לקבלה, ואין אני רוצה שישאר לי כל העולם היינו סחורתי וישאר לי כל הארץ שאני רוצה שיהא הארץ נתון לבני אדם.

(בשם הרה"ק "חתם סופר" זיע"א)

והנה כאן במזוודתי נמצא כל כספי, כאשר בימים ההם בטרם עידן הבנק, לא היה ניתן להפקיד סכומים גדולים בבנק כפי שנהוג בימינו, והיו העשירים בדרכי עיסוקיהם נושאים עימם את כל את כל הסכומים הגדולים.

לאחר התייעצות החליטו צוות החוקרים שהמזוודה תיבדק בתכולתה, והיה אם ימצא בה הסכום במדויק כפי שמסר הפריץ, שטען שסידר את שטרותיו בחבילות ממוספרות ומדויקות, הרי ברור שהיא המזוודה האובדת, אבל אם ימצא שאין הסכום מדויק, או אז ייערכו בירורים ומחקרים לברור זהותו ומהותו של הסוחר העשיר לוודא שדבר אמת בפיו. על אתר נפתחה תכולת המזוודה, וקבוצת חיילים התיישבה למנות את הסכום האדיר שבה, ונמצא שיש במזוודה כמה מאות רובלים נוספים אחר שצירף אליה האיש את הסכום הנוסף שקיבץ נדבות בווינה. אמר הקצין, אם כן עלינו לברר עליך בעיר מגוריך.

תיכף ומיד יצא חוקר רץ עם סוס פרש היישר ללעלוב, שם הוא פגש ביהודי אחד ושאלו על שמו של אותו אדם מה טיבו ומה עסקיו וכו'. צריך אני דחוף לדעת מקרוב ממש על כל עסקיו המסועפים תבע החוקר. אך היהודי התנצל על כך שאינו מכיר מספיק, אולם המליץ, יש כאן אדם המכירו היטב מקרוב, אצלו תקבל מידע מפורט מדויק ביותר, שכן הוא מכיר את כל סודותיו העסקיים הכמוסים ביותר. והפנה אותו אל אותו חבר שנהפך לו לא מזמן לשונא הגדול ביותר. הגיע אפוא אל אותו שונא, וביקש לברר על חברו הקרוב שנסע לאחרונה לווינה, מה מצבו הכלכלי? הלה הבין שכנראה מבררים אודותיו במשטרה אם ראוי הוא באמת לצדקה, משום שכנראה חושדים בו שם שהוא מתחזה, מישוהו כנראה הלשין עליו ולכן שלחו חוקר לבדוק אם אכן ראוי לצדקה. והנה יש לפניו אפשרות טובה מן המוכן להתנכל אליו. בו במקום פתח השונא את פיו ואמר: אדם זה עשיר גדול מאד הוא שממש עוול לתת לו צדקה, יש לו עסקים מסועפים בכל העולם והוא מסתובב בהרבה מקומות לרגל עיסוקיו הרבים, האמן לי יודע אני מקרוב את כל סודותיו ואוצרותיו, זהו עשיר כמו קרח אסור לתת לו אף לא פרוטה אחת לצדקה.

החוקר חזר מיד עם הפרטים המדויקים ביותר ששמע ממקור מהימן ומוסמך ביותר, שאמנם אכן עשיר גדול הוא האיש והמזוודה הזו כנראה שייכת לו כדבריו. וכך יצא האיש ברכוש גדול ועצום לו ולזרעו לדורות רבים, עד שאמרו עליו שרכש את כל העיירה לעלוב וסביבותיה בעושרו. בזכות היותו מעביר על מידותיו זכה לעושר עצום בגשמיות וגם ברוחניות שכן מעבירים לו על כל פשעיו. לא בכדי מקובל מרבינו האר"י הקדוש שאם היו אנשים יודעים כמה כפרה גדולה וחכות עצום שזוכים בהעברה על המידות, היו כולם רצים לחפש אחר הביזיונות. אלו הם מן הדברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

(טיב הקהילה)

צ'ין אדם לחברו

מסכת אהבת ישראל

הרה"צ רבי אלי' רות זיע"א. היה מבטא מדי פעם את אושרו הגדול, על שזכה להשתתף בגופו ב"כנסיה הגדולה הראשונה של אגודת ישראל, שהתקיימה בוינה בשלהי שנת תרפ"ג. ר' אלי' נהג לספר סיפור מופלא מאותה כנסיה, בה נוכח היה בעצמו. היה זה כאשר הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א נכנס לאולם הגדול. הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א קם לפניו מלוא קומתו, יחד עם כל הנוכחים. אחד מגדולי ישראל שישב לצדו של הגר"ע, שאלהו לסיבת הכבוד המיוחד שרוחש לו? נענה הגר"ע ואמר: מסכתות הש"ס נחלקות לפי מצוות מסוימות, כגון פסחים על פסח, סוכה על סוכות, וכו'. אולם יש מסכת אחת הכוללת את כל המצוות, והיא מצוות אהבת ישראל, ובמסכת זו בקי הרבי מטשורטקוב על בוריה, ולכן ראוי הוא איפוא לכבוד הגדול ביותר.

היא בעלת חסד. לימים שמע הגרש"ז שהבחור התארס עם בחורה שהסכימה לחיות ביחד עם אמו הזקנה, ושלח לקרוא לו ואמר לו: בזמנו המלצתי שדרכך נכונה, שכך הוא דרכה של אשה בעלת חסד, אבל לאחר שכבר מצאת השידוך, ברצוני לומר לך שתסדר את אמך הזקנה במושב זקנים, אין זוגתך צריכה לסבול, הגם שהיא בעלת חסד, אבל עליך מוטל החיוב לסדר את אמך ולא תכביד על זוגתך.

עבירה ומצוה

אומרים בשם אחד מתלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א שאמר, יש עבירה אחת שאני אוהב ויש מצוה אחת שאני שונא. לפעמים אומרים העולם, שלעזור ליהודי פלוני זה ממש עבירה, את זאת העבירה אני אוהב. ויש שיאמרו אנשים שלהשפיל או לקבור את היהודי האלמוני זו ממש מצוה. את המצוה הזאת אני שונא.

צדיק יסוד עולם

מסופר על הרה"ק רבי שלומ'קה מזוויעהל זיע"א, שהיה מתפלל בבתי הכנסת בבית ישראל ב"שטיבלאך". יום אחד ניגש לפני התיבה שליח ציבור ללא זקן, שהיה לו חיוב להתפלל. נטש הציבור את השטיבל והיו משתמטים אחד אחד החוצה, והשליח ציבור נשאר עומד ליד התיבה ללא מנין. יצא הצדיק לחוץ ודאג לאסוף מנין לשליח צבור, וגם הוא התפלל עמו. לאחר התפילה ניגש לשליח ציבור ושאלו במה מוריד הוא את זקנו? כאשר שמע ממנו שהוא מגלח זקנו באופן המותר. רווחה דעתו של רבי שלומ'קה.

מידות טובות לפני הכל

מעשה היה לפני הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א, שבחור מבוגר לא מצא שידוך מכיון שטיפל באמו הזקנה, ובכל הצעה לשידוך דרש מהמדוברת שתסכים לחיות בבית אמו, ולא היה מי שתסכים לכך. וקרובי משפחתו באו להגרש"ז שיסביר לו שלא זו הדרך. אך הגרש"ז הצדיק את מעשה הבחור, שאלוהו אם כן לא ימצא שידוך? ענה הגרש"ז, אחד מדרכי המוסריות של לקיחת שידוך, הוא אשה בעלת מדות, ואם איננה מסכימה שתשרת את אמו הזקנה של הבחור אין

תילולא דצדקיא

שבת קודש ג' שבת
רבי יוסף ב"ר מרדכי גרשון כץ (שארית יוסף - גיס הרמ"א - שנ"א)

יום ראשון ד' שבת
אשר בן יעקב משבטי קה (ב"א ש"ב)
הרה"ק רבי אברהם ב"ר אלכסנדר הכהן מקאליסק (תק"ע)
הרה"ק רבי משה יהודה לייב מסאסוב ב"ר יעקב (תקס"ז)

יום שני ה' שבת
הרה"ק רבי יהודה אריה לייב ב"ר אברהם מרדכי ("שפת אמת" מגור - תרס"ה)

יום שלישי ו' שבת
הרה"ק רבי יצחק מקאליש ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן (ת"ר)
הרה"ק רבי חיים צבי ב"ר חנניא יו"ט ליפא (עצי חיים - תרפ"ו)

יום רביעי ז' שבת
הרה"ק רבי ישראל חריף מסטאנוס ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט - תפארת ישראל)
הרה"ק רבי דוד מלעלוב ב"ר שלמה-תקע"ג

יום חמישי ט' שבת
הרה"ק רבי יוסף יוסקא הלוי מיאסי ב"ר אריה לייב מוואלטישיסק (תקס"ז)
הרה"ק רבי ישראל יעקב מבילקאמין ב"ר מנחם מענדל מרימינוב (תקפ"ו)
הרה"ק רבי ראובן הלוי ב"ר יעקב הורוויץ מדוארנאווא (דודאים בשדה - תקפ"ט)

יום שישי י' שבת
הרה"ק רבי מאיר קאצינעלבוין ב"ר יצחק (מהר"ם פדווא - שכ"ה)
הרה"ק רבי שלום מורחזי ידיע שרעבי (סידור הרש"ש - תקמ"ב)
הרה"ק רבי יוסף יצחק הרי"צ מליובאוויטש ב"ר שלום דובער (תשי"י)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

נאות הרה"ג נטילת הכתן ובטיבין שליט"א מוד"ס "ב"א אוד"ר רפ"רס יוסף הדר"ש על המערים.

תלמוד תורה (י"ד)

נסיים מאמרנו בדברי הגדה"ק משומר אמונים זיע"ע, בספר "שער התפילות", תפילת השב, שכתב ח"ל, אבינו שבשמים מה נאמר ומה נדבר לפניך על כל העיתים והזמנים והימים והלילות שעברו עלינו בחושך, ובטלנו מהם מתורה וכו', וידענו שאנחנו עתידים ליתן דין וחשבון על כל רגע מימי חיינו וכו'. עודכתב שם, בתפילה והכנה קודם הלימוד, ח"ל, ועברנו על קביעת עיתים לתורה, ובטלנו הרבה ימים ולילות וחדשים ושנים מלימוד התורה הקדושה, ובמקום ובזמן שיכולנו לגרום לך נחת רוח ולהשתעשע בדברי תורה הקדושה המתוקים מדבש ונופת צופים, עסקנו באלו השעות בדיבורים בטלים וכו', ובטלנו אחרים הלומדים וכו', ואפילו בשעת לימודנו, לא למדנו בחיות דקדושה, ובהתלהבות כיאות לתורתנו הקדושה, רק דרך מצות אנשים מלומדה, ובשתיקה ובעצלות ובעצבות וכו', והצילנו מביטול תורה אפילו רגע, ויהא יקר וחיבי בעינינו כל רגע ממש מבלטל בעצלות ובדברי בטלה של מה בכך, עכ"ל ק."

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת וַאֲרָא - נְסִיּוֹן לְמִי שְׂיִכּוֹל לְעִמּוּד בּוּ

"וַיֹּאמְרוּ אֶלְקֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ" (שמות ה, ג)

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר לאה בת תמר אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית בניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגנט רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בגמרא (כתובות לג) כתוב שאם היו מורידים אותם למרתף העינויים, הם היו משתחוים לצלם.

ליפול לכבשן האש שזה ניסיון במשך זמן קצר יחסית עוד יכלו לעמוד בזה. אבל אם היו מורידים אותם למרתפים ומענים אותם, בזה לא יכלו לעמוד.

מכאן אנחנו רואים שהקב"ה לא מעמיד אדם בניסיון שהוא לא יכול לעמוד בו.

גם אנחנו עוברים ניסיונות ולפעמים קשה לנו להתמודד. בשורה התחתונה יש לנו את הכלים לעמוד בניסיון. חזקה שאבא לא מבקש מהבן דבר שהוא לא מסוגל לעמוד בו.

מין החפץ חיים זיע"א ראה פעם אחת אדם שבא מן השוק עם שתי סלים כבדים וקורא לבנו שיבוא לעזור לו.

הרב סיפר: אומנם לא ראיתי את הבן. אבל שמעתי שהאבא קורא לעזרה וראיתי את הסלים הכבדים.

הבנתי שאם אבא קורא לבן שלו, הוא בודאי לא בן שלש או ארבע אלא ילד גדול שמסוגל להרים את הסלים והבנתי שאבא לא מבקש מהבן דבר שהוא לא מסוגל.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מברשת ציון

משה ואהרון פונים לפרעה ואומרים לו: בורא עולם שלח אותנו לומר לך לשחרר את העם.

"בַּלְכָּה נָא דַּרְךְךָ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר" (שמות ה, ג). הם אומרים לו: "תשחרר את העם לשלושה ימים". האם זה נכון? הרי בורא עולם רוצה לשחרר את העם לגמרי, אז למה הסיפורים האלו? הרי התכנית היא לצאת ולא לחזור?

גם בפרשת בשלח כתוב: "וַיַּגֵּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם" (שמות י"ד, ה), מכיוון שקבעו איתו שיוצאים רק לשלושה ימים וחוזרים. למה אמרו לו כך? למה לא לומר לו את האמת בפנים?

מכאן אנחנו לומדים יסוד גדול: והקדוש ברוך הוא רחמן, ולכן הוא לא מעמיד אדם בניסיון אם הוא יודע שהוא לא יוכל לעמוד בו.

אי אפשר היה לומר לפרעה לשחרר שלוש מיליון עבדים שעובדים חינום, לא היו להם תנאים ולא פנסיה וקרן מנהלים, אפילו משכורת הם לא קיבלו. מי יסכים לשחרר מיליוני עבדים?

אלוקים ידע שפרעה לא יכול לעמוד בזה. לכן הוא ביקש ממנו לשחרר את העם לשלושה ימים ואז הם יחזרו למצרים. גם לזה פרעה לא הסכים.

חז"ל אומרים (פסחים נ"ג) שהיו שלושה צדיקים שהפילו את עצמם לכבשן האש, והם: חנניה, מישאל ועזריה שלא הסכימו להשתחוות לצלם.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלמה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

זמני לכת

ע"פ	כנסת לכת	צאת לכת	יבוי תם
י"ט	16:19	17:31	18:05
ת"א	16:37	17:29	18:00
מ"ט	16:37	17:29	18:00
כ"ב	16:39	17:32	18:04

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים – חלק ב'

מתי השימוש בתנור יחשב כבישול על ידי היהודי?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תנור חשמלי שיש בו טרמוסטט וכשמגדיל את חומו אינו מדליק גוף חימום נוסף אלא מאריך את זמן הפעולה של גוף החימום מכיוון שחום גבוה יותר מקרב ומזרז את האפיה דינו כזריקת קיסם אם יהודי עשה כן, הדבר מועיל להכשיר את הפת. **מקורות:** בין ישראל לעמים (פ"ד ה"ו).

אם יהודי הדליק התנור ואח"כ נכבה ע"י טרמוסטט ושוב נדלק מעצמו, נחשבת ההדלקה על ידי ישראל. **מקורות:** שו"ת חיי הלוי לרב בעלסקי ח"ד (סימן נב אות א). כ"כ בספר אהל יעקב- סקוצילס (עמוד לה).

תנור חשמלי אשר עם פתיחתו מפסיק את פעולת החימום של התנור ובסגירתו מערכת החימום חוזרת לפעולה, צריך שסגירת התנור תבוצע על ידי יהודי כל פעם לאחר פתיחתו ולא די בהדלקתו בפעם הראשונה. **מקורות:** שו"ת דברי דוד ח"ג (יו"ד סימן ט).

גם כאשר לאחר פתיחת דלת התנור נשאר חום גבוה בתנור מכוח הדלקתו של היהודי, אין להתיר זאת לכתחילה. **הערה:** המעיין בדברי מרן הבית יוסף יראה שהמחבר מקל רק כאשר נשארו גחלים חמים בתנור [ממשות] הנראה בעין, אולם חום בלבד לא מקל. כן משמעות דבריו בשו"ע (שם ס"ו). כאשר יש רק חום גדול מכוח ההדלקה, הדבר יועיל לדעת הרמ"א, ראה בדרכי משה שם. ע"ע בשו"ת דברי דוד (שם). מה שכתבנו להקל במהדורה הקודמת, היינו לבני אשכנז. ע"ע לרב הכותב בקובץ בית הלל (אייר תשס"ד עמוד ס). כך הוריתי לידידי הרב יצחק בנג'ו מליקווד בניו גרז' ארה"ב אודות הקהילה שם. מה שאמרו לו מטעם כשרות O.U די בחום התנור בדקות הראשונות, אחר המחילה זה נכון לדעת הרמ"א, אך לא לנו בני ספרד. כן נלע"ד. כן עניתי [שבט תשע"ט] לראש כולל בצרפת הרב סטרוק שליט"א והסכים לדברינו. שוב ראיתי שכך העלה ידיד נפשנו הרב גבריאל פלאס שליט"א מארגנטינה בספרו 'ויאמר גבריאל' (מאכלי עכו"ם עמוד 70).

כן דעת הגר"א נבצל שליט"א הובא בספר אוהל יעקב (עמוד תריד). שוב ראיתי בשו"ת באר שרים ח"ה (בסופו סימן ב אות ט) שהעלה בנידון דין, שהישראל הדליק והניח את המאכלים בתנור, אפילו שהגוי פותח דלת התנור וע"י כך מפסיק את פעולתו, מותר. עוד כתב בספר דרכי תשובה (סימן קיג אות נז) בשם הגהות יד שאול, מ"ש השו"ע (ס"ח) להחמיר כאשר סילקה הגוי, היינו שהוציא לגמרי את המאכל, אולם בנידו"ד, שהגוי פתח את דלת התנור לבדוק את התבשילים ולא מוציאם החוצה, מותר.

לכתחילה יש להתקין בתנורים גוף חימום- נר תמיד, שהתנור חם מכוחו בכל שעות היום והוא מחמת הדלקת היהודי בפעם הראשונה. **הערה:** נלענ"ד אף שחום גוף החימום לא גבוה בכדי לאפות פת, לא גרע מהשלכת קיסם ויש כאן היכר.

מידה כנגד מידה

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו כי כל דבר שקורה בעולם הוא מידה כנגד מידה. כשם שאנחנו נוהגים עם הזולת - כך בורא עולם נוהג איתנו. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

שמי שמואל ואני גר בקריית-גת. קיבלתי מתנת שמיים והיא חוש הומר מפותח. אני אדם שמח שמשדל לשמח גם אחרים ולהעלות חיוך על פניהם. בכישרון כמו שלי יש גם סכנה. אני עלול חלילה לפגוע ולהעליב יהודי בלי כוונה. לכן אני נזהר מאוד שזה לא יקרה.

עם כל הזהירות שאני נוקט, קרה מה שקרה. יום אחד במסיבת מרעים חיקיתי את קולו של אחד האברכים. לאותו אברך יש קול יחודי ושונה. השומעים צחקו מאוד מהחיקוי המוצלח וגם אני נהניתי מכל העניין שהצלחתי להעלות חיוך על פניהם של הסובבים.

בצהריים אשתי מספרת לי שבני הגיע מהישיבה והוא מדבר בקול מוזר. אמרתי לילד שישתה תה. אולי הגרון שלו קצת מודלק, אולי הוא מצונן. שינוח מעט וילך לרופא. אבל בלב ידעתי שכל הדברים האלו לא יעזרו. עשיתי צחוק מיהודי. פגעתי בכבודו של אברך יקר ומיד מהשמיים משלמים לי מידה כנגד מידה במזומן.

זה לא היה נעים בכלל, אבל ידעתי שאני חייב לבקש מחילה מהאברך וכמה שיותר מהר. אם אמשוך את העניין, גם הסבל שלי - וכמובן של הבן שלי ימשיך. מיהרתי להשיג את מספר הטלפון שלו. התקשרתי אליו וביקשתי ממנו מחילה על שחיקיתי אותו וגרמתי לאחרים לצחוק. האברך הצדיק אמר בפה מלא שהוא מוחל בלב שלם.

לא עבר זמן רב ואשתי מתקשרת אלי בשמחה כדי לספר שהתופעה המוזרה נעלמה. הבן חזר לדבר בקולו הרגיל והבריא.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב רפאל הלוי שמואלביץ זצ"ל

הגאון הרב רפאל הלוי שמואלביץ זצ"ל - נולד ב-ט"ז כסליו ה'תרח"צ (1937) במירה. נקרא על שם סבו, הרב רפאל אלטר שמואלביץ (חתן ה'סבא מנובהרדוק' וראש ישיבות טטוצ'ין וגרודנא). נמלט עם הוריו לווילנה בתקופת מלחמת העולם השנייה. משם הגיעו לקובה שביפן. לאחר כתשעה חודשים היפנים היגלו אותם לשנחאי. עם תום המלחמה בשנת ה'תש"ה (1945) המשפחה עברה לארצות הברית.

לאחר כחצי שנה עלו לארץ ישראל ובחרו לגור בירושלים. למד בבית הספר 'יבנה' ובישיבת 'תפארת צבי'. עוד לפני שהגיע לגיל בר-מצווה למד בישיבת מיר הקדושה לצד אביו. כולם העידו על גאונותו וכישרונותיו הברוכים ועל שקידתו בתורה באופן שהפליא ממש את כל רואיו. בעודו בחור צעיר, דברי תורתו התפרסמו בכתבי עת תורניים שיצאו באותם ימים.

בשנת ה'תשכ"ד (1964), כשנתיים לאחר נישואיו רבינו התבקש לשמש כר"מ בישיבת 'חברון כנסת ישראל'. במקביל שימש בתקופה זו כר"מ בישיבת 'קול יעקב'. בהמשך הצטרף למערכת האנציקלופדיה התלמודית והיה לאחד מראשיה. אחרי פטירת אביו ב"זאת חנוכה" ה'תשל"ט (1978) התחיל לשמש כראש ישיבת מיר במקום אביו לצד גיסו, ראש הישיבה, ר' נחום פרצוביץ ובהמשך לצד הרב נתן צבי פינקל.

שיעוריו הייחודיים נודעו לשם ולתהילה בכל קצוות הארץ והגולה. מאות מבני חו"ל באו לישיבה לשמוע את שיעוריו. היה כותב בעצמו את כל חידושי תורתו הרבים לאין סוף. עבודה רבה שיכלה להעסיק צוות גבאים ומשמשים היה עושה לבדו במשך כל אותן השנים. ענותו. הכרת הטוב שלו הייתה מופלאה.

האיר פנים לכל אדם. נודע במידותיו האצילות. איש אמת. בשנים האחרונות סבל ממחלה קשה. למרות ייסוריו הרבים המשיך להתפלל ולמסור את שיעוריו כהרגלו בישיבה מתוך מסירות נפש עצומה. משנת ה'תש"ע (2010) חלה בטרשת אמיטרופית צידית ל"ע (מחלה קשה שפוגעת בעצבים התנועתיים. המחלה מתגברת עם הזמן ולא מאפשרת לחולה לנוע. בשלבים מתקדמים יותר החולה מתקשה לנשום) רבינו נאלץ להפסיק את שיעוריו. בשלושת השנים האחרונות היה בתוך ביתו כשהוא סובל את מכאוביו. קיבל את יסוריו באהבה. נפטר ב-ט' שבט ה'תשע"ו (2016). חי כ-79 שנים.

אביו: הגאון ר' חיים לייב (ראש ישיבת מיר). **אימו:** מרת חנה מרים פינקל (בתו היחידה של ראש ישיבת מיר, הגאון הרב אליעזר יהודה פינקל). **אשתו:** מרת עדנה (בתו הגאון הגדול רבי אברהם יהודה פרבשטיין זצ"ל -ראש ישיבת חברון וחבר מועצת גדולי התורה). **מרבתי:** אביו, ר' חיים לייב (רבינו למד עימו בחברותא כל יום). **מתלמידיו:** ר' דוד אריה מורגנשטרן. **מספרי:** שיעורי רבי רפאל - על מסכת קידושין ובבא בתרא (מתוך מאמרים שרבינו פרסם בכתבי העת התורניים ובספרי זיכרון)

רבינו בכל חייו רק פעם אחת ויחידה ישב במזרח. זה היה בשבת עליה בתורה לרגל שמחת נישואי בנו של גיסו הגאון רבי יוסף פרבשטיין זצ"ל, שהתייתם מאביו. רבינו הגיע להשתתף באירוע. כאשר נכנס לבית-הכנסת בזמן תחילת התפילה פנה לעבר המזרח וישב שם. אחרי מספר שבתות באותו בית-כנסת התקיימה שמחת עליה לתורה לבן משפחה אחר.

רבינו השתתף באירוע בשמחה אבל כאשר נכנס לבית-הכנסת ישב באחד מהמקומות הרגילים. ניסו לשכנע את רבינו שישב באחד המושבים במזרח. אולם רבינו סירב לעשות כן בתוקף. לאחר שהסתיימה התפילה, מישהו פנה לרבינו ושאל: "רבינו, תורה היא ואני וללמוד אני צריך".

"מדוע לפני מספר שבועות רבינו נכנס לבית-הכנסת ומיד פנה לשבת במזרח, ואילו היום רבינו ישב באחד המקומות הרגילים וסירב לשבת במזרח? מה שונה שמחה זו מהשמחה הקודמת?". רבינו השיב לו: "ראה, בשמחה הראשונה החתן הוא יתום. רציתי לכבדו ולהראות לו שכל המשפחה שמחה בשמחתו. לכן ישבתי במזרח. אולם כעת החתן הוא לא יתום ב"ה והמקום במזרח אינו מקומי".

אחרי שחלה, רבינו התקשה מאוד בתנועה, אבל הוא השתתף באירוסים של אחד מתלמידיו. אדם מבוגר נכנס לאולם. רבינו למרות יסוריו הרבים עמד מלוא קומתו. לאחר מכן רבינו שאל את תלמידו: "מי האיש שנכנס?". התלמיד שאל בתמיהה: "אם ראש הישיבה לא יודע מי הוא, מדוע הרב קם?". רבינו השיב לו: "ראה, כשאדם מבוגר בגיל שלו נכנס, הוא מצפה שיכבדו אותו. לכן עשיתי מאמצים לקום לכבודו".

באחד מימי הקיץ החמים רבינו הוזמן לסדר קידושין בחתונה שהתקיימה בבני-ברק. באותה השעה בחוץ שרר חום של 38 מעלות. כאשר רבינו נכנס לאולם, הוא ראה דיין שצעיר ממנו בשנים רבות. מיד הורה לבעלי השמחה לכבד את הדיין בסידור הקידושין. רבינו חשש כי הדיין ירגיש שלא בנוח כשהוא נמצא באולם. לכן הוא עצמו הסתובב כלעומת שבא וחזר לביתו שבירושלים.

בליל שבת אחד נכדים רבים התארחו בבית של רבינו. גם אימו של רבינו התארחו בביתם. כשהגיע זמן הקידוש, הרבנית שהייתה כבר מבוגרת נרדמה. רבינו התחיל לשחק עם נכדיו במשך שעה ארוכה. רק לאחר שאימו התעוררה ושאלה: "מדוע לא עושים קידוש?". באותו הרגע רבינו התחיל לערוך את הקידוש.

נסתרות דרכי הבורא

שנתן לי את העצה הטובה הזאת וחנו אותי בדעת וגם איפשר לי לקיים אותה בצורה טובה. ביקשתי מהקב"ה שהדברים שאמרתי יהיו לתועלת הבן וגם לאותו בחור.

למחרת בבוקר מיד אחרי תפילת שחרית שוב אותו בחור הגיע אלי. חשבתי שהוא רוצה לשאול אותי שאלה נוספת, אבל הוא התחיל להודות לי מקרב לב - וכך אמר:

"אתמול הרב עורר אותי ללעוס היטב את האוכל ולא לבלוע אותו מיד. הדברים היו חשובים לי מאוד לשמוע אותם. הרב, יש לי הרגל לא טוב".

"כשאני אוכל, אני ממחר לסיים את הארוחה, לכן נוצר מצב שאני לועס מעט מאוד ובלוע את האוכל מהר ככל האפשר. אחרי דברי הרב התחלתי להיזהר בזה. גם בארוחות האחרות נזהרתי בזה".

הבחור המשיך ואמר: "אתמול בזמן ארוחת הערב ישמתי את דברי הרב. לעסתי היטב את האוכל. לפתע הרגשתי משהו קשה בתוך הפה".

"הוצאתי את האוכל מהפה כדי להבין מה הדבר הקשה שאני מרגיש בפה. גיליתי שבאוכל שהכנסתי לפי היה בורג!!!"

"אם הרב לא היה אומר לי להיזהר בזה - לפי ההרגל הקודם שלי, סביר להניח שהייתי בולע את הבורג! מי יודע מה היו ההשלכות הקשות לכך והיכן הייתי נמצא עכשיו".

שמעתי את דברי הבחור ואמרתי לו: "אומר לך את האמת, עיקר כוונתי שביקשתי ממך ללעוס היטב את המאכל לא היתה מכוונת אליך. אבל אני מודה מאוד לבורא עולם שהדברים והעילוי גם לך".

אמרתי יחד איתו 'מְזִמֹר לְתוֹדָה' (תהילים ק, א). כיוונתי במזמור להודות לבורא עולם על ששמע את תפילתי שביקשתי ממנו שהדברים יהיו לתועלת גם לבחור.

כאשר הבן שלי שמע את הסיפור, הדבר עורר אותו מאוד להיזהר וללעוס היטב את האוכל שהוא מכניס לפיו. לא רק בגלל שזה לא בריא לאכול עם לעיסה מועטת, אלא גם בגלל החשש שעלולים להיות באוכל דברים מסוכנים. אם לא נזהרים כפי שצריך, עלולים חלילה לבלוע אותם.

הסיפור המופלא גרם לי לחשוב על כך ולהסיק בנוסף לקח נפלא. כאשר נזהרים שלא להחליש את דעת הזולת (גם כאשר מדובר בבן שלי), מרוויחים מכך בכפל כפליים - זוכים גם להציל את האחר וגם להעביר את המסר בצורה טובה וברורה, למי שאנחנו רוצים באופן המועיל ביותר ללא כל צורך לבייש אותו חלילה.

להלן סיפור מופלא ביותר שמעובד מתוך העלון 'מתיקות השבת'. ניתן ללמוד ממנו עד כמה נסתרות דרכי הבורא. עוד ניתן ללמוד כי כאשר האדם נזהר שלא לפגוע בזולת, יתכן שמזה תצמח ישועה מופלאה.

להלן הסיפור מפי בעל המעשה ר' י. ב. ממודיעין עליתי: בתקופה האחרונה לבני היו כאבים במערכת העיכול. לקחתי אותו לרופאים מומחים כדי להבין ממה נובעים כאבים אלו.

אחרי מספר בדיקות ושיחות עם הבן על הרגלי האכילה שלו לאחר שהרופאים שאלו אותו מה הוא אוכל וכו' הם הגיעו למסקנה: הבן סובל מכאבי בטן מכיוון שהוא ממחר לבלוע את האוכל. הוא לא לועס את האוכל מספיק.

ניסיתי להעיר לבן בעדינות על כך, אבל ראיתי שהדבר מבייש אותו! לא היתה לי עצה כיצד לעורר אותו לשנות את הרגלו בעת האכילה מבלי לפגוע בו.

יום אחד בתפילת שחרית כיוונתי בכל ליבי בברכת 'אתה חונן לאדם דעת'. התכוונתי בכל ליבי לבקש מאת בורא עולם, שיחון אותי בעצה טובה איך להתנהג בעניין זה בלי לפגוע בבן חלילה.

אחרי התפילה עלה בראשי רעיון טוב וב"ה כך עשיתי. אני משמש כמגיד שיעור בישיבה שבה בני לומד. אחרי התפילה בחור אחד ישב אצלי בחדר רמי"ם. הוא ביקש לשאול אותי שאלה בהלכה.

באותה השעה גם בני נכנס לחדר הרמי"ם מכיוון שהוא היה צריך לקחת ממני דבר מה. לאחר שעניתי לו על השאלה, פניתי לאותו בחור ואמרתי לו:

"מאחר ועדיין לא אכלת את ארוחת הבוקר, תזדרז לאכול אותה לפני שתגיע שעת השיעור של המגיד שיעור".

הוספתי ואמרתי: "למרות שאתה צריך להזדרז כדי לסיים את הארוחה מהר ככל האפשר כדי שתספיק להגיע בזמן לשיעור, היזהר ללעוס היטב את המאכלים שאתה מכניס לפה".

הדגשתי שוב את הדברים: "צריך לדעת שמאוד לא בריא לבלוע את האוכל בלי ללעוס היטב. באופן כללי צריך להיזהר בזה בכל אכילה ואכילה ובכל ארוחה. תמיד צריך ללעוס היטב את האוכל!".

כשסיימתי לומר את הדברים לאותו בחור, הבטתי קלות בפניו של בני. ראיתי שהוא הקשיב היטב לדברי והיה ניכר שהוא הפנים את הדברים שאמרתי.

כאשר שניהם יצאו מחדר הרמי"ם הודיתי לבורא עולם,

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסביה ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחה ז"ל אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעמה ע"ה אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה אליאור בן פרידה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל שושנה בת נעמי ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קאסנא בת גדיטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה שרה בת נקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

וארא

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת וארא

- ה'מטה' אשר בידי - אין 'מזיק' או מסייע בעולם, אם לא ציווה כן ה'..... ב
- צדיק באמונתו - התחזקות בקניין האמונה בימי ה'שובבי"ם ת"ת'..... ד
- על מי מנוחות - ע"י האמונה והבטחון יבוא לשמחת החיים ושלוות הנפש..... ו
- העתירו אל ה' - הקב"ה שומע תפילת כל פה..... ז
- שמעתי את נאקת בני ישראל - אם מתפלל מתוך הרגשה כי הוא 'חסר' וודאי יפעול אפילו בהפלגה.. ח
- ולמקללי נפשי תידום - במעלת הבזיונות וההכנעה להציל מכל רעה..... ט
- והרחיקנו מחבר רע - השפעת החברים על האדם לטב ולמוטב..... י
- מעט מן האור - יחשיב ויתחיל עם פעולות קטנות..... יא
- הירא את דבר ה' - המשבר את טבעו זוכה לישועה ולהנהגה מעל דרך הטבע..... יב

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד:

shwrtz@bezeqint.net

פרשת וארא

ובך פירש ה'חת"ם סופר' זי"ע (ת"מ הגש"פ ד"ה ובאותות) בכתוב בפרשתן (וארא ז יב) 'ויבלע מטה אהרן את

מטותם', ונתפרש בגמ' (שבת צז.) שהיה נס בתוך נס, שתחילה חזרו כל התנינים להיות מטות ואז בלע מטה אהרן את מטותם, ויש להקשות, לשם מה נעשה נס זה, מדוע לא היה די בהראות המופת שמטה אהרן בעודו תנין יבלע את כל מטותם כשהם בדמות תנינים. והרי כלל מסור בידינו - 'לא עביד קודשא בריך הוא ניסא למגנא' (זוהר מקץ רא:), אלא מבאר החתם סופר, שבא הקב"ה לרמוז לפרעה, הנך קורא לעצמך 'תנין הגדול' (ע"י יחזקאל כט ג), אינך לא 'תנין' ולא 'גדול' - כי אם 'מטה' אשר בידי (ביד ה), כי אין בכוחך לעשות מאומה בלתי אם אתן לך את הכוח ואת הרשות לכך*.

הדברים אמורים הן לענין מעשה ידי האדם עצמו, שלא יחשוב 'אני' עשיתי... אלא ידע כי ה' עשה לו את כל החיל הזה, הן במה שאחרים מעוללים לו. בכל עת ורגע יזכור שאין דבר הנעשה מעצמו או ע"י איזה בריה שבעולם, אלא הכל במוצא פי ה' הוא

ה'מטה' אשר בידי - אין 'מוזיק' או מסייע בעולם, אם לא ציווה כן ה'

בפרשתן (ז ט-יב) 'ואמרת אל אהרן קח את מטך והשלך לפני פרעה... ויבלע מטה אהרן את מטותם'. רמזו בה קמאי שבא לומר לו ולהורות לנו לדורות שאין אדם מוזיק לחברו, וכל מעשי איש כנגד רעהו לטוב או למוטב אינו אלא כ'מטה' הנתון בידי אדם - שאיש לא יאמר 'מטה' זה היכני כי כל בר דעת מבין שאין כל כח במטה עצמו לעשות איזו פעולה מטוב ועד רע, ולא נעשתה הפעולה רק ע"י האדם האוחז את המטה ובכוחו... כך על הניזוק - הנרדף - הנפגע מרעהו להחשיב את המוזיק - הרודף - הפוגע בו כ'מטה' הנתון כביכול בידי הבורא, והוא הוא העושה את כל הנעשה אתו - בחשבונות שמים... וממילא לעולם לא ירך לבבו מהעומד לבוא עליו וכדו', וידע שאין כח ביד שום 'נברא' לעשות איזה דבר מעצמו, ולשנות את אשר נגזר עליו מן שמיא. שהרי הבורא ית"ש הוא 'עשה ועושה ויעשה' לכל המעשים, וכל מעשי רעהו אינם אלא מעשי שמים לטובתו השלימה.

א. שמעתי ממכירי בעל המעשה, יהודי נכבד מתושבי ניו יארק אשר נתברך מן השמים בעשירות ולו מפעל גדול אשר שם מושבו שעות רבות בכל יום, וממילא שם הוא מקום 'קבלת קהל' שלו לכל השדרי"ם והמשולחים להעניק להם מרוחב לבו ומתת ידו בעין יפה. והנה, בית המפעל שלו גדול ורחב ידיים על כן כתבו כמה מהמשולחים מודעות ברחבי הבנין בעל הבית נמצא במקום פלוני למנוע טירחה יתירה מהמתדפקים על דלתותיו, באחד הימים נכנס אליו משולח אחד, ובטרם כל פתח פיו בתלונות על המודעות התלויות ברחבי הבנין - וכי כך כותבים 'לבעל הבית... לבעל הבית...' מי שמך ל'בעל הבית', הרי הקב"ה הוא אדון הכל והוא 'בעל הבית' על כל העולם כולו, ומה לך כי נטלת לעצמך שם וכינוי של הבורא יתב"ש בכבודו ובעצמו... לשבחו של 'בעה"ב' ייאמר שלא די שלא זלזל באותו משולח - כאומר, באת הנה לקבל מתת ידי ובמקום שתכניע עצמך מעט באת לחלוק דעותך בקול רעש גדול, אך זה האיש החליט 'קבל את האמת ממני שאמרה', שמע לקולו והבטיח נאמנה לתקן את אשר עיוות והעניק לו ממתת ידו פי עשרה מהסכום הקצוב שהוא נותן לכל אחד, ואת המודעות כולם החליפו בחדשות שם נכתב 'המנהל' נמצא במקום פלוני, כי 'בעל הבית' יושב בשמים ממעל.

כאן באנו לעיקר המעשה, כי באותם הימים התפוצץ אחד מצניורות המים אשר במפעלו הגדול, באותו מקום ישיבה גויה מעובדי המקום שלא שמה ליבה לזרם המים הגובר והולך ושפך נהרות מים הנשפכים בזו השעה לתוככי החדר, בעל הבית שראה מחדרו ע"י ה'עין רואה' (מצלמות אבטחה) את הנעשה קרא לאותה עובדת שתסגור את זרם המים אך היא לא שמה אל לבה שהבוס קורא לה והמשיכה בעיסוקיה (עסקי עצמה), בינתיים נתקלקלו כמה וכמה חפצים בנזק שאי אפשר לתקן... מכיוון שכן שילחה לנפשה ב'פיטורין' כדת וכדין. אחר הדברים האלה קצף בעלה של הגויה על 'בעל הבית' שפיטר אותה ונשבר מטה לחמו החליט לעשות מעשה, ובבוקרו של יום הופיע במפעלו

הקודש' (פב"ה) אמרו חז"ל כל הכועס כאילו עובר עכו"ם. והטעם מובן ליודעי בינה, לפי שבעת כעסו נסתלקה ממנו האמונה, כי אילו היה מאמין שמאת ה' הייתה לו זאת, לא היה כועס כלל, ואף שחברו שהוא 'בעל בחירה' מקללו או מכהו או מזיק ממונו, ואכן, מזיק זה יתחייב בדיני אדם ובדיני שמים על רוע בחירתו, אעפ"כ על הניזק כבר נגזר מן השמים והרבה שלוחים למקום. ולא עוד אלא אפילו בשעה זו ממש שמכהו או מקללו מתלבש בו ב' ה' המחיה אותו, וכמו שאמר דוד המלך בעת ששמעי בן גירא קללו 'קללה נמרצת' - ה' אמר לו קלל' (שמואל ב טו י). והיכן אמר ה' לשמע, אלא שמחשבה זו שנפלה לשמע בלבו ומוחו - מאת ה' באה לו. ורוח פיו המח' כל צבאם החיה רוחו של שמעי בשעה שדיבר דברים אלו לדוד, כי אילו נסתלק רוח פיו ית' רגע אחד מרוחו של שמעי לא יכול לדבר מאומה.

- 'כי הוא אמר ויהי, הוא ציוה ויעמוד'. ואז אשריו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא. כי כאשר אי מי קללו, או בירכו, הזיקו או הועילו לו ברוח בגוף בנפש ובנשמה, ביזוהו או כיבדו, העניק לו או לקח ממנו, דיבר עליו טוב או רע וכו' וכו"ב. הרי באמונתו יודע הוא אל נכון שלא פלוני ביזוהו, ולא אלמוני קיפח את פרנסתו, לא ראובן קלקל לו את השידוך, ולא שמעון דיבר עליו סרה לעיני כל הקהל, לא לוי לקח לו את ה'עמוד' ולא יהודה... וכו'. אלא יביט על כל אלו המעשים והמאורעות - כמו שנעשו על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו. ומה לו כי ילון על חברו.

ולא עוד, אלא שהרואה את הכל בעיני האמונה יוסיף להחשיב ביותר את חברו המזיקו, כי יראהו במקיים בזה את רצון ה', וכך איתא ב'ספר התניא - אגרת

של היהודי כשבכיסו טמון כלי משחית (אקדח טעון) מוכן להרוג בו את בעל הבית, משהגיע למפעל הגדול שאל היכן מקום מושב 'בעל הבית', הפועלים שלא העלו בדעתם את הנעשה מתחת לאפם שלחוהו לחדר פלוני שם איתן מושבו של 'בעל הבית', אך משהגיע לחדר וראה כתוב בו מפורש שהוא חדרו של המנהל שאל את ה'מנהל' היכן 'בעל הבית'... הראה לו ה'מנהל' באצבעו כלפי מעלה כלומר בעל הבית יושב מלמעלה ומנהיג את כל העולם כולו והמפעל הלז ג"כ... ויצא הגוי מחדרו כשהוא ממחרת לעלות לקומות העליונות כמו שהבין מהאדם שפגש זה עתה כי 'בעה"ב' יושב בקומות העליונות... היהודי שהחל לחשוד כי הלה מתכוון לרעה... החל מיד בודק אחריו באותם 'מצלמות' וירא איך שהגוי מכין את עצמו להרוג את בעה"ב, מיד נעל היטב את דלת חדרו ואת כל שערי המפעל הזמין את שוטרי המדינה שמיהרו לבוא ותפסוהו 'על חם' באזיקים לבית האסורים, ותנצל נפש היהודי ממוות לחיים... וכל זה בזכות הכרתו והכרזתו בעל הבית למעלה.

ב. באחד הימים הגיעו שלושה נגידים לבקר בארץ הקודש מ'בוכרה' (מדינה בארצות המזרח), ניגש אליהם עני אחד וביקש לזכותם במצוות צדקה 'למהדרין מן המהדרין' לו ולחברו, אך הם דחוהו ואמרו שיבוא לפניהם ביום המחרת ואז יתנו לו ביד נדיבה כהנה וכהנה. אותו עני הלך מיד לבית חברו העני כמותו, ובשמחה סיפר לו על הממון הרב אשר יקבלו ליום המחרת, ויהי ממחרת, וילך העני לתור אחרי אותם שלשה נגידים, ומצא שאחד מהם נדם לבו באישון ליל והשיב את נשמתו ליוצרה, השני חזר לארץ מולדתו, ואילו השלישי חזר בו מהבטחתו. חזר היהודי אל חברו העני ואמר לו, הנה התקיים בנו מקרא שכתוב (תהילים קמו ד) 'תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתונותיו', כי הנה העשיר הראשון תצא רוחו - נפח את נשמתו בעוד לילה, השני ישוב לאדמתו - חזר לאדמת ניכר, ואילו השלישי בו תלינו את התקווה האחרונה אזי ביום ההוא אבדו עשתונותיו שאיבד למחרת היום את רצונו לתת ברוח נדיבה, מעתה עלינו לקיים את המשך הקרא 'אשרי שא-ל יעקב בעזרו - שברו על ה' אלוקיו', שאז וודאי נשכיל ונצליח.

פעם אמר הרה"ק משינאווא זי"ע לתלמידיו, הנה מדרך העולם, כשזקוק אדם לסכום כסף קטן אינו טרוד כלל, ובשלוות נפשו הוא סמוך ובטוח שהמעות יבואו לידי, ואילו בשעה שנצרך לסכום גדול הריהו כולו עסוק ב'כסף מנלן', ודואג מניין ישיג את הממון הרב. אך האמת דאיפכא מסתברא, כי הזקוק לממון רב ויודע היטב שאי אפשר לו להשיגם בכוחות עצמו, ובעל כרחו משים הוא את שברו על ה' אלוקיו, איש הלזה בוודאי ישיג המעות בבטחונו הגדול בה'. אך לעומתו, הנצרך לסכום קטן, ונראה בעיניו שאפשר לו להשיגם בכוחות עצמו, ואינו נשען לגמרי על בורא כל העולמים, זה האיש עליו לדאוג ביותר, כי מתרחק הוא מהבטחון בה' אם כן 'מאין יבוא עזרו'.

ג. מעשה היה עם ה'שרף מנובהרדוק' הגאון רבי דוד בודניק זצ"ל (אדם גדול ורם בענקים היה ה'שרף', והיו מחשבותיו משוטטות וגועשות כל היום במחשבות 'אלוקותו' יתב"ש. ומטעם זה ציוה הסבא מנובהרדוק שישמרו תמיד להשקותו ביי"ש - להשקיט את סערת מחשבותיו),

באר הפרשה - פרשת וארא

בשרצית נתת בלבם לאהוב וכשרצית נתת בלבם לשנוא, וכך היא דרכם של צדיקים לראות בכל הנעשה, הן כשפלוני מראה לו אהבה, הן כשמראה לו שנאה - כי לא פלוני אוהבו או שונאו אלא הקב"ה נתן בן בלבבו.

צדיק כאמונתו - התחזקות בקניין האמונה בימי ה'שובבי"ם ת"ת

באמת אמרו, אף שמצוות האמונה נוהגת בכל עת ובכל שעה, ובכל רגע ורגע על האדם להשריש

בקרבנו את האמונה המהורה בהקב"ה שהוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, והיא המצוות ש'חיובן תמידי, לא יפסקו

מעל האדם אפילו רגע אחד כל ימיו' (כלשון החינוך בהקדמתו) ו'כל ימי האדם חייב לחיות במחשבה זו' (לשון החינוך במצוה כה - מצוות האמונה במציאות ה')¹, אך בעמדנו בימי השובבי"ם ת"ת - ימים אשר נועדו לטהרת הנפש

כתב ה'חפץ חיים' בספרו 'שם עולם' (שער שמירת שבת פ"ג) דהנה אמר הקב"ה לאליהו הנביא (מלכים א יז ט) קום לך צרפתה אשר לצידון וישבת שם הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך. ולכאורה צריך ביאור, וכי אשה זו נביאה הייתה, ומהו הנה צויתי, שנראה שדיבר אל האשה האלמנה כדברו אל עבדיו הנביאים. אלא ביאורו, שלא כמידת בשר ודם מידת הבורא, כי בשר ודם ברצותו לצוות את רעהו, ידבר אליו בפה או לכל הפחות ישלח אליו מכתב, לא בן הקב"ה אשר בידו נפש כל חי, מכנים הוא בלב האדם את הרצון לעשות כך וכך, וזהו פירוש הכתוב 'הנה צויתי אשה אלמנה לכלכלך'.

וכבר מפורשים הדברים במדרש גבי יוסף הצדיק (בר"ר פד יח) אמר רבי יהושע בן בייטוס בשם ר' יהודה בר סימון כתיב (ישעיה סג יז) למה תתענו ה' מדרכיך -

שהלך להתבודד - כדרכם של תלמידי נובהרדוק ביערות שסביבות העיר מעזריטש. לפתע פגע בו כלב גדול ורעב, והיה המחזה איום ונורא, לראות את שיני הכלב משחרות לטרף, ואת רשפי עיניו הנוצצות באש בוערת בתאוות רציחה, ואכן... הכלב נשך אותו, ומיד התעלף ר' דוד...

לאחר שהקיצוהו, שאלוהו התלמידים בני נובהרדוק, מדוע התעלף מע"כ, וכי כך למדנו ב'נובהרדוק' להבהל עד אימה מכלב הנובח, ויען ר' דוד ויאמר - אינני יודע מה אתם סחים, לא כלב ראיתי כאן, ראיתי את דבר ה' אשר בשיניה ובפיה של החיה - לך נגוס את 'דוד בן חיה'. ומה שהתעלפתי, אבאר לכם, ברגע שראיתי את האש הבוערת מתוך עיניו ושיניו של הכלב, ועל כולנה כשהרגשתי בעת הנשיכה את החום וההבל היוצא מפיו המשחר לטרף, ראיתי בזה לאיזה מדריגת חום והתלהבות אפשר ליצורי עולם לבוא בעשיית רצון קונם וחפץ צורם, נתמלאתי בושא בעצמי, ואמרתי, דוד, דוד, האם מימיך קראת קריאת שמע בהתלהבות כזאת, וכי מימיך הנחת תפילין באש קודש כזו... על כן נפלתי מיד ארצה בחלשות - מרוב בושא ועלבון (הובא בספרי קורות הימים של בית נובהרדוק - כדוגמת 'לפיד אש נובהרדקאי' עמ' 198).

ד. כענין זה מדייק במתיקות לשונו, הגה"צ הרי"מ שכטר שליט"א, כי בפרשתו נכתב כל ה'הלוך ילך' שהיה בין פרעה למשה רבינו. פרעה הקשה את לבו, ומשה הביא עליו את המכות וכו'. אמנם בתהלים גילה לנו דוד המלך מה הפירוש הנכון בתורה, כי את הכח בכל מכל עשה הקב"ה בכבודו ובעצמו, ככתוב (תהלים קה) הפך לבם לשנא עמו להתנכל בעבדיו - שהקב"ה הפך את לב פרעה להיות כבד, ושוב כתיב שלח חשך ויחשך ולא מרו את דבריו והיינו שהקב"ה בעצמו הכהו. וכן הפך את מימיהם לדם וכו', הכל בלשון שהקב"ה בכבודו ובעצמו עשה הכל, כלומר, שאת הכל עושה ה'. לא הרשע ולא הצדיק עושים כאן מאומה, הקב"ה עושה הכל בקרבם.

ה. ומן העניין להביא מה שכתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (שמירת הלשון, חתימת הספר פרק ב) בזה"ל, 'יראה להתבונן בכל זה על כל פנים פעם אחת ביום, וכי בשביל שהיא מצוה תדירית שאינה תלויה בזמן כידוע תהיה נגרעת שלא יראו לקיים אותה עכ"פ פעם אחת ביום, וטוב שיראה להתבונן בזה אחר התפילה קודם שיכנס לביתו לאכול, ודומיא דשאר מצוות המוטלות על האדם כמו תפילין או לולב ומיניו בחג הסוכות דאינו אוכל קודם שמקיימן. עכ"ל (ואם כי דבריו נאמרו לעניין מצוות אהבת ה' שאף היא מהמצוות התמידיות, אך מילתא דפשיטא שכל זה שייך גם לגבי שאר המצוות התמידיות, ובכלל זה לעניין מצוות האמונה).

פעם ישב הרה"ק משינאווא זי"ע, ולמד 'משנה' אחת מפרקי אבות במשך כשעה שלימה, והנה בסמיכות אליו ישב איזה 'חכם', ונענה ברוב... אני אומר שיעור משניות ומספיק ללמוד פרק שלם בשעה אחת, ואתם לא יותר

ולכפרת פשע הרי הזמן גרמא להתחזק ביותר בעניין האמונה¹, כי האמונה בה' באמונה איתנה וברורה מועילה לתקן כל הפגמים².

ובמו שכתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (צדקת הצדיק אות קנו) כי גם העוונות הקשים ביותר - אותם שהעידו בוהר הקדוש שלא תועיל עליהם התשובה - יתוקנו אף הם באמונה איתנה בבורא עולם. וז"ל. תיקון, להאמין שאין 'מקרה' בעולם אלא הכל בהשגחה ממעל, להאמין באמונה שלימה שאין שום מקרה בעולם כלל וכל מה שיארע לו ידע שהכל כבוונת מכוון יתברך שמו³. ודבר זה הוא באמת עיקר הכל,

ממשנה אחת... ענהו הרה"ק, אכן 'ארויס זאגן' - להגיד ולהוציא התיבות בפה, אין צורך בזמן רב, אבל להכניס את הדברים אל הלב - אריין נענמען אין זיך, זה לוקח הרבה יותר זמן.

והלימוד לכל ענין בעבודת ה', לעשות למעשה ולהכניס הדברים לתוככי הלב, יש בזה עבודה גדולה לאלוקים. כתב הרה"ק האמרי אמת זי"ע לנכדו הבח' מוה"ר מנחם נתן הי"ד, וז"ל. ב"ה, א' פר' בא. לנכדי היקר מ' מנחם נתן שי'... ואשר כתבת לכתוב לך בענין יראת שמים, הנה אתמול נקרא בפרשה (וארא) 'הירא את דבר ה' (ט כ) וכתוב (פסוק כא) 'ואשר לא שם לבו' וכו', משמע כי ענין יראת ה' היא לשים לב לכל דבר, שלא לעשות דבר שלא יהיה לרצון לפני אדון כל, ולהאמין כי מלא כל הארץ כבודו, ובזה משיגים יראת שמים, זקינך הדו"ש, חי"ק.

וכבר כתב המסילת ישרים (פ"ב) 'וההולך בעולמו בלא התבוננות אם טובה דרכו אם רעה, הרי הוא כסומא ההולך על שפת הנהר אשר סכנתו וודאי עצומה ורעתו קרובה מהצלתו'.

כי באמת תימה רבתי היא על אנשי מצרים, הרי כל אותם הימים המה ראו עין בעין היאך שמתקיימים דברי משה אחת לאחת, והדעת נותנת לחוש לדבריו ומדוע לא הכניסו כולם את מקניהם לתוך הבתים למען לא ינזקו בברד, ואף אם לא האמינו בודאי לדבריו, אך על כל פנים מדוע לא חששו מן הספק, ותגדל הפליאה ביותר על פי מה שמצינו במדרש (שמו"ר יב ב) 'הירא את דבר ה' מעבדי פרעה אמרו רז"ל זה היה איוב, ואשר לא שם לבו זה היה פרעה ועמו', ונמצא שבכל ארץ מצרים לא נמצא רק איש אחד שהאמין שעתידה מכת ברד לבוא עליהם. אלא שאף שידעו בשכלם אך ליבם רחוק מהם ולא התבוננו בלב. וכך גם בענייני יר"ש שכולנו חכמים וכולנו נבונים, אך הידיעה נשארת במח ובראש ואינה מחלחלת ויורדת ללב, ועל כך נאמר (דברים ד לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך', שאין די בידיעה כי אם בהתבוננות בלב. וכבר פירשו בלשון הכתוב (במדבר כד כ) 'ראשית גוים עמלק' שזה דרכו של עמלק הרשע לומר כי די ב'ראשית' - שידע בראשו ואין צריך גם להחדיר זאת בלב.

וכן אמר צדיק וחכם אחד על הא דאיתא (מגילה טז:) על הפסוק (אסתר ט ל) 'דברי שלום ואמת - מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה', שנרמז בזה, כי הסימן לדעת האם היה 'לאמיתה של תורה' הוא אם 'עשה שרטוט' בלב והשאיר רושם... ועד"ז אמרו גם על דברי הגמ' 'חמין במוצאי שבת מלוגמא', שהנה בלשון חז"ל גם יום ראשון בשבת נקרא מוצאי שבת, וכמו שאמרו (תענית כט. ערכין יא:), 'כשחרב בית המקדש וכו' ומוצאי שבת היה (ופירש רש"י יום ראשון), והרמז שאם נשאר 'חמין' גם במוצאי שבת ויום ראשון אז זה 'מלוגמא' ומרפא לנפש...

1. איתא מהרה"ק האור לשמים' מאפטא זי"ע (בא ד"ה היום) וז"ל, והנה בדורות הראשונים היה תיקון נפש שלהם על ידי סיגופים כדי לשבר את הקליפות ולהבדיל המסכים המבדילים מהנשמה, אבל עתה הדור הקרוב למשיח צדקנו תיקונם קל, ואינם צריכים לסיגופים, ותיקונם הוא ע"י אמונה שמאמינים באלוקי עולם, ובאמונתם יחיו, עכ"ל. וכך אמר הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל בזה"ל, עומדים אנו עתה בימי השובבי"ם ת"ת, חסידים ואנשי מעשה היו מתחזקים בעבודתם הרוחנית בימים אלו, מתענים ומרבים באמירת סליחות וכדומה, נראה שהדגש העיקרי בעבודת החיזוק חייבת להיות בענייני אמונה, 'דדא ביה כולא ביה' (נדרים מא.), כל אשר מתחזק באמונה הכל נמצא בו, 'בא חבוקק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה'. ובאמת יש לראות דפרשיות אלו דימי שובבי"ם המתחילות מפרשת שמות, והיינו מתחילת יציאת מצרים ועד למלאכת המשכן, כולם עוסקות בענייני אמונה, וכאשר המשכיל יתבונן בהם יתנוהו כח ואפשרות להגביר אמונת ה' בקרבו. עכ"ל (אור יחזקאל אמונה עמ' רמה).

2. ובה ביאר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (שמות אות ו) בדרך הרמז מה שנאמר (חבוקק ב ד) 'צדיק באמונתו יחיה', שעל ידי שחי תמיד ו'מחיה' עצמו באמונה זוכה להגיע עד לבחי' צדיק יסוד עולם.

3. כע"ז כבר מצינו לבעל ה'חרדים' (פס"ו אות יב) וז"ל, אם תרצה להיות צדיק טוב, מרכבה ליסוד שקלקלת, צריך לומר תמיד 'גם זו לטובה', ולדון לכף זכות וכו'.

באר הפרשה - פרשת וארא

'חמרא טבא' פרשתן) ושמתי פדות בין עמי ובין עמך - שבזה יהא ניכר ההבדל וחילוק בין גוי ליהודי - האם הוא חי וחושב על המחר - מחר יהיה האות הזה. כלומר, היהודי אינו מאבד שלוות נפשו בעת צרה, ואינו נכנס ליוגן קודר, שהרי יודע אל נכון כי מצבו זה לא נעשה מאליו ח"ו, אלא הוא עומד ותלוי בידי שמים, והכל ממעל בא לו במדה ובמשורה, ואף אם היום נחתה עליו צרה וצוקה, הרי שלמחר יסיר הבורא מאתו את הצרה. כמו כן להיפך כשטובה באה לו אינו מתנאה בזה, ואינו מרגיש כי הוא ואפסו עוד, אלא יודע אל נכון שהבורא נתן לו את הטובה, וברצונו יכול לקחתו ממנו על פי חשבונו בכל עת שירצה, וממילא אין דעתו זחה עליו, משא"כ הנכרי, בבוא אליו עת צרה הינו מצווח ובוכה בייאוש שלא מדעת, וישקע עמוק עמוק בצרתו מחוסר אמונתו שיש מנהיג לבירה, ואילו בשעה שהטובה באה עליו הרי הוא מתנאה - כי מי ישווה לו ומי יערוך לו. וזהו פדות בין עמי ובין עמך, ש'עמך' חיהם מרים, ואילו עמי חיים בשלוות ומנוחת הנפש, אחר שהם מבינים להתבונן גם על יום 'מחר' - הן בעת צרה הן בעת הטובה'.

הנה איתא מהרה"ק ה'דברי ישראל' ז"ע (דבר"י הנדמ"ח ח"ב ליקושים עמ' תח) כי 'השמחה ושלוות הנפש' הם הם הוכחה וראיה לתוקף אמונתו של אדם בה', שהרי פעמים אין האדם מאמין באמת, אלא, בראותו שאין לו פתח הצלה אחר הרי הוא אומר 'בעל בטחון' הנני וה' יהיה בעזרי, בחושבו הרי לא אפסיד ע"י הבטחון. לזה אמר הקרא (ירמיה יז ז) 'ברוך הגבר אשר יבטח

וכל תרי"ג מצוות התורה הם רק עיטין (עצות) להניע לידיעה זו שהכל מהשם יתברך. וכל העבירות נקרא בתוכחה 'אם תלכו עמי קרי' (ויקרא כו כז) לשון מקרה - כי העבירות הם יציאה מן הסדר ואין להם סדר, וכן כל העונשים נקרא שם (פסוק כח) 'חמת קרי', ועל ידי זה שמאמין שאין מקרה ממתיק כל הדינים^ט ומתקן כל העבירות. עכ"ל.

וכן אמרו צדיקים (בעי"ז איתא מהרה"ק רבי יצחק מוארקא זי"ע), לו יחיה גבר - אם יחיה האדם ויראה בכל עת את אלפין - את הקב"ה האלופו של העולם, להאמין ולבטוח בו, הרי הוא ניצול מכל מיני דינים ולא יעול - לא יחשיבו בשמים את הגבורתך - כלומר את ענייני הדינים והגבורות שיש עליו מחמת פנמים בחושבניא - בחשבון עונותיו, אלא יבוקש את עונו ואיננו כי הכל ירד מחשבונו למעלה.

הוסיף הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע בדיוק לשון הכתוב (ירמיה ה א) 'שוטטו בחוצות ירושלים... אם תמצאו איש... מבקש אמונה ואסלח לה', שלא נאמר אם יש איש 'מאמין' אלא מבקש אמונה, ומבאר 'ר"ל אע"פ שעדיין אין לו אמונה בשלימות, אם רק מבקש אמונה הוא - אסלח לו כבר' (תורת אבות, אמונה ובטחון נג).

על מי מנוחות - ע"י האמונה והבטחון יבוא לשמחת החיים ושלוות הנפש

בפרשתן (ח יט) 'ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה', ופירש הרב מבארנוב (בספרו

ט. כה אמר הרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע לבאר בפסוק (דברים ד כד) 'כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא' מי שאינו שוכח מהקב"ה לעולם אף בגיהנום לא ישכח ממנו, וממילא לא יזיק לו הגיהנום ויכבה אשו שהוא אש של היצר הרע. י. לשון נפלא כתב הטור והובא ב'שולחן ערוך' (או"ח רכב ס"ג) חייב אדם לברך על הרעה בדעת שלמה ובנפש חפצה, כדרך שמברך בשמחה על הטובה, כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם, כיון שמקבל מאהבה מה שגזר עליו השם נמצא שבקבלת רעה זו הוא עובד את השם, שהיא שמחה לו.

ובשם מרן הבעש"ט זי"ע אמרו (עי"י בעש"ט עה"ת, פרשת מקץ בהערה ד, ועוד) כי זה הנפק"מ והחילוק שבין האמירה 'כל דעביד רחמנא לטב עביד' (ברכות ס:) לבין נחום איש גם זו שהיה אומר 'גם זו לטובה' (תענית כא.), כי ביאור 'לטב עביד' הוא - כדי שתצא טובה מתוך הרעה, מוסיף עליה נחום איש גם זו ואומר גם זו - אותה רעה טובה היא בעצם, וכדרך שנתהפך עפרו של נחום איש גם זו לחיצים, נמצא שטובה היתה לו בעפר עצמו... ואכן, באמירה זו מהפך האדם את הרעה עצמה להיות לו לטובה.

והאמת תורה דרכה, שעפ"י רוב עינו של אדם מטעה אותו - להביט על הרע במיעוטו תחת ההבטה על רוב טובה שהקב"ה משפיע עליו בכל עת ושעה. פעם הראה הרב אליהו דסלר זצ"ל לתלמידיו דף לבן עם נקודה שחורה כתובה בו, ושאלם - מה הם רואים, ויענו כולם כאחד - נקודה שחורה אנו רואים, נענה ר"א ואמר להם, הרי לכם

הרה"ק משינאווא זי"ע אמר (דברי יחזקאל החדש, תהלים) על הכתוב (תהלים ב ז-ח) 'אספרה אל חוק ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילידתיך, שאל ממני ואתנה' - בשעה שאספרה אל חוק 'אספרה' מלשון בכיה ותרעומת, 'חוק' הוא לשנא דמוזני בדכתיב (משלי ל ח) 'הטריפני לחם חוקי', ובא לומר שכאשר האדם בוכה ומתאוונן על חסרון הפרנסה, ה' אמר אלי פונה הקב"ה ואומר לי, בני אתה הרי בני אתה, וכי אני היום ילדתיך, הרי זה ימים ימימה חי אתה בהאי עלמא, וכבר ראית עד היום שלא עזבתיך ולא חסר לך מזון, ומה לך כי 'תבכה ותתאוונן' - שאל ממני את משאלות לבך ומבוקשך, ואתנה לך ככל שתבקש ממני.

העתירו אל ה' - הקב"ה שומע תפילת כל פה

בפרשתן (ח מז), 'ויאמר ה' אל משה השכם בבוקר והתייצב לפני פרעה הנה יוצא המימה', נוראות איתא במדרש (שמור"ר יא א) היה פרעה רוצה לעסוק בתפלה, אמר הקב"ה למשה, עד שלא יצא - לך והתייצב לפניו'. המתבונן בדברים אלו תתפעל נפשו ותינתר ממקומה, כי מכאן נסתמו כל טענותיו ותלונותיו - שהוא חוזר ואומר בכל עת ושעה - הנני העני ממעש,

בה', והיה ה' מבטחו, ר"ל, ברוך הגבר אשר יבטח בה' - ובמה יודע אם הוא בוטח באמת, והיה ה' מבטחו - אין 'והיה' אלא לשון שמחה (בר"ר מב ג), והיינו אם הוא שמח בכל מצב שהוא" אות הוא שקנה את מידת הביטחון בנפשו. כי הבוטח רק מתוך ייאוש, יתהלך ביגון ואנחה. משא"כ ה'בוטח' באמת יעלו לבו בהיותו בטוח וסמוך על הישועה הקרובה.

והאמת היא, שלא יוכל האדם לחיות מבלעדי חי עולמים, כי בכל מקום בכל עת ובכל מצב נמצא הקב"ה עמו, וכביאורו של הרה"ק התולדות יעקב יוסף זי"ע בשם מרן הבעש"ט הק' זי"ע (תולדות) בפרשת בשלה, בפסוק 'ויצעקו בני"י' שהחושב לברוח ממצבו הרע ומהצרה שנחתה לפתחו, אינו דומה אלא לחולה שתקפתו החולי (כגון בעת חבלי לידה) שרוצה 'לברוח' מייסוריו, ולכן הינו בורח ומהלך ממקום למקום, שאין זה אלא חוכא ואיטולוא - שבכל מקום שילך ילך עמו חליו. כיו"ב הוא ה'בורח' כביכול מהקב"ה...² אין לו אלא עצה אחת לברוח אל בעל הבירה, שהכל מאתו בא, יתפלל ויתחנן אליו שישיב מצבו ויסיר מאתו כל המצוקות והקשיים³.

שאתם רואים את הנקודה השחורה על אף שכל הדף 'כולו לבן'... דעו כי זהו טבעם של בני אדם לראות רק את השחור את הרע אף שאינו אלא נקודה קטנה שבקטנות לעומת הלבן השולט בכל הדף... ודרך הישר להיפך היא. יא. הרה"ק ה'אמרי חיים' מויד'ניץ זי"ע היה אומר (כע"ז בדברי בינה להרה"ק מביאלה זי"ע) עה"כ (ג כא) 'והיה כי תלכון לא תלכו ריקם'. כי כאמור אין והיה אלא לשון שמחה, וזה דבר הכתוב והיה כי תלכון אם תהלכו במידת השמחה הטובה, אזי לא תלכו ריקם - לא תחסרו כל טוב, כי השמחה היא בחלקכם.

יב. הרה"ק הרמ"ח סלאנים זי"ע היה חוזר בכל עת על מאמר הצדיקים להמשיל את מי שחושב בבוא אליו צרה שהוא יכול לברוח ולהנצל, במקום שיעשה תשובה ויקבל בהכנעה את מה שהקב"ה עושה עמו, כי הנה הרוכב יושב על הסוס, והוא מכה בסוס, ואכן הסוס מתחיל לרוץ, וכל כך למה, כי הוא מדמה בנפשו שמישהו רודף אחריו והוא המכהו. הרוכב מכה שוב, ושוב הסוס בורח, כי נראה לו שעתה ה'רודף' כבר תפשו, ועליו למהר עד מאד לברוח, ושוב מכה בו וכו', ואינו מבין שלא תעזור לו כל מנוסה, כי המכה יושב עליו ועמו הוא נמצא, ובברחו הרי גם המכה נמצא אתו יחד, ומדוע מכה, רק כדי להורות לו את אשר מוטל עליו לעשות, ולא יותר. כך לדידן, המקבל מכה ממעל, לא יועיל לו לברוח, וידע שהקב"ה עמו ממש, והוא מכה בו רק כדי להשיבו למוטב, אבל לא יעזור לברוח, ולא יוכל לברוח.

יג. ידוע שהרה"ק בעל התניא זי"ע היה אומר, שלא מצבו של אדם מעמיד את האדם בשמחה ונחת, אלא אדרבה, האדם מחליט מה יהא מצבו, כי בבטחון אמיץ וחזק, יחיה בשלוות ומנוחת הנפש, ומביא עצמו לשערי השמחה. וכך כתב הרה"ק משאץ בסוף ימיו (במכתב) לעת זקנותו, ידי ורגלי והאצטומכא כבר אינן בכוחם הראוי להם. אך מעודי ביקשתי מהקב"ה 'אל תשליכני לעת זקנה', שגם לעת זקנתי יהיה לי בהירות הדעת, וכן שאראה בעיני כרגיל - שאוכל לעסוק בתורה הקדושה. ואכן הקב"ה סייע בעדי והריני יכול ללמוד במנוחה. ובאשר לשאר האיברים - שידאגו כל אחד לעצמו.

באר הפרשה - פרשת וארא

מלפני אלוקי אבותיו, ויתפלל אליו ויעתר לו ה', וישמע תחינתו וישיבהו ירושלים למלכותו, ולמדנו מכאן שאף אם יהיה המתפלל בתכלית הרוע במנשה הרי הוא מוכן לקבל החסד על ידי התפילה^ט.

שמעתי את נאקת בני ישראל - אם מתפלל מתוך הרגשה כי הוא 'חסר' וודאי יפעול אפילו בהפלה

בפרשתן (וה) 'וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל', כלל גדול ונורא בהלכות תפילה לימדנו הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (צדקת הצדיק אות רי"ג) וז"ל (בשינוי). מי שהוא 'חסר' ומבקש מהש"ת 'שישלים מחסורו' אי אפשר שהקדוש ברוך הוא לא יענהו, וכמו שכתוב (תהלים לד יט) 'קרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע', וכן אמרו בזוהר (ח"ג קצה). דתפילה דעני כוללת את כל התפילות ובוקעת רקיעים, ואפילו שמדבר בלא דעת^{טו} (כי אין עני' אלא בדעת [גדרים מא.]) ושופך תפילותיו שלא במתן ובסדר, רק שמתוך

מכף רגל ועד ראש אין בי מתום, מה אני ומה חיי שאוכל לעמוד ולהתפלל לפני הבורא, כיצד תעשה תפילתי רושם^י, כי ישא ק"ו בעצמו, אם זה הרשע - פרעה ששעבד שישים רבוא מבני ישראל ורחץ בדמם של בני ישראל וכו' מכל מקום תפילתו תצילנו מן המכות - אשר היו מגיעים לו ביושר... עד שהוצרך הקב"ה להזהיר את משה שיבוא אל פרעה קודם שיתפלל, ק"ו בן בנו של ק"ו לבר ישראל שיכול לפעול בתפילתו גדולות ונצורות - כי אף הפחות שבאשר לא נגע באפס קצהו מרשעותו של פרעה.

עוד מצינו 'בספר העיקרים' (מאמר ד' פמ"ז) שהתפילה מועילה לכל אחד ואפילו פחות שבפחותים, וראייתו ממנשה בן חזקיה מלך יהודה, שהיה רשע גמור ולא היה מי שהמרה את פי ה' והפליג בעוול כמוהו לא לפניו ולא לאחריו, ואף על פי כן נאמר בו (דה"ב ב' לב יב-ג) 'ובהצר לו חילה את פני ה' אלוקיו ויכנע מאד

יד. ואכן פעמים הרבה אך נעמד האדם בתפילה וכבר 'אורח' בא - זה היצר המפתהו לאמר מי אתה שישמע ה' בקול תפילתך, ישיבנו במשל לראובן ושמעון שדרו בסמיכות זה לזה, ורק כותל דק הפריד ביניהם... ביום מן הימים שב ראובן לביתו אחר תפילת שחרית ואמר בפני בני ביתו הנה כותל זה אינו מבדיל וחוצץ כראוי, מובטחני שכל ה'סודות' הנאמרים בביתנו בענייני שידוכי הבנים ופרנסה הכל נשמע היטב בביתו של שמעון - אין לנו אלא ברירה אחת לבנות קיר נוסף לחצוץ ביננו, לעומתו טענה האשה שאין הקול נשמע בבית השכן, וכך ערכו ביניהם 'וויכוח' זה עומד על שלו וזו על שלה... עד... שנשמעו דפיקות בדלתות הבית, משפתחו הדלת ראו ששכנם שמעון עומד על הסף, וכה אמר להם... אנטשולדיג (סליחה) לא אביתי להפריע לכם, אבל זאת ברצוני לאמר לכם שאין כל צורך לבנות קיר נוסף, כי ממילא אין שומעים כלום בביתי... הרי לשחוק ייחשבו דבריו - כי מניין לו תוכן שיחתם וויכוחם, אלא בע"כ שהיטב נשמעים דברייהם בבית השכן, אף לדידן ייאמר, מנין לו ליצר שעמדת להתפלל לפני קונך, אם לא שתאמר שהיטב היטב נשמעים דבריך למעלה...

טו. לאידך גיסא, גם הצדיק הגדול ביותר אי אפשר לו בלא תפילה, וכפי שיש ללמוד מעניין ה'עשרת המכות' האמורים בפרשה, בהם נזכר פעמים הרבה שהתפלל משה שיסורו המכות, וכדכתיב 'ויעתר משה אל ה'', 'ויפרוש כפיו אל ה'', 'ויצעק', ולכאורה מה צורך יש בתפילות אלו אחר שמלכתחילה כבר נקבע כמה זמן תימשך המכה, וכמו שהביא רש"י (זכה) שהיתה המכה משמשת שבוע ימים, אלא שאי אפשר בלא תפילה, כי כך גזר הקב"ה שאופן השפעת החסד בעולם יהיה רק על ידי תפילה.

עוד במעלת התפילה, כתב האור החיים הק' (שם) וז"ל, 'סובר אני, הגם שהיה גבול למכה היתה מסתלקת אם היה משה מתפלל קודם הזמן ההוא', וללמדך כי גדול כח התפילה 'לבטל את הנגזר'.

טז. סיפר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע ששמע מאביו הרה"ק רבי צבי מרודניק זי"ע. בעיר קראקא הייתה אשה אחת שנכנס רצון בלבה שיקברוה לאחר מלאות ימיה ב'בית החיים' הישן בעירה, שבו נטמנו המגלה עמוקות, הרמ"א, הב"ח, ועוד רבים קדושי עליון ומצוקי ארץ. באמת היה רצון זה בגדר 'חלום' כי כבר מאות בשנים פסקו מלקבור באותו בית החיים, ואף רבנים וגדולים נקברו אך ורק בבית החיים החדש דקראקא, אלא שאותה אשה לא אמרה נואש, והייתה משכמת ומערבת לבית הכנסת - להתפלל ג"פ ביום, שיחוס הבורא וימלא (שיגעונה) רצונה להיקבר בבית החיים הישן דייקא. בכל עת שהייתה פוגשת תינוקות של בית רבן הייתה מבקשת מהם שיחוסו עליה ויברכו אותה בברכה ובתפילה שתזכה להיטמן בבית החיים הישן. עד שבכל עת שפגשו בה ילדי העיר קראקא ובירכיה

ולמקללי נפשי תידום - במעלת הבזיונות וההכנעה להציל מכל רעה

בפרשתן (ו יג), 'וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים', וברש"י, 'צום עליו לחלק לו כבוד בדבריהם'. וכתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה ויצום) דבר נורא, וז"ל, נראה דרצה להזהירם שלא יבזו המלך, ויתכפרו לו עוונותיו, ולא יבואו המכות עליו בדין. עתה, בין והתבונן, פרעה הרשע העומד ומשעבד שישים רבוא מבני ישראל בעיניו קשים ומרים, ובדין הוא שילקה כהנה וכהנה, אפילו הכי בזכות בזיון מועט - שלא ינהגו בו כבוד כראוי יפטר לגמרי מהמכות, ק"ו בן בנו של ק"ו לדידן, שאף אם אינו במעמד ובמצב הראוי, עדיין הוא רחוק מלהיות פרעה או בדומה לו, ובוודאי שע"י הבזיון יפטר מכל מיני מכות ה"י".

בה ביאר הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע (ליקוטי הרמ"ל מבוא התפילה ה-ח) בלשון הכתוב (תהילים קו יז) 'אוילים מדרך פשעם ומעוונותיהם יתענו', שיש 'המענים את גופם בצומות ובמקוואות קרים מאוד', אך זאת הוא דרך 'אוילים', כי אילו חכמו ישכילו לדעת ש'אם תכבוש כעסך הלוא טוב לך מאלף תעניתים, אם אתה שומע חרפתך ואינך משיב הלוא טוב לך מאלף עינויים'".

שבירות ליבו שופך נפשו לה' ודברים בלתי מסודרים ושלא בדעת... וכמו ששמעתי דכל אחד מישראל שחסר לאיזה דבר ומבקש גם בהפלגה כדרך שנאמר 'הרחב פיך ואמלאהו' (ופירש"י בברכות נ. - הרחב פיך לשאול כל תאוותך) היה פועל בוודאי, רק מכיוון שהוא מרוצה במצבו על כן אין תפילתו מתקבלת. וצריך לזה דעת שלא להתרצות ולהשוב עצמו שאינו 'חסר', ולא להיות 'מסתפק במועט' רק בישועה שלימה.

וזוכיח זאת מדברי הגמרא במסכת תמורה (פז.) על הפסוק (דה"א, ד י) 'ויקרא יעביץ לאלוקי ישראל לאמר, אם ברך תברכני והרבית את גבולי, והיתה ירך עימי ועשית מרעה לבלתי עצבי, ויבא אלוקים את אשר שאל', ואיתא שם בגמרא - אמר יעביץ להקב"ה אם ברך תברכני וגו' הרי טוב, ואם לאו הרי אני הולך בנסיסי לשאול (הרי אני מת בעצבני - רש"י). והיינו ש'יעביץ' התפלל באופן ש'הרגיש חסר' והרגיש בנפשו שאם אין השי"ת מושיעו בישועה שלימה טוב מותו מחייו - מיד 'ויבא אלוקים את אשר שאל' (תיבת 'מיד' הוסיפו בגמרא יתר על לשון הקרא), ומאריך שם ב'צדקת הצדיק' בענין בקשת רחמים לפנים משורת הדין שבוזה וודאי יענהו ה' ביום קריאתו".

לשלום היו מוסיפין גם 'ברכת הדרך' - שתזכה להיקבר בביה"ח הישן. אף בעת שמחות צאצאיה, נכדיה וניניה הייתה מבקשת מהחתן והכלה שיברכו אותה לקיום משאלתה זו (שפע חיים חורש"י ויצא תשמ"ב).

ויהי היום, והאשה נתבקשה לישיבה של מעלה, בעת ה'הלוויה' החל לרדת שלג עז שנערם על פני העיר... עד שלא היה שייך במציאות לשאת אותה עד הביה"ח החדש, ובלית ברירה הטמינה בבית החיים הישן... נענה הרה"ק ואמר דבר זה היה חידוש אצלי שתפעל תפילה אפילו על 'שגעון' כזה... ומכאן נלמד כוחה של תפילה.

יז. כה אמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, שכשם שהבן הסמוך על שולחן אביו אינו מתבייש אלא הוא מבקש מעמו כל דבר, ממעיל משי יקר ערך ועד לפרוטה בכדי לרכוש מיני מתיקה, כך על האדם לבקש ולשאול מאת אביו אוהבו שבשמים כל דבר ודבר שרוצה בו. ותפילה כגון דא בוודאי מתקבלת לפני קוב"ה, וכרחם אב על בנים ימלא משאלותינו במידה טובה (דברי שמואל חנוכה נר ג).

יח. הרה"ק רבי מנחם מענדל מפרימישלאן זי"ע ערך פעם סעודת הודאה גדולה, ומשנשאל 'הודאה' מה זה עושה, הרי לא חולי ולא נס אחר היה כאן, הסביר להם הרבי שיש לו בקבלה מאבותיו הקדושים, שאם נגזר על אדם חולי מסוכן - ויש לו זכות עצמו או זכות אבות, ממירין לו את החולי לבזיונות ובשוות, והנה היום ביזה אותי מאן דהו בבשוות נוראות עד עמקי הנפש, נמצא שניצלתי על ידי זה מחולי ומכאוב, על כן עלי לעשות סעודת הודאה, ככל חולה שנתרפא מחוליו, כי אינני שונה ממנו, ואדרבה ביותר מוטל עלי החיוב להודות, שלא רק שנתרפאתי מחוליי, אלא ניצלתי שלא חליתי כלל. לפי זה אמרו, שהמבייש את חבירו ומנע ממנו 'חוליי', הריהו כרופא גדול - שמרפא את האדם בלא שום כאב וייסורי הגוף, אולם עליו נאמר (קידושין פב.) 'טוב שברופאים לגיהנום'. וכמו שאמרו חז"ל (ב"מ נט.) 'המבזה את חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא'.

יט. פעם נסע הגה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זי"ע ביחד עם אחיו הגאון רבי זלמן המכונה רבי זלמ'לה, ובדרכם רצו להיכנס לאכסניא, אולם בעל ה'מלון' זלזל בכבודם ודיבר איתם קשות ולא נתן להם מקום ללון, וכשהמשיכו

שפירא (אמרי דעת בפרשתן) שהשי"ת אמר למשה שיאמר אל פרעה בני בכורי ישראל, ובוודאי ישאלך פרעה מה נשתנו אלו מאלו - הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז. על זה תענהו, אכן נכון הדבר, אבל זהו רק בעודם תחת ידך, לא כן כאשר יכנסו תחת כנפי השכינה. וראיה כי אף 'מטה האלוקים' - מקור הקדושה, כאשר יבוא בסמיכות אליך פרעה הרשע ייהפך לתנין - מקור הטומאה. ולאידך באחוז משה בזנבו מיד חזר להיות מטה הקדוש². ומכאן ילפינו, שהמתחבר ל'חבר טוב' יתעלה גבוה מאד ע"י כן, עד שאפילו 'נחש' (הרומז לקליפה וטומאה) מתהפך בהיותו בקרבתו של משה רבינו למטה אלוקים, וכן להיפך השפעתו הרעה של חבר רע.

ויסוד הדברים נזכר כבר ב'אוהב ישראל' (ד"ה ויאמר ה') כי הנה פרעה אמר שלא יתכן שחפץ הקב"ה

כתב ב'ראשית חכמה' (שער הענוה פ"ג לט) וז"ל. 'נפשי תידום' - כיצד אפשר שיהיה דומם, ולא ירגיש, ע"י שיהיה מורגל כבר כל כך לקבל הבזיונות, כעפר שהוא מוכן לקבל דריסות בני אדם עליו תמיד. ואמר החכם כבוד הרב אברהם הלוי נר"ו שנלמד מדת הענוה מהעפר, שהעפר כל זמן שהוא גם לא יועיל למלאכה, כל שכן לעשות ממנו בלי, וכל יותר שהוא שחוק הוא יותר טוב, כן האדם². ואני אומר שלזה אמר 'נפשי כעפר לכל תהיה' - שכל יותר שיקבל הבזיונות תתעלה נפשו יותר.

והרחיקנו מחבר רע - השפעת החברים על האדם לטב ולמוטב בפרשתן (ז ט) כי ידבר אליכם פרעה תנו לכם מופת ואמרת אל אהרן קח את מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין. ביאור נפלא ביאר הגאון רבי מאיר

בדרכם ראה ר' חיים את אחיו ר' זלמ'לה כשהוא בוכה, שאלו ל'בכיה זו מה היא עושה', וכי מפני שנפגעת מאותו ברנש, אנכי לא שמתי כלל אל לבי את אשר הוא דובר, השיב לו רבי זלמ'לה אין אני בוכה חלילה על דברי גנות שדיבר אלינו האיש, אך הרגשתי מעט כאב לב מדברי האיש, ובוכה אני על שלא הגעתי עדיין למעלת הנעלבים ואינם עולבים (הובא בספר תולדות אדם פט"ז).

ואנן נעני ואמר, בוודאי זו מדרגה גבוהה לבכות על שהרגיש מעט כאב לב... אך לכל הפחות מוטל עלינו שלא להיות מ'העולבים' ח"ו ואף במקום צער ופגיעה...

כ. וכן מצינו בפרשתן, דכתיב (ט לא-לב) 'זהפשתה והשעורה נוכתה, כי השעורה אביב והפשתה גבעול. והחיטה והכוסמת לא נוכו כי אפילות הנה' וברש"י, 'השעורה אביב - כבר ביכרה ועומדת בקשיה ונשתברו ונפלו, וכן הפשתה גדלה כבר והוקשה לעמוד בגבעוליה. כי אפילות הנה - מאוחרות ועדיין היו רכות ויכולות לעמוד בפני קשה'. ורמז יש בדבר, כי אדם הקשה העומד על שלו, מבלי יכולת לכוף עצמו בפני חברו (לוותר בעת הצורך), הרי הוא לוקה הרבה ומאבד טובה בחייו. אבל מי שהוא רך כקנה לפני כל, אינו נשבר מהתלאות הבאות עליו, ויכול לעמוד בכל מצב שהוא. ובפירוש אמרו בגמרא (סנהדרין צב.) אמר רבי אלעזר לעולם הוי קביל וקיים, ופירש"י, הוי עניו ותחיה. עוד כתיב בפרשתן (ח ב) 'ותעל הצפרדע', וברש"י, 'צפרדע אחת היתה, והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים', פעם שאלו את ה'סטייפלער' זצ"ל, וכי שוטים היו אלו המכים את הצפרדע, האם לא ראו בעיניהם שמכל הכאה שורצים עוד ועוד צפרדעים, השיב ה'סטייפלער', שהוא מאותו הטעם שהינך עונה לרעך הבא לריב אתך, והינך שב ומתווכח עמו, וכי אינך רואה שכל תשובה גוררת ומוסיפה עוד ועוד על המשך המחלוקת, אלא מאי, אין בידך כח להתאפק לגודל אש הנקמה הבווערת בך, אף הם לא היה בידם להתאפק כשבערה בהם אש הנקמה ב'צפרדע' הגדולה. אכן זה ה'מכניע' עצמו ומתאפק מלהשיב בשעת כעסו הרי הוא חוסך ומונע מעצמו הרבה כאב לב...

כא. איתא בשלה"ק זי"ע (של"ה יומא, דרך חיים נז), ש'חבר' נקרא בשינוי אותיות ג"כ, וזהו סדרו אם הוא בחר, כלומר אדם 'נבחר' וטוב, אזי חבר, היה חבר עמו, אך באם הוא חרב והוא הולך בדרכי עקלקלות אזי ברח ממנו בכל כוחך.

נוראות כתב בש"ך עה"ת (מטות, ד"ה ומקנה רב) לבאר את טעם הדבר מדוע לא רצו בני גד ובני ראובן לעלות עם יתר עם הקודש אל עבר הארץ הטובה והרחבה, אלא מאחר והם היו 'בדגל' אחד עם מחנה שבט שמעון (כי כך היה סדר הדגלים, שבדגל בני גד היו מטה ראובן ומטה שמעון), ולאחר שחטא זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני, שוב לא רצו בני גד ובני ראובן להיות בכפיפה אחת עם 'חברים רעים' - כי חששו שמא אף בארץ ישראל יעלה חלקם להיות יחד עם בני שמעון, לכן העדיפו להשאר בחוץ לארץ עם 'חברים טובים' מאשר בארץ ישראל עם חברים שאינם טובים.

רצה הקב"ה להוציא את בני ישראל מתחת יד מצרים לחירות עולם, ונתבאר במפרשים (עיי' אלשיך ג יח), כי זה הכלל, אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (ע"ז ג). ולכן לא ציווה על פרעה לשחרר את בני ישראל עולמית, כי 'נסיון' זה למעלה מכוחותיו היה, ולא היה יכול לעמוד בו בשום פנים ואופן, ולא נתבע ממנו אלא להסכים כפי מדריגתו, והיינו לתת להם רשות לצאת לשלש ימים²².

ומכאן למדנו שכל אחד נתבע לפי מצבו ומעמדו להתחזק ולהתעלות כפי עניינו. ואל יאמר מה

לגאול את בני ישראל שהלא הם משוקעים במ"ט שערי טומאה, והשיב לו משה שבעצמותם ומהותם קדושים וטהורים הם, אלא שבהיותם תחת ירך שקעו בטומאה, וראיה לדבר, שאף מטה אלוקים נהפך לתנין בהגיעו לסביבתך. ע"כ הנח לבני ישראל, הוציאם לחירות אזי תראה כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'²².

מעט מן האור - יחשיב ויתחיל עם פעולות קטנות

בפרשתן (הכ"ג), 'דרך שלושת ימים נלך במדבר', והקושיא ידועה מה עניינם של 'שלושת ימים', והלא

וכבר היה מרגלא בפומיה דהרה"ק ה'אהבת ישראל' מויז'ניץ זי"ע 'מדארף זיין גוט צו יעדן, נישט מיט יעדן' - יש להתנהג בטוב לכל אחד מישראל, אך אין צריכים להתחבר עם כל אחד ואחד.

כב. ונודע הביאור בשם הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע במה שאמרה שרה לאברהם גרש את בן האמה הזאת (בראשית כא י), ואילו אברהם לא רצה לשלחו וירע הדבר בעיניו עד שאמר לו הקב"ה שמע לקולה, כי שרה חששה מהשפעת ישמעאל שיצא לתרבות רעה על יצחק, אולם אברהם אבינו טען כנגדה שיצחק הוא קדוש מרחם ושמור מכל רע - עד שמוכן לעקוד עצמו על גבי המזבח - ואין מקום לחשוש שיוכל ישמעאל להשפיע על צדיק נשגב ומושלם ביראתו כיצחק. אך הקב"ה אמר שמע בקולה, וכדרשת חז"ל לרוח הקודש שבה (ב"ר מה ב), שאפילו צדיק תמים יכול להתקלקל ע"י חבר רע, ואין מנוס מלגרשו (הרה"ק ה'אמרי חיים' פר' תולדות).

כג. דבר נורא אמר הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל (בספרו אמת ליעקב עה"ת), שהנה איתא בספה"ק כי אם היו בני ישראל במצרים ארבע מאות שנה [כפשוטו של מקרא (בראשית טו יג) 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה'] אזי היה נשלם כל התיקונים, ומיד היתה הגאולה השלימה, אך מאחר שבני ישראל שקעו במ"ט שערי טומאה כבר לא היה ניתן 'להתמהמה', והוצרך הקב"ה להוציאם קודם הזמן, לאחר שהיו מאתיים ועשר שנים בלבד, ועד עצם היום הזה עדיין אנו 'משלמים' אותם ק"ץ שנים שחסרו מהמניין, כי עוד לא הגיע העולם לתיקון השלם, ע"כ.

מעתה יש מקום אתנו לבאר מדוע אבה משה להוציאם לשלושת ימים, וכי מה 'רווח' יש בדבר אם מיד הם חוזרים להשתעבד תחת יד הרשעה, אלא רצונו של משה רבינו היה, לשחררם קימעא מהאוויר הטמא שבמצרים, למען יהיו אפילו לזמן מועט במקום אוויר זך ונקי, ללא טומאת וזוהמת מצרים, ובזה ייפקחו עיניהם ולבם, ותטהר נפשם אפילו במעט מגודל הזוהמה, ושוב יהא בידם כח לשוב ולסבול את השהות במצרים עוד ק"ץ שנים, ועל ידי זה 'חסלת סדר גלות'. אמנם, פרעה הרשע הבין ברשעותו את כוונת משה, ועל כן התעקש שלא להוציאם מתחת ידו אפילו לשלושת ימים בלבד, כדי שלא יוכלו להתרומם אפילו 'כדי נשימה' מהאוויר המזוהם, וממילא לא יוכלו להישאר במצרים, ולא יהא סיפק בידם להשלים את הזמן הקצוב והתיקון הגמור, ובעל כרחם יצטרכו לילך לגלות אחר גלות.

ומכאן למדנו כמה גדול כוחם (אפילו) של ימים מועטים שהאדם מתנהג בהם בקדושה, ועד כמה גדולה השפעתם לדורות עולם, שעד היום הזה 'בחשוכא שרינן' מחמת שלא ניאות פרעה להוציאם מתחת ידו לשלושת ימים בלבד... וזו תשובה ניצחת כנגד הצר הצורר, היצר המקרר כל התעוררות לדבר שבקדושה, בתואנת שוא ומדוחים - מה ערך יש לדבר, ומה יתן לך ומה יוסיף אם תתנהג בדרכי הקדושה בימי השובבי"ם - הרי ממילא נפול תפול אחר גמר ימי השובבי"ם ותשוב להיות כדאשתקד, אלא יבין וישכיל עד כמה מועיל לאדם אפילו טהרה לזמן אם יוציא את נפשו (לכה"פ) בתקופה זו מכל 'אוויר העולם' המזוהם... ובזה יקבל כח להתקדש עולמית.

וכבר אמר הרה"ק ה'עטרת ישועה' מדז'יקוב זי"ע, פעם בהיותי ברחובה של עיר בוויין (ווינא) עיר הבירה, ראיתי אחד מנקה את הרחובות, ניגשתי אליו ושאלתי, לשם מה יטרח כבודו כל כך, הרי ממילא בעוד כמה שעות ישוב הרחוב להיות מלוכלך כדאשתקד, ומדוע תיגע לריק, ויענני ה'מנקה', הן אמת שתוך שעות ספורות שוב יתלכלכו הרחובות, אבל, אם לא אנקה אותם תמידים כסידורן, תעלה הזוהמא עד למעלה ראש עד שלא יהא שייך להלך ברחוב...

באר הפרשה - פרשת וארא

סימן שבאותה שעה זוה השמש הרבה מילין בשמים). זאת ועוד, כי מכוחו של אותו 'משהו' יוכל להתעלות עוד ועוד, בדרגא בדרגא עד לרום המעלות²⁷.

הירא את דבר ה' - המשבר את טבעו זוכה לישועה ולהנהגה מעל דרך הטבע

בפרשתן (ו יב), 'וידבר משה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים', ובמדרש (בר"ר צב ז) 'זהו אחד

ערך יש לפעולה מועטת זו, או ל'קבלה קטנה' כגון דא, שהרי חזינן שנתבע פרעה על שלא שחרר אותם לשלושה ימים בלבד... והאמת היא שכל פעולה קטנה רב ערכה בשמי מרום²⁷, וכמו שכתב ב'חובות הלכות' (שער השבון הנפש פ"ה) 'ואל תמעט בעיניך שום טובה שתעשנה לשמו אפילו במילה או בראיה, כי המעט ממך רב אצלו, והקרוב שבדמיונים בזה העתקת השמש בארץ שיעור אמה תעתק בגלגל מילין הרבה וכן העתקת הצל באצטרולב' (כי כאשר תזו השמש מרחק אמה כאן בארץ הרי זה

סיים ה'עטרת ישועה' ואמר, זוהי עבודתינו בימי השובבי"ם, 'לנקות ולשטוף', ואם יתחיל האדם בחשבונותיו - הן ממילא אשוב לקלקל אחר ימי השובבי"ם, ומה ארויח בנקיון עצמי כעת הזאת, אין זו טענה כלל, שהרי אם לא יעמול עתה לנקות עצמו, ליטהר מכל חלאה וזוהמא, הרי הם יציפו אותו עד למעלה ראש ח"ו... כד. שמעתי משל נפלא מחיי היום יום, לאיש נכבד שנכנס לאפיס (משרד) של ידידו על מנת להדפיס איזה 'גליון' (באר הפרשה), פתח הלה את הכלי המיוחד לכך (מחשב, computer) ונתן לו הוראה 'הדפס', לא ראה האיש כי מעשיו פעלו משהו, שב להורות לו 'הדפס' וכן עשה כ"ה פעמים, עד שלפתע הגיח לפניו 'עובד' מהקומה העליונה וגער בו, אנא, עצור, ואל תדפיס יותר כי כל חדרי כבר מלא עד אפס מקום מגליונות נייר מודפסים. ונתברר כי ה'מדפסת' (printer) נמצאת בקומה עליונה, ואף אם לא ראה זה האיש כי מעשיו עושים איזה פעולה טובה, נתגלה לו עתה כי אפילו לחיצה קטנה לא אבדה ולא לריק עשה מעשיו. כיו"ב לדידן, פעמים שהאדם מתנהג לתומו בעולם הזה, ומפעם לפעם הוא תמה על עצמו וכי מעשי מועילים למישהו משהו... מה ערך יש ליגיעתי... ידע, שב'קומה העליונה' - בשמים ממעל, נפעלת מכל פעולה קטנה שלו פירות ופירי פירות, הכל 'נדפס' ונשמר לעולמי עולמים, לטוב לו ולכל העולמות כל הימים.

ויתבאר עוד ב'מעשה' בן כפר אשר הוצרך לנסוע אל העיר הגדולה לסדר ענייניו, וכאשר הגיע סמוך לבניין גדול אליו הוצרך להכנס ראה לנגד עיניו מחסום (barrier) מברזל המונע ב'גופו' מכלי הרכב להיכנס אל חצר ה'חניה', ולתדהמתו הנה הוא רואה איך שה'מחסום' עולה ומתרומם מעצמו כלפי מעלה, ומיד לאחר שעבר ונכנס נעשה 'נס' וירד המחסום וחזר לאיתנו כבראשונה, הביט הלה לימינו ולשמאלו לראות כיצד נעשה הנס, וראה שיש בצד השער חדר קטן בו יושב 'שומר' והוא המעלה ומוריד. ובכסילותו היה בטוח כי איש זה צדיק נשגב הוא המחולל ניסים ונפלאות... כי מעולם לא שמע ולא ראה כדבר הזה שיש כח בידי 'בשר ודם' להעלות גדר מברזל כשאינו נוגע בו לא ביד ולא ברגל... ורץ לקראתו בחרדת קודש, כי לאו בכליומא הוא זוכה לחזות בזיו פני צדיק נסתר... וניגש אליו ודרש בשלום מעלת כבוד קדושתו... שחק ה'שומר' ואמר לו, לא צדיק אני ולא בן צדיק... אלא, ראה נא, כמה כפתורים יש כאן וכל הרוצה ילחץ עליהם, הם יעלו וירדו לפי הוראותיו, ללא כל ידיעות גדולות או הבנות והשגות, וכל 'פועל' פשוט הלוחץ על הכפתור יפתח את השער וינעל אותו, אין צורך בכוחות נסתרים אלא האומנים המציאו בחכמת הטעכנאלגי' מכשיר זה, וה'לוחץ' עליו מפעיל את הכוחות האדירים הטמונים בו מכבר.

אף לדידן ייאמר, נראה לו לאדם שרק התנ"א רשב"י או האריז"ל יכולים לפעול פעולות גדולות בשמי רום, אבל אני הקטן, מי אני ומה מעשי, ידע שלא כן הוא, שהקב"ה נתן כח בכל תורה ומצוה לפעול גדולות ונצורות בשמי מרום, ובכל מצווה ומצווה שאנו עושים הרי אנו פועלים גם מבלי שיהא בנו שמץ ידיעה והבנה לתוצאות מעשינו, וגם איש פשוט והמוני יכול לפעול כזאת... וכאותו 'שומר' פשוט היושב בבקתא פשוטה ופועל אותה פעולה כאילו היה עושה אותה המומחה הגדול בעולם.

כה. וכמו שאמרו לרמז זאת בדברי הכתוב בפרשת שמות, שאמר הקב"ה למשה 'אחוז בזנבו' של מטה האלוקים אשר נהפך לנחש, ותיכף משעשה כן חזר להיות מטה כבראשונה, שרצה הקב"ה ללמד את בני ישראל כי אפילו מי שהרחיק לכת עד שהוא נהפך להיות כנחש המורה על תוקף הטומאה [כנחש הקדמוני], אך אם יתחזק לאחוז ב'זנבו' - במשהו קטן סופו שישוב להיות 'מטה האלוקים' (עיי' בהגדש"פ מעשה ניסים ד"ה והאותות).

שמקיים 'יתגבר כארי' להשכים בבוקר רק ביום בהיר, ואילו ביומא דסיתוא כשהקור גובר ישאר במיטתו, וכן כל עסקו בתורה אינו אלא כשיש לו חשק ללמוד, הרי שברו מן השמים גם כן רק בדרך הטבע - שבכל עת שהבורא משפיע 'שפע' על כל העולם כולו, יוסיפו גם לו בתוך הכלל שפע רב טוב על קיום מצוותיו, אך מי שבועט ביצרו, ומתגבר על טבעיו במסירות גוף ונפש לעשות רצון קונו וחפץ צורו, הרי אף שברו ישולם לו 'מדה כנגד מדה' למעלה בדרך הטבע, וכשנצרך לאיזה ישועה ישדרו עבורו את כל מערכות הטבע כרצונו וכהצטרפותו.

מעשרה ק"ו שבתורה, שאם בני ישראל לא שמעו אלי אף שהיה זה עבורם 'שמועה טובה' הרי קל וחומר שלא ישמע אותי פרעה מלך מצרים שאינו חפץ לשלחם, וכבר נתקשו המפרשים בהבנת הדברים (אור החיים הק' ועוד), שהרי בתורה גופא נכתב ה'פירכא' על הק"ו, וכדכתיב (פסוק ט) 'ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ועבודה קשה', ואם כן מהו ה'קל וחומר' שאף פרעה שאין לו 'עבודה קשה' לא ישמע אליו.

וביארנו בזה ביסוד הדברים שכתב הרה"ק ה'באר מים חיים' זי"ע (פר' נח ח), כי העובר את בוראו בדרך הטבע - כל זמן שהעבודה באה לו בנקל, וכגון

וכך אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע בלשון הכתוב (דברים לג ב) 'וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן', כשאדם לוקח על עצמו להיות שמור במשהו אפילו כחוט השערה, אזי מכאן הולך הוא וזרח ומאיר, ועד ל'הר פארן', היינו העניינים שקשים כהר, ועל דרך שאמרו (סוכה נב). 'צדיקים נדמה להם כהר' (הובא בנתיבות שלום בראשית עמ' מ). וכך איתא ב'תורת אבות' (דרכים בעבודת הבורא אות רט"ו) בשם הרה"ק מקאברין זי"ע, לבאר בנוסח התפילה בברכת מגן אבות 'קונה הכל' - שהקב"ה 'קונה' כל דבר קטן וכל תנועה קלה שיהודי עושה לכבודו ית'.

מסופר, כי פעם פרצה דליקה גדולה בביהמ"ד בעיר גור, והיה זה בימיו של הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע, ושלה לברר ממה אירעה השריפה, ונודע הדבר כי מאן דהו השליך סיגרי' על הארץ בלא לכבותה תחילה, ונתפס האש במשהו, עד גדלה והתפשטה הרבה, נענה הרבי ואמר אם סיגרי' אחת קטנה גרמה להיזק כל כך גדול. מידה טובה מרובה כמה תועיל פעולה אחת קטנה בטובה...

כו. מעשה באחד מתלמידי נובהרדוק שעלה לארה"ק בימי קדם - לפני המלחמה. והנה באותם הימים היתה העיר בני ברק 'מושבה' קטנה, ומסביבה שטחים אדירים ריקים (שם נתפשטה לאחמ"כ בני ברק דהיום, ועוד ערים), אשר בעד כמה פרוטות היו מקבלים 'בעלות' על שטחים ענקיים, ואכן, כל מי שקנה כן, מכרם לאחר 20-30 שנים תמורת הון רב, והתעשר עד מאד.

מיודענו זה לא עסק בזה כלל, אמנם, כעבור שנים רבות, ישב פעם עם צאצאיו, ועלתה שיחתם אודות פלוני שקנה בשעתו שטחים אדירים, ולאחר שנים הרבה מכרם והתעשר בעשירות מופלגת, ושאלו הבנים את אביהם, נו, והיכן היית, כיצד עברת את השנים הללו מבלי לקנות לעצמך מאומה...

ענה להם אביהם, שאלה קשה שאלתם, שאלה שאין עליה תשובה, כי אכן אילו היה לי אז שכל, הייתי קונה שטחים עצומים בפרוטות אחדות. אבל אני חושב לעצמי, שאלה זו בדיוק ישאלו אותי לאחר 120 בעלותי השמימה - הרי היית בעולם הזה - עולם העשייה, היית יכול לקנות לנצח נצחים קנינים אדירים, עם כל דבר קטן, כל פעולת טוב קטנה, כל איש"ר, כל שמירת עיניים, הרי בזה היית קונה לעצמך שטחים אדירים בג"ע. היכן היית... מה עשית... מדוע לא נצלת את ההזדמנויות.

כן נאמר לדידן, כאשר הננו עומדים בימים קדושים של שובבי"ם, הבה נזהר לבל תתפסנו הבושה לאחר הימים הגדולים, לבל יוכלו לשאול אותנו, רבי יהודי, היכן היית, הרי היית יכול לקנות כל כך הרבה קניני נצח... מדוע נשאת אחור.

כו. וזאת למדנו גם ממה שמצינו במכת צפרדע, שבתחילה נאמר (ז כח) 'ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנורו ובמשארותיך', ולבסוף כתיב (ח ט) 'וימותו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות', ולא נזכר כאן גם 'מן התנורים', ומכאן למדו חז"ל (ילקוט שמעוני קפב) שאותם הצפרדעים שנכנסו לתנורים נעשה להם נס ולא מתו, ופירש החזקוני 'לפי שמסרו נפשם למות על מצוות הקב"ה', והיינו טעמא כי מי שמשבר את טבעו לעשות רצון קונו הרי זוכה הוא לניסים שמחוץ לדרך הטבע, ואין כח ל'טבע' לשלוט עליו. כח. סיפר הגאון רבי יעקב איידלשטיין זצ"ל, שפעם ביקשו ממנו להספיד נפטר פלוני שלא היה שומר תורה ומצוות, ולא ידע במה להספידו והחל לברר אודותיו ועל מעלותיו, עד ששמע 'מעלה אחת' על אותו האיש, שכל ימיו

באר הפרשה - פרשת וארא

וכן כתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (אגרא דפרקא כ"ד) גדולה שלא בטבע ויפעול למעלה מן הטבע. עכ"ל. וז"ל. אמר הרה"ק המגיד מה"ר יחיאל מיכל [מזלאטשוב] וצלה"ה, כשיצטרך האדם לפעול ענין שלא בטבע, דהיינו אם הוא בטבע אינו מוליד, יעשה מצוה

ויסוד נאמן מצינו בדברי רבינו הר"ן (פסחים יז. בדפה"ה) על הא דאיתא בנגמרא (פסחים נ:): רבא רמי, כתיב (תהלים נז יא) 'כי גדול עד שמים חסדך' וכתיב (תהלים קח ה)

היה נזהר מלעשן סיגרי' בשבת, ובהיותו משתובב עם חבריו שאף הם היו רחוקים משמירת תורה ומצוות היה יושב ומצפה עד שייראו ג' כוכבים בשמים ואז החל לעלות עשן.. וכל כך למה, כי כשעלה לארץ הקודש קודם המלחמה הצטרף להיות כחייל בצבא האנגליים, והם העמידוהו בשורות 'חיל הים', פעם אחת בהיותו בלב ים נשברה האנייה והחלה לטבוע, וכאשר הגיעו מים עד נפש והיה פסע בינו לבין... התעורר בקרבו הניצוץ היהודי, ואמר, רבש"ע, אם אנצל ממוות לחיים שוב לא אעשן בשבת קודש, ובאותו הרגע (ברגע האחרון) עבר ממעל לראשו מטוס (פליגער) של חיל האוויר, הטייס ראה והבחין בו, שלשל לו חבל הצלה ותחי נפשו. והרי לך כוחה של קבלה אחת טובה אף בלא וידוי, להציל ממוות לחיים. ועפ"ז אמר הגר"י, שהנה המנחת חינוך דן (מצוה ש"ס) האם תשובה בלא וידוי מהני אם לאו, ומכאן ראייה שתשובה גרידא מועילה הרבה אף בלא וידוי. ולענייננו ייאמר, מי ששקוע ב'ים' עוה"ז ובטרדותיו, או שכמעט ו'טובע' הוא ב'ים' של יצר הרע... עצתו שיקבל על עצמו קבלה טובה 'למעלה מדרך הטבע', ומיד ישלשלו לו מן השמים חבל הצלה... ותחי נפשו...

שמענו מבעלי המעשה, רב גדול ונכבד אשר לקח על עצמו לטפל בנער, בחור מבית טוב שירד מטה מטה, ול"ע הגיע עד כדי חילול שבת. ובכלל זה היה מעשן סיגרי' בעצם יום השבת קודש, הרב שרצה להעלותו על דרך המלך, החליט לקרבו לאיטו, על כן, פנה אליו ויעץ לו שאף אם כל כך יצרו תקפו לעשן בשבת, מ"מ אל יכבנה בגמר העישון (כי אין כל הנאה בכיבוי זה) ובכך ינצל עכ"פ מאיסור כיבוי שהוא אחד מל"ט מלאכות שבת. הבחור לא אבה לשמוע לו, מאחר שכבר ראה את עצמו 'חוטא ופושע', ואמר לרב, מה ארוויח מזה, ממילא חוטא אנכי, ונפתח ביניהם 'וויכוח' אם יש בזה איזה רווח, שיזהר שלא לכבות את הסיגרי', או לאו.

נענה הרב ואמר לבחור, אם תשמע מפי הגאון הגדול הגר"ח קנייבסקי שיש ענין בזהירות מהכיבוי, האם תשמע לו... נענה הבחור בהן. מכיון שכן עלו השניים לבית הגר"ח, ויהי אך נכנסו, השפיל הגר"ח את עיניו, כי אסור להסתכל בפני רשע - זה הבחור המחלל שבת. פתח הרב ושאל, ילמדנו רבינו, בחור זה נמצא במצב קשה מאד, הוא מעשן בשבת ל"ע, האם יש איזה ענין בכך שלכה"פ ימנע עצמו מכיבוי הסיגרי', ענה הגר"ח, בוודאי שיש ענין. מיד נענה הבחור, הריני מקבל על עצמי שלא לכבות בשבת. אורו עיני הגר"ח, הגביה עיניו והביט על הבחור, ובירכו בכל לבו. ללמדך, גדולת וחשיבות כל פעולת טוב. כל התחזקות אפילו במעט דמעט ערכה רב עד מאד, לפני כן היה נחשב 'רשע' שאסור להסתכל בפניו, ועתה, עם מה שכיף את יצרו נסתלק ממנו תואר זה, וכבר נעשה ראוי ל'ברכה' (סוף דבר שהבחור חזר בתשובה שלימה, כי גם זה מהרווחים של כל התגברות, כל פעולת טוב מעלה את האדם מדרגה אחר מדרגה, עד שמגיע לשלמות העליה).

בענין קבלה טובה, שמעתי עוד ממכירי בעל המעשה, מעד ראייה שהיה בבית הגה"ק הסטייפלער זי"ע בסוף קבלת קהל, כשכבר סגרו הדלת, והנה הדלת נפתחת ויצא משם יהודי הרחוק משמירת תורה ומצוות, כשהוא רועד מפחד, ומבוהל עד עמקי נשמתו. הסובבים שאלו אותו, מה אירע. ענה האיש, הנה לפני כחודש נפצע חברי מתאונת דרכים קשה מאד. ונשלחתי אל ה'רבנים' בבני ברק לבקש מהם ברכות לרפואתו.

עתה נכנסתי כאן לחדר של הסטיילפער, אבל הוא גער בי נוראות, מחלל שבת, מחלל שבת, צא מהחדר... על כן יצאתי בבהלה כל עוד נשמתי באפי, אבל לא אוכל לעזוב את הבית מבלי ברכת הרב לרפואת חברי. אמרו לו הסובבים, הנה אנו ג' יהודים, נשב כמושב 'בית דין', קבל על עצמך לפנינו כי מהיום והלאה הנך 'שומר שבת' כהלכתו. וכן עשה, האיש קיבל על עצמו לשמור שבת, בפני ג' יהודים כשרים.

אחר הדברים האלה, אמרו לו ג' חברי הבי"ד, עתה הכנס בשנית אל הרב, והוא יברך אותך ואת חברך, אבל האיש פחד נוראות להיכנס. הללו דחקו בו, ואמרו לו שכעת כבר אין לו ממה לפחד. חזקו עליו הדברים, והוא נכנס אל הסטיילפער - שלא שמע מאומה מכל הנעשה בחוץ. מיד קיבלו במאור פנים, ובירכו כראוי וכהוגן, אותו ואת חברו. ולה' הישועה.

ללמדך, כוחה של קבלה טובה, כי הרי יהודי זה עדיין לא שמר שבת - עדיין לא הגיעה השבת הבאה שיוכל לשמור אותה, מ"מ כבר ראו עליו 'אור' של שומר שבת, ונעשה ראוי לקבל טובה וברכה בעד קבלתו הטובה.

'כי גדול מעל שמים חסדך', הא כיצד, כאן בעושיין לשמה וכאן בעושיין שלא לשמה, ומבאר דבעושיין לשמה גדול מעל שמים חסדך, 'כלומר שהקב"ה מבטל ומשנה מערכות שמים בשבילי' כט.

ועפי"ז מבואר היטב ה'קל וחומר', שכך אמר משה להקב"ה, אם היו בני ישראל מתאמצים 'למעלה מטבעם' והיו שומעים אלי על אף קוצר רוחם מעבודתם לא הקשה לי, אזי מובטחני שימדוד להם הקב"ה

כט. הרה"ק משינאווא זי"ע היה מקפיד עד מאד שלא לטבול במקווה שכבר טבל בה מאן דהוא, פעם אחת בימי שהותו בעיה"ק צפת ביקש לטבול במקווה טהרה, ואכן הבלן מילא עבורו את בור הטבילה במים חדשים. אלא שמאן דהו מיהר לטבול באלו המים טרם טבילתו של הרה"ק - טבל, עלה ונסתפג כאילו לא אירע דבר. והנה, אך הכניס הרה"ק את כף רגלו לתוככי המים, נזדעק, מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו להיכנס ולטבול לפני במקווה... כה המשיך ושאל. ולא קיבל מענה לשאלתו כיון שהבלן לא רצה להודיעו מי היהודי שנכנס, הואיל ויהודי זה חשוך בנים היה, וחשש שלא תזיק לו קפידתו של הרבי וכבר לעולם לא יהיה לו זש"ק. משנשאל שוב ושוב ענה לרבי מיהו הטובל, הורה הרה"ק שיביאווה לפניו, ומשבא שאלו - 'אתה הסכנת לטבול במקוה לפני בואי, ויען היהודי ברעדה ופחד כשאר כובותיו נקשן דא לדא... הן... הן... אמר לו הרה"ק, אם כן, בזאת השנה פקוד תפקד בבו זכר, ואכן, לפקודת השנה נולד לו בן, והרה"ק הוזמן להיות סנדק ל'רך הנולד', בסעודת הברית פתח הרה"ק משינאווא זי"ע וסיפר לנוכחים את כל דבר המעשה, והוסיף, לא היה כאן כל מופת או שידוד מערכות הטבע, אלא שבאותה שעה כמעט ובאתי לכלל כעס... ובכוחה של התאפקות להשפיע שפע ישועות גדולות למעלה מדרך הטבע, ו'כמתנה' נתתי כח זה להאי גברא שיזיכני בכל מעשה זה, ואכן ברכה כזו פעלה את פעולתה כהוגן.

מעשה זה סיפר הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע שהוא שמע את הסיפור מפי הילד שנולד מאותו מופת. והיה אומר כי מעשה זה גדול יותר מ'תחיית המתים' - ואולי יש לבאר, כי 'תחיית המתים' עושה הקב"ה, ואילו ההתאפקות מכעס מעשי האדם עצמו הוא.

לדידן ייאמר, אם כן כולנו יכולים להיות 'בעלי מופתים'... אם נשתוק ונבליג במקום כעס וקפידא, כי או אז נזכה לישועות למעלה מן הטבע.

מעשה באברך מדרי ארה"ק, ששמע בשיעור מפי אחד המגידיים, כי מובא בספרים שבשעה שיהודי מתגבר על נסיון, והוא מתקדש ומשבר את טבעו לעשות רצון קונו, באותה שעה נפתחים כל שערי שמים ובידו לפעול כל מה דבעי. לאותו אברך הייתה ל"ע בת שחלתה במחלה, ושכבה בחוסר אונים בבית החולים בעיר באר שבע, באחד הימים הוזקקו הרופאים לסממני רפואה יקרים שלא היו תחת ידם, ורק בעיר תל אביב הייתה אפשרות להשיגם. בלית ברירה נסע האברך לתל אביב לקנות הרפואה לבתו, משירד האברך מהאוטובוס על פתחה של תל אביב, נתקל במראה שאינו הגון, תיכף התגבר האברך על יצרו ועצם את עיניו בכל כוחו, ובכוחות אדירים עמד בניסיון. ומיד נזכר האברך באלו הדברים ששמע מפי המגיד, ויפן לקרן זוית, ושפך את לבו בדמעות שלישי לפני קונו, שירחם על בתו וישלח לה רפואה שלימה מן השמים...

משסיים האברך את תפילתו, פנה להמשיך בדרכו לחנות הרפואות, ובתוכ"ד התקשרו אליו בני ביתו, בתחילה לא עלה בידה להוציא הגה מפיה רק בכתה מאין הפוגות, עד שנרגעה רוחה לאחר כמה רגעים, וסיפרו שבתם התעוררה לפני כמה רגעים, והרופאים שמיהרו לבודקה נדהמו לגלות שהמחלה החלה לרדת וכבר אינן כל צורך ברפואות... הבט וראה כמה גדול כוחו של המתגבר על טבעו.

וכבר כתב הגאון בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל (שה"ל ח"ד נה) במענה למי שביקש מאתו דרך תיקון במקום תעניות וסיגופים על עבירות חמורות ביותר, ומעתיק שם את לשונו של הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע (בספרו ח"ג י"ח) שבחלומו גונב באזנו מן השמים, כי אכן, כל הפורש מדבר עבירה עליו לסגף עצמו בצער בכדי לכפר על העוון, מכל מקום מי שכבר משוקע בעוון ונשתרש בחטא, אם מתגבר לעזוב את דרכיו הרי עצם הפרישה מן העבירה צער גדול היא לו, ממילא יצא בכך ידי חובת הצער שעליו לעבור. ומסיים בשה"ל, שאף שאין פוסקים הלכה מן החלום, 'הענין מצד עצמו יראה אמיתי'.

ל. סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, בהיותי בעיר ביאליסטאק עברתי ברחובה של עיר ליד בית חולים המיועד למי שאינם בריאים בנפשם ל"ע, בעברי שמעתי קול של שני יהודים נוקבים בשמי וקוראים לי, נגשתי אליהם

כמידתם, ויעשה נם שישמע פרעה אותי אף שאני ערל שפתיים. אך מאחר שבני ישראל לא שמעו אלי - אלא

והללו החלו לבכות לפני על מר גורלם, כי ב"ה בריאים הם ברוחם ובשכלם כאחד האדם ממש, ורק מחמת עלילות שפלות השליכו אותם 'לבור הזה', והם זועקים ואין מושיע. החלותי לדבר על ליבם דברי תנחומים ופיוסים, דברים המתיישבים על הלב בחיזוק האמונה הטהורה שכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, גם יוסף הצדיק ישב י"ב שנים בבית האסורים ודייקא משם עלה לגדולה... כך נמשכה שיחתנו למשך שעה ארוכה בנעימות ומתיקות כברי דעת אמיתיים, בגמר הדיבורים הבטחתי להם שאעשה כל אשר בידי להוציא אותם ל'חירות'.

משגמרנו השמועס ביקש אחד מהם, אני מבקש ממכם שתמהרו מאד להוציא אותנו, כי זה ממש מעכב הגאולה, והסביר לי באר היטב, כי הוא ה'משיח', וכל עוד שהוא 'אסור' שם אינו יכול לבוא ולגאול את עם בני, מיד ענה השני כנגדו ואמר, אל תשמע לו, אל תשים לב לדבריו, הוא אינו משיח, וכי נראה לכם שמושיח יכול לבא מעצמו ולהתגלות, הרי הרבש"ע צריך לצוותו לבוא, ואני עדיין לא ציוותי עליו להתגלות... (והשים עצמו כאלוק...), באותו הרגע הבנתי את אשר לפני, כי אכן שני אלו נמצאים בדיוק במקום המיועד להם...

סיים רבי יענקלה, הנה שעה ארוכה דברתי עם שני יהודים כל כך געשמאק (-בטוב טעם ובנעימות), והיו נראו לי כאנשים מן הישוב, ורק בסיום השיחה ראיתי שהם ממש גוט משוגע ל"ע... אינם מן הישוב ומלאים דמיונות. כיוצא בדבר ממש הוא העסק עם אותו 'מלך זקן וכסיל', בתחילה מדבר 'דברי טעם' עם סברות נפלאות, אך הבט וראה מה 'תכלית' (-למעשה) יוצא מכל דבריו, ומה היא השורה תחתונה, אם מדבריו נשמע איזה קולא, איזה מכשול וירידה, איזה קרירות לדבר שבקדושה, הרי זה מוכיח בעליל, כי אכן אינו אלא אותו מלך כסיל שמקומו אינו בין הישוב... ועל כך אמר שלמה המלך בחכמתו (קהלת יב יג) 'סוף דבר הכל נשמע', התבונן ב'סוף דבריו' אם עולה מהם 'למעשה' שאת האלוקים ירא אכן ראייה כי הוא כאחד האדם, ואם לאו עזוב אותו 'משוגע' לעצמו...

לא. מאמר נפלא אמרו לפרש בדרך הרמז במה שנאמר בפרשת שמות (ג ד-ה) שאמר הקב"ה למשה 'השליכהו ארצה' - שישליך את מטה האלוקים מידו 'וישליכהו ארצה ויהי לנחש וגו', ויאמר ה' אל משה שלח ידך ואחוז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו', שהנה אמרו חז"ל (פרקי דרבי אליעזר פרק מ), שמטה האלוקים נברא בערב שבת בין השמשות, ובאותה שעה גירש הקב"ה את האדם מגן עדן (שנברא כמה שעות לפני כן) לאחר חטא עץ הדעת ונתן לו את המטה, והוא מסרו לחנוך, וחנוך העבירו לנח, וממנו הגיע לשם, ושם הביאו לאברהם שמסרו ליצחק ויצחק ליעקב ויעקב ליוסף, 'וכשמת יוסף נלקח כל ביתו ונתן בפלטרין של פרעה, והיה יתרו אחד מחרטומי מצרים וחדד אותו בלבו ולקחו והביאו ונטעו בתוך גן ביתו ולא היה אדם יכול לקרוב אליו עוד, וכשבא משה לביתו נכנס לתוך גן ביתו וראה את המטה וקרא את האותות אשר עליו ושלח ידו ולקחו וכו', עוד אמרו (דבר"ר ג ח) שהיה חקוק על המטה שם המפורש ב"ה. ואפשר לדרוש ולומר, שבאותה שעה שחטא אדם הראשון נכנס בו יצר הרע בלבו (עיי' נפש החיים, ש"א פ"ו בהגה"ה, ועוד ספרים), ולא היה יודע היאך יוכל מעתה לעבוד את בוראו ולעשות רצון קונו, לזה נתן לו הקב"ה את המטה לרמוז לו, שתפקידו מן היום הזה הוא 'להכות' את היצר הרע במטה (מלשון מקל) ולשבור את יצרו, ועיי"ז יוכל להתעלות בהר ה', והוסיף לחקוק שמו הגדול והקדוש על המטה, לרמוז לו שאל יתיירא מפניו ומכוחו הגדול, כי האדם הלוחם מלחמות ה' זוכה לסיוע ממעל, ואינו נלחם עם היצר רק בכוחותיו, אלא על המטה חקוק שם ה', כי בכל שבירת היצר שם נמצא הקב"ה העומד לימינו לעזור לו...

אמנם כן יצר סוכן בנו ומבלבל את האדם ומחדיר בו מחשבות יאוש כי קשה הוא עד מאוד... תכבד העבודה על... והרי אין בידינו לנצח את היצר, וכמו שאמרו חז"ל (סוכה נב.) אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, ואם כן מה צריך את העבודה שלנו... שהקב"ה לבדו יעביר כח הרע מן העולם ושלום על ישראל... על כן אמר הקב"ה למשה השליכהו ארצה ויהי לנחש, להורות וללמד, אם אין עושה האדם כלום מעצמו - ויהי לנחש... ולא ינצחנו כלל, ורק אם אכן 'תשלח ידך' - תעשה משהו מעצמך, אפילו קטן ביותר, אזי יתהפך שוב ל'מטה האלוקים'...

ונאמר כאן בתוך הדברים 'אחוז בזנבו' שבהם טמון הכח לכבוש את היצר הרע, שהנה פירשו חז"ל (נדרים לב:) מה שנאמר (קהלת ד יג) 'טוב ילד מסכן וחכם' שהכוונה היא על היצר הטוב, וביאר ה'חסד לאברהם' (ליקוטי כתובים אות יא) הטעם שנקרא הוא בשם 'חכם' שהוא על דרך מה שאמרו (תמיד לב.) 'איזהו חכם הרואה את הנולד', וכך היא דרכו של היצר הטוב שאומר ומייעץ לאדם היה חכם ותראה את הנולד... תתבונן מה יצא ממעשה זה בסופו של דבר, הוי מחשב שכר מצוה - כמה הינך יכול להרוויח לנצח נצחים אם לא תלך אחרי יצר הרע, וכמה תפסיד אם תשמע

באר הפרשה - פרשת וארא

נהגו בדרך הטבע שבמצב 'עבודתם הקשה' א"א להם ויהא רעוא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא, שיריק לשמוע אלי, אם כן איך ישמעני פרעה, זהרי אני ערל שפתיים שעפ"י טבע אין שומעים ומקשיבים לו. עלינו שפע טוב, שמירה וברכה לג, ותגלה ותראה מלכותו עלינו בזמן קרוב.

לקולו... וזהו שאמר הכתוב, אחוז בזנבו – הבט 'בזנב' הדבר ובסופו ועי"ז יהא נקל בעיניך להתגבר על יצרך ולעשות רצון קונך יוצרך ובוראך...

לב. סיפר כ"ק האדמו"ר מספינקא (ב"ב) שליט"א, שבימי בחרותו היה אצל הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, ובתוך הדברים אמר לו, הנה אמרו חז"ל (סוכה נב.) 'כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו', ובאו בכך להזהיר את האנשים ה'גדולים' מתוקף התגברות היצר הרע עליהם. אך על דרך זה אמר הרה"ק מווארקא זי"ע להיפך, אם רואה האדם ש'יצרו גדול', אל יתייאש, אלא ידע כי זהו סימן מובהק שהוא 'גדול מחברו', ויש בו כוחות נפש גדולים ועצומים, ובידו לעמוד בכאלו נסיונות...

לג. וכמו שאמרו 'דורשי רשומות' לרמז בשם החודש שאנו עומדים בו - 'שבט', שהוא ר"ת שמרם ברכם טהרם, וכן ר"ת שנתבשר בשורות טובות, וכבר המליץ הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע בלשון הפסוק (תהילים קה לו) 'ואין בשבטיו כושל', שבטיו מלשון 'שבט', כי הזמן מסוגל ש'אין למו מכשול'...

ת.ד 102 בני ברק | פקס : 03-5055919 | 9139191@gmail.com

דבר מלאמינים

גליון שבועי מ'בית בני אמונים'

פרשת וארא תשפ"ד שנה י | גליון מס' 516

בני אמונים

בני תפלה בפרשה

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

ברוך מתיר אסורים

בלילה, בעת שאנו ישנים ואיננו מושלים באיברינו להניעם כרצוננו, נחשבים אנו כאסורים. לפיכך תקנו חכמים שמדי בקר בקומונו משנתנו, בעת שמתחדש בנו כוח הנית האסורים, נודה לבואנו בברכת "מתיר אסורים", על שהוציאנו ממאסר שנת הלילה והעניק לנו את היכלת לנוע, ביציבות ובבטחה.

נסח הברכה "מתיר אסורים" תקן על פי לשון הפסוק (תהלים קמו ז): "ה' מתיר אסורים". ואכן, לא לחנם תקנו חכמים להודות על היציאה ממאסר שנת הלילה, בלשון שבה משבח דוד המלך את הקב"ה על שהוא המתיר את קשרי האסורים בבית הסהר ומשלהם לחפשי ברצונו, שכן ענינו של שתי פעולות אלו שיה, שבשתייהן משתחרר האדם ממאסר.

חשבתיו להוסיף ולבאר עוד, שהסבה שחכמים בחרו בלשון "מתיר אסורים" כהודיה על התחדשות כוח הנית האסורים, היא כדי שנופנים ונבין את האמת הפשוטה, שאלמלא היה מחדש בנו הבורא מדי בקר את כוח תנועת האסורים, היינו באמת כאסורים בבית הסהר! שהלא עינינו הרואות שאדם על"ע משתק בגופו ואינו יכול להניע דיו ורגליו, במדה מסימת תנועתו מגבלת בהרבה מתנועת האסיר בבית האסורים.

בימים שכלנו כואבים בכאב החטופים הרבים השבויים בידי אויב מר ואכזר, מן הראוי שנתחזק באמירת ברכה זו בכונה; לפני אמירת הברכה נעצר להגיע ונחשב על עמק ההודאה הנדרשת מאתנו, ומתוך כך נוסף ונכון לבקש מעמק לב על פדיון אחינו המתונים בצרה ובשבטיה בידי צוררי ישראל, שגם הם יזכו במהרה לברך "ברוך מתיר אסורים".

אם נוסף ונתבונן, גם המאשפזים הרבים בבתי חולים הם בבחינת אסירים, ואם כן אפוא גם עליהם ראוי לכוון ולבקש שיתרפאו וישתחררו ממאסר חלים. יתכן שמשום כך אף נסמכו השבחים "רופא חולים ומתיר אסורים" בברכת "אתה גבור" שבתפלת שמונה עשרה, שכן אף החולה שהתרפא, כמוהו כמשתחרר ממאסר.

זה המקום לחדד על חשיבותה היתרה של פונה זו, במיוחד בענינת אמן אחר ברכה זו, וכבר נודע כי ראשי תבות הפתוח (תהלים ב ג): "ונתקה את מוסרותימו" - הוא 'אמן', ובנדאי יש בכך רמז לנתוק פכלי המאסר מאסירי ישראל בזכות ענינת אמן.

ובכן יהי רצון שבזכות ההתחזקות באמירת ברכת "מתיר אסורים" וענינת אמן אחריה בכונה, נזכה במהרה לראות בהתגשמות הבטחת "ושבו בנים לגבולם" (ירמיהו לא טז), אמן ואמן.

בקרית "ונתקה את מוסרותימו".

שבת שלום,

יצחק ז"ל מנחם ל"ן

תפלתם של ישראל מחמת המצרים

"וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את בריתי" (ו ה)

דרש רבי דוד שלמה איבשיץ, בעל הערבי נחל:

מטבע האדם, כל עוד הכל מתנהל אצלו כשורה, אין הוא נוהג דעתו להניע מפני בוראו, ורק בעת שפוקדת אותו צרה, הוא נכנע מפני בוראו ומתחנן לפניו שיצילנו מצרתו. באותה שעה ראוי שיתחרט ויבוש מפני בוראו על אשר לא השפיל להפניו לפניו בטרם פקדתו הצרה. חרטו על העבר נחשבת לו לאדם כאלו התפלל עוד לפני שבאה עליו הצרה, והרי זו היא התפלה הראויה, כפי שאמרו חכמים (שבת לב א): "לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, שאם יחלה, אומרים לו: הבא זכות והפטור".

לכך רמז הכתוב שלפנינו: "ונאקת בני ישראל" היתה על: "אשר מצרים מעבדים אתם" - שהמצרים הם אלו שעוררו אותם ל"עבודה שבלב - זו תפלה" (תענית ב א), והם לא התעוררו מצד עצמם להניע לפני בוראם ולהתפלל אליו עוד בשבתם בשלום ובשלחה, בטרם שיעבדו מצרים.

חשיבות פרוט הבקשה

"ויצא משה ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל ה' על דבר הצפודעים אשר שם לפרעה" (ח ח)

במדרש (אסתר רבה ז כד) מספר על אדם שנופגע בקרסלו בעת שהלך בדרכו. נשא האיש את עיניו לשמים ובקש שיזדמן לו חמור. לפתע עבר במקום רומאי שזה עתה המליטה אתונו עיר רב, ובראותו את היהודי העומד לפניו צוה עליו לשאת את העיר על כתפו. התאנח היהודי ואמר במרירות: "הנה תפילתי התקבלה, אולם לפי שלא פרשתי בבקשתי שיזדמן לי חמור שארכב עליו, הזדמן לי חמור הרכב עליו..."

ה'אור החיים' הקדוש כותב כי מפסוק זה נוכל ללמוד מקור לכך שעל האדם לפרש את תפלתו: לכאורה די היה שיצעק משה "על דבר הצפודעים", ולשם מה מוסיפה התורה לפרש "אשר שם לפרעה"? אלא משה פרש בתפלתו שאין פונתו לבקש שיכלו כל הצפודעים שבעולם, כי אם הצפודעים שפרעה הפך בהן.

ביסוד זה אף פרש רבי בנימין הכהן ויטאלי [הרב"ך] את נסח ברכתו של יעקב למנשה ואפרים (בראשית מח טז): "המלאך הגאל אתי מפל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ"; פרש יעקב "אבתי אברהם ויצחק" ולא סתם ואמר "אבתי", שאלמלא היה מפרש, היה גם תרח אבי אברהם נכלל בכלל "אבתי" (גבול בנימין ויח).

פרעה בקש להפיל בתפלת ישראל

"ויאמר פרעה אנכי אשלח אתכם וזבחתם לה' אלקיכם במדבר רק הרחק לא תרחיקו ללכת העתירו בעדי" (ח כד)

את התבות "העתירו בעדי" תרגם אוינקלוס "צלו אף עלי". ומדוע הוסיף תבת "אף"?

באר האמרי אמת:

חכמים (דב"ר ב א) מנו עשר לשונות של תפלה. ובאר החידושי הר"מ ש'עשר לשונות אלו התחדשו ונוסדו בעקבות עשר המכות שהכה הקב"ה את המצרים, שעל ידי כל אחת מהן נחלשה טמאת מצרים שעד כה מנעה מישראל להתפלל, ובד בבד נוסד עוד אחד מלשונות התפלה.

פרעה הבין שלשונות התפלה התחדשו בעקב עבדו ישראל, ולכך, כפי שפרש אוינקלוס, באותה שעה שבקש "העתירו בעדי", לא בקש שישאו תפלה מיוחדת בעבורו, אלא שכאשר הם מתפללים על עצמם יתפללו "אף עליו" (אמרי הרי"מ; אמרי אמת' תרצ"א).

‘כי מלאכיו יצוה לך לשמרך’

את הארנק ואת המסמכים מתחת כסא הנהג, נעל את הרכב ואת המפתחות החביא בחלקו הפנימי של אחד מגלגלי הרכב, ואחר עזב במהירות את המקום, בתקנה שאיש מתושבי האזור לא הבחין בו.

הוא פסע במהירות. פריז משתרעת על שטח ענק, ועד לביתו עמדה לפניו דרך ארכה מאד. לאורך הדרך הרבה בקורות היום והבין כי נשלח אליו מסר משמים; היה עליו לשמור את קבלתו בכל תקף וללא שום פרשנויות, והוא נשא תפלה חרישית כי יגיע בשלום לביתו, ושגם לממונו לא יארע שום רע.

“רבנו של עולם”, התפלל שמעון, “הבנתי את המסר... אני מתחייב כי מכאן ואילך אשמור את קבלתי בכל תקף, אגא הולכיני והצעידני לשלום, וישלח מלאכי מרום שישמרו על רכושני וימנעו ממני כל הפסד”.

במהלך דרכו הארכה הוא נעצר בבית כנסת לתפלות השבת, ורק קרוב לאחת עשרה בלילה הוא הגיע לביתו. בני ביתו היו מדאגים מאד, והוא הרגיעם וספר להם את קורותיו. אחר פנה לטל ידיו לסעודת השבת. לאורך כל השבת גרש את הדאגה מלבו ושמר על קדשות וענג השבת.

במוצאי שבת התקשר שמעון לגיסו ובקש ממנו להסיע אותו למקום שבו השאיר את הרכב. כשגיסו שמע את הספור הוא הזדעק: “במקום כזה השארתי את הרכב? ועוד השארתי בתוכו כסף?! חבל על הנסיעה, הרכב בודאי כבר לא שם, שלא לדבר על הכסף הרב שהשארתי בו”. אלא ששמעון לא התאש. הוא הרי הפנים את המסר וגם התפלל.

נסעו השנים למקום ושמחו לראות כי הרכב נמצא. שמעון הנרגש ירד מהרכב והתכופף כדי לקחת את המפתחות מהמקום שבו הניחם, אלא שבאותו רגע קפצו עליו שני בלשים לבושי שחרים.

לאחר שיחת הרגעה קצרה התברר גדל הנס: מסתבר כי בלשים אלו היו חלק מכת משטרתי סמוי שהצב בשכונה לצורך מעקב ומניעת פשע. ביום ששי הם הבחינו מרחוק בדמות המתכופפת בצורה חשודה ליד רכב חונה. למעשה היה זה שמעון שהתכופף כדי להטמין את מפתחות רכבו, אולם הם הסיקו כי מדובר בפושע המתכנן מעשה מפקפק כלשהו. לפיכך החליטו להמתין סמוך למקום, מתוך כוונה לתפס את הפושע בשעת מעשה. עתה כששב למקום, היו בטוחים כי הגה הם תפסו את הפושע.

תפלתו של שמעון נשמעה. הבלשים חפשו גנבים, ומבלי משים היו כשליחים משמים לשמור על רכושו מכל צרה ופגע.

‘שש באמרתך פרשת שלח, עמ' רסג

שמעון התלבט מאד אם להענות לבקשת הבוס ובאפן חד פעמי להתעכב במשרד ביום ששי לאחר חצות היום, או שמא לדחות את הפגישה למועד אחר...

לבסוף החליט להענות לבקשה, ובלבו הוא שכנע את עצמו כי אין מדובר הפעם בעבודה, אלא בסך הכל בקבלת כסף. מלבד זאת הוא הבטיח לעצמו כי יעשה כל מאמץ לקצר את הפגישה ולסיימה בשעת חצות או מעט לאחר מכן.

בפעל הבוס התעכב ושמעון נכנס לפגישה באחר. אם לא די בכך הרי שהדין וההתעמקות במסמכי העסקה התארכו הרבה מעבר למצופה, כך שרק בשעה שלוש וחצי אחר הצהרונים היא הסתיימה. שמעון קבל סכום כסף גדול במזמון ומהר לשוב לביתו.

בשעה רבע לארבע אחר הצהרונים התניע שמעון את רכבו ופנה לצאת לכוון ביתו. עד לביתו עמדה בפניו דרך של כשעה בסך הכל, כך שהוא היה אמור להגיע עוד לפני השעה חמש, בעוד השבת נכנסת בפריז בעונה זו בשעה רבע לתשע. אולם בכל זאת לבו היה כבד, על שלא עמד בקבלתו.

הוא כבר הספיק לעשות כמחצית מהדרך, ולפתע נעצרה התנועה באחת. פקק ארוך השתרך בפביש שלפניו, תוצאה של תאונת דרכים קשה שהתרחשה בהמשך הכביש. ככל שנקפו הדקות והתארכו השעות, הבין שמעון כי אם ברצונו להגיע הביתה יהיה עליו להחנות את הרכב בצד הדרך ולצעד ברגל עד לביתו.

דא עקא, שבאותה שעה עמד שמעון בסמוך לשכונה שנודעה לשמחה בשעור הפשע הגבוה השורר בה. היה זה אזור שבו השתכנו מהגרים, יוצאי ארצות נחשלות מכל רחבי תבל, ומטבע הדברים שררו בו פשיעה גואה ואלימות רבה. כל צרפתי יודע כי באזור זה לא כדאי לעבר, לא ממלץ להתעכב, ובדאי שאסור לחנות, שלא לדבר על השארת דברי ערך ברכב החונה...

שכונה זו נודעה כבסיס ליציאת חליות של גנבי רכב הפועלים בכל רחבי פריז, ושמעון ידע כי רכב המשאר במקום, יטפל בהקדם על ידי אחת מחליות אלו.

הוא הביט בשעונו. השעה היתה מאחרת, וכשהבין כי יגיע לביתו הרבה לאחר פניסת השבת, החליט להשאיר את רכבו באותה שכונה. בלב כבד הוא הטמין את הכסף,

שעת לפני צהרונים של יום ששי בפריז בירת צרפת. מגדל איפל, גאותה וסמלה של העיר, נשקף היטב מחלון המשרד שבתוכו ישב שמעון וכסס צפרנים בלחץ. ההתלבטות שעמדה לפניו היתה קשה.

שמעון, יהודי צרפתי שומר תורה ומצוות, קבל על עצמו זה מכבר שלא לעבד ביום ששי לאחר חצות היום. הוא עבד כמתוך

במהלך דרכו הארכה הוא נעצר בבית כנסת לתפלות השבת, ורק קרוב לאחת עשרה בלילה הוא הגיע לביתו. בני ביתו היו מדאגים מאד, והוא הרגיעם וספר להם את קורותיו. אחר פנה לטל ידיו לסעודת השבת. לאורך כל השבת גרש את הדאגה מלבו ושמר על קדשות וענג השבת.

פקק תנועה בפריז

במשרד תווך מצליח, ולמרות הקשי שבדבר הצליח להשיג הסכמה מהבוס הגוי, שבכל יום ששי לקראת חצות היום הוא נועל את דלת חדרו ונוסע לביתו להתכונן לשבת הקרבה ובאה.

במשך חדשים ארפים הצליח בהתמדה לעמד במשימה, בדרך כלל בקלות יתרה. ואולם היום עמד בפניו אתגר: קרוב לשעת חצות קרא לו הבוס לפגישה שבה בקש לסגר עמו את האחוזים המוגיעים לו על עסקת תווך גדולה, אותה הוביל בהצלחה רבה.

הבטחה בדברים שבקדשה לעניית אמן

בשעת אמירת 'פסוקי דזמרה'

העומד בתפלה ושמע ברכה מפי אדם אחר, עליו לבחון על פי המקום שבו עומד אם מתר לו להפסיק ולענות אמן, וכדלהלן: השומע ברכה בשעת אמירת פסוקי דזמרה, אם עומד בין שני פסוקים, או אפלו באמצע פסוק - במקום שמסתים בו ענין, מתר לו לענות אמן 1. ואם עומד באמצע ענין, לא יפסיק אלא לעניית אמן על הברכות "הא-ל הקדוש" ו"שומע תפלה" 2, וכן לעניית אמן אחר חלקו הראשון של הקדיש עד "דאמירן בעלמא" 3. ואולם אחר ההוספות שבקדיש, דהינו אחר "תתקבל", "על ישראל", "יהא שלמא" ו"עושה שלום", אין לענות אמן בפסוקי דזמרה, אף אם עומד בין הפסוקים 4. ויש הסוברים שאפשר לענות אמן בפסוקי דזמרה אף אחר הוספות אלו 5.

ואחר "ברוך הוא", לפי שעניית אמן אחריה אינה מעקר הדין (אשי ישראל פרק טז הערה כג; 'הליכות שלמה' - תפלה פרק ו הלכה יא. וראה בשו"ת אגרות משה או"ח ח"ד סי' יד, שהזכיר לא לענות רק אחר "ויקרב משיחיה"). ואולם ה'בן איש חי' (פרשת ויגש אות י) וה'פ"ח החיים' כתבו שמתר לענות את כל חמשת האמנים הראשונים של הקדיש, והסכים הגר"ש אויערבך ('הליכות שלמה' שם) שלמדקדים שלא לפחת מחמשה אמנים בעקר הקדיש, מתר לענות בפסוקי דזמרה את כל חמשת האמנים הראשונים שבקדיש.

לענין אמירת 'ברוך הוא' באמצע פסוקי דזמרה, כתבו האחרונים שאין לאמרו אף לא במקום הפסק ענין, ראה שו"ת 'לבושי מרדכי' (או"ח תנינין סי' י), שו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סוף סי' טז) ושו"ת 'ציץ אליעזר' (ח"א סי' ג).

4. ה'בן איש חי' (פר' ויגש אות י) הסתפק בדיו עניית אמן אחר בקשות אלו, והסיק שלא לענותה באמצע פסוקי דזמרה, וכן פסק ה'פ"ח החיים' (שם כב). והגר"ש ז"א אויערבך ('אשי ישראל' 'הליכות שלמה' שם).

5. בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' יד) כתב שמתר לענות אמן בפסוקי דזמרה אף אחר "תתקבל" ו"על ישראל". ואולם ב'בית ברוך' על ה'חיי אדם' (כ ג) הסיק מ'פ' שהמשנה ברו"ה (נא ח) כתב בסתמא שמתר לענות אמן אחר קדיש בפסוקי דזמרה מבלי לחלק בין אמן דמדינא לאמן דמנהגא, שמתר לענות בקדיש אף על אמן דמנהגא, וכן כתב בשו"ת 'שואל ונשאל' (או"ח ח"ד סי' כו). וראה ב'פסקי תשובות' (סי' נא אות יד) שכתב שהנהגה פו' יש לו על מי לסמוך.

ברכות "הא-ל הקדוש" ו"שומע תפלה" יש חשיבות מיוחדת. ומבאר ה'בית יוסף' (או"ח טו) בשם מהר"א אבוהב שחשיבות זו נובעת מ'פ' שב'פ"ח ה'א-ל הקדוש' מסמית את החלק הראשון בתפלת העמידה, דהינו ברכות השבחה, ואלו בר'פ"ח "שומע תפלה" מסמית את החלק השני - ברכות הבקשה. הרמ"א (שם ג) פסק כדברי הירושלמי, ואלו ה'בית יוסף' (שם) סובר שהבבלי שלא הביא הלכה זו, חולק על הירושלמי, ולקב' אין הלכה כירושלמי, ועניית אמן על ברכות אלו, דינה כעניית אמן על שאר ברכות. והנה על פי דברי הרמ"א פסק ה'ב"ב' הלכה' (נא ד) שלעניית אמנים אלו יש להפסיק בפסוקי דזמרה, אף באמצע ענין. ויש להעיר שאף לדעת ה'בן איש חי' (פר' שמות אות ו) וה'פ"ח החיים' (שם כג), שפסקו כ'בית יוסף', שדין עניית אמן על שתי ברכות אלו הוא כדיון עניית אמן על שאר ברכות, מ'פ' מקום לא יחלקו לדינא בענין זה, שכן כ'פ' שנתבאר בהערה הקודמת לדעתם מתר לענות אמן על כל הברכות בפסוקי דזמרה, אף באמצע ענין.

3. ה'משנה ברו"ה' (נא ח) פסק שהעומד בפסוקי דזמרה יענה אמן אחר הקדיש, גם אם אוחז באמצע ענין (פמבאר ב'שער הציון' שם יב וב'ב"ב' הלכה' שם). זאת על פי דברי ה'שלחן ערוך' (סו ג) שהעומד בקריאת שמע יפסיק לענות אמן אחר הקדיש, אפלו באמצע פסוק. אמנם לענין הפסקה בקריאת שמע לעניית הקדיש, כתב ה'מגן אברהם' (סו ו) שיענה רק במקומות שעליהם יש לענות אמן מעקר הדין, והסיקו הפוסקים שהוא הדין בפסוקי דזמרה (ראה 'משנה אחרונה' סי' נא הערה קלה). ופסק הגר"ש ז"א אויערבך ש'לפ"כ העומד באמצע פסוקי דזמרה לא יענה אמן אחר "ויקרב משיחיה",

1. משפוח אדם באמירת 'ברוך שאמר' אסור לו להפסיק בדבור, אף לא לדבר מצוה, עד לאחר התפלה (שו"ע ורמ"א או"ח נא ד). ואף לאמירת 'ברוך הוא וברוך שמו' אין להפסיק (שו"ע הרב קכד ח; 'משנה ברו"ה' נא ח). ואולם כתבו הפוסקים ('קשר גדול' [לחיד"א] ז לד; 'שו"ע הרב' שם ה; 'פרי מגדים' א"א נא ג, בדעת ה'מגן אברהם'; 'פ"ח החיים' שם כא) שלעניית אמן אחר כל ברכה מתר להפסיק באמצע פסוקי דזמרה, לפי שעניית אמן שבח היא כפסוקי דזמרה, ואין היא נחשבת להפסק [וכתב הפמ"ג (א"א נא ג) שאף עניית אמן אחר ברכה שיש בה שאילת צרכיו, שיש לכוון בה "יהי רצון שיתקיימו דברי המברך", נחשבת לשבח]. וראה ב'בן איש חי' (פר' ויגש אות י) שהביא בענין זה את דברי 'שער הכונות' (ענין ברכות השחר) שהאר"י היה נוהג לענות אמן אחר המברכים ברכות השחר בבית מדרשו, גם בעת אמירת פסוקי דזמרה. ומ'פ' מקום כתב בספר 'קצות השלחן' (יח ב) שהעונה אמן באמצע פסוק, יחזר ויאמר שוב מתחלת אותו פסוק. ואולם ה'חיי אדם' כתב (כ ג) שבאמצע פסוק בפסוקי דזמרה לא יענה אמן אלא אם כן עומד במקום הפסק ענין, וכן פסק ה'משנה ברו"ה' (שם). וראה מה שכתב ב'ב"ב' הלכה' (שם).

אמנם לא התירו לענות בפסוקי דזמרה אלא אמן שחובה מן הדין לענותה, כגון אחר ברכה שיש בה שם ומלכות, או אחר קדיש, אולם אין לענות אמן שאין חובה לענותה, כגון אחר ברכה שאין בה שם ומלכות, אחר "מי שברך", או אחר "יהי רצון" הנאמר בשני וחמישי אחר קריאת התורה ('דרך החיים' דין פסוקי דזמרה, סעיף ג; 'פסקי תשובות' נא יא; 'נוטרי אמן' ח"ב פ"כ סעיף טו).

2. בירושלמי (ברכות ד ו) אמרו שלעניית אמן אחר

אגדת אמונים

מכתב מקודא נאמן

למערכת 'וכל מאמינים',

יישר כח על העלון הנכבד, אשר כל מדוריו הנפלאים אהובים וברורים, ואולם קורת רוח מרבה הנני שואב ממדור 'דרך אמונים', המלבן בבהירות ועמק את הלכות אמן. האמת אגיד שכמורה הוראה מתחדשות, מתבררות ומתלבנות לי בזכותו נקודות רבות בהלכות עניית אמן. ויישר כחכם על שאתם מקפידים לציין מקורות מדקים לכל הלכה.

לרב חביבות הדברים אהדד, פי ממדור 'דרך אמונים' שהובא בעלון לפרשת ויגש עולה שלשלוש מעלות זוכה המברך ברכה בקול, ושלשלתן מתחילות באות מ"ם: א. משלים - שב'כך שמכון לעניית אמן הנענית אחריו, משלים את ברכתו, שכן עניית אמן היא חלק מן הברכה. ב. מזהב - שמוזכר את כלל השומעים במצות עניית אמן. ג. מקדש - שב'עצם אמירת הברכה בקול הוא מקדש שם שמים.

וחשבת לומר, של'כך מרמזים שלשת הבתים הראשונים בפיט "אין פאלקינו" ש'כידוע ראשי תבותיהם הוא אמן. "אין פאלקינו" - מרמז לענין קדוש ה', שהמברך בקול מכריז "אין פאלקינו", "מי פאלקינו" - לשון שאלה, מרמז לזכוי הרבים. שכן בכך שהוא מברך בקול הוא גורם ששיבו לו בעניית אמן; "גודה לאלקינו" - מרמז לשלמות הברכה. שב'עניית אמן נשלמת הברכה וההודאה.

בברכה והוקרה,
ש' ח' פ' - בני ברק

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

אמן בחלום הלילה

גדלתי בבית דתי, ומאז שאני זוכר את עצמי הקפידה אמי לענות אמן אחרי הברכות ששמעה. במשך השנים נתקתי כל קשר ליהדות ופרקתי מעלי על מצוות, וברצותי למחוק את עברי, השתקעתי בתל אביב החלונית, במקום שצפיתי שלא יראו בו אנשים שיזכירו לי את עברי... והנה נכנסת אתה, ברכת בקול, והזכרונות החלו להציף אותי. לא יכלתי לשאת זאת וגערתני בך בתקפיות רבה, אני מקווה שתסלח לי..."

מוטי הנהן לחיוב והפקיד המשיך: "בלילה לאחר המפגש אתה, פקד אותי חלום מבעית: ראיתי את אמי שהלכה לעולמה לפני כמה שנים. היא הביטה בי במבט כאוב וגערה בי: 'בני יקר, אני סובלת רבות מהתנהגותך, אולם הפעם עברת כל גבול! משמים זמנו לפניך הזדמנות לענות אמן, לו היית מנצל אותה, היית מזכה אותי לעלות בדרגה נוספת בגן עדן, ואתה, לא די שלא ענית, אף מונעת מהמברך לסיים את הברכה ומהגוחכים במקום לענות אחריו אמן. למה? למה עשית זאת?!' הטיחה בי אמי בכאב ונגעלמה".

הפקיד הרכין את ראשו. נפר היה כי החלום חי בראשו כאלו הוא מתרחש כאן ועכשיו.

לאחר כמה דקות ננער ממקומו ואמר למוטי: "אני חייב לפייס את אמי. אנא עזר לי להתחזק, כדי שאוכל לפעול לטובת נשמתה של אמי היקרה. אני מוכן לקבל על עצמי הכל... איני יכול לשאת את המחשבה כי גרמתי לאמי צער כה גדול".

מוטי יצא מהבנק, כשבדידיו פרטיו של אותו פקיד. הם קבעו לשמור על קשר, והקשר הניב בהמשך פרות נפלאים וחיזק גדול. מעל הכל יצא מוטי עם מסר חשוב ומעורר על כחה של אמן אחת, הפותחת שערי גן עדן.

נשמע מפי בעל המעשה

מוטי הוא יהודי יקר העוסק לפרנסתו כשליח. שמו יצא לפניו כמשלוחן אמן וירא שמים, ובשל כך הוא מבקש במיוחד לשליחיות הדורשות אמן, כמשלוחי כספים בעבור בנקים, מסמכים עבור עורכי דין וכיוצא באלו.

ביום מן הימים נשלח מוטי למסר מעטפה יקרה לסניף בנק בתל אביב, שאליו כבר נשלח כמה פעמים. משהגיע לסניף הבחין שהפקיד שהיה אמור לקבל את המעטפה טרוד בשיחה, והוא נצל את ההזדמנות כדי לשנות כוס מים קרים. כמנהגו הוא ברח בכונה ובקול רם, ואולם תוך כדי אמירת הברכה הפתע לשמע צעקה תקיפה שבקעה מפי אחד הפקידים, אדם שחזותו הוכיחה על היותו רחוק מתורה ומצוות:

"לא כאן! לא בית כנסת!" צעק הפקיד בכעס, ומוטי הנבוך נאלץ לסיים את הברכה בשקט, מסר את המעטפה בשתיקה ופנה ליעד הבא.

תקופה קצרה לאחר מכן הזדמן שוב לאותו בנק. גרונו היה נחר והוא בקש לשנות, כשהפעם, בעקבות התקרית שארעה לו בעבר, ברח בשקט. אלא שגם הפעם נקטעה הברכה לקול קריאה שהפנתה לעברו. להפתעתו הפעם הטון היה מרפך יותר, וגם התכן היה שונה:

"למה אתה מברך בשקט? הפתיע אותו הפקיד שהשתיקו בפעם הקודמת, 'תברך בקול, שכלם ישמעו ויענו אמן!'"

מוטי היה המום ומבלבל מהתפנית. הוא התקרב לשלחנו של הפקיד, והבחין כי אותות התרגשות נכרים על פניו. הפקיד סמן לו לשבת, וספר לו כשדמעות זולגות מעיניו: "אתה בודאי זוכר שבשבוע שעבר היית כאן, ברכת ברכה בקול, והתקוממתי", אמר הפקיד במבוכה, ומיד הסביר:

שערי גן עדן

עניית אמן במשנת בעל ההלואה

רבי יעקב קטינא מחוסט

ט' בשבט תר"נ

רבי יעקב קטינא נולד לאביו רבי יצחק מרדכי בשנים תק"ע-תק"פ. בצעירותו הסתופף בצל צדיקי דורו, בהם רבי אשר ישעיה מרופשיץ, רבי יהודה צבי מראזלא ובעל הדברי תיים מצאנז.

במשך כארבעים שנה, החל משנת תר"ו ועד להסתלקותו, כהן רבי יעקב כדן בקהלת חוסט המעטירה, ואף הרביץ בה תורה בישיבה שעמדה בראשותו. אף שהיה מפרסם לגדול בתורה ואיש קדוש, נהג כל ימיו בענוה. וכן כותב עליו הרב מצעהלים בהספמתו לספרו 'קרוב העני' על התורה: "הגאון הצדיק חסידא ופרישא ענותן כהלל, אשר היה נודע לכל באי שער עירו לאיש קדוש בעל מדרגה, וכל מעשיו לשם שמים".

נוסף לספר 'קרוב העני' חבר רבי יעקב ספר קטן בשם 'רחמי האב' המכיל נ"ח סימנים בענייני מוסר וחסידות. ספר זה נודע בשערים ונדפס בעשרות מהדורות. ביום ט' בשבט תר"ן הסתלק לגני מרומים ונטמן בבית החיים בחוסט.

המצבה על קברו של רבי יעקב קטינא בחוסט

הבושה הגדולה ביום פקדה

בספרו 'רחמי האב' (אות נו) כותב רבי יעקב קטינא, כי לפי שעניית אמן היא מצוה קלה שאינה דורשת מהאדם מאמץ פלשוני, יש חיוב מיוחד על האדם לקיימה. ובאר: בעוד על מצוות שקיימן פרוץ בטרח או הוצאות כספיות, יוכלו מליצי ישר ללמד זכות על האדם שלא קיימו, לגבי מצוות אמן: "מה יענה ליום פקדה כשישאלוהו: למה לא ענית אמן - מה עבודה היא?!" ומסים כי על גדל הבושה שתהיה לאותו אדם בעולם הבא, מרמוז הכתוב ואומר (תהלים פג יז): "מלא פניהם קלון" - סופי תבות אמ"ן.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות

מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לענין
אמור
רבי
יששכר
בן הרב
מנחם
הצרפתי
הצ"ל

שבת קודש ג שבט תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 4:19 תל-אביב: 4:33 חיפה: 4:23 מוצאי שבת: ירושלים: 5:35 תל-אביב: 5:36 חיפה: 5:34 ר"ת: 6:12

פרשת וארא

עננה

גם אחרי שעלה אדם לגדולה, ישאר בענוותנותו!

נלמד מהפסוק: "הם המדברים אל פרעה... הוא משה ואהרן" (פרק ו-כז)

ופירש רש"י (עפ"י מגילה יא.): הם בשליחותם ובצדיקותם מתחילה ועד סוף". בזאת מלמדים אותנו חז"ל כי אף שעלו משה ואהרן לגדולה בשליחותו של מקום, נשארו הם בצדקתם ובענוותנותם כבתחילה.

ישנו כלל גדול לנצחון במלחמה, והוא תנאי בסיסי והכרחי: ככל שיותר ישפיל עצמו מגאוותו ויבטל את הרגשת ה"כוחי ועוצם ידי" כך ה' יהיה עמו! וככל שישים מבטחו רק בהש"ת ולא בעצמו ובעוצם ידו, כן יגבר על אויביו וכן יצליח במעשי ידיו!

את זאת אומר הכהן אל העם בצאתם למלחמה: "אתם קרבים היום למלחמה על אויבכם אל ירך לבבכם, אל תראו..." מדוע לא לפחד, הרי הוא אויב רע ואכזרי?! ממשיך הפסוק "כי ה' אלוקיכם ההולך עמכם..." כלומר: הפחד קיים רק כשהולכים עם ה"כוחי ועוצם ידי" אבל כשמציבים לפניכם את הש"ת מתוך ידיעה והכרה ש"הוא הנלחם לכם", אזי אין פחד ואין יראה מהאויב, מכל אויב שהוא...

וכך גם מפורש בפסוק (דברים כ-א): "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך, לא תירא מהם" ומדוע? "כי ה' אלוקיך עמך" - גם אם האויבים רבים הם.

לאור זאת נבין את הפסוק (שם כ-ח) "ויספו השוטרים לדבר אל העם: מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו"... ממה הוא ירא? אומרים חז"ל, שירא מ"עבירות שבידו". וצריך להבין: וכי יש מי שאין עבירות בידו, והרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא? זאת ועוד: הרי יכול להרהר תשובה בדעתו ועוונו יכופר?!

אכן, לאור האמור מובן: הוא ירא מעוונות ש"בידו" היינו מעוון הגאווה המתבטא ב"כוחי ועוצם ידי", ועל זה באמת אין שום עצה, אלא פשוט לעבוד בצורה יסודית על מדת הענוה. לבטל עצמו ולשים כל מבטחו בהש"ת ורק אז יסור ממנו הפחד, כאמור.

על הפסוק "ועניים מרודים תביא בית" דורשים חז"ל (ויקרא לא-ג) "אלו ת"ח הנכנסים לבתי עם הארץ ומרוים אותם מדברי תורה". דוקא הם הת"ת נקראים "עניים מרודים" משום שאין להם משלהם כלום, ואין להם שום סרך של התנשאות.

על זה מעיר הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל (בעלי שור): מדוע לא ביארו חז"ל את הפסוק כפשוטו, "עניים מרודים" - אלו עמי הארץ. "תביא בית" - ביתו של תלמיד חכם?

אלא שהעניים האמיתיים - אומר הרב וולבה - הם רק ת"ח היודעים להכנע לפני בוראם ולהתבטל לרצונו לגמרי. אמת שלכל אדם נדרש להכנע לפניו יתברך, אפילו לפרעה נאמר: "עד מתי מאנת ליענות מפני" - "להיות עני ושפל לפני". אך היודעים "ליענות מפניו" הם הם התלמידי חכמים. כך ראינו תמיד בכל גדולי עולם שזכינו להכיר.

כאחד מן השורה...

הגאון רבי אליהו מישקובסקי זצ"ל (ראש ישיבת כפר חסידים) נהג בפשטות. לא לבש איצטלא דרבנן ונהג עצמו במידת ההשתוות עם קטן וגדול.

סיפר תלמיד: "כשהגעתי לישיבתו להבחן אצלו כדי להתקבל לישיבה, עליתי על האוטובוס שמגיע לישיבה וישבתי לצידו של יהודי חרדי שהתעניין לאן פני מועדות. סיפרתי לו. הוא אמר לי: "בטוח הכנת דבר תורה, אנא תאמר לי". הבנתי שהוא יהודי יודע ספר ואמרתי לו כמה חידושי תורה שהכנתי.

כשירדנו מהאוטובוס ליד הישיבה נתן לי את ידו ואמר "התקבלת". ברגע הראשון לא הבנתי כוונתו, אך בהמשך תפסתי שדיברתי עם ראש הישיבה רבי אליהו...

הלמות עמלים

סלידה מהמולת הכבוד...

כשהיה רבינו הגרא"מ שך זצ"ל מסדר קידושין או סנדק. ביקש שלא יכריזו שמו באומרו: "אני יודע מתי עלי לגשת אגש בעצמי ואין צורך להכריז את שמי". הוא לא רצה שיכריזו תארים "מרו", הגאון הגדול" וכדומה.

בחתונת אחד מנכדיו, הקימו במה גבוהה לכבודו. כשהגיע והבחין בבמה נתכרכמו פניו ושאל בטרניה גדולה: "מה עשיתם כאן?" נפשו כל כך סלדה מהדבר, עד שהחליט על אתר לחזור לביתו... הוא לא היה מסוגל לסבול את המולת הכבוד שרחשה סביבו

במחיצתם

ר' מרדכי יהודה בן ר' יעקב קאפל צבי מנדל ז"ל

עלון "איש לרעהו" פרשת וארא הוקדש לעילוי נשמת איש תם וישר שיום היאהרציית חל' ביום ה' שבט ומנוחתו כבוד בהר הזתים ירושלים עיה"ק תובב"א, ת. ג. צ. ב. ה. משפחת אפטררגוט - אנטוורפן, בלגיה משפחת כהן - בני ברק, ישראל משפחת מנדל - זינה, אוסטריה

בשורה משמחת: מבצע הסיפורים מוארך, לפרטים: עמוד 4

לנהוג בסבלנות ובנחת עם בני ביתו ותלמידיו, ולא בכעס והקפדה!

נלמד מהפסוק: "וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום את בני ישראל" (פרק ו-יג)

וכתב רש"י: "ציווה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם". וביתר פירוט מובא במדרש: אמר להם הקב"ה, בני סרבנים הם, רגזנים הם, טרחנים הם, על מנת כן תהיו מקבלים עליכם, שיהיו מקללים אתכם שיהיו מסקלים אתכם באבנים" (מד"ר שמות ז-ב).

מובא ברמב"ם (פ"א מדעות ה"ד) שמעט ממדת הכעס נצרך לו לאדם כמו שכתב: "לא יהא בעל חמה נוה לכעוס ולא כמת שאינו מרגיש, אלא בינוני. לא יכעס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו, כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת" עכ"ל. [ומה ה"דבר הגדול שראוי לכעוס עליו? כנראה לכל אדם יש את ה"דבר הגדול שלו, מה שמאד חשוב לו לפי מדרגתו, והוא שאמרו "אדם ניכר בכעסו". אמור לי על מה כעסת ואדע מה דרגתך האמיתית ברוחניות או בגשמיות].

כדי להתמודד בהצלחה עם מעט הכעס שמותר לו ולשלוט בו, נדרשת לו לאדם מדת "ארך אפים" וכח הסבלנות, שכן רק איתם יוכל לשלוט במדת הכעס ולכוונו לאפיק הרצוי. גם כאשר נתקל אדם במכעיסיו, עליו לשלוט בכעסו ולבחון כל מקרה לגופו, עד כמה להזעיק פניו.

וכפי שכתב **המאירי** על גמרא (תענית ד.) "תלמיד חכם, אעפ"י שתורתו מכעיסתו בשעה שרואה מעשי בני אדם מכוערים, ראוי לו למעט בכעסו כמה שאפשר לו, וללמודם בנחת, כדי שיערבו דבריו על שומעיהם ויקבלו דבריו, וכדי שלא לגרום בעצמו שום נזק, שנאמר (קהלת יא-י) "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך".

ובגמרא (תענית ד) אמרו חז"ל: "כל תלמיד חכם שאינו קשה כברזל אינו תלמיד חכם" וכו' "ואפילו הכי מיבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחותא שנאמר "והסר כעס מלבך". הרי שזה מה שמצוי בתלמיד חכם, גם "אורייתא קא מרתחא ליה" וגם "נוקם ונוטר" [בשביל כבוד התורה], וגם "קשה כברזל", ועם כל זאת עליו לשלוט על כעסו, וללמוד בניחותא.

אמר על כך **כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת"** בדרך צחות: "אפילו הכי" - אפילו שכך הוא דרך התלמידי חכמים [לרתוח בתורתם ולהיות קשים] - "מיבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחותא" - צריך אדם ללמוד עצמו לא לכעוס, אף אם בעקבות זה לא יקרא תלמיד חכם...

על האדם להדבק במדותיו של הקב"ה, וגם כשיש לו סיבה מוצדקת לכעוס, יבליג וימתין עם כעסו. וכפי שמוצאים שהקב"ה כובש כעסו ואינו מעניש מיד. (כנאמר בי"ג מדות). אחת הדוגמאות לכך הביא **האלישיך הק'** מפרשת דיבור אהרן ומרים במשה (במדבר יב), שרואים שהקב"ה לא כעס עליהם מיד, אלא בתחילה הודיע להם חטאתם ורק לאחר מכן נאמר "והענן סר מעל האוהל והנה מרים מצורעת כשלג" וגו' ואף שהקב"ה יודע על חטא האדם מיד, בכ"ז קודם העונש בא עמם בדברים על חטאם. (וכך מצינו גם אצל אדם הראשון).

לא כך מדתו של האדם, שהרי אם ראובן הכעיס את שמעון בדבר רע שעשה לו, מיד כששומע שמעון הרי כועס עליו, אעפ"י שאח"כ שוכך כעסו והוא מתחרט על זה שכעס עליו. ולפעמים מתברר שכעס על חברו על לא עוול בכפו. אין לו את הכח לכבוש כעסו ולהתאזר בסבלנות עד ארגיעה. ואילו הקב"ה שיועד ברור מה בלבו של כל אחד ואחד, כובש כעסו.

"ארך אפים ורב חסד"...

יהודי פשוט שירד מנכסיו, היה נוהג ללמוד בבית מדרשו של הגאון **רבי אברהם אבלי** זצ"ל בוילנא, ומדי פעם ניגש אל רבי אברהם ושאל אותו שאלות, כדי שהכל יראו כי ידיו רב לו בפילפול עם גאון ישראל. רבי אברהם השיב לו בסבלנות, בהארת פנים ובכבוד רב כאילו למדן אמיתי לפניו.

ביום מן הימים לאחר שהשיב רבי אברהם על שאלתו, התחצף הלה וברוב עזותו פלט: "גם הרב אינו מבין את הפשט בסוגיא". והוסיף דברים בגנותו של הרב. הלומדים כולם נזדעזעו לשמע הדברים וביקשו לזרוק את המחוצף מבית המדרש.

אך רבי אברהם הרגיע אותם ואמר: "הרי יהודי זה היה פעם עשיר גדול והקב"ה הורידו מנכסיו, והוא שבור ורצוף וכמעט אין לחם בביתו, וכל מה שנשאר לו היא ההנאה שחושב שידיו רב לו לפלפל עם הרב. אם תקחו ממנו ח"ו את ההנאה הזו תהרסו את חייו לגמרי".... **עפ"י גדוה"ד**

חינוך למדת הסבלנות...

כשהגיע הגה"צ **רבי שלמה ברעוודא** זצ"ל לירושלים, שכר חדר אצל בעה"ב וכעבור תקופה השכיר הלה את אותו חדר, לבחור נוסף בלי ידיעתו. אותו בחור עבר דברים קשים בחייו ורבי שלמה סבל ממנו רבות. כשלא יכל לסבול עוד, הלך להתייעץ עם המשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לווינשטיין** זצ"ל ופירט בפניו את כל תלאותיו ושאל: "האם אני מוכרח לסבול דברים אלו?"

תגובתו של המשגיח היתה: "האם גמרת את כל רשימת התלאות?" וכשהשיב בחיוב, המשיך המשגיח: "הרי אתה אמריקאי האם סבלת יום אחד בחייד? לא! האם אתה יודע מה זה לסבול, מה זה סבלנות, מה זה להיות יחד עם אדם אחר ולסבול בשקט? לא, אתה לא יודע!" רבי שלמה שתק בהבנה. ואז המשיך המשגיח ואמר:

"מתי אתה חושב ללמוד איך לסבול, ולשתוק ולחיות עם זה? הקב"ה עושה לך טובה גדולה ונותן לך 'קורס' איך לסבול, ולכן לא כדאי שתעזוב את החדר הזה!"

לאחר שבועיים, חזר רבי שלמה עם רשימה כפולה של תלאות. לפני שהתחיל לקרוא את הרשימה, אמר לו המשגיח: "אם אתה רוצה בדווקא, אני מוכן לשמוע את כל מה שכתבת, אבל תדע לך דבר אחד, כל דבר שהוא מוסיף לעשות לך, מחזק יותר את דעתך, שאין דבר יותר טוב מלהשאר בחדר הזה! זה קורס שנתנו לך מן השמים! תאמר תודה להשי"ת שנותן לך חבלי לידה אלו, כדי להתרגל לחיי בן ישיבה".

דרכי שלמה

"טוב מושל ברוחו"...

פעם ביקש מקורב של הצדיק **רבי יצחק כדורי** זצ"ל ממנו שיכתוב קמיע בשביל חבר שהיה זקוק לישועה. רבי יצחק השקיע בזה כמה שעות של כוונות ויחודים, כדרכו בקודש. אשתו הרבנית שלא ידעה מעשהו, קראה לו לבוא לאכול, אך רבי יצחק מרוב שקיעותו לא שמע ולא הגיב.

ניגשה הרבנית ונתנה מכה על השולחן ושאלה: "יצחק, למה אתה לא בא? הכנתי לך אוכל, האוכל מתקרר!" מעוצמת המכה בשולחן, נשפך כל בקבוק הדיו על הקמע ועמל של מספר שעות ירד לטמיון. המקורב חש מבוכה גדולה... אך הרב כדורי לא איבד שלוותו, ובמקום כעס, החל לחייך ואמר בנעימות: "היא יודעת מה שהיא עושה!"

זקן המקובלים - הרב כדורי

"שכר הגבאים - מה שזורקים עליהם אבנים"...

יהודי בר אוריין והתייצב לפני הגאון **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל ותינה צרותיו: הוא פתח בית הכנסת ויש לו הרבה צרות מצד המתפללים. הם רודפים אותו ולא נותנים לו מנוחה. הוא אינו מסוגל להמשיך במצב כזה, אך אם יסגור את בית הכנסת לא יהיה מי שיפתח בית הכנסת אחר. מה עליו לעשות?

הרגיע אותו רבי חיים במתק שפתיו ואמר לו: "דע לך, כתוב במדרש, עיקר השכר של הגבאים הוא מה שמבזים אותם וזורקים עליהם אבנים! כדאי לך, תמשיך הלאה ויהיה בהצלחה".

מנחת תודה

להרגיש ולהשתתף בצערו של הציבור, ולשאת בעול עמו!

נלמד מהפסוק: "אלה ראשי בית אבותם בני ראובן... ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי..." (פרק ו-יד, טו)

והקשה הש"ה הק: מה פשר תיבות "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כך אצל ראובן ושמעון? ותיירץ: כי בני שבט לוי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה: קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם, ושם קהת על שם שיניהם קהות, ושם מררי על שם וימררו את חייהם. זהו שאומר "ואלה שמות בני לוי". ומכאן כותב הש"ה - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, אהיה אשר אהיה, אהיה עמהם בגלות זו, אהיה עמהם בגלות אחרת. עכ"ד.

ההשתתפות בצער הציבור המוטלת על כל אדם היא מצד חובת ההתנדבות במדותיו של הקב"ה "להלכת בדרכיו"... מה הוא... אף אתה! והרי כך מצינו שהקב"ה, כביכול, נושא בעול עם צרת כלל ישראל, ככתוב: "עמו אנכי בצרה" ו"בכל צרתם לו צר".

גם ביציאת מצרים, כאשר שאל משה רבינו איזה שם יאמר לעם ישראל, השיב לו הקב"ה: "אהיה אשר אהיה" (ג-יד) והביא רש"י (מברכות ט): "אהיה עמם בצרה זאת, אשר אהיה עמם בשעבוד מלכויות". נמצא שמדה זו, נשיאה בעול בצרותם של ישראל שהשם שלה "אהיה" היא היסוד במדותיו של הקב"ה.

ומזה לומדים אנו כי יש לחוש ממש בצער הציבור. ועצם תחושה זו היא "הנשיאה בעול", אף במקום שאי אפשר להועיל בפועל. אך מצד הצער שיש לכל יחיד ויחיד, וכלל הציבור, יש בו כדי לעורר יותר רחמי שמים.

הגרא"א דסלר זצ"ל שיגר מכתב לתלמידו בזמן מלחמת העולם (שנת ת"ש), והוא אקטואלי לזמננו, ובו כתב בין היתר את הדברים הבאים:

"ודעו חביבים, כי לא רק למען הציל אחרים בפיקוח נפש, אנו צריכים להמנע ממותרות לעת כזאת, אלא אפילו לא יכולנו לעשות... גם כן הלא צריך להיות נושא בעול עם חברו ולהשתתף בצערם של אחינו בני ישראל הסובלים בפולין כל כך צרות ורעות. והאיש המרגיש, איך יוכל להתענג בתענוגים בעת אשר אחיו סובלים יסורים קשים ומרים, לכאורה אדם כזה שלא ירגיש הדבר הזה הנהו אחת מהשתים, או שלא ירגיש כי הסובל הוא אחיו, והוא ח"ו בעיניו כבהמה, או שהוא איש רע אשר אפילו בצרת אחיו לא יחפוץ להרגיש..."

מובא במדרש (ילק"ש ראה): "כל המונע רחמים מחברו, הוקש לעובד עבודה זרה ופורק מעליו עול מלכות שמים". ותמה הגאון **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ** זצ"ל (בספר **דרכי החיים**): מה הדמיון בין מי שמונע רחמים מחברו, לזה הפורק מעליו עול מלכות שמים ועובד עבודה זרה?!

מבאר ומתרץ רבי מיכל יהודה: הרי מדתו של הקב"ה להיות "עמו אנוכי בצרה" (ותהלים צא-טו) ועד כדי כך, המדה ממש כמו שאדם מרגיש צרת עצמו, וכבר אמרה לנו התורה להיות דבוקים במדותיו של הקב"ה מה הוא רחום אף אתה רחום. עוד אמרו חז"ל (שבת קלג:) זה אלי ואנוהו - לשון ואנוהו - "אני והוא". אעשה עצמי כמותו להדבק בדרכיו, ואין זה רק כמעשה גרידא אלא גם בהרגשה פנימית שבלב.

מענה מובן מדוע המונע רחמים מחברו הוקש לעובד ע"ז ופורק מעליו עול מלכות שמים. כי ה"עול מלכות שמים" מחייב להדבק במדותיו יתברך ולהיות דומה לו!

"דקות ארוכות של בכי"...

סיפר תלמיד ישיבת חברון: אחד ה"וועדים" שמסר המשגיח הגה"צ **רבי הירש פאלי** זצ"ל, נחרט עמוק בלבי עד היום הזה. וכך היה מעשה:

"נכנסנו ל"בית הועד", והנה במקום לדבר, יושב לו המשגיח ומיילל בבכי. הדבר היה לתימה בעינינו, כאשר עוד בטרם החל לדבר כבר ישב ובכה ללא הפוגות. הבטנו איש בפני רעהו, מי יודע מה קרה..."

"לאחר דקות ארוכות של בכי, הוציא המשגיח מכיסו דף בו צילום עיתון, ובעינים זולגות דמעות הקריא מתוכו דיווח על תאונת דרכים בה נהרגו כמה בני אדם, ודיווח נוסף על חיילים שנהרגו בתקרית מסויימת. משסיים לצטט את הדיווחים על אותם מאורעות קשות, פתח וקרא מתהומות לבו:

"**המצב** שלנו הוא נורא ואיום! איבדנו את כל ההרגשים! ותוך כדי דיבור, פירט ואמר: אני זוכר שברוסיה, היה פעם פוגרום בו נהרגו כמה יהודים, וכל יהדות רוסיה היתה שרויה בזעזוע נוראי. נהרגו יהודים! ואילו היום אנו שומעים כל יום על יהודים שנהרגים, אם בתאונות דרכים, אם זה חיילים, ולא איכפת לנו כלל! עד היכן הלב שלנו אטום"!

"**כאן** פרץ שוב בבכי, מבלי יכולת להמשיך בדבריו. אחר דקות אחדות, החל שוב לחזור על הדברים, כשנחלי דמע שוטפים את פניו ללא הרף..."

זה היה כל ה"וועד" - מסיים התלמיד - אבל היה זה "וועד" שרישומו נקבע בלבבות. היה זה מחזה נורא שלא ישכח לעולם..."

ר' הירש

בוכה עם שבורי הלב...

בשנת תש"ח שנתיים אחרי שהגאון **מטשיבין - רבי דוב בעריש ווינדנפלד** זצ"ל הגיע ארצה, פרצה מלחמת תש"ח, וירושלים הותקפה בפגזי אויב שהפילו חללים רבים.

רבי דוב השתתף אז בצרת הכלל, וכך כתב במכתב באותם ימים (**דובב מישרים** ח"ב סימן כג): לבנו נשבר לרגלי הקרבנות, נפשות יקרות, שנלכדו מפגעי האוייב".

חתנו שלח לו אז חבילות מזון, אך רבי דוב בעריש חילק את הרוב למשפחות עניות. וראוהו יושב עם שבורי הלב שבאו אליו, מקשיב למצוקותיהם ואף בוכה עמם...

שר התורה

להתעטף בצרותיו של הזולת...

כ"ק האדמו"ר מסלונים - רבי שלום נח ברזובסקי זצ"ל היה נושא במסירות את משא הציבור על כתפיו. הפעילות הציבורית שלו היתה כרוכה במאמץ רב, אבל הוא מעולם לא חס על כוחותיו.

לאחר תום קבלת קהל, מגיע היה הרבי לביתו נטול כוחות. אולם גם אז, בזמן שסעד ארוחת ערב, לא חדל הטלפון לצלצל. הרבנית שחסה על כוחותיו, מנתקת היתה לעתים את הטלפון בזמן הארוחה, אולם הרבי ביקש להחזיר את השקע למקומו.

פעם סיפר הרבי מסלונים על אודות בעל ה"צמח צדק" **מליובאוויטש**, שבסיום קבלת הקהל הזיע כולו, על אף שמזג האוויר בחוץ היה קר, תמה על כך שמשו והביע את פליאתו לפני הרבי. נענה בעל הצמח צדק ואמר לו כדברים הבאים:

כשמגיע אלי אדם, מתעטף אני בלבוש צרותיו של העומד מולי, ולכשמגיע האדם שלאחריו, איני יכול להשאיר לבוש בבגדי צרותיו של הקודם, לפיכך פושט אני את בגדי הצרות של הראשון, ולובש את בגד המועקה של השני. מאמץ כזה, של פשיטה ולבישה מחדש שוב ושוב, ודאי שאזיע". והוסיף האדמו"ר מסלונים: "ואין זה גדלות מיוחדת, זו האמת לאמיתה!"

מתוך מאמר לזכרו

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

קשה – אבל משתלם! / סיפור עשרים ואחד למבצע הסיפורים

וברכתי אותה מכל הלב.

בתוך פחות משנה ילדה המורה את בתה הבכורה, ומאז המשיכה ללדת עוד ועוד...

היא זכתה לדורות ישרים מבורכים – אני הרווחתי את אחותי היקרה!!!

* * *

חלפו שנים. הקמתי את ביתי ונולד לי **בני הבכור** שיחי'.

תקופה קצרה אחרי הלידה, הוא התחיל לסבול מעצירות קשה. בכל פעם מחדש ציידו אותי בהפניה למיון, שם בבית החולים היו עוזרים לו לפנות את הפסולת באמצעות טיפול (חוקן).

הבעיה נמשכה חודשים!

לאחר כמה שבבים שכאלו בבית החולים, נזכרתי בסיפור עם המורה הנ"ל ושאלתי את עצמי: ממי אוכל לבקש סליחה ובכך לעזור לבני להשתחרר מהעצירות הזאת? מה אפשר לעשות כדי למנוע את הנסיעה הנוספת לחדר-מיון?

נזכרתי במעבידה אצלה עבדתי בעבר. מעבידה שהציקה לי בכל הזדמנות. ביישה אותי ושללה ממני את זכויותי. עד כדי כך הגיעו הדברים שהרב שלנו יעץ לעזוב את מקום העבודה.

זה מה שעשיתי אבל כאשר הודעתי לה שאני עוזבת לא התאפקתי והוספתי: 'אני לא סולחת על כל מה שעשית לי!'

מיד כשנזכרתי בזה – הרמתי אליה טלפון. היא זכרה אותי ונשארה צינית ופוגעת כשהייתה. התעליתי מעל עצמי בכוחות על טבעיים, מה לא עושים בשביל הילדים? ובקשתי סליחה שעזבתי כך את העבודה, והודעתי שאני סולחת לה על מעשיה...

* * *

כעבור דקות ספורות התרחש הנס:

הבן היקר שלי מרוקן את עצמו לבד. לא נעים לכתוב אבל הוא שלש! חסל עצירות, בלי צרחות – ובלי דם!

אין לי מילה אחרת להגדיר את מה שקרה מלבד נס. ואולי נס גדול!

כי כאשר הקב"ה רואה שאנחנו מתגברים ומתעלים על עצמנו – הוא שמח להאיר לנו פנים, ולפנק אותנו מעל דרך הטבע.

זה קל? לא. זה קשה! אבל אם אתה מצליח להתעלות מעל עצמך (ולו באותן דקות גורליות שאתה מקדיש לבקשת המחילה...) אזי רק תרוויח מזה! רווח כפול ומכופל; גם ישועות מעל דרך הטבע, גם הרגשה פנימית של נקיות, הקלה ושחרור וגם הרווח הגדול השמור בעוה"ב למתגברים על עצמם וכובשים את יצרם לעשות נחת רוח לבוראם!

למרות השנים שחלפו מאז ההתרחשות שאתאר כאן, הרושם שלה עדיין טבוע בנפשי כאילו זה קרה אתמול.

אז כך. נכון, קשה לבקש סליחה, ובמיוחד שלא אתה אשם... (או שעל כל פנים אתה משוכנע לחלוטין שלא אתה אשם).

אבל זה משתלם - - -

* * *

20 שנה אחורה:

אני ואחותי הקטנה ממני היינו ברוגז במשך קרוב לשנתיים!

'לא יאמן כי יסופר', וגם 'לא נעים כי יסופר'... אבל זו הייתה המציאות: לא החלפנו ביננו שום מילה. אכלנו באותו מטבח, הלכנו לאותו בית-ספר, ישנו באותו חדר!! אבל פשוט לא דברנו. קשה לכתוב את זה אבל: הרגשנו אויבות אחת של השנייה – השם ישמור ויציל.

זה קרה באמצע החורף, ביום שלישי אחד של חודש טבת. באמצע שיעור קראה לי אחת המורות החוצה. אני יוצאת מהכיתה ומגלה מורה שמחכה לי מאחורי הדלת. היא ניגשה ישר לענין: "שמעתי שאת לא מדברת עם אחותך כבר הרבה זמן". אישרתי את דבריה, ושאלתי: למה זה אמור להיות קשור למורה?!

הרחיבה המורה בחשיבות ושבח האחדות – ובמיוחד במשפחה – ואז בקשה ממני בקשה שבאותו רגע נשמעה לי לא פחות מאשר הזויה:

'מאחר ואת הגדולה מבינכן, אני מבקשת ממך, ממש מתחננת שתבקשי ממנה סליחה!'

-אני? למה אני? שהיא תבקש!...

במקום להתייחס לשאלה שלי פירטה המורה: '**אני נשואה כבר כמה שנים ועדיין לא זכיתי לילדים. בבקשה! תבקשי סליחה ותברכי אותי!!!**'

חספתי שוק. התכוונתי להתווכח מי אשם במריבת-האחיות, אבל לכזו תגובה לא ציפיתי. פשוט הייתי בהלם. הרגשתי שאני לא יכולה לסרב לבקשה הגדולה הזו... אמרתי לה 'תני לי כמה ימים ואעדכן אותך!'

* * *

שבת קודש.

שלושה ימים לאחר בקשת המורה מצאתי את עצמי עושה את הבלתי-יאמן: 'אני מבקשת סליחה' ניגשתי אל אחותי ואמרתי. 'אני מתנצלת על התנהגותי ומבקשת שמעתה ואילך נפתח דף-חדש!'

לשבחה ייאמר שהיא לא היססה לרגע. סלחה לי מיד, ו'הדף החדש' נפתח באותו רגע.

באותה שבת נחה עליי רוח טהרה, וסיימתי ספר תהלים שלם לזכותה של הצורה.

ביום ראשון סירפתי למורה בהתרגשות גדולה "עשיתי את זה!"

זוכה השבוע: משפחת כהן נתיבות

הזוכה העשרים ואחד במבצע פרסים לעידוד וטיפוח מדות טובות. כל שעליכם לעשות: לכתוב סיפור מעניין ולא שיגרת על מדות טובות שאירע אצלכם או אצל מכרכם, בתנאי שהסיפור עדיין לא פורסם בספר או בכתבי עת, ולשולחו לפי כתובת המכון: "מכון אהבת אמת" רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242410 או פקס: 077-7671812 או אימייל: haemesemes@gmail.com

סיפורים נוספים שיבחרו, יפורסמו במדור זה ויזכו את שולחיהם בסך 100 ש"ח(!)

הסיפורים שיתקבלו יטופלו רק בתנאים הבאים:

- 1) אורך הסיפור בין 200-500 מילים (בעברית), בכתב יד ברור וקריא. (עדיף מודפס במחשב).
- 2) על השולח לרשום שמו, כתובתו המדויקת ומס' טלפון.
- 3) למכון שמורה הזכות, לפרסם את כל הסיפורים שישלחו, והרי הם רכוש המכון, (מלבד בהוראה אחרת מהשולח) ורק 20 סיפורים יזכו לפרס.
- 4) למכון אהבת אמת שמורה הזכות, לערוך ולעבד את הסיפור לפי מדת הצורך.
- 5) למותר לציין כי על שולח הסיפור האחריות לבדוק שהסיפור לא פורסם בספר או בכתב עת ואין עליו "זכויות יוצרים".

עלון "איש לרעהו" פרשת וארא הוקדש לעילוי נשמת
ר' מימון בן זוהרה ז"ל
נלב"ע ביום ד' שבט תשע"ג, ת. נ. צ. ב. ה.

{ אז נדברו }

פרשת וארא תשפ"ד | גליון מספר: 634 | לסדר: " וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל..."

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

הודפסה כמות ממונצמט של החוברת 'בשובי לירושלים' - חודש טבת, ניתן להשיג בבני ברק בלבד, רחוב חור'א 34 פינת דסלר, מש דרייפוט, וקיבוץ גלויות 9, יוסיפי.

קראת? נהנית?

רוצה להיות חלק מאיתנו?

שאלת את עצמך איך

תורמים?

באופציות שלהלן:

בבנק: פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזיר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

ישועות ונחמות!

חזון העצמות היבשות...

בחודש האחרון מתנהל נגדי באופן אישי מאבק ומערכה... ירי ללא הפסקה... אודות הגיליון הפסול... הטמא... המשוקץ... המכוער... ואני רוצה לפנות לאותה קבוצה קטנה של אנשים ולומר לכם דבר אחד: הצלחתם לשבור את רוחי!!! מאוד ניסיתי לא לקחת ללב ולא הצלחתי... לכן אני רוצה לבשר לכם שהצלחתם!!! יש לי נפש עדינה... אני צפוני... אני לא כ"כ מכיר את השפה הבוטה הזו... אני לא רגיל לקבל כ"כ הרבה חיצונית וגיודופים ובצורה שכזו... "קול ענות אנוכי שומע" קול חירופים וגיודופים **המענים** נפש השומעם... אז הצלחתם לענות את נפשי הרגישה שלא רגילה לכזו... נעלבתי מכם... זהו... אתם יכולים לחכך ידיים בסיפוק... השגתם את היעד... אתם יכולים להמשיך הלאה... (אמנם קי"ל שלא יוצאים ידי חובת מחאה עד שיכנו או יקללנו ואני הרי לא הכייתי ולא קללתי אתכם ואני גם לא אעשה את זה... אבל אתם הכיתם וקללתם אותי... אז יתכן שזה מספיק...) כמובן ש-תודה מעומק הלב לכל מאות (ואולי יותר) תגובות תומכות שהגיעו אלי כטל תחיה... ניתן לומר חרפה שברה ליבי ואנושה ואקוה לנוד ו-יש!!! ולמנחמים ו-מצאתי.

עכשיו ככה: באמת למה כ"כ נעלבתי בעצם?? מה כ"כ איכפת לי...?? סו"ס הרי לא נולדתי היום... ומידי פעם יוצאים נגד... ו'יהלמי צדיק חסד ויוכיחני...' אני מורגל מידי פעם להתקפות ולדעות שונות ולאנשים שחושבים אחרת ומותר... אז מה קרה בדיוק עכשיו??

כי מה לעשות שהפעם אתם צודקים!!! הפעם באתם בנימה אישית שאני פסול... אני טמא... אני לא עובד ה'... מה לעשות שזה נכון!!! מה לעשות שאני עדיין לא מושלם!! אתם אומרים שאני טמא?? אתם צודקים!!! **הייתי** טמא... אבל אני גם הבא ליטרה... אני רוצה לשוב בתשובה... ואני עובד על זה ואני כעת בעיצומו של תהליך... אני אני הוא השוב"ב הזה שעליו כולם מדברים בשובבי"ם... ואני בסה"כ משתף את כל ידידי השובבי"ם... ואנחנו עובדים בשיתוף פעולה ורוצים ביחד להתחזק... אנחנו רוצים **להפסיק** להיות טמאים ושוב לה'...

אז למה אתם מעליבים?? למה אתם אומרים לי שאני פסול וטמא??

מישהו חשב אחרת?? **הייתי** פסול **והייתי** טמא... אבל עכשיו... לאט לאט כבר לא... עובדים על זה... ועובדים על זה קשששששה!!! מה... אתם באמת לא מאמינים שה' יקבל אותי בתשובה?? מה... זהו?? בגלל שאני לא מושלם... ננעלו בפני שערי תשובה??

התלוננתם למה אני אומר שיש לי חולשות ואני היפראקטיבי ואני לוקח ריטלין...?? מה אתם רוצים ממני?? **לכו לאומן שעשאתי ותגידו לו כמה מכוער כלי זה שעשית??** ה' ברא אותי חסר ואני רוצה להשתלם... והמכנה המשותף בין כל קוראי גיליון זה שגם הם 'בני עירי שמכוערים כמוני...' ואנחנו בסה"כ רוצים ביחד להתנאות לפני ה' ולעשות עבודה עם עצמנו ולהתחיל להיות כן בעלי בטחון, וכן מתמידים, וכן עובדי ה' אז למה אתם מעליבים...?? מה אני אשם שאני עדיין לא מושלם?? אתם מושלמים ברוך ה'?? זכיתם!! תנו שבח והודאה לה' שמעולם לא טעמתם טעם חטא ואין לכם שייכות עם חולשות... אבל לדחות אבן אחר הנופל ולהגיד לי ולחברי שאנחנו פסולים וטמאים ומשוקצים?? **פה נשברתי!!!** כל עוד דיברתם סתם על הסגנון שלי... בסייד... זה עניין של גישה והשקפה... נספוג את זה... אבל ברגע שזה הגיע לתכנים של הספר 'וימאן' שנוגעים ביבלת הכי עדינה ונקודות הכי רגישות שמה שיהיה ומה שלא יהיה... אבא שבשמים תמיד ימינו פתוחה לקבל שבים והוא מחכה לי בכליון עיניים... ואתם מגיעים ועושים לנו 'השכבה' יבשו עצמותיכם, ואבדה תקוותכם, נגזרתם לכם... ולהגיד לי ולחברי שאנחנו פסולים וטמאים ומשוקצים?? כאן זה נגע עד נפש והגיע לציפור נפשי...

לא לא לא!!! יש לכם טעות היינו!!! היינו משוקצים ומתועבים... "אמש היה זה שנאווי בפני המקום, משוקץ מרוחק ותועבה, צועק ואינו נענה... והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד... מודבק בשכינה, צועק ונענה מידי, עושה מצוות ומקבלים אותם בנחת ובשמחה ומתאוין להן"

איימתם עלי במערכה...?? אתם טוענים שיש לכם לוחמים וחיילים??

אז זהו!!! שגם לי יש חיילים "משלי"!!! הצבא שלי שקט מאוד!!! ועוצמתי מאוד!!! לא רואים אותו... מדובר בכל מיני צעירים בני עליה ויהודים עובדי ה'... שהמכנה המשותף ביניהם שהם לא זכו להיות מושלמים כמוכם!! הם מכוערים וטמאים מהסוג שלי... והם עושים עבודה עם עצמם!! הם רוצים לקום בבוקר, הם רוצים להיות מתמידים, רוצים להיות קדושים, והם מתמודדים לבד לבד- איפה שאף אחד לא רואה- עם שלל ניסיונות והתמודדויות... ואין מי שיטפח להם על השכם ואף אחד שמעלה על דעתו באיזו גבורת נפש הם שולטים ביצרם כמו אריות ומקדשי ה' ופורשים מחטא לא מפני דבר בעולם, לא פחד ולא יראה, ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ברוך הוא, כמניעת יוסף הצדיק מאשת רבו (רמב"ם פ"ה יסוה"ת) רק רק למענו יתברך!!! רק כדי להכריז קדוש קדוש ה' גם במנהרות הכי ממולכדות ובאיים הכי רחוקים... ואני בסה"כ פונה אליהם ונותן להם כח...

ואני פונה אליכם... אחי המכוערים והמשוקצים והפסולים... קומו!!! קומו על שתי רגליכם!!! עמדו על נפשכם!! יש פה מערכה אישית נגדכם!! דווקא בגלל שככה אומרים עלינו... אנחנו דווקא מוכרחים להתאמץ במיוחד... ו... ו... ולהתגבר על היצר הרע!! **ההמשך בעמוד 3-4**

גם לי וגם למונית יש כיפה...

בפרשה הקודמת ראינו שהקב"ה אומר למשה שישלח את ישראל ומשה מנסה להתחמק... אני ערל פה וערל שפה... והקב"ה עונה לו: נכון... אבל למרות שאתה ערל פה... אני אהיה עם פיק... אני אדאג שהדברים שלך יתקבלו **למרות!!!** למרות שאתה ערל פה...

שאלת השאלה: אם למשה רבינו יש מום שהוא ערל פה וערל שפה ומשה רבינו רואה את זה כבעיה שמונעת ומפריעה לו להוציא את עם ישראל... אז מה הבעיה של הקב"ה לרפא אותו וזהו? **אבל לא!!!** את זה הקב"ה לא עושה... הוא לא מרפא אותו... אתה תמשיך להיות ערל פה וערל שפה... **ולמרות כוונות!!!** אני אהיה עם פיק ואני אדאג שהם יקבלו ממך למרות שאתה ערל פה!! מה העניין?? אם כבר הקב"ה מוכן להיות עם פיו של משה... אז למה לא לרפאות את פיו לגמרי...???

התשובה היא: משה רבינו לרוב ענוותנותו לא מצליח להבין למה הקב"ה פונה דווקא אליו!!! מה הקב"ה מצא בי יותר מכל רועה צאן אחר... מה ההבדל ביני לבין כל יהודי פשוט אחר... משה חשב וחשב ולא הצליח לעלות על קצה חוט... בשלב מסוים משה הגיע למסקנה שכנראה... כנראה הקב"ה פונה אלי **על תקן של נהג מונית!!!**

הרי איך זה עובד עם נהג מונית?? אני צריך כעת להגיע למרכז העיר... אני עומד במדרכה ומנסה לעצור מונית... ו... ו... והנה מתקרבת מונית... אני עוצר אותה... למה דווקא **אותה** אני עוצר?? מה כ"כ יחודי דווקא בנהג מונית הספציפי הזה שדווקא אותו בחרתי מכולם??

מה התשובה: לא... שום דבר!!! אין שום הבדל בין הנהג המונית הזה לחבר שלו... רק מה?? אני רוצה שירותות!!!! והרי מישו אמור לעשות את זה... מי שיגיע ראשון אני אעצור אותו... וקדימה... קח אותי... אותו דבר: משה רבינו מרוב ענוותנותו בטוח... כנראה שהקב"ה פונה אלי על תקן של שירותי מונית... הקב"ה כביכול רוצה איזה בעל עגלה שיסיע את עם ישראל ממצרים... לא משנה מי... העיקר מישוה... אז הוא פנה אלי... **אם ככה: אומר משה רבינו לה' בכנות:** חבל... אני רוצה להיות הגון... שלא כדאי לך לקחת את השירות שלי... כי השירות שלי לא כ"כ יעיל ושווה... אני ערל פה וערל שפה... חבל!!! אם אתה רוצה שירות טוב תפנה לנהג אחר... הוא נותן שירות הרבה יותר טוב ממני...

אז זהו שלא!!! הקב"ה מודיע למשה בנחרצות: אתה לא מונית!!! אתה משה רבינו!!!

אתה היחיד שיכול לגאול את עם ישראל ממצרים!!! אם לא אתה אין!! אין מישהו אחר!!

זה תפקיד שלך!!! זה אתה ורק אתה!!!

אה... אתה טוען שיש פה בעיה שאתה ערל פה וערל שפה... על זה כבר נדבר בהמשך... נראה מה עושים עם זה... אבל זה לא קשור לעניין... זה אתה... אם לא אתה אין כלום!!!

אם הקב"ה היה מרפא את משה שהוא כבר לא יהיה ערל פה וערל שפה... איך זה היה נראה?? ש... ש... למה משה רבינו הוא הגואל?? **כי בסוף השירות שלו היה כן טובו!!!** כי הוא כבר לא ערל פה... **ולכוונת!!!** לכן הוא נהיה כשיר להוציא את ישראל ממצרים...

אז זהו שלא!!! להוציא מלבנו!!! לכן הקב"ה בכוונה לא מוכן לרפאות את משה... כדי שאף אחד לא יחשוב שהסיבה שמשה הוא רבינו זה כ"כ... כי השירות שלו בסוף כם מתאים... הקב"ה אומר למשה: אתה תהיה הגואל לא בגלל שהשירות שלך טוב... **אלא בגלל שזה התפקיד שלך!!!** מה יהיה עם ערל פה וערל שפה? זה אחר... כעת צא לדרך

את המסר הזה כל בחור ישיבה צריך להכניס בעצמות:

יושב בחור וחושב לעצמו: אני חשוב לאבא שבשמים?? הוא עדיין מעוניין בשירות שלי?? הוא עדיין "זמין אצלי" נסיעות?? הרי השירות שלי עעל הפנים... ואני לא עומד בזמנים... הקב"ה הרי מזמין תפילת שחרית כל יום בשעה 7.45... ואני מגיע ב-7.45... תאר לעצמך: מונית שמאחרת כל יום בחצי שעה... זה עניין של שבוע עד שמנהל התחנה מודיע לו שיוירד את הכיפה... אז מה ההיגיון שהקב"ה עדיין חפץ בשירות הסעות שלי?? הרי אני לא כזוה שווה... ואני לא כזוה מתמיד... והמונית שלי לא הכי נוחה ומרשימה... אז למה שהרבש"ע יבחר בי?? יש לו הרי נהגים מונית הרבה יותר אמינים ואדיבים ממני??

אז זהו ש--- ההללו... אתה לא נהג מונית!!! אתה הבן של ה'!!!

אתה לא מרפסת שירות... אתה העבד של ה'!!! הקב"ה בחר בך לא כי אתה במקרה העובד זר הראשון שנמצא לו ברישום האוכלוסין וההגירה... הקב"ה בחר בך כי זה אתה!!! ואת המשוה הזה שנקרא אתה, רק אתה יכול לעשות!!! **אני רוצה שתבין:**

הקב"ה לא הוריד אותך לעולם... ו... ואז הוא התחיל לחשוב... נו... מה עושים איתו?? איזה תעסוקה נותנים לך... ואז הוא תפר לך איזשהו תפקיד שר ללא תיק...

לאוו!!! לא אדוני!!! זה לא עובד ככה!!! זה עובד בדיוק הפוך!! בא אני אגיד לך איך זה עובד פחות או יותר: לפני הרבה שנים... אלפי שנים... בששת ימי בראשית הקב"ה ברא את העולם... וכמעט השלים אותו לגמרי... אבל הוא חיסר בבריאיה איזה פזל מסוים שהוא יכל להשלים אותה... אבל קורא הזרות מראש תיכנן מראש שהוא רוצה בעוד 4000 שנה לשלוח את הנשמה **שלקר!!!** שהיא תהיה בעלת ההטבה והיא תשלים את הפאזל הזה... וכבר אז!!! בששת ימי בראשית הקב"ה זכר ושמר לך בקנאות את הכסא הזה שהוא מחכה לנשמה שלך עד היום... במשך התשפ"ד שנים הקב"ה שמר על הפזל הזה שאף אחד לא יגע בו!!! שאף אחד ישלים אותו... כי זה שמור לנשמה שלך!!! והנה... סוף סוף הגיע הזמן להוריד את הנשמה שלך לעולם... אבא שבשמים באהבה גדולה נטל את הנשמה שלך והראה לה את הפזל האישי שלה!!! והשביע אותה: זה התפקיד שלך!!! את זה שמרתי לך... אני מבקש ממך להשלים את הפזל הזה! את המשבצת הזו ב-120 שנה!!!

והנה... סוף סוף לאחר אלפי שנים הנשמה שלך כבר עומדת על המשבצת שלה... והיא כבר מתחילה למלאות את הפזל האישי שלה... באמצעות השטייגן היחודי שלך... והתפילות האישיות שלך... והעבודות ה' הפרטיות שלך... שרק אתה יכול למלאות את אותו פזל... ו... והנה... פתאום אתה מתחיל לחשוב לעצמך: רגע... בשביל מה הקב"ה בכלל צריך אותי... חסר לו עבדי ה'?? תתבייש לך!!! נו נו נו לך... ארבעת אלפים שנה הקב"ה שומר לך את הפינה האישית שלך... ואתה בהינף יד מכבד את כל מי שרק רוצה שיבא ויטול את חלקך... אף אחד לא יעשה זאת במקומך!!! ברור?? אל תשכח שאתה פה בגלגול הרביעי רק בגלל שעד עכשיו לא סיימת להשלים את חלקך!! זה מחכה לך! זה רק אתה!!

לרגל ימי השובבי"ם,

הדפסנו את הספר 'וימאן' באלפי עותקים חדשים עם הוספות ופרקים נוספים, וכולם חייבים להימכר!!!
מוקדש לחיילי הקדושה הנלחמים בעוז ובתעצומות בקרב האמיתי בדגל נאמנות לה'.
קוראינו היקרים: התגייסו לצבא!!! הצטרפו למאמץ המלחמתי המשותף, לתת תעצומות ותמיכה לכוחותינו, צבא ההגנה האמיתי של עם ישראל,
כוחותינו חזקים! ואנחנו פה בשביל להתחזק ולחזק, עוד כח, עוד גב.

ניתן להשיג בכל מוקדי ההפצה של גיליון זה, ואצל הנציגים בישיבות.

מחיר הספר - 20 ₪

שימו לב,

הספר וימאן מתורגם לאידיש:

בא"י: ניתן להשיג את הספר באידיש בקבוץ גלויות 9, ב"ב, ובנחמיה 10 ירושלים.

בארה"ב: ניתן כעת לרכוש בכל חנויות הספרים המובחרות בויליאמסבורג, בורו פארק, מונסי, וחדש!! **מונר.**

בכל הקשור לספר בארה"ב: 845-406-1364
באנגליה: בחנות ספרים מסרה, לונדון.

הספרים נמצאים ב"ה בכל רחבי

הארץ והעולם. (כמעט)...

לביור הנקודה הקרובה אליך:

052-7683095

המשך - חזון העצמות היבשות...

(המשך-) בחור יקר: אני במקרה יודע כמה קשה לך... אני יודע איזה ניסיונות יש לך... כן... אני פה זה שמבין ללבך!! ואני הוא זה שידוע כמה אתה לא!! לא מכוער... אני יודע איזה טהור אתה... אני יודע איזה נששמה טהורה אתה ואיך שאתה משתוקק להיות טוב... **אין לך ברירה!! אתה חייב להתגבר!! ולו בשביל הצלחת המערכה!!** תבין: יש פה כאלו שהם מצידם כבר סתמו עליך את הגולל... זה... אתה אבוד... הקב"ה שונא אותך ואין לך שום סיכוי... **ואני שייך לצד השני!** אני דווקא חושב כמו 'חושי הארכי' שאבא שבשמים מחכה לך והמו מעיו עליך.

קעת יש לך אחת משתי האפשרויות: או שאני צודק או שהם???

אתה חייב להתגבר!! ולו בשבילם!! למען שוררי!! תוכיח להם שהבא ליטהר מסייעין לוו!! כמובן שאתה לא צריך להראות את זה... ואתה גם לא יכול להראות את זה לאף אחד וגם לא לי... יש מישהו אחד ויחיד שצריך לראות את זה!!! אבא שבשמים!!! ותביא לו את זה בגדול!! בעעעע!! אני פה איתך!! אני יודע שאתה יכול... אני מאמין בך שיש לך את זה!!! ואני מבטיח לך וערב לך שברגע ובשניה שתשוב לאבא שבשמים ותעשה צעד אחד של התגברות גם אם אתמול הם צדקו ואתה היית שנאו ומשווק לפני המקום... הרי היום אתה אהוב ונחמד קרוב וידיד... **אני מבטיח לך!!** נכון שיש כאלו שסבורים אחרת ממני... אבל דוד המלך מסכים איתי... התורה הקדושה משננת לנו את זה עשרות פעמים...

זה קל!!! כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבך לעשותו...

הרמב"ן אומר: שהפסוק הזה קאי על תשובה... וכשהתורה אומרת שזה קרוב... אין הכוונה שזה לא קשה... זה קששששה... ומי כמוני יודע כמה שזה קשה לך... (והרי כמה שאני חושב שאני יודע אני הרי לא באמת יודע כי זה נורא קשה לך) אבל זה קרוב!!! זה פתחו של מחט!! זה דוקר אמנם כמו מחט מכאיבה... אבל זה רגע אחד של מחט... תנשום נשימה עמוקה ותגיד לאבא שבשמים: אני הולך על זה!! ולו בשביל שלא יגידו מטה רגלי... והקב"ה יסייע לך... הוא ינקה אותך עם המון המון אהבה וגעגועים... הוא ישוש עליך כמו אב שכול שהבן החטוף שלו שב אליו ממנהרות עזה... וגם אם תמעד אח"כ שוב אבל אתה כבר יודע את הדרך חזור!!! שבע יפול צדיק וקם... אתה אהוב... ה' אהב אותך... נר דולק ממך עד השמים... אף אחד לא רואה אותך... רק ה' יודע את זה... אף אחד אחר לא... גם לי אין רשות להיכנס לחדר יחוד הזה שאתה ממליך את ה' לבד לבד!!! מביט בך ובוחן כליות ולב... וה' עושה מהמאבק שלך שעשועים אינסופים בשמים... לראות את בנו האהוב שמוכן להציב דגל של נאמנות אליו יתברך בעוד פינה חשוכה בעולם שעד רגע זה עדיין לא נתייחד שמו יתברך ואתה נשלחת לשם במיוחד בשביל להיות הראשון שמניף שם את דגל של קדוש קדוש קדוש... ה' אני נאמן עליך ומכריז שאתה גם פה!!

אני רוצה שתבין בחור יקר: לי יש כבוד מהעלון שאני כותב (גם ביזיונות ב"ה) מי שמתנגד אלי... גם לו יש את השטעלע שלו... ומי היחיד שנשאר לבד?? **אתה!!** לך אין שום סיבה בעולם לפרוש מחטא... לא תרויח מזה שום דבר... אף אחד לא ידע מה עשית בכלל... אז למה?? למה אתה עושה את זה?? **נטו נטו נטו למענו יתברך!!** אתה יודע איזה נשיקה בורא עולם מקבל ממך?? אתה יודע איזה סערת רגשות ודמעות של אהבה וגעגועים אתה סוחט בשמים מכל התגברות 'סתמית' שלך??

ה' גם רוצה נשיקות!!! ה' גם רוצה אהבה!! ובינינו: מי מוכן היום לתת לה' נשיקה?? כולנו רוצים רק לקבל נשיקות מה'... מי היום מוכן לעשות משהו למענו יתברך בלי לקבל על זה תשלום מראש?? והנה אתה, הטמא והמשוקץ כפי שסיכמנו... אתה נמצא שם לבד לבד... ויש לך קעת ניסיון אאאדירי!!! ואם תתגבר אף אחד בעולם לא יעריך אותך... לא תרויח מזה ככלום והסיבה היחידה!!!!!! שאתה מתגבר זה **לא מפני דבר בעולם, לא פחד ולא יראה, ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ב"ה, אתה קולט איזו נשיקה 'גרעינית' אתה משגר לאבא שבשמים??**

אתה קולט איזו פצצה גרעינית של אהבה משוגרת בכל התגברות שלך?

ואם שוב ה' מסעיר אותך בעוד ניסיון אדיר... ושוב אתה מוצא את עצמך בסערת רוח ונפש... ואתה שואל למה?? למה אבא שבשמים עושה לי את זה? למה אתה מאתגר אותי במנהרות כאלו חשוכות? אתה יודע למה?

כי אתה טעים!!! אתה מתוק!! הנשיקות שלך האלו איפה שאף אחד לא רואה עושות לאבא שבשמים כזו נחת רוח אינסופית שאתה מזעזע את כסא הכבוד... והקב"ה שמח במעשיו ועוד רגע ה' מופיע כאן בתיקון השלם, תבין שהנשיקות שלך נדירות לאבא שבשמים... אין לו הרבה כאלה... אז מה לעשות... הוא מזמין ממך עוד נשיקה אחת כזו!! הוא צריך את זה... הנשיקה הזו דחופה לו... הוא צריך את זה בשביל להמתיק את חרון אפו מעמו מעירו מארצו ומנחלתו... הוא צריך מישהו שיעורר אהבה... שיעורר געגועים... אז תן לו את זה!!! מה איכפת לך...

והגישה הזו שאני מציג בפניך... מי כמוך יודע כמה שהיא אמת ואין בה שום הגזמה... זה ההיבט היהודי!! זה ולא אחר!! ואם יש מישהו שמנסה להתנגד אלי על הנושא זה... אל תעמוד מנגד!!! קום ודווקא תעשה קעת מאמץ עליו... ופרנציפ תן לאבא שבשמים עוד איזה התגברות... תגיד לאבא שבשמים: זה מוקדש למאבק שלי!!!

תגיד לאבא שבשמים: הרי אף אחד בעולם לא יודע איזה 'בן יחידך אשר אהבת' הקרבת לך קעת ע"ג המזבח... ואני עושה את זה רק כדי לעשות לך נחת רוח... אשה ריח ניחוח לה'!!! כן אבא שבשמים... אני רואה שבחודשים האחרונים אתה מפגין כעס... יש שפך של דם ושכול ואלמון בימים אלו... וכשאבא שבשמים מפגין כעס... במילים אחרות הוא שואל: מישהו פה אוהב אותך...?? למישהו פה איכפת ממני?? אז כן!!! אבא שבשמים, איכפת לי ממך... כי

אתה הרי יודע כמה קששששה לי לפרוש מ... ואתה יודע שאין לו שום ריווח אישי בזה... ואני עושה את זה רק למענך!!! כדי שתשמח במעשיך ואז חמול על מעשיך... תתמלא רחמים על בןך האהוב...

ואת המסר הזה שאמרתי עכשיו ומי כמוך מבין אותו עעעד הסוף... יש כאלו שרואים במסר הזה טומאה, ופסול, ומשוקץ, ומכוער... ולמה??

כי... כי מה זה צריך להיות... בחור מתמודד עם ניסיונות??

אתה לא מתבייש... פוי... טמא שכמותך... אין לך זכות קיום!!

לכן אני מזהיר אותך!!! זה בנפשנו!! אנחנו במלחמת קיום!! אתה חייב להתגבר ולו בשבילם!! ולו בשביל להוכיח ש-לא אמות כי אחיה ואספר מעשי קה... אני עשיתי תשובה והתפייסתי עם קוני ואתה תמשיך את זה הלאה... תעביר את הבשורה הזו הלאה 'אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו... בדורנו אין נצחונות... בדורנו יש ילדים שובבי"ם שמאוד מאוד מאוד רוצים להיות טובים, ומידי פעם יש מעידות, ואבא מחכה לנו בבית... ואם תשאר שם במנהרות ולא תשוב הבייתה... אתה נותן להם את הנצחון בידיים... לאלו שטוענים שאני ואתה משוקצים...

כמובן שאתה לא צריך להגיד לאף אחד... גם לא לי... זה דברים הכי אישיים בין לבין אבא שבשמים... רגע... ומה יהיה איתי??

מאיפה אני אקבל כח להמשיך הלאה...? זה בסדר... אל תדאג... אני סומך על אבא שבשמים... אם הקב"ה יקבל כמה וכמה נשיקות כתוצאה מהמאמר הזה... אז דבר ראשון: כל העלבון האישי שלי היה כדאי ולו בשביל להרויח את המיליונים האלו... ודבר שני: אני סומך על אבא שבשמים שירגיע את רוחי... ויתן לי כח להמשיך לעבוד עם עצמי!! לא להשלים עם החולשות שלי... להמשיך לעבוד עם עצמי...

אני פונה אליכם - אתם שקדשתם עלי מלחמה... אולי זכיתם להיות אותם חסידים ואנשי מעשה שהיו עומדים בשמחת בית השואבה ואומרים: "אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו..." כל הכבוד לכם!! זכיתם להיות צדיקים מעיקרא!! אבל אנא... תשאירו מקום גם למקהלה השניה... לקבוצה השניה של הבעלי תשובה שגם להם יש מקום בעזרת נשים של העזרה... ואבא שבשמים לא מוותר על הקטע השני שאז המקרופון עובר אלינו ואנחנו אומרים: "אשרי זקנותנו שכיפרה את ילדותנו!!" תנו לנו צא"נס... אל תדחו אותנו באמת הבנין... סו"ס אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחול לו...

אני הוא הבעל תשובה - החרדי מבטן ומלידה!! שלא גומר לחזור בתשובה!! וכבר שנים חוזר בתשובה ומי שחושב שזו בושה... מוזמן להצטרף לצעוד איתי יחד... נצעד שלובי זרוע לאורך כל הדרך... ואנא מכס... אל נא אחי תרעו!!! אני פונה כמובן לאלו שמעשיהם

בשביעי ודו"ק... היצר הרע ממוזמן לא מורתע... הוא משתולל... מגיח ממנהרות ופוחת באש חיה מול הצעירים שלנו... והם נלחמים ולא מוותרים!! נאבקים ללא חת!! מדובר בבחורים שלא היית חולם עליהם... מצד אחד זה יכול להיות בן עליה שלא יודע צורת מטבע שלא היית חולם שיש לו התמודדויות... ומצד שני בחור שנראה לך מודרני ומנותק ומסלסל בשערו ואתה לא מעלה על דעתך איזה קדוש הוא... איזה נשיקות הוא משגר לה' איפה שאף אחד לא רואה... **והחיילים שלנו צריכים כח!! צריכים תמיכה!! וגם אני ביניהם!!! אז תנו לנו את זה... תנו לנו גב!!**

תקנו!! תקנו את הספר וימאן... תשמרו עליו... תדברו על ליבם של המתנגדים ותפעלו שלא ירעו ולא ישחיתו... ואתה יודע מה... עזבו את הספר עצמו... תעבירו את הבשורה של הספר הזה!!! סו"ס בימים אלו נהוג לדבר בעיקר על פגעי הטכנולוגיה ואנחנו נאלצים להתמקד בעיקר בחולשה שלנו שאנחנו צריכים לפרוש... להתנתק ולחסום... זה נכון!! ומי שמכיר גיליון זה יודע שאני מבוסס בנושא הזה הרבה... אבל רבותי: לא לשכוח שיש גם חוזק!! בסופו של דבר אחרי כל האבטחות והחסימות... התמודדויות תמיד יש גם למי שאין לו פלאפון בכלל... ופה צריך המון אימון והמון חוזק!! צריך המון תעצומות מבפנים ויש לצעירים שלנו את זה!!! הספר 'וימאן' הוא בסה"כ אחד מהספרים שנותן כח וחוזק לרגעי התמודדות!! ו ואין לך מושג איזה גבורה נדרשת בדורנו מול מבול הרדידות והחומריות... וכוחותינו נלחמים בעוצמה... תגבו את המסר הזה... זה שובבי"ם!!! זה ולא אחר!!! לאסוף כח ולתת כח לצעירים שלנו ולא להחליש אותם... צאו!! צאו בהמוניכם ותעבירו את המסר הזה... (ואתם שם בארצות הברית... זכני ה' להוציא את הספר 'וימאן' באידיש אבל אין לי גישה שם... אני לא בקי בשבילי בורו פארק ומונסי ואני גם לא יודע איך עושים פרסומת באידיש... אז בבקשה... מי שרוצה זכויות בשובבי"ם...) תעבירו את הבשורה הזו הלאה... מתוך תפילה מעומק לב: אל יבושו בי קווין ה' אלוקים צבקות, אל יכלמו בי מבקשך אלוקי ישראל... עד כאן נאום שלי,

מכאן ואילך קבלתי הוראה נחרצת ממורי ורבי 'עיר וקדיש' הגאון ר' חיים אקרמן שליט"א (מגדולי תלמידי הגרא"מ שך זיע"א) שעד היום נשא אותי כאשר ישא האומן את היונק, וידי לא אזה מתוך ידו, והוא ממשיך לישא ולסבול אותי ומכה על קדקדי, הורה לי לפתוח גיליון זה, והוא נותן את גיבויו המלא והוא כעת הורה לי חד משמעית שלא לשנות בכהוא זה מהסגנון של הגיליון!!! (המכתב מצורף לכל מאן דבעי) ומכאן ואילך כל מי שיש לו טענות על הנכתב כאן, שיפנה אליו. פתח בגנות ומסיים בשבת... אם פתחתי בקול ענות חלושה... אסיים בסימן קריאה ארוך וממושך!!!!!!

היום, מי שמכיר את ההתמודדויות ואת האתגרים של דורנו... היום כל בן ישיבה וגם כל אברך כולל מוצא את עצמו בשוק שבו רב כהנא נאלץ להסתובב!! היום כל רווק הוא בגדר 'דר בעיר', ובשביל לא לחטא הוא צריך המון כח! ולכן היום גם רבי מודה שחיבים לשנות לתלמידיו בשוק!! לכה"פ גם!!! גם בשפת השוק... כי השוק הזה היום הוא בגודל של דיסק אונקי והוא נכנס לך לתוך הכיס... השוק הזה נמצא גם בתוך בית המדרש!! ומי שחושב שהנתונים הם אחרת... ש- **יקום!!**

מי שחושב שבית המדרש שלנו חסין מהשוק הזה? ש- **יקום!!**

אני שונה ל'תלמידי' בשוק!! לא אני הבאתי את השוק לכאן... גזרה חכמתו העליונה שהשוק הזה פה והוא מהלך עלינו אימים והוא נמצא בתוך כל פלאפון שיואמי... ובכל העברת קבצים בנגן...

מי שמכיר אותי יודע שיש לי כבוד עצום לדור המבוגר... לאלו שהשפה שלי רדודה מידי בשבילם... ואוי ואבוי אם זה היה אחרת... אם הדור שלפנינו לא היה מרומם יותר מאיתנו איך אנחנו היינו נראים היום... מוכרח להיות שהשפה שלי תהיה רדודה בייחס לדור הקודם!! אבל אנא מכס... תכירו בנו!! כמו שהסגנון של הדור שלכם היה פחות מדור שלפנינו... הדור שלנו גם לא נשאר באותו מקום... (אשתי ניחמה אותי בסבא שלה המשגיח הרב וולבה זכרנו לברכה, שגם הוא ספג התקפות על הספר 'עלי שור', שהיו בשעתו שטענו שזה סגנון וגישה שלא מוכרת להם מביהמ"ד הישן... והיום צועקים עלי למה אני לא כותב מכובד כמו הרב וולבה... לא נותר לי אלא להתנחם שיום יבא ויתקיפו את הבן שלי למה הוא לא מדבר בלשון הנקיה והמכובדת של אביו מעתיק השמועה והשריד לדור דעה...)

עוד רגע אשיחה וירווח לי... בימים אלו הושקע ממון רב והשקעה רבה בהפצת ספר וימאן, ואני הצפוני התמים!! לפתע מגיעים אלי איומים... 'נרים' לך את הספרים... נחטוף לך אותם... אני לא מכיר את השפה הזו (ואני חושב שיהודים יראים ושלימים לא חשודים על גזל... אני צודק??) ואשר על כן: אני פונה אליכם קוראי גיליון אז נדברו... היות ולאורך כל התקופה האחרונה ישנו פולמוס שלם ונרחב סביב הייחס לחיילים... וכמה להירתם וכמה להיות שותפים במאבק המשותף יחד איתם... אז הנה!!! הגיע זמנכם!!! להוי ידוע לכם שכוחותינו!!! צבא ההגנה של 'יוצא צבא בישראל', זה אותם שישים גיבורים סביב לה... אחוזי החרב מלומדי המלחמה איש חרבו על ירכו במאבקי הקדושה בדורנו.

הם החיילים שלנו!! הם כוחותינו!! הם נלחמים כאריות בקרב!!

ואני באופן אישי יכול להעיד מתוך היכרות אישית היישר משדה הקרב... אם הייתם יודעים באיזה קרבות אדירים הצעירים שלנו מתמודדים ובעוצמה ובנחישות... אם הייתם פוגשים חלק קטן מה'גבורה' היהודית שאני לבד פוגש מצעירים שלא הייתם חולמים עליהם... הייתם פשוט יושבים ובוכים מהתרגשות... (ואז הייתם גם יותר מבינים למה אני כ"כ לוקח ללב את המאבק הזה...) רבותי: **הצבא שלנו חזק!!!** כוחותנו חזקים בשטח!! **נלחמים בגבורה אדירה!** לא קל להם!! (איך מישהו אמר לי?? מי שעדיין חושב שהיצר הרע דור שלנו מורתע!! שידע לו שהוא שייך לששי באוקטובר ולא

לשם שמים, ואני מציע לכם לחשוב שוב האם ההתנגדות שלכם היא רצון ה'... כי לא בטוח!! **לילא יהיו הפתעות בשמים!!** כי אני אף פעם לא הייתי מושלם... ואני פשוט עובד על זה... אבל מי שכן בטוח שהוא מושלם... מומלץ לו מידי פעם לוודא את זה... גם רבי יוחנן בן זכאי ברגעי פטירתו, לא התבייש לברר ולשאול את עצמו שוב ושוב 'שני דרכים לפני, אחת של גן עדן ואחת של הגינם ואיני יודע באיזו דרך מוליכין אותי', ולכן אני צריך שוב לבדוק האם אני בדרך של גן עדן!! ריב"ז לא היה לגמרי משוכנע בעצמו!! (מה שבטוח, היה לו אחיין אבא סיקרא ש-לו אף פעם לא היו ספקות... הוא היה משוכנע בטריילון אחוז שהוא צועד בדרך הנכונה והוא הולך דון און דון היישר לגן עדן... ולכן הוא היה נראה כמו אבא סיקרא...) דבר אחד אני יכול להעיד על עצמי: אני לא כ"כ בטוח שאני הולך לגן עדן!!! אבל לפחות אני עובד על זה... ועובדים על זה קשה... ומידי שבוע אני פה הטיפש שמוכן להוציא קבל עם ועדה את המוגלה החוצה... אני מוכן להודות בחולשות... ולחזור בי השכם והערב מטעויות של עצמי... ומי שקורא גיליונות אלו כנראה שגם לו יש סבלנות והוא מוכן לתת לי את הזמן שלי עד שאני אכריז על נצחון סופי של היצר הרע והכרזה על אדם השלם בקדושת יוצרו!! לבנתיים דרך ארוכה לפני ועובדים על זה... מי שמזועזע מהחולשות שלי והוא משוכנע שהוא כן מושלם... לא נותר לי אלא לקנאות בו!! אבל לפחות שלא יפריע לי... מה לעשות ש-לי ולקוראים שלי יש את הקצב ה'איטי' שלנו... (ואתה שקדשת עלי מלחמה, עד היום זכיתי להיות פשקוויל... ואני רוצה להמשיך להיות כזה, אל תאלץ אותי בכח להתמסד!! אל תאלץ אותי להוציא הסכמות מקיר אל קיר מכל קצות הקשת התורנית... כי זה מוכן לי במגירה!! תן לי להישאר עוף מוזר... לטובת כולנו...)

ואם הגענו לכאן... אני רוצה אחת ולתמיד להסביר את העמדה שלי!!

פעם!!! לפני 1750 שנה... היה ויכוח בין שני גדולי הדור!! רבי ור' חיא, ר' חיא היה שונה לתלמידיו **בשוק!!** יורד לעם... מדבר בשפה העממית... ורבי התנגד לזה!!! רבי אפילו נקט צעדים ונידה את ר' חיא למשך 30 יום על זה!!! מאוד קשה להכריע כמי נפסק להלכה... האם כרבי או כר' חיא?? כי מצד אחד רבי הקדוש זה רבי!!! זה מוסר התורה!! ואין לנו גדול מרבינו הקדוש... ומאיך מצונו שאליהו הנביא היה בצד של ר' חיא, 'גדולים מעשה חיא' שאלמלא הוא נשתכחה תורה מישראל... (כלומר: התורה של רבי עצמו!! הייתה צריכה את ר' חיא, ואלמלא ר' חיא נשתכחה תורתו של רבי הקדוש)

עכ"פ מאז חלפו קרוב ל-1800 שנים... וכמדומני שעד כאן לא פליגי רבי ורבי חיא אלא באותם דורות שעיקר מניין ובנין לומדי התורה היו תלמידים שתוכם וכברם (שהרי מכריז רבי: מי שאין תוכו כברו אל יכנס לביהמ"ד) היה רק פה ושם איזה רבי צדוק וחבריו שהיה לה התמודדויות נוסח 'רווק הדר **בשוק** ואינו חוטא' ועליהם נאמר 'גיבורי כח עושי דברו...' או רב כהנא שהיה 'קמזבין זיקולי' בשוק והיו לו התמודדויות וניסיונות בשפראן של שוק... ובשביל הקומץ הקטן הזה רבינו הקדוש סבר שזה לא מצדיק מספיק בשביל שר' חיא ינהג פחיתות כבוד בתורה וישנה לתלמידיו בשוק שהרי נמשלו דברי תורה כירך בסתר... **אבל היום???**

למעשה ר' שלוימלה ההונגרי... שיצא גם צדיק... וגם פושע... וגם פוילישער...

אוי אוי... ר' שלוימלה לא ידע איפה לקבור את עצמו... רק זה מה שהיה חסר לו... לפני שבוע הגיע אליו ר' זלמן השכן והודיע לו: אני נוסע לגוזז את הצאן... ואני צריך שמישהו ישים עין על הפרה שלי... האם אפשר לשים אותה אצלך בחצר... ותשמור עליה... ר' יצחק הסכים... קיבל על עצמו להיות שומר חינום!!! ותכל'ס ר' יצחק היה עסוק בשבוע האחרון... הוא בדיוק קנה פראק לרגל פתיחת סדר לימוד במוצ"ש (מברכים...) הוא היה עסוק בלקבל חסיות ולבנות את הלוגו... והוא שכח את דלת החצר פתוחה... לא שמרה כראוי... והפרה יצאה ו... וכאילו בלעה אותה האדמה... הוא סובב בכל השווקים והכרמים ולא מצא אותה... ר' יצחק חזר הביתה בכתפיים שמוטות... אוי אוי איזה פשלה!!! אני באמת לא הייתי בסדר... מה שנכון נכון... אני פשעתי בשמירה... אני חייב לשלם כדן שומר חינום שפשע בשמירה!!! ואני אשלם כדן... אבל איזה ביזיונות... רק עכשיו קניתי פראק... אני בסה"כ נחשב פה בעיר כבן אדם מכובד... ופתאום כולם יתחיל לדבר... פתאום כולם יקראו לי הרב הפושע... כן... אם פשעתי בשמירה אז אני פושע!!! לא איכפת לי לשלם... אבל איך פושע יכול ללכת עם הפראק החדש...

אשתו של ר' יצחק ניסתה להציע... רגע... אז אולי תגיד שזה בכלל נגנב ולא באשמתך ואז ירדו ממך... ר' שלוימה הזדעזע... מה... נראה לך שאני שקרן?? הרי שומר חינום חייב בפשיעה ופטור בגניבה, אתה רוצה שאני אשקר ואגיד שזה נגנב בשביל שיפטרו אותי בו בזמן שאני חייב... יש גבול!!! אני אמנם פושע!!! אבל לא גנב!!! אפילו בשעת חורבנה של ירושלים לא פסקו מסנה אנשי אמנה... אני מעדיף להיות פושע בלי פראק!! מאשר להיות טוען טענת גנב עם פראק!!! אם אני פושע והתחייבתי לשלם, אז אני אשלם עד הפרטה האחרונה... רק כאוב לי הפדיונות... לא נעים לי המעמד הזה שבי"ד יחליטו שאני פושע וחייב...

ר' זלמן סיכם עם ר' שלוימה ללכת לבי"ד מחר בבוקר... ר' שלוימה באותו ערב מגיע הביתה מדוכדך... שלום... הפושע הגיע... הוא אומר בקול נכאים... הוא התיישב לאכול ארוחת ערב ואז אשתו פנתה אליו... תקשיב... נפל לי בראש רעיון מדהים!!! תקשיב טוב... אתה תלך לבית דין ותגיד שהשור נגנב שלא באשמתך!!! ר' שלוימה שוב קופץ ממקומו... מה פתאום... אבל רגע רגע... חכה... תן לי לגמור את המשפט... אל תדאג... העניין הוא כך: אתה תגיד שהשור נגנב!! ואז בית דין יגידו לך... טוב!! שומר חינום שטוען טענת גנב צריך לישבע! ופפה!!! פה אתה תקום על שתי רגליך!!! תרים את הידיים על הכובע בתנועה של 'שמו שמים' ותגיד לא!!! אני לא מוכן להישבע!! ואז יסבירו לך... תקשיב... אתה מוכרח להישבע... כי אם אתה לא נשבע, אתה חייב לשלם!! ואז אתה תשתוק לכמה דקות ובסוף תגיד... לא!! איך כען נישט... היות ואני לא מסוגל להישבע... אני מעדיף לשלם מאשר להישבע... אתה תוציא 4000 שקל מזומונים מהכיס ותתן אותם ישירות לר' זלמן... וכולם יצאו נפעמים מהיראת חטא שלך שאתה מוכן לשלם טבין ותקילין העיקר לא להישבע...

בקיצור: ככה יצאת צדיק!!! במקום לשלם כמו איזה פושע... תשלם כמו צדיק... ר' שלוימה התלהב מהרעיון... הוי הוי הוי... אגיוואלדיג... איזה חכמת נשים בנתה ביתה...

מחרת בבוקר... בבית הדין... ר' זלמן התובע ור' שלוימה הנתבע... ר' זלמן סיפר בקצרה את השתלשלות הדברים... נתתי את הפרה שלי לר' שלוימה... הוא קיבל על עצמו להיות שומר חינום!!! חזרתי מלגוזז את הצאן... ומתברר שהפרה איננה האב"ד פונה לר' שלוימה... אתה מאשר את כל הפרטים?? כן!! קבלת על עצמך שמירה... כן!! נו... ומה קרה לפרה?? קולו של ר' שלוימה רעד קצת ואמר בשפל קול: זה... זה נגנב!!! היינים הסתכלו עליו לתוך העיניים... בנימה שלו היה נשמע משהו לא הכי אמין... (בטח שלא...) האב"ד התחיל לתחקר אותו... ר' שלוימה הסמיק כולו... כן... הם לא מאמינים לי!!! (והם צודקים... בטח... גם אני לא מאמין לעצמי שאני משקר ועוד לא בשביל לחסוך כסף אלא בשביל כבוד... איזה ביזיונות) שלוימה השתדל לייצב את קולו והבהיר שזה אכן נגנב וזה לא באשמתו... טוב... הבי"ד המשיך הלאה... היות ובשביל להיפטר צריך 'ונקרב בעל הבית אל האלוקים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו', אתה צריך כעת להישבע ש... שלא שלחת בו יד...

ואז ר' שלמה לפתע נעמד בעוז ותעצומות והכריז בקול חזק ובורר: אני לא נשבע!!! (כן... זה כבר לא שקר... זה אמיתי ולגמרי אמיתי) אני ירא שבועה!!! בית דין הופתעו מהנחרצות הפתאומית של ר' שלוימה (שעד הרגע דיבר בהססנות מתחת השפם והפראק...) אבל... אבל אתה יודע שאם אתה לא נשבע... אתה תצטרך לשלם?? ?

כן... אני מודע לכך!!! אני מוכן לשלם כמה שצריך... העיקר לא להישבע... העוילם התפעל מהיראת שמים הצרופה של ר' שלוימה... אט אט השמועה עברה מפה לאוזן... תקשיבו... ר' שלוימה מוכן לשלם על הפרה טבין ותקילין, העיקר לא להישבע... פששש... תשמע... איזה גדלות... כולם נפעמים... מתרגשים...

יש לציין שר' זלמן היה מאוד מופתע מההפתחות הפתאומית!!! כי... כי עד עכשיו הוא הבין שהיה פה מחלל מצידו של ר' שלוימה... אבל ברגע שר' שלוימה פתאום טוען כבזו נחרצות שהפרה נגנבה!!! ובכזו נחישות הוא מודיע שהוא לא מוכן בשום אופן להישבע... החושים של ר' זלמן התחדדו... **משהו פה חשוד ליי!** אני חושד שר' שלוימה הוא אפולישע קאפ... יש לו חוש בעסקים... ואם הוא טוען שנגנב והוא כ"כ נחוש לשלם כנראה שהוא רוצה לעשות על זה קופה... כנראה שלר' שלוימה יש כבר מידע מודיעיני מוסמך מי הגנב... והוא כנראה בונה על התשלום ד' וה'!!! תבין: גנב שנתפס עם פרה הוא משלם חמש פרות!!! השאלה למי הוא משלם את זה? אז כל זמן שהפרה שלי, הוא משלם לי, אבל ברגע שר' שלוימה משלם עליה כי הוא לא רוצה להישבע... קיי"ל: 'שילם ולא רצה לישבע, נמצא הגנב משלם למי? למי שהפקדון אצלו, בקיצור: ר' שלוימה כנראה 'בונה' על עיסקה, הוא ישלם פרה אחת, ואח"כ יגזור קופה של חמש פרות... חכה חכה, ברגע שאני אצא מבית דין... אני מיד שומע שהוסר צו איסור פרסום שהגנב אכן נתפס... ר' זלמן קם בבת אחת והכריז טוטופ!!! אני רוצה לעצור את גמר הדין!!! אני לוקח אחרונה... אני מושך את התביעה!! זה בסדר... אני לא תובע את ר' שלוימה... אני סומך עליו בעיניים עצומות... אנחנו נסתדר בינינו... כעת ר' שלוימה יצא לגמרי מבלבל... איזה פלונטר... אני בסה"כ רציתי לצאת צדיק... רציתי לשלם בלי שיחשבו שאני פושע... בסוף ר' זלמן עשה ממני איזה פוילשער מתוחכם שרוצה לעשות קופה, לך תסביר לו שאני בכלל הונגרי!!! אני לא מחפש לעשות קופה... אני בסה"כ רוצה לצאת מכובד... ותכל'ס... מה אני עושה עכשיו עם ר' זלמן? הוא כבר בנה בניינים באירי שעוד רגע מופיע לו פה הגנב והוא מתעשר בחמש פרות... ותכל'ס, אני יודע את האמת... שאני פושע!!! ואני חייב לשלם...

בקיצור: יצאתי גם צדיק... וגם פושע... וגם פוילישער על הדרך... תכל'ס... הכולל נפתח!!! התרומות הגיעו... ור' שלוימה מרגיש נקיפות מצפון... אני פושע!!! ה' ריחם על ר' שלוימה ובאותה שעה שבבית הדין התנהל המשא ומתן... באותה שעה בדיוק ירון העבריין מצא פרה רצה בין הכרמים... הוא מיד גנב אותה... אחרי יומיים אכן תפסו אותו והתברר שזו הפרה של ר' זלמן... ר' זלמן באמת קיבל תשלום ד' וה'... ר' יצחק מאוד שמח בשבילו... כי אם אני הייתי משלם, לא היה לי זכות לקבל, כי ממני זה רק נאבד, ואילו מר' זלמן זה באמת נגנב... האם אני צודק? לא בטוח!!!

גודל מעלתו וחשיבותו של חודש שבט!!!

חודש שבט הוא חודש מאוד גדול... זה חודש שיש בו השפעות מאוד גדולות... ולמה?? כי הוא בדיוק חודש אחד לפני חודש אדר!!! ואם השנה יש אדר א'... אז בכלל... חודש שבט הוא הההחודש שלפני חודש אדר א'... ולא זו בלבד אלא הוא גם החודש שאחרי חודש טבת... בקיצור: לא הצלחתי למצא משהו מיוחד בחודש שבט...

אם יש בחודש שבט מאפיין מיוחד... זה שהוא מכבא את שיא השגרה... אמצע החורף מאיזה כיוון שתהיה... אפילו חודש תמוז לא שגרתו כמו חודש שבט... ולכן!!! זו הסיבה שאכן מוזל חודש שבט זה מוזל דליל!!! דלי זה כלי!!! את הדלי אתה יכול למלאות ואתה יכול להשאיר ריק... אתה יכול למלאות אותו רבע... שלישי... חצי... (תשאל את אמא שלך... הכל תלוי כמה חדרים היא מתכננת לשטוף בפעימה הזו) זה בדיוק העבודה והמעלה של חודש שבט!!!

חודש שבט זה שקט!!! אבל שקט **תעשייתי**!!! שקט זה יכול להתפרש כמשהו מת... דומם... לא זו... משעמם... ומאידך: שקט זה משהו שמאוד מאוד נחוץ למי שרוצה לעשות משהו רציני והוא צריך בשביל זה שקט... שקט תעשייתי... (להבדיל בין הטוב לרע... הדבר הכי נחוץ כעת לחאמס זה שקט... הוא מתכנן להפסקת אש של כמה ימים...) החכמה היא לנצל את השקט הזה לעשות דברים חשובים שאי אפשר לעשות אותם עם בלגן... רק עם שקט!!! והדבר שהכי נצרך לשקט תעשייתי זה להיכנס ללימוד!!!

בשביל להיכנס ללימוד צריך שקט... ותתפלא לשמוע... אולי אתה חושב ש'להיכנס ללימוד' זה משהו כזה נדוש... אז זהו שלא!!! להיכנס ללימוד זה הצתה שצריך לעשות אותה כמה פעמים בחיים... כל בחור מתמיד בישיבה קטנה... שהוא אש בוערת באהבת תורה מהבוקר עד הערב... כל האש הזו נוקפת ומתייחסת לאיוושהי תקופה ספציפית שאז הוא פשוט הצית את עצמו!!! נכנס!!! נכנס ללימוד... היה לו איזה תקופה שהוא החליט לתת גז ולהיכנס... וזהו... הגפרור הובער ומאז הוא דולק... כמובן שיש כאלו שזה נכבא אצלם יותר מהר... ויש יותר לאט... ויש כאלו כמוני שכל יום מחדש צריך להבעיר את עצמם... אבל זה לא מושג!!! גם מי שצריך להבעיר את עצמו כל יום... אם הוא בחור או אברך שיש לו טעם בלימוד ותכל'ס הוא יושב ולומד... הגישמאק שלו בלימוד נוקף לתקופה מסוימת שבה הוא 'נכנס ללימוד' וזה הוצת... וזו הסיבה שלפעמים גם המתמדי מהישיבה קטנה... כשהוא הגיע לישיבה גדולה משהו שם לאט לאט התייבש... הוא התחיל לפטפט הרבה בסיידר... והוא כבר מסיק מסקנות שמי יודע מה קרה לי... אבל לא!! כל הסיפור הוא הצתה מחודשת... אתה בסה"כ צריך לשחזר את ההצתה שהדליקה אותך באמצע שיעור א' ישיבה קטנה... לשחזר את זה... ובשביל זה צריך לשים הכל בצד... מה שנקרא "תבא אחרי החגים..." להזיז את כל האירועים לצד... ולהיכנס ללימוד!!! בחודש הקרוב, אין קווי מידע, אין עיתונים, אין מלחמה, אני רוצה לצאת כמה שפחות מהישיבה... אני רוצה שוב להיכנס ללימוד...

החודשים של החורף הם בדיוק התקופה המתאימה לכך!!! **אם אתה חושב שיש לך מה להתרענן... זה הזמן!!!** ואם בזה החודש- חודש שבט אתה תזכה לסמן אותו כחודש שבו החזרתי לעצמי את האש ואת הגישמאק ואת השקיפות בלימוד... זה כבר לא יהיה כמו החודש אחד שאחרי טבת, חודש אחד שלפני חודש אדר א'... זה יהיה דלי מלא על גדותיו!!! חודש שבט יהפוך להיות החודש שממנו ישקו את כל החודשים... חודש אדר יהפוך להיות החודש המיוחס שהוא אחד אחרי אותו חודש שבט... חודש ניסן יהיה גם מיוחס כי הוא רק חודשיים אחרי אותו חודש... כן כן... היה לי כזה חודש שבט... גם אני שונא שגרה מושבע... יום אחד עניתי אמנ בעל כרחי וגיליתי שהשינויים המשמעותיים ביותר בעבודת ה' ובשמיין התרחשו דווקא בחודשי השגרה... בשקט התעשייתי... בקיצור: הדלי לפניך!! תחליט מה אתה עושה אותו... כמה אתה ממלא אותו...

בתור חיפאי שמתגורר בצפון... התחושה בימים האלו מאוד מוזרה!!! החיזבלאלא כל היום מצלם!! מצלם!! הוא לא כ"כ שולח טילים... הוא בעיקר שולח כטבמי"ם- כלי טייס בלתי מאוישים למטרות צילום... בקיצור: אתה מרגיש כמו שעה שלפני החתונה שהמשפחה מגיעה לשלב של הצילומים!! ובשבת האחרונה קרה דבר שהוא אולי משהו סמלי!!! אבל אני חושב שאנחנו בתור חרדים לדבר ה'... אמורים לזהות כאן איזה קריצה משמים... החיזבלאלא שלח בפעם הראשונה טיל מדויק!!! מדובר בטיל המדויק הראשון שפגע פגיעה ישירה!! ואיפה?? בג'רמאק!!! פסגת הר מירון!!! אל תבהל... אין שם משהו מיוחד... אין שם מחסן תחמושת... אין שם חומרים כימיקליים מסוכנים... אבל מה כן יש שם? **זה הענינים של המדינה! התצפית בה"א הידיעה של המדינה!**

הם פגעו בענינים של המדינה... מכל הכיוונים רואים פה את הסוגיה של ענינים... מצלמים אותנו... רוצים לראות אותנו... וגם כשמצליחים לפגוע... פוגעים לנו בעמדות התצפית... בענינים!! לא יודעים!! תקח את זה לאן שאתה רוצה... אבל זו העובדה!! ואם מדובר במירון שזה ציון המצוינת של רשב"י אז בכלל... תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו!!! הצדיקים נקראים עיני העדה... הנושא כעת מתמקד בענינים!!!

מה שבטוח: לענינים יש כח מאוד מאוד חזק!!! לטוב ולמוטב... **סתם ככה: ולבר את האוזן:** בהתחלה לא הבנתי... הרי החיזבלאלא שלח כבר עשרות כטבמי"ם למטרות צילום וכל פעם מחדש מייטיים לו אותם שוב ושוב... בשלב מסוים שאלתי בתום לב: מה... הם לא מבינים עניין?? הם לא רואים שכל פעם מפוצצים להם את זה מחדש?? אז למה הם ממשיכים לשלוח עם כל המרץ??

עד שמישהו הסביר לי: שוייטה שכמותך!! אתה לא מבין?? ברגע שהחיזבלאלא שלח כלי טייס בלתי מאויש... ברגע שהוא נכנס לשטח ישראל!! גם אם אתה מיירט לו את זה תוך 25 שניות!!! ה-25 שניות האלו זה מספיק ל!!! זה מה שהוא רצה!! הוא לא צריך יותר מזה!! ולמה? מסיבה פשוטה: כי זה לצרכי צילום!!! צלם מקצועי לא צריך יותר משניה אחת של פוקוס!!! רק שניה אחת תחייך וזה מונצח... 25 שניות של צילום זה עולם ומלואו... בינינו... אני צריך לספר לך מה זה צילום??

מילא כשהאויב רוצה להזיק... להשמיד... להרוס... אבל כשהוא רוצה לצלם?? הוא לא צריך יותר מכטב"מ אחד שגייע למפרץ חיפה!!!

על אותו משקל: אנחנו צריכים לדעת שהאמונה שלנו כיהודים שכל עבודתנו בזה העולם היא הפיכת הווה לנצח!!! זה כל המהות של יהודי!!! יהודי הוא מכונה פלאית שיש בכוחה להפוך רגע- לנצח!!! בן אדם יכול לחיות כאן בעולם 90 שנה... לטחון שוארמות ובשרים ולקשקש ולערבב והכל בסוף יורד אלי קבר כי כל העולם שלנו זה הבל ורעות רוח... אבל הדבר היחיד שכן קיים לנצח זה אתה הוא מלך קל חי וקיים!! ואם היה לאותו יהודי חילוני כמה רגעים לא אמת במשך שנות חייו שהוא פתאום יצר קשר עין עם בורא עולם!!! קיים מצוה שכתובה בתורת הנצח!! דיבר דיבור תורה אחד ש-לעולם ה' דברך ניצב!!! ניצב בשמים!!! זהו!! הרגע הזה מונצח!!! המעשה הזה מונצח!! כי הוא מיוחס לבורא עולם שהוא הנצחיות היחידה בעולם!! לא יעזור כלום... אותו יהודי יזכה לעולם הבא... כי הוא מונצח!! יש לו כמה רגעים בודדים בחיים שהם מונצחים!!!

אני אתן לך דוגמא: אנחנו כעת בדור המצלמות... כל גדולי ישראל שזכינו לאורך ה-90 שנה האחרונות יש לנו את דמות דיוקנם... אפילו הבן איש חי והחפץ חיים, יש לנו את דמות דיוקנם והיא מצולמת כמעט מעל כל ספר שיצא מהם... אבל תחשוב על ר' נחמן מברסלב או ר' חיים מוולוז'ין... אין!! אין לנו את דמות דיוקנם!! אין לנו שמץ של מושג איך הם ניראים... (ואתה מבין לבד מה היה קורה אם הייתה תמונה שלהם... היא הייתה מצולמת על כל חוברת חיזוק על ברסלב ועל כל מסמך של ועד השיבות) ולמה?? למה אין לנו את דמות דיוקנם?? מה חסר בשביל שיהיה לנו תמונה שלהם?? חסר לנו שניה אחת!!! שניה אחת של הנצחת מצלמה!! לא צריכים יותר מתמונה אחת!!! ובשביל תמונה אחת לא צריך יותר משניה אחת!!!

מה לעשות שאפילו את השניה אחת הזו אין לנו!! אצל הבן איש חי היה את השניה הבודדת הזו!! עד כמה שידוע לי יש ממנו תמונה אחת בלבד... וזהו... לא צריך יותר... הדמות שלו כבר מונצחת כאן אצלנו...

אז להבדיל על אותו משקל... יהודי הוא מכונה שהופכת הווה לנצח!!! יש שעה אחת של 'תשובה ומעשים טובים' בעולם הזה יותר מכל חיי העולם הבא... כי כאן בעולם הזה ניתנת האפשרות להנצח... מילה אחת של תורה!! אמן יהא שמיה רבה אחד... המשמעות היא שלקחת הווה נפסד של העולם הזה ותרגמת אותו לנצח... את השניה הבודדת הזו אי אפשר לעשות בעולם הבא... ואילו בעוה"ז זה מתגלגל לך בין הרגלים... (על משקל, כמו שיש לנו אינספור תמונות של ר' חיים קניבסקי... ותביא לי תמונה אחת של היילנד גאון...? אין!! כי לשם השוואה הדור שלנו הוא דור שניתן להנציח וכל ילד יכול לצלם 5000 צילומים במצלמת 'בת מצוה' הכי פשוטה... ואילו בדורות הקודמים אפילו תמונה אחת לרפואה אי אפשר היה להשיג... דוק מינה לעניני הייחס בין העוה"ז לעוה"ב) תבין: החיזבלאלא לא צריך יותר מתמונה אחת מוצלחת!! הוא לא צריך יותר מכטב"ם אחד יעיל שהגיע עד המפרץ ושם גם אם יורט והתפוצץ הוא כבר עשה את שליחותו נאמנה... ולמה?? כי זה מונצח!!! כשיש פה הנצחה... אתה יכול לייטר... לפוצץ... אנחנו- מה שאנחנו רצינו לראות ראינו!! את ההישג שלנו עשינו!!!

לפני הרבה מאוד שנים... לפני קרוב ל-4000 שנה אברהם אבינו עקד את יצחק בנו... ועברו מאז המון שנים... והאירוע עדיין "לא הסתיים". אנחנו לא גומרים להשתמש בקלף הזה... אנחנו תוקעים עם זה ברה"ה... וכל ביהמ"ק שלנו ממוקם שם... מה יש?? די... לא נראה לך שעבר על זה חוק ההתיישנות?? כמה אפשר להשתמש בקלף כ"כ עתיק??

מה התשובה?? מה לעשות!!! כשאברהם אבינו עקד את יצחק בנו... ה' הנציח את זה!! ה' צילם את המאורע וזהו!! מאז זה מונצח!!!

פסוק מפורש: ויקרא אברהם שם המקום ההוא **ה' יראה!!!** אשר יאמר **היום !!!** בהר ה' יראה!! מה פירוש "אשר יאמר היום"??

העניין הוא שהיות וה' **יראה!** היות וה' הנציח את המעמד של עקידת יצחק... אז מכאן ואילך אברהם לא עקד אלא **עוקד!!!** יצחק לא נעקד פעם, אלא כעת הוא עקוד ואפרו צבור ע"ג המזבח...

כשמדברים על עקידת יצחק אנחנו לא מדברים על היסטוריה... אנחנו עוסקים בחדשות עדכניות!!! **אשר יאמר היום!!!** זה קורה הרגע!!! במסגד אל אקצא... ברגע שה' מצלם!!! זה מונצח!!! ובאותו מעמד ה' נשבע לאברהם אבינו שכאן יהיה מקום העבודה של יהודי, ומכאן ואילך כל מעשה מצוה שיהודי יעשה ומיוחס לתורת ה' ולא לוקים חיים יש לו הווה נצחית!!!

ואם הנגן של אברהם אבינו- יוסף... עובר ניסיון קשה איפה שאף אחד לא רואה... וגם מאז עברו המון מים בנילוס... זה לא משנה!! יהודי שעושה למענו יתברך!! **ה' יראה! ה' מנציח!** זהו!! מכאן ואילך זה לא קרה אלא קורה!! מתהווה כל הזמן!! קיים לנצח נצחים...

זה שאני כבר ממוזמן שכחתי מה הייה... וכבר עברנו לסדר א' הבא... לעמידה בניסיון הבא... זה לא משנה... המעשה שלך מונצח!!! זה לא אפשר היום לצלם מלא מלא תמונות במצלמה דיגיטלית זו לא סתירה שכל תמונה בפ"ע היא הנצחה!!! רק מה?? זה לא סתירה שאפשר למחוק הנצחות!! למי שידוע איך מתנסקים עם מצלמה... יש אפשרות למחוק!! וזה לא סתירה... אם לא תגע בזה וזה ישאר ככה, תהיה פה הנצחה... ואם תחליט למחוק, אז לא עשינו עסק... מחקנו את הנצחה... כן... מה לעשות... גם העבירות שלנו מונצחות!! אבל יש אפשרות למחוק את הנצחות הלא סימפוטיות... ולהשאיר את הנצחות האידיאליות...

אם כבר הגענו לכאן... זה המקום שוב ושוב להתריע אודות פגעי הטכנולוגיה... כבר כתבתי כאן לא פעם... יש את הסיפורים המזעזעים על כאלו שהתחברו לרשת ואיבדו שם את לחלוחית היידישקייט שלהם... מדובר במשפחות שמתפרקות... ואנשים שהנפש שלהם מפורקת מזה... אבל אני משום מה... פחות מכיר את הסוג הזה... יותר נכון: מעדיף לחמוק ולא פלגוש את הרגדיות האלו (והלוואי והייתי מצליח) כשאני מדבר על פגעי הטכנולוגיה... אני מדבר על משהו הרבה יותר סולידי!!

אני בסה"כ מדבר על אברך בן עליה!! היה בן עליה!! ונשאר בן עליה!! ופעם אחת!!! פעם אחת בשוגג או באונס או בקרוב למזיד... לא משנה מה... פעם אחת הוא שלח כטב"מ והציץ ונחשף לתכנים גרועים... וזהו!!! כמו שהחיזבלאלא לא צריך יותר משניה אחת של פוקוס... ככה היצר הרע לא צריך יותר מזה!! הוא חשף באופן חד פעמי את הענינים הנקיות של בן עליה לתכנים פסולים וזהו... מכאן ואילך נפתחה לפניו חזית עקובה מדם הנפש... אותו בחור או אברך נשאר בן עליה... ולא סתם בן עליה... אלא אחד שכעת נאלץ להתמודד מול חזית שחבל... היה אפשר למנוע אותה... **עליהם אני מדבר!!! ואת זה הייתי רוצה לחסוך לך!!** הטלפונים האלו שלא מפסיקים להגיע מצעירים שכשהם בבית, בכל חדר יש מחשב עם אינטרנט חופשי... והוא בן עליה!! ורק פעם אחת הוא נחשף לתכנים פסולים במחשב הזה... ומכאן ואילך כל פעם שהוא מגיע לבית הוא במלחמות עולם... ושלא יהיו טעויות, אם יתקשרו לברר עליו בשידוכים אני אשפוך עליו את כל השבחים שבעולם...

כי הוא זהב טהור ובנוסף לכל גם אריה שכול עם צלקות ועם עיטורי גבורה... אבל למה?? למה לעשות לו את העוול הזה?? למה להכניס אותו ללוע הארי?? אני רוצה שתבינו: הורים שלא מבינים את זה... **הם פשוט לא קולטים מה זה ענינים שמורות!!** שמעת מה אמרתי?? אני חוזר על המשפט: שים לב להגדרה: הורים שלא מבינים את מה שאמרתי עכשיו... **זה לא** שהם לא מבינים את ההתמודדות של הצעירים של דורנו!! לא!! לא זה!! **הם לא מבינים מה זה ענינים שמורות!!** מה אני מתכוין?? הורים מודרנים... אי אפשר להגיד עליהם שהם לא מכירים את ההתמודדות של דורנו... אדרבה... ברור שהם מכירים... מבחינה מסוימת הם מכירים את העולם המלוכלך והמסוכן שלנו הרבה יותר טוב ממני... אבל יש משהו אחר שהם לא קולטים!!!

הם לא קולטים איזה רף רגישות יש לענינים שמורות ונקיות!!!

בדיוק כמו שבן אדם יכול לשתות מים כל החיים שלו... ואם הוא לא צם אף פעם בתשעה באב או ביו"כ... הוא מעולם לא טעם את הטעם העוצמתי והמחלחל של מים קרים על נפש עיפה!! את העוצמה של כוס מים קרים בסוף צום, זה משהו שרק מי שצם חש אותו, אתה יכול לשתות מים מאה שנה ולא לטעום את הטעם הזה... בשביל לקבל שמץ של מושג מה זה אובססיה למים... צריך בשביל זה להיות צצצצמא...

זה התהום שמפרידה בין העולם המופקר לבחור ישיבה שמור ונקי!!

כשכן אדם מופקר נחשף ברשת לתכנים פסולים... נו... עוד איזה תמונה במצלמה... יש לי פה כרטיס זכרון בראש עם 10.000 תמונות... אז נוסף עוד איזה תוכן קלוקל... עוד איזה פלעש... אבל בחור שמור ונקי... שפעם אחת!!! פעם אחת העין שלו קלטה בעדשה איזה תוכן לא נקי!! זה כמו כטב"ם של חיזבלאלא שצילם וזהו!! מה שהחשיפה החד פעמית עשתה לו... זה פגז לתוך המוח... זה מעורר אצלו אובססיה של רצון להגיע לשם שוב... צריך להבין מה זה אובססיה בשביל להבין במה מדובר... ואין צורך להאמין לי!! ש דרך איך לחוש את זה!! אבא מודרני, אם אתה רוצה לטעום מה עובר על הבן שלך... תנסה חודש ימים לשמור על הענינים ולהתנזר מכל תוכן פסול ברשת... ואז!!! ואז תפתח בבת אחת לעשר דקות ותפרוש שוב... תעדכן אותי מה עבר עליך... תתחיל... תתחיל את החודש הזה... אני חושב שאחרי שלושה ימים אתה כבר תקלוט את הכיוון על מה אני מדבר... ותחשוב שהילד שלך נחשף לזה ואח"כ הוא גם צריך לפרוש מזה!! זו פצצה מתקתקת!!!

החשיפה החד פעמית לרשת היא בדיוק על משקל הכטב"ם של החיזבלאלא... לא צריך יותר מחשיפה של פעם בחודש כשהוא חוזר הבייתה והוא נשרף בישיבה... והוא בן עליה נשגב... ואין לך מושג עד כמה... (ואני עסוק בלהסביר לו שאל תקח ללב... זה לא אתה... זה היצר הרע... ולא הייתי רוצה לשמוע שאבא שלי הוא שליח היצה"ר... אבל אין לי ברירה!! אתה רוצה שהוא ימשיך להרגיש שהוא היצה"ר???) הגיע הזמן שנבין שזה הסיפור!! זה לא רק התכנים הפסולים והבעיות שיש ברשת... אלא השילוב הכ"כ קוטבי בין הענינים השמורות והטהורות שלך... לבין כל ההפקרות בבת אחת שמתגלית מול עינינו... זה תאונת דרכים קטלנית!! בינה זאת ואנכמ"ל...

גיליון מס' 546 פרשת וארא
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

גליון זה יוצא
לזכות חתן הבר מצוה
הבחור **ברוך מאיר נ"י**
בן ידידנו החשוב
הרה"ג ר' **שמעון ויסברג שליט"א**
עורך המדור בעלי אסופות

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

בעלי אסופות - בעיני בר מצוה

הגר"ש אלישיב זצ"ל סב החתן אמר שהמנהג הוא שחתן הבר מצוה מזמן, (שיעורי מרן הגר"ש אלישיב מסכת ברכות מ"ז ב' ז')

עמוד תקל"ב ועי' מש"כ מהרש"ל ביש"ש ב"ק פ"ז סי' ל"ז דהמנהג שהבר מצוה מזמן בסעודת הבר מצוה, וכ"כ ערוה"ש סי' קצ"ט ס"ד דהמנהג פשוט שנער הבר מצוה מזמן בלא בדיקה אם הביא ב"ש, ובכ"ח סי' קפ"ו סק"ב ב' בשם הזה"ק פרשת בלק קצ"א ע"א דמצוה לתת כוס של ברכה לבנו כדי לחנכו במצות, וכ' דנראה דהיינו כגון בבר מצוה שהגיע ל"ג שנים ויום אחד וכמש"כ סימן קצ"ט אות ל"ג שיש ליתן לו לזמן לחנכו במצות, וכן עי' קצוה"ש סי' מ"ה סוף סק"ט שכן המנהג, וכן בקו' עזרת אליעזר עמוד מ"ד מובא תשובת רבינו זצ"ל שנער בר מצוה יכול לזמן על הכוס, וכן בבית רבינו היה נותן לזמן, וכן העיד בנו הגר"ש שליט"א, ואפשר דהיינו כשראו שהביא ב"ש, או כשלא היו חייבים בזימון רק בצירוף זה הבר מצוה, וכמש"כ רבינו שם בשונה הלכות שם דדוקא כשיש ג' אוכלין בלעדי הקטן יש להחמיר, אבל אם הוא מכלל השלשה הרי כל עיקר החיוב הוא מחמתיה ובאופן כזה שפיר יכול לזמן, ועי' בקובץ שערי הוראה כ"ה עמוד י"ח דהוא משום דבכה"ג לכר"ע חיוב הזימון הוא מדרבנן).

אם האבות מגיע באים לשמחת בר מצוה

נשאל רבינו זצ"ל, האם באים האבות מדורות קודמים מג"ע, לשמחת בר מצות של צאצאיהם, והשיב רבינו זצ"ל, כתוב רק בנישואין, (עזרת אליעזר עמוד ל"ט וכוונת רבינו דבחי"ל לא מצינו רק בנישואין, ועי' בדרך שיחה ח"א פ' יוצא עמוד קנ"ג שאמר רבינו זצ"ל שהמקור שבאים האבות מעולם האמת לנישואי צאצאיהם הוא בזו"ק פ' פנחס ע"ש בח"ג ר"ט ב', וכן הביא רבינו מדרשות ר"י אבן שועיב תלמיד הרשב"א על הפסוק ויביאה אהלה שרה אמו שכתב מדרש שרה באה באהל לראות שמחת בנה, ושם אין מקור רק לנישואין, אמנם עי' בס' יסושה"ע שעה"כ פט"ו וכן יכבד אב ואם בזה, בבואם מג"ע לראות את פניו על ראש שמחתו, כגון בסעודת ברית מילה לבנו, או סעודת בר מצוה, וכיוצא איזה שמחה של מצוה, באים אביו ואמו מג"ע לראות בשמחתו ולשמוח עמו. ובתנאי קודם למעשה צריך לשתף בשמחתו להקב"ה יתברך שמו ויתעלה, דהיינו שיהנו מהסעודה שעשה תלמידי חכמים ועניים ואביונים, ואז מוציא הקדוש ברוך הוא אביו ואמו מג"ע ע"ש, שבאים בכל סעודת מצוה, ועי' במג"א סי' רכ"ה סק"ד בשם ילקוט חדש סי' ל"ט דשמחת בר מצוה הוא כיום שנכנס לחופה).

ברכה מהזקנים קודם הבר מצוה

במש"כ במסכת סופרים (פ"ח ה"ה) וכן היה מנהג טוב בירושלים בן י"ג שנה מוליכו ומקרבו לפני כל זקן וזקן כדי לברכו לחזקו ולהתפלל עליו שיזכה בתורה ובמעשים טובים, אמר רבינו זצ"ל, דלא נהגו אצלינו כן מעולם בבר מצוה, לקחת הנער לזקנים להתברך, ומה שהובא זה ממ"ס אי"ו רק לגירסת הגר"א שם (אות ג) ע"ש, (עזרת אליעזר עניני שמחת בר מצוה עמוד ה'), ואמר רבינו כי לגי' שלפנינו במסכת סופרים זה קאי על גיל י"א כשמתחיל גיל החינוך לתענית, (דרך שיחה ח"ב עמוד רס"ט, ובכל בו סימן ע"ד פ' דקאי על בן ה' שנים, וכן עי' בס' אורחות חיים בסדר מנהג רז"ל בת"ת אות א' והמנהג הזה היה מנהג הקדמונים כשמכניסים הבן לת"ת וכ' שהיו נוהגין אותו אנשי ירושלים ועוד היום נוהגין במקצת מקומות. ועי' במחזור ויטרי סימן תקכ"ז דקאי על סמוך לבר מצוה, וכ"ה בסידור רשי" סימן תנ"ו).

מדור זה נכתב לעילוי נשמת
אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטוק

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✉ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☒ 053-3145900

סעודת בר מצוה במוצ"ש
נשאל רבינו זצ"ל, נער שנהיה בר מצוה ביום ראשון, האם יכולים לעשות את סעודת הבר מצוה בשבת שלפני כן בסעודה שלישית, ולמשוך את הסעודה עד אחרי צאת השבת, דאז הוי כיום ראשון, ושפיר יצא יד"ח, והשיב רבינו זצ"ל, אין מערבין שמחה בשמחה, ונשאל הרי בשבת להרבה פוסקים לא נאמר דין שמחה רק ביר"ט כמבואר בתוס' (מ"ק ח' ב') ובמג"א (ס' תקמ"ו ס"ד), וכן הרי נוהגים לעשות סעודות בר מצוה בשבת, והשיב רבינו זצ"ל, אם עושה סעודה מיוחדת עבור הבר מצוה טוב אבל במה שחייב עבור שבת א"א, (אוצרות של חינוך עמוד תת"ח סמ"ח מ"ט וכ' שם רבינו זצ"ל באות נ' דאי"ז שייך לנידון הבאר היטב סי' ש' בשם א"ז שהמשיך סעודה שלישית עד לאחר חשיכה דאין צריך לאכול עוד סעודה רביעית מלוה מלכה דשם הכל בא לכבוד שבת, אבל לא מהני המשכת הסעודה לבר מצוה).

בר מצוה עם מלוה מלכה

נשאל רבינו זצ"ל בסעודת בר מצוה במוצ"ש, או סעודת פדיוה"ב וסיום, האם יוצאים בזה גם יד"ח סעודת מלוה מלכה, והשיב רבינו זצ"ל, דיכול לכוין גם למלוה מלכה, (עזרת אליעזר בר מצוה עמוד מ"ב ועי' באוצר בר מצוה עמוד תתל"ג שהשיב רבינו זצ"ל דבסעודת בר מצוה לא שמענו שיצטרכו דוקא עם פת וכן בבר מצוה שלו היה רק מזונות עי' בס' אלא ד"א של הלכה פ"ז ס"א וא"כ שפיר יכול להוסיף על החיוב עבור מלוה מלכה עי' במש"ב סי' ת"ט סק"ב ובאה"ט סי' ש').

נעשה בר מצוה במוצ"ש אם יכול להבדיל ולזמן

כתב לי רבינו זצ"ל במכתב, המגדיל במוצ"ש יכול להוציא בהבדלה, וכן יכול לזמן על מה שאכל בקטנותו, בסעודה שלישית, (מכתב מיום ב' פ' שלח תשע"ה שאלה י"א, ועי' מש"כ להלן בענין זימון דלדעת החזו"א חזמו רק בנווני שידוע שהביא ב"ש או שרק עם הבר מצוה יש ג' לזימון).

תשלומין למנחה של קודם הבר מצוה

כתב לי רבינו זצ"ל במכתב, דקטן ששכח ולא התפלל מנחה שקודם הבר מצוה, והגדיל בערב, טוב שיתפלל תפילת תשלומין של תפילת מנחה שהיה קטן, (יום ד' בהעלותך שאלה א). וכמו כן אם שכח טו"מ במנחה, כתב לי רבינו זצ"ל במכתב, דקטן ששכח טו"מ במנחה קודם שהגדיל במעריב שמגדיל יש לו חיוב להתפלל ב' פעמים כדין תשלומין בגדול, (מכתב מיום ח' מרחשון תשע"ו שאלה א').

על נהרות בבל בבר מצוה

נשאל רבנו איזה מזמור יאמרו לפני ברהמ"ז בבר מצוה שיר המעלות או על נהרות בבל, והשיב על נהרות (עלי שיח עמוד ק"ו).

מתי יכול הבר מצוה לזמן בבר מצוה

בסעודת בר מצוה של אחד מנכדי הגר"ש אלישיב זצ"ל כיבדו את חתן הבר מצוה לזמן וישב שם רבינו זצ"ל שהיה דוד החתן והעיר שלא כדאי שיזמן החתן כי עדיין אין לו רק חזקה דרבא, וכן מביא רבינו זצ"ל בשונה הלכות (סי' קצ"ט ס"ו) דאין לתת לקטן לזמן על סמך החזקה לדעת מרן החזו"א (א"ח סי' ל"א סק"א) דחיוב זימון מה"ת, וכן החמיר אביו מרן הקה"י זצ"ל עי' בארחות רבינו (ח"א עמוד פ"ו), וחמיו מרן

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:
נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586
קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלַי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדידות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מזור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - השבועות הבאים בעזה"י:

רבי ישיבת לונזא בפתח תקוה

פרשת בא - הגאון רבי משה עוזר (ובנו הג"ד אליעזר) | פרשת בשלה - המשגיח הגאון רבי אבא גרוסברד

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

דברי זכרון ועובדות מפעימות על זקן המשגיחים

הגה"צ רבי מותתיהו חיים סלומון זצ"ל (כ"ב טבת תשפ"ד)

כלל איסור יהרג ואל יעבור!

ישיבות לא צריכים שמירה!

סיפר המשגיח הג"ר דוד גולד שליט"א (והובא בספרו תורתך חנני, על שבועות, עמוד ר"ז): כאשר ארצות הברית תקפה את עיראק, במה שמכונה "מלחמת המפרץ השנייה" מצאו במפקדה נטושה של ארגון הטרור 'אלקדעידא' תרשימים של העיר ליקודת ומוסדותיה. ההערכה של שירותי הבטחון האמריקאיים היתה, שארגון הטרור מתכנן פיגוע בליקוד, שנחשבת לאחד הסמלים היהודיים היותר בולטים בארצות הברית.

שלטונות הביטחון יצרו קשר עם הנהלת הישיבה בליקוד ודרשו מהם להציב שמירה בפתח כל המוסדות שבעיר, דבר הכרוך בהוצאה כספית גדולה מאוד.

נציג הישיבה, המשגיח הגה"צ רבי מותתיהו סלומון נסע לארץ ישראל לשאול את פיו של מרן רבינו הגה"צ רבי קניבסקי זצ"ל האם יש צורך להישמע להנחיית שלטונות הבטחון או שאין צורך לחשוש כל כך, ופטוורים מלהציב שמירה.

נענה רבינו ואמר: ישיבה לא צריך שמירה.

אחרי שעזב המשגיח את בית רבינו, יצא אליו אחד מבני הבית ואמר שרבינו רוצה לומר לו משהו. המשגיח רבי מותתיהו חזר, ורבינו אומר לו "האם אצלכם בישיבה יש מכשירי פלאפון?"

ענה המשגיח: כן. יש מכשירי פלאפון לתלמידי הישיבה. ענה רבינו: אם כך צריך להציב שמירה! כלומר, מהותה של ישיבה היא בכך שהתלמידים מנותק מהעולם ויושבים ושקועים בתורה ומצוותיה, אבל כאשר הם מחוברים לעולם על ידי פלאפון, שוב חסירה במעלתה הגדולה של הישיבה.

דבריו של רבינו עוררו בקרבנו של המשגיח סערה גדולה, והוא חזר לליקוד וקבע תקנה, כי אין לשוחח בפלאפון בתוככי בית המדרש, וכי העובר על כך נקרא גזלן! ואכן מאז ב"ה אין פרץ ואין צווחה בהיכלי התורה בעיר ליקוד (גל' קדושת בתי מקדש מעט, גליון 53, הובא במאסף קובץ גליונות תשפ"א פרשת דברים)

משמאל לימין: רבי מותתיהו סלומון, רבי משה

שמואל שפירא, רבי אהרן לייב שטינמן זכר צדיקים לברכה

לב חכם לימינו

מסופר: פעם הגיע רבי מותתיהו אל רבינו וסיפר שעקב בעיה רפואית שהוא סובל ממנה קבעו הרופאים שיש להוציא אחת מכליותיו רחמנא ליצלן, ובא להתברך. שאלו רבינו האם מדובר בכליה השמאלית או הימנית, המשגיח השיב שמדובר בשמאלית, אך תהיה מה זה משנה. השיבו רבינו: אם מדובר בכליה השמאלית אין זה נורא, שהלא הגמרא בברכות (ס"א ב') אומרת שתי כליות יש בו באדם, אחת יועצתו לטובה ואחת יועצתו לרעה, ומסתברא דטובה לימינו ורעה לשמאלו, דכתיב לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו... (ספר ח"י תורה)

המשגיח רבי מותתיהו חיים סלומון זצ"ל

1. הערת המערכת: טרם הורדת המאמר לדפוס הבאנו קמיה חתנו הגדול של רבינו, הגאון רבי שרגא שטינמן שליט"א לעבור על המאמר, והתפעל ביותר מעובדא זו, ואמר: אהא, סיפור זה נפלא ביותר. וכעת נתיישבה לי תמיהה עתיקה שהיתה לי בענין המכתב של מורי חמי. וחזר על דבריו בשנית (א"ה, מקוצר מקום לא נוכל להרחיב, וא"ה באחד השבועות הקרובים).

הגה"צ רבי מותתיהו סלומון זצ"ל נולד בחנוכה תרצ"ז בעיר גייטסהד שבאנגליה, בבחרותו למד מספר שנים בארץ ישראל, בישיבה בכפר חסידים ודבק מאוד ברבו מרן המשגיח הגה"צ רבי אליהו לאפיאן. לימים שב ללמוד בגייטסהד שם בנה את ביתו עם בתו של רבי אברהם צבי פאלק, מנכבדי וחשובי העיר, והמשיך את לימודיו בכולל הרבנים שבמסגרת הישיבה דשם. ובשנת תשכ"ט נתבקש ע"י המשגיח דגייטסהד הגה"צ רבי משה שוואב לכהן לצידו כמשגיח הישיבה, מאז החל פרק מיוחד של הנהגת הציבור החרדי באנגליה בפרט ואירופה בכלל,

כאשר הוא נושא את משא הציבור על כתפיו. בשנת תשנ"ח נתבקש לבוא לליקוד לכהן כמשגיח במקומו של הגה"צ רבי נתן ואכטפויגל שנחלט, ואכן הוא נשא את עול חינוך תלמידי הישיבה והעמיד בגאון את השקפת בני התורה וחינוכם המוסרי.

משמאל לימין: מרנן רבי יעקב אדלשטיין, רבי מותתיהו סלומון, רבי נסים קרליץ, רבי אהרון יהודה לייב שטימן, רבי חיים קניבסקי זצוק"ל

הביקור השנתי בארץ הקודש

במשך עשרות שנים היה מגיע המשגיח רבי מותתיהו בקביעות לארץ הקודש לשלוש שבועות ללמוד עם ידיד נעוריו הגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל. הערצתו והתבטלותו כלפי רבינו היתה מפעימה, כאשר פעמים רבות כשהיה לו שאלה שצריכה הכרעה של גדול בישראל, היה נכנס אל הקודש פנימה ושואל את שאלותיו ומקבל את התשובה בלא הרהור.

המלחמה נגד כלי האינטרנט

בחודש חשוון תשע"ב הגיע ר' מותתיהו מליקוד מארצות הברית לארץ הקודש לביקור קצר בן חמש שעות, כדי לשוחח עם רבינו על נגע האינטרנט שחדר למחנניו. אל הביקור התלווה אחד משמשיו, ומקורבו הגדול של רבינו הגאון רבי אליהו מן שליט"א, לפנינו בפרסום ראשון עיקרי הדו שיח שהיה אז ביניהם. רבי מותתיהו פתח ואמר שיש לו בקשה חשובה.

ואמר: "המצב עם האינטרנט נורא ואיום זה שואה של הדור, בזמנו החפץ חיים אמר היינו צריכין לצאת למלחמה על הדת כי זה היה גזרת שמד, היו נופלים קרבנות אבל ה' כדאי והיינו מנצחים, גם זה שעת השמד, ואני רועד לבקש לפני רבינו, אבל אני אקדים הקדמה: ידוע שהחזון איש פסק על גיוס בנות ש "יהרג ואל יעבור".

"וביאורו: עצם הדבר והעובדא שיש מצב שיכול להביא למכשול בעוון של גילוי עריות, אפי' שעכשיו אין שום איסור, זה עצמו אבירייהו דעירות ועל זה פסק שיעבור ואל יהרוג. ומה דעת רבינו כיום על האינטרנט שלכאורה גם זה מצב כזה?"

תשובה רבינו: "זה גרוע יותר!!"

ושאל ר' מותתיהו: "אם כן עכשיו אבקש דבר. היה אסיפה גדולה בארצות הברית והוחלט פה אחד, שהדבר האחרון שאפשר לעשות וזה יעורר מאוד את הציבור, לערוך אסיפת ענק עם כל החוגים והעדות בארצות הברית, ורבינו יבוא שם, לא צריך אפילו לדבר, אבל עצם ביאתו תעשה רושם עמוק, ונשיג מטוס מיוחד, ורבינו ישהה שם אפילו רק כמה רגעים".

אך רבינו לא אבה לשמוע על יציאה לחוץ לארץ ואמר מיד: אפשר לעשות את זה גם על ידי חתימה.

שאלה: מזה לא תהיה תועלת רבה כל כך, כי יגידו, כן חתם, לא חתם.

תשובה: זה אפשר לסדר, יהיה עדים שחתמת... והוסיף רבינו: הנה רבי אליהו פה, הוא יכול להיות שליח תחת... הן אפילו לעיר עכו אני לא נוסע לברית כי לא ברור איזה חצי שם נחשב ארץ ישראל. והשיחה הסתיימה ונפרדו לחיים ולשלום. ולמחרת בבוקר ניגש רבינו ואמר רבי אליהו מן שליט"א, ואמר לו "אני מוכן לנסוע לאמריקה לצורך זה, אבל רק ביחד עם חמי". (אבל למעשה הדבר לא יצא אל הפועל). ואחרי כן רבינו כתב את המכתב הידוע נגד האינטרנט בו רשם שהוא